

Voda na Gorjancih

Prušnja vas: otvoritve vodovoda se je udeležil tudi Zvone Dragan

Z otvoritvijo vodovoda za devet gorjanskih vasi so tamkajšnji občani v nedeljo v Prušnji vasi počastili svoj občinski praznik. Na slovesnosti je govoril podpredsednik izvršnega sveta skupščine SRS Zvone Dragan.

Trenutno je ostalo brez vode samo še 12 hiš v zaselkih Trebelnik in Premagovci. Občani na Gorjancih so na vsako gospodinjstvo prispevali po 2.000 din in izkopali skupno 19 km jarkov skozi kamniti kraški svet. Sami so zgradili zajetje in tri rezervoarje. Zaradi 500 metrov višinske razlike vodo trikrat prečrpavajo, zato je gorjanski vodovod najbolj zahteven tovrstni objekt v občini, v kateri ima zdravo pitno vodo že 98 odstotkov naselij.

OBISK STANETA DOLANCA V JE IN CELULOZI V KRŠKEM

V soboto je bil gost krške občine predsednik izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc. Zjutraj si je najprej ogledal gradbišče jedrske elektrarne v Stari vasi, kjer so ga seznanili s potekom gradnje. Zatem je Stane Dolanc obiskal tovarno celuloze in papirja, kjer prav zdaj dokončujejo rekonstrukcijo.

„SALAŠ“ V RIBNICI

Vsa ekipa, ki je sodelovala pri televizijski nadaljevalki „Salaš u malom ritu“, se bo 21. junija ob 20. uri predstavila ribniški publiki v letnem gledališču v gradu. Nastopili bodo z glasbenim programom, odlomki, razen tega pa se bodo tudi pogovarjali s poslušalci. Če bo slabo vreme, bo prireditev v domu JLA.

Vsak četrtek - DOLENJSKI LIST

Je odlok podoba resničnosti?

V Suhi krajini so začele delati mladinske delovne brigade - Uroš Dular ocenil odlok slovenskega izvršnega sveta, ki teh predelov ne uvršča med manj razvita območja

V nedeljo so v brigadirskem naselju na Prevolah v Suhi krajini slovesno dvignili na drog slovensko zastavo in s tem naznanili začetek akcije „Suha krajina '76“.

Na tem nerazvitem območju - mnenje slovenskega izvršnega sveta je sicer drugačno - se bosta od 6. junija do 29. avgusta zvrstili štirikrat po dve mladinski delovni brigadi. Mladinke in mladinci iz vse Slovenije bodo zgradili primarni vodovod Lopata-Visejec ter vodovod do Strug v kočevski občini. V prvi izmeni sta krampe, lopate in dobro voljo zastavili dolenska mladinska delovna brigada „Janko Brodarič“ in ljubljanska MDB Ljubo Šercer.

Slovesnosti ob začetku za Suho krajino tako pomembnih del se je poleg novomeških in krajevnih družbenopolitičnih delavcev, predstavnikov JLA in domačinov udeležil tudi Franc Šali, član sekretariata predsedstva CK ZK Slovenije, slavnostni govornik pa je bil Uroš Dular, predsednik občinske konference SZDL Novo mesto.

Potem, ko je Uroš Dular pozdravil brigadirje, je med drugim dejal: „Odlok slovenskega izvršnega sveta o območjih, ki se štejejo za manj razvita v SR Sloveniji, Suhe krajine ne uvršča med manj razvite predele Slovenije. In to kljub temu, da so med manj razvita območja po logiki zakona uvrščena nekatera območja, krajevne skupnosti ali pa celo katastrske občine, za katere lahko z vso odgovornostjo in gotovostjo tdko, da gre za razvitejša okolja z zaledji, ki dajejo gotovo boljše materialno osnovo, kot jo lahko Suhi krajini nudijo štiri dolenske občine.“

Zaradi tega se z logiko zakona ne moremo strinjati, menimo, da je zakon sad možnosti uveljavljanja parcialnih interesov, ne pa odsev dejanskega stanja. Tako reševanje pomembnih vprašanj pa ni edini in

Brestanica je nared

Krije lahko 14 odst. energetskih potreb v Sloveniji

S položitvijo temeljnega kamna za delavski dom v Krškem, z manifestacijo bratstva na tamkajšnji železniški postaji, s svečano sejo občinske skupščine in s slovesnostjo ob dograditvi prve jugoslovanske plinsko-parne elektrarne v Brestanici je praznovanje krškega občinskega praznika v soboto doseglo svoj vrh. Tem pomembnim trenutkom je prisostvovala množica domačinov in uglednih gostov, med katerimi so bili Stane Dolanc, Lidija Šentjura, Franc Šetinc in drugi predstavniki družbenopolitičnega življenja v zvezi in republiki.

„Želim vam, da bi novi objekt zares prinesel srečo v dolino pa tudi

no organiziranost in Karel Šterban za dolgoletno družbenopolitično delo.“

J. TEPPEY

POZORNOST HORTIKULTURI

Na otvoritvi razstave cvetja v Brežicah so domačini pozdravili v svoji sredi veliko uglednih gostov: Mitjo Ribičiča, Lidijo Šentjura, Sergeja Kraigherja, Andreja Marince, generala Miho Butaro, dr. Avgušтина Laha, Marjana Orožna in druge predstavnike družbenopolitičnega življenja v republiki, regiji in občini, predstavnike Zveze hortikulturnih organizacij Slovenije s predsednico inž. Jelko Kraigherjevo ter številne razstavalce in ljubitelje cvetja iz Slovenije in Hrvaške.

S pritiskom na gumb je Stane Dolanc v soboto zagnal stroje plinsko-parne elektrarne v Brestanici. (Foto: J. Teppey)

v občino in vso Jugoslavijo,“ je na otvoritvi elektrarne dejal predsednik IK predsedstva CK ZKS Stane Dolanc. Brestaniška elektrarna je prvi energetski objekt v Sloveniji, ki so ga zgradili na osnovi nove samoupravne organiziranosti. Njegova največja prednost je, da lahko vskoči in premosti obdobja najhujše energetske krize. Za zagon potrebuje le sedem minut časa, na dan lahko proizvede 2 milijona in 300 tisoč kilovatnih ur električne energije.

Elektrarna, ki so jo zgradili v rekordnem času 14 mesecev, je ponos kolektiva. Ta je za svojo prizadevnost pri graditvi in osvajanju nove tehnologije prejel na svečani seji občinske skupščine tik pred otvoritveno slovesnostjo priznanje z medaljo J. V. Valvasorja. Ena ko priznanje sta prejela še krajevna skupnost Senovo za uspešno samouprav-

rišče, ki je zdaj preurejeno v čudovit prostor za poletne prireditve.

Predsednik republiške konference SZDL in slavnostni govornik na otvoritvi „Hortikulture 76“ Mitja Ribičič je izrecno poudaril odgovornost sodobnega človeka za okolje, za naravo:

„To je tudi odgovornost pred zgodovino in prihodnostjo. Sprejemamo jo nase z vsem, kar gradimo, odgovorni smo za skladje med človekom in naravo. Brežiška pomlad že dokazuje, da hočejo tukajšnji ljudje - samoupravitelji razvijati svoje gospodarstvo, promet in turizem tako, da bodo istočasno lepšali okolje, v katerem živijo, in vključevali varstvo narave in načrte svojega razvoja.“

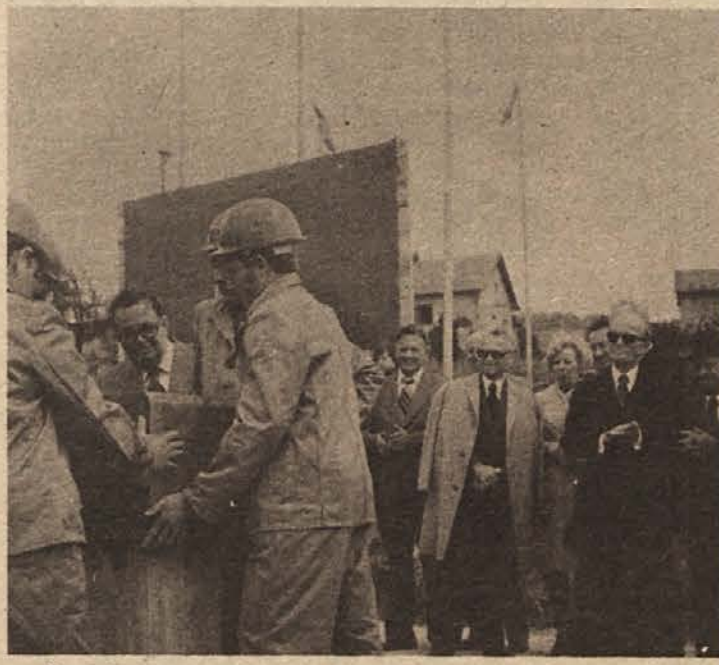
MITJA RIBIČIČ, predsednik republiške konference SZDL

temeljnih srednjeročnega razvoja SR Slovenije, ki postavlja gospodarstvo širše Dolenjske, kljub nekaterim dogovorom in usklajevanjem, na rob dogajanj. Takšen odnos ne koristi dolenjskim interesom in razvojnim možnostim, prav tako pa tudi ne enakomernemu slovenskemu razvoju. Ne glede na to menimo, da je naša usmeritev v hitrejši razvoj Suhe krajine pravilna. Pri tem lahko velike store var mladinske delovne brigade, ki jih sestavljajo mladinke in mladinci iz domala vseh slovenskih pokrajin.“

M. BAUER

SUHA KRAJINA '76 - Mladinska delovna brigada Ljubo Šercer, ki šteje 73 mladink in mladincev iz ljubljanskih srednjih in visokih šol ter delovnih kolektivov. (Foto: M. Bauer)

ZAČETEK GRADNJE DELAVSKEGA DOMA - Stane Dolanc, sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ, je v soboto v Krškem položil temeljni kamen. (Foto: J. Teppey)

Za cvetjem ostajajo sadovi

Uspeh „Brežiške pomladi“, „Za okolje smo odgovorni pred zgodovino in pred prihodnostjo,“ je na otvoritvi Hortikulture 76 dejal Mitja Ribičič

Čez noč rojena „Brežiška pomlad“ je doživela izreden uspeh. Naletela je na velik odziv obiskovalcev in na številne pohvale občinstva in žirij, ki so ocenjevale razstavo. Prireditev je obiskovalo blizu dvajset tisoč ljudi. Prizadevanja organizatorjev so bila s tem poplačana, pričakovanja pa celo presežena.

Mestu je razstava zapustila trajne vrednote: zelenje v parkih in nasadih, urejene ulice in hišna pročelja, obnovljene grajske prostore in dvo-

rišče, ki je zdaj preurejeno v čudovit prostor za poletne prireditve.

Predsednik republiške konference SZDL in slavnostni govornik na otvoritvi „Hortikulture 76“ Mitja Ribičič je izrecno poudaril odgovornost sodobnega človeka za okolje, za naravo:

„To je tudi odgovornost pred zgodovino in prihodnostjo. Sprejemamo jo nase z vsem, kar gradimo, odgovorni smo za skladje med človekom in naravo. Brežiška pomlad že dokazuje, da hočejo tukajšnji ljudje - samoupravitelji razvijati svoje gospodarstvo, promet in turizem tako, da bodo istočasno lepšali okolje, v katerem živijo, in vključevali varstvo narave in načrte svojega razvoja.“

SPODLETELA SEJA

Torkov sklic skupščine regionalne zdravstvene skupnosti za Dolenjsko se ni posrečil. Prazna je bila zlasti tista polovica sejne dvorane novomeškega sindikalnega doma, kjer bi morali sedeti delegati zbora uporabnikov. Glede na pomembnost dnevnega reda (sprejemanje denarnega načrta za leto 1976 itd.) bi bila zadovoljiva le popolna udeležba. Sklep navzočih je bil, da se seja z istim dnevnim redom ponovi danes (tudi v Novem mestu) z začetkom ob 8. uri.

Kaj je preprečilo torkovo sejo in kaj zadržalo delegate, je stvar politične presoje, ki bo nujno morala slediti. Še več: potrebno bi bilo pogledati v bistro delegatskih razmerij tako v regionalni kot občinskih zdravstvenih skupnostih in se vprašati, zakaj se to dogaja. Torej je tudi ta primer razlog več, da na Dolenjskem nedavno sprejete sklepe medobčinskega sveta SZDL čimprej uresničijo.

Z. S.

Dvakrat da, kdor hitro presodi

Minuli teden - odločili smo se, da bomo poročila zbirali vsak petek - je v novomeški občini vpisalo javno posojilo za ceste v SR Sloveniji že 5783 delavcev. Če računamo, da je v novomeški občini zaposlenih okoli 20.000 ljudi, je to v nekaj dneh, kar teče vpis posojila, že dobra četrtina.

Se bolj razveseljiv je podatek o vsoti, ki je zbrana v novomeški občini. Doslej se je omenjenih 5783 delavcev s podpisom obvezalo, da bodo posodili republiko Sloveniji in občini Novo mesto natanko 10.017.200 dinarjev, kar je precej več kot stara milijarda in 36 odstotkov vsote, ki jo je dolžna zbrati novomeška občina.

Ce računamo, da so posojilo doslej vpisovali predvsem v delovnih organizacijah - na vrsti bo kmalu tudi vpisovanje v krajevnih skupnostih (kmetje) in v zasebnem sektorju - ni nikakor moč trditi, da je tako imenovano novomeško javno mnenje slabo sprejelo akcijo za boljše in bolj varne ceste.

V novomeški občini je namreč 145 organizacij združenega dela, od tega jih je kar 28 že (100 ali še več-odstotno) vpisalo posojilo. Med novomeškimi gospodarskimi volikani

Od prijateljstva k sodelovanju

Krško: prisrčen sprejem gostov iz Srbije - Delegacija iz pobratene Bajine Bašte

Z vlakom bratstva in enotnosti, kateremu so na krški železniški postaji v soboto privedli nadvse prisrčen sprejem, je pripela v krško občino uradna delegacija pobratene srbske občine Bajina Bašta. Njeni člani so bili od sobote do ponedeljka gostje na prireditvah v počastitev občinskega praznika. V torek so obiskali Labod, Imperial, Agrokombinat, Elektro in še nekatere druge delovne organizacije z željo, da bi razvili sodelovanje tudi v gospodarstvu, sčasoma pa še na drugih delovnih področjih. Bratstvo iz medvojnih časov tako odpira vrata novim, poglobljenim medsebojnim stikom med lani pobrateni-ma občinama.

V nedeljo speedway

V Krškem bo ekipno consko svetovno prvenstvo

V nedeljo, 13. junija, ob 15. uri se bo na stadionu v Krškem začelo ekipno consko svetovno prvenstvo runde A v speedwayu. Med drugimi bo nastopila tudi ekipa iz Čehoslovaške in Madžarske. Jugoslovanske barve bosta zastopala Štefan Kekec in Leo Šauperl. Športna prireditev v Krškem bo največja tovrstna letošnja prireditev pri nas, zato organizatorji vabijo, da si zanimivo in napeto tekmovanje ogledate. (Na sliki je prizor z lanskega državnega prvenstva.)

ZUPANČIČEV MUZEJ OB KONCU JUNIJA

Zupančičev muzej v pesnikovi rojstni hiši na Vinici ne bo go do odpri 12. junija, kakor smo že napovedali, ampak šele v nedeljo, 27. junija. Dan otvoritve so prestavili zato, ker ureditvenih del v Zupančičevi hiši še niso končali.

Ob koncu tedna bo prevladovalo sončno in razmerno toplo vreme, v soboto in nedeljo bodo možne le posamezne popoldanske plohe.

Izruvati kali nestabilnosti

Vsako naj nosi svoj del odgovornosti

Poglavitne naloge na družbenoekonomskem področju so nedvomno usmerjene v tri bistvene smeri: v široko politično razpravo o zakonu o združenem delu, nadalje v prizadevanja za samoupravno družbeno načrtovanje ter v neprestano ocenjevanje razmer v vseh delovnih okoljih, kar moramo zagotoviti v vseh tozidih posebej, pri čemer ostaja še vnaprej izredno pomembno vprašanje stabilizacijskega obnašanja.

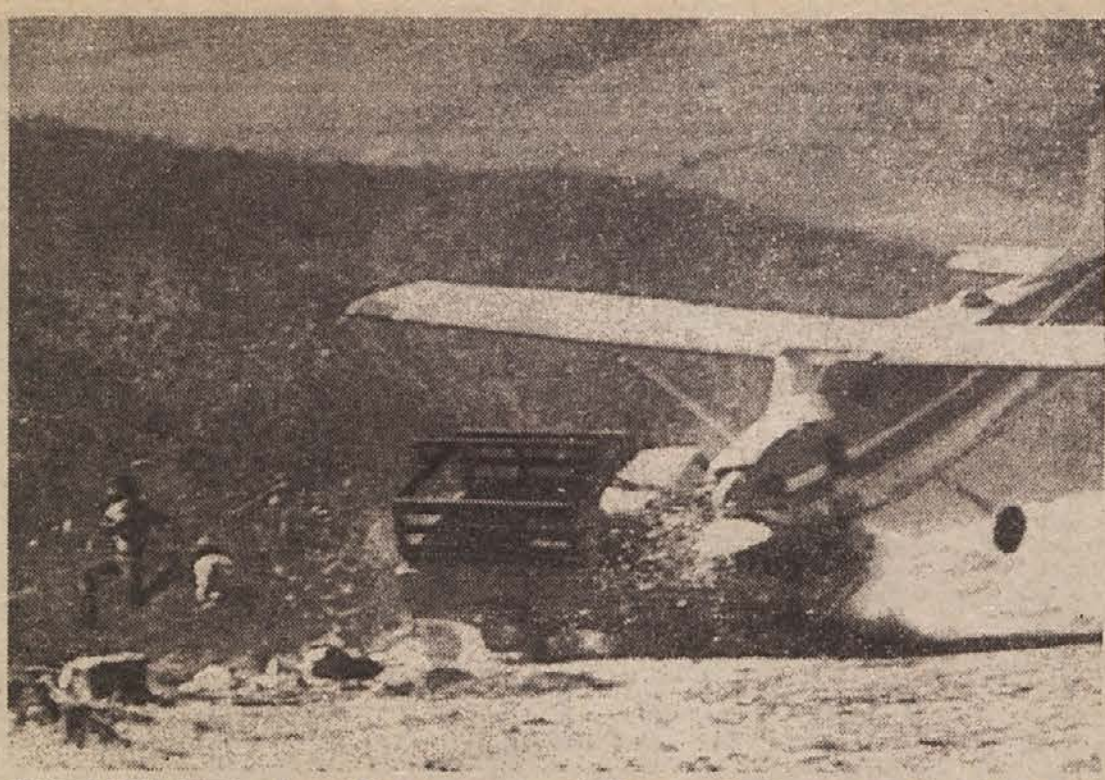
Ocene vsekakor kažejo, da smo sicer uspeli omejiti nekatera žarišča, kar pa nas ne sme zavajati, da bi neprizadeto čakali, kako bo naprej. Vsakomur postaja namreč jasno, da je gospodarjenje vse bolj zahtevno in težko in da se še vedno srečujemo z nekaterimi ukrepi in potezami, ki pomenijo vse prej kot pomoč našim družbenim prizadevanjem za ureditev gospodarskih razmer.

Zato je posebej nujno, kot so tudi dokazale zadnje poglobljene razprave o zakonu o združenem delu in načrtovanju, da mora imeti vsako tudi pri prizadevanjih za stabilizacijo svoj del odgovornosti. Tega ni mogoče zagotavljati z birokratskimi ali tehnokratskimi prijemi. Politika stabilizacije je predvsem skupen dogovor delavcev v združenem delu, ki morajo zato tudi obvladovati pogoje, sredstva in sadove dela in prevzemati odgovornost za uspešno gospodarjenje, porabo in vse drugo. Prizadevanja samoupravno organiziranih sil pa morajo biti ob tem posebej usmerjena k povečevanju tiste proizvodnje, ki resnično temelji

na večji produktivnosti dela, k moderni tehniki in tehnologiji, k upoštevanju dobro proučenih zahtev trga doma in tujini, zlasti glede obsega in izbire posameznih proizvodov. V tem pogledu se moramo tudi kar najbolj izogniti tehnoloških rešitev, s katerimi smo vezani na uvoz iz tujine, izkoriščati lastne možnosti, ki jih ni malo, in si prizadevati, da bomo postali konkurenčni v pravem pomenu besede.

Zato je vprašanje, če se dovolj zavedamo pomena družbenopolitične dejavnosti, s katero naj bi neprestano spodbujali prizadevanja in se hkrati učili na novih spoznanjih ter zavračali poglavitne vzroke nestabilnosti. Pogoji za to ni samo skladno delovanje družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov na vseh ravneh, temveč tudi odgovoren odnos do sprejete resolucije o ekonomskem in socialnem razvoju, do dogovorjenih razvojnih smeri in do dogovorov in sporazumov, ki bi jih morali temeljito analizirati skupaj s poslovnimi uspehi.

Letošnje ugotovitve o eko-

GUATEMALA CITY — Spretni fotoreporter je pritisnil na sprožilec kamere natanko v pravem trenutku: tedaj, ko se je enomotno letalo zaletelo v tovornjak. To se je zgodilo v Guatemali, vendar pa k sreči ni bil nihče ranjen, celo voznik tovornjaka in njegov sopotnik ne, ki sta (na sliki na levi strani) nekaj sekund prej skočila iz kabine tovornjaka. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Predsednik Jugoslavije Josip Broz-Tito se na povabilo predsednika Turčije Sahrija Koruturka mudi na tridnevem in prijateljskem obisku v Turčiji. Ob tem obisku je mogoče ugotoviti, da Turčija in Jugoslavija že dolgo časa nista imeli medsebojnega političnega dialoga na najvišji ravni — pa čeprav želita obe državi ohraniti in še razvijati dobre odnose.

Obisk predsednika republike v Turčiji ne bo pomemben samo za utrjevanje medsebojnih odnosov med obema državama, marveč je tudi eden izmed zadnjih časov vse bolj pomembnih jugoslovanskih prispevkov k utrjevanju tudi balkanskega sodelovanja.

Jugoslavija se zavzema za čimprejšnje sklicevanje konference balkanskih držav, ki naj bi ne glede na blokovsko pripadnost udeležencem omogočila tesnejše sodelovanje na področju prometa, kulture, tehnologije, informiranja gospodarstva itd.

PREMIRIJE

Potem, ko se je Libanon razplamtel v še hujšem ognju požara, ki so ga razpihale s svojim prihodom sirske enote, je radio Damask sporočil, da so dosegli premirje.

To seveda ni nobena izjemna novica, saj se premirja in kršitve premirij v Libanonu nadaljujejo kot po tekočem traku že leto dni — toda to pot bi bilo premirje res bolj zaželeno kot kdaj koli.

Libanonska kriza je namreč z vkorakanjem sirske čet dobila povsem novo razsežnost. Tragična plat libanonskega spopada je sedaj v tem, da so vanj posredno ali neposredno vpletene še številne druge arabske države. Egipt je na primer zaradi vkorakanja sirske enote v Libanon prekinil diplomatske odnose s Sirijo, hudo pa so načeti tudi odnosi med Palestinsko osvobodilno organizacijo in Sirijo.

Sirija obtožuje Palestinsko osvobodilno organizacijo, da hoče razdeliti Libanon na kršičanski in arabski del in ustanoviti tu palestinsko državo, ki jo niso mogli v Palestini.

Jaser Arafat, ki vodi Palestinsko osvobodilno organizacijo, je to zanikal.

Vsekakor se sedaj ne bojuje več samo levičarske in desničarske sile, muslimani in pripadniki drugih veroizpovedi, marveč tudi enote redne sirske armade in libanonske levice.

Tako se je Sirija znašla v čudnem položaju, da podpira desnico v boju z levico in ne obratno.

VSE HUJŠI BOJI

Rodezijske vojaške enote je rasistična vlada sicer povečala za nekaj tisoč mož, vendar pa

to vseeno ne more zavarovati vseh pomembnih vojaških in gospodarskih objektov.

Najboljši dokaz za to so poročila, ki prihajajo iz te afriške dežele in pričajo o čedalje huj-

Tito v Turčiji

ših in tudi čedalje uspešnejših napadih gverilskih enot.

Vlada Iana Smitha se je odločila, da bo ohranjela sedanji rasistični režim za vsako ceno in da nikakor ne bo pristala na kakršnakoli pogajanja. To pomeni odkrito vojaško napoved vsem borcev za osvoboditev Rodezije — ampak seveda tudi obratno.

TELEGRAMI

LUANDA — S predlaganjem kandidatov na zboru v četrtih Luande se je v Angoli uradno začela kampanja za prve volitve ljudske oblasti. Kandidata za člana teh odborov so predlagali in izbrali akcijski komiteji MPLA. V vseh volilnih četrtih Luande skrbje posebne brigade aktivistov za organizacijo volitev in na zborih ljudem pojasnjujejo bistvo in pomen volitev.

LONDON — Predstavniki združenja Azijcev v Veliki Britaniji so pozvali Callaghanovo vlado in voditelje opozicije, naj pokažejo „dobro voljo“ do emigrantov, naj zavarujejo narodnostne manjšine in odpravijo naraslo rasno nestrpnost v deželi. Te najnovejše zahteve so sledile včerajšnjim velikim neredom v Southallu, v zahodnem predmestju Londona, kjer je več sto Azijcev organiziralo demonstracije.

NAIROBI — Predsednik Nierere je obsodil prenegljenost pri uresničevanju vladine socialistične politike. Povod za tako obsodbo je bila naglica mnogih lokalnih funkcionarjev, ki so zapirali zasebne trgovine, preden so poskrbeli za zamenjavo z združnimi. „Politika partije je odpirati združne trgovine, ne pa zapirati zasebne. Slednje bodo same od sebe odmrle, ko bo dovolj združenih trgovin in sposobnih trgovcev v njih, je dejal predsednik Nierere.

BEOGRAD — Zvezni sekretar za ljudsko obrambo armadni general Nikola Ljubičić je na povabilo obrambnega ministra oboroženih sil Madžarske generalpolkovnika Lajosza Cinegaca odpotoval na uradni in prijateljski obisk v Ljudsko republiko Madžarsko in k njenim oboroženim silam.

BUENOS AIRES — V Asuncionu, glavnem mestu Paragvaja, je bil v ponedeljek atentat na urugvajskega veleposlanika v teh državah, Carlosa Abdala. Urugvajski veleposlanik se je krogla zadela v vrat. Njegovo zdravstveno stanje je kritično.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Na tem mestu smo doslej že nekajkrat posebej poudarili priprave, ki ta hip potekajo pri nas v zvezi z oblikovanjem družbenega razvojnega plana Slovenije za prihodnje srednjeročno obdobje — se pravi do leta 1980. Konec prejšnjega tedna je o tem tekla beseda tudi na sestanku koordinacijskega odbora republiškega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko, ta terek pa je o pripravljem osnutku družbenega plana Slovenije do leta 1980 ter o predlogu dogovora o temeljnih družbenega plana naše republike za to obdobje razpravljali tudi republiški izvršni svet. Omenjeni planski osnutek je sedaj usklajen, prav tako pa je tudi izoblikovan predlog družbenega dogovora, tako da bo o obeh pomembnih dokumentih lahko že v kratkem razpravljala ter sklepala republiška skupščina.

Povedati je treba, da je sedanji predlog omenjenega družbenega dogovora vendarle v marsičem različen od prvotnega osnutka, ki je prišel pred dobrim poldrugim mesecem v javno razpravo. Sedaj se v dogovoru (oziroma v njegovem predlogu) o temeljnih plana zares navedene v glavnem le tiste temeljne naloge, ki so pogoj za planski razvoj naše republike kot celote. Pri tem predvsem omenimo — kar je bilo v razpravi na koordinacijskem odboru posebej poudarimo — uresničevanje planske politike na področju cestnega prometa, pomembno pa je tudi, da je v tem dokumentu načrtan razvoj družbenih dejavnosti s posebej navedenim stališčem, da je količina sredstev, ki jih vsaka samoupravna interesna skupnost lahko porabi v tekočem poslovnem letu, neposredno odvisna od rezultatov gospodarstva. To z drugimi besedami pomeni, da se poraba ne bo nikakor več mogla gibati neodvisno od razpoložljivih sredstev — da se bo tisti SIS, ki bi v tekočem letu morebiti porabila več sredstev, kot pa bi

jih smela, presežek porabe vstrel v dogovorjeni obseg sredstev za naslednje letno obdobje.

Seveda pa je odveč poudarjati, da bodo udeleženci dogovora — se pravi podpisniki tega dokumenta — prevzeli določene obveznosti, to pa po načelu samoupravnega sporazumevanja v bazi. Zategadelj morajo biti plani zares realni — obseg nalog in ciljev razvoja širše družbene skupnosti mora biti omejen zares samo na tiste prednostne naloge, ki

državi ter da se je bistveno izboljšalo sedanje stanje naše plačilne bilance. Poročilo pravi, da se je stopnja inflacije pri nas v aprilu zmanjšala na vsega 11 odstotkov — kar pomeni, da se je izenačila s povprečno stopnjo inflacije v razvitih evropskih državah. In še: v prvih štirih mesecih letos smo v devizni bilanci zabeležili le še za 135 milijonov dolarjev primanjkljaja za vso državo, kar je bistveno manj kot lani, ko je ta primanjkljaj v enakem obdobju znašal kar 477 milijonov dolarjev.

Omenjeno poročilo poudarja, da nam je to uspelo z ustreznim zmanjšanjem nepokrite porabe ter z drugimi ukrepi in s splošnimi družbenimi napori, katerih namen je bil, da se zmanjša naraščanje cen ter da se umirijo splošni življenjski stroški pri nas.

Minulo soboto je sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc v Brestanici prisostvoval pomembni slovesnosti: izročil je namenu prvo kombinirano plinsko-parno električno centralo pri nas. Skupna moč nove elektrarne v Brestanici bo približno 100 megavatov, še posebej pomembno pa je, da gre v tem primeru za tako imenovano konično energijo, ki je za porabo zlasti dragocena.

V soboto je s posebnim vlakom „Bratstva in enotnosti“ prispelo na obisk v Slovenijo 1200 gostov iz 29 srbskih občin — gre za ljudi, ki so med vojno sprejeli naše izgnance, sedaj pa so s prisrčnim srečanjem ponovno potrdili te bratske vezi, ki so se stikale med našimi narodi v najhujših časih. Povsod na naših železniških postajah so goste iz Srbije sprejeli nadvse prisrčno in toplo.

Minulo nedeljo so se začele letošnje mladinske delovne akcije. V naši republiki potekajo štiri republiške akcije, katerih se bo do konca avgusta udeležilo nad 2000 mladih, ki bodo gradili komunalne objekte, predvsem ceste in vodovode. Razen tega pa potekata v naši republiki še dve zvezni mladinski delovni akciji: že tradicionalna akcija za Kozjansko in pa letos začeta akcija za pomoč Posočju, ki ga je prizadejal nedavni potres.

Planske naloge usklajene

jih bo mogoče izpolniti in za katere bodo podpisniki dogovora tudi prevzeli vso družbeno odgovornost.

Razveseljiva ugotovitev izvira iz poročila o uresničevanju letošnje resolucije o skupni politiki ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije — iz poročila torej, ki ga je prejšnji teden obravnaval in sprejel zvezni izvršni svet ter ga posredoval v razpravo skupščini SFRJ. V tem poročilu je namreč poudarjeno, da nam je v relativno kratkem času uspelo zelo zmanjšati dosedanje inflacijo v

SLAP JE IZLETNIŠKA TOČKA – Po obnovi ceste Kočevje-Brod na Kolpi se je precej povečalo število obiskovalcev slapa Nežica nad Faro. Sprostitve potrebni ljudje so nad slapom odkrili lepe naravne koticke za nedeljske družinske izlete. (Foto: F. Brus)

GAUDEAMUS IGITUR – Kolikor je srednjih šol v Novem mestu, toliko vrst maturantov je v zadnjem tednu korakalo po mestnih ulicah. V petek dopoldne so se takole veselile dijakinje Zdravstvene šole; pred njimi pa je kajpak še zadnja ovira – matura! (Foto: S. Mikulan)

UDARNIŠKO ZA KANIŽARICO – Solidarnost s kanižarskimi rudarji, ki jim je voda zalila rudnik, so pokazali tudi v novomeški tovarni zdravih „Krka“. Na fotografiji je stokovni kader iz TOZD Kozmetika, ki je zadnjo soboto v maju delal v proizvodnji. (Foto: R. Bačer)

V SEVNICI POSLEJ HOTEL AJDOVEC – V soboto so na prenovljeni Kolodvorski restavraciji zablesteli bakrene črke prvega povojnega hotela v mestu. Starega je raznesla eksplozija med vojno. Tujskih sob poslej ne bo manjkalo, gosti se lahko razvedrijo tudi na kegljišču. (Foto: Zeleznik)

PROTI PREŠTEVANJU

Na nedavnem srečanju so učitelji, ki so maturirali 1918. leta na slovenskem učiteljskem v Gori, in njihovi starejši in mlajši kolegi protestirali proti nameravanemu preštevanju Slovencev na Koroskem in se zavzeli za dosledno izvajanje 7. člena avstrijske državne pogodbe. Na srečanju sta bila tudi skladatelj akademik Matija Bravničar in pedagog prof. Venceslav Copic.

S. SKOČIR

Sejmišča

NOVO MESTO: 7. junija so bile cene goveje živine nekoliko višje, cene pujskov pa nespremenjene. Na prodaj je bilo 287 prašičev, od tega 33 starih nad tri mesece. Prašičev so prodali 236; pujski so veljali od 500 do 700 din, nad tri mesece stari prašiči pa od 710 do 850 din. Na sejem so rejci pripeljali 58 glav goveje živine, prodali pa 29. Voli so bili po 12,50 do 15 din, krave po 9,50 do 12,50 din, junci in telice po 11 do 13 din kilogram žive teže.

BREŽICE: na sobotni sejem so kmetje pripeljali 537 prašičev, od tega 24 starih nad tri mesece. Pujskov so prodali 379 po 32 do 35 din kilogram žive teže, starejših prašičev pa 13 po 19 do 20 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Zoper vinogradniški plevel

„Prosim, če bi v tej rubriki napisali kaj o vinogradih; ali je koristnejše, da v njih pustim rasti travo, jo požanjem in pustim v vinogradu, ali je boljše travo poskropiti s škropivom in s katerim?“ To je del pisma, v katerem bralec prosi za nasvet in pripominja, da vinogradniki ravnanje pri tem dokaj različno, vsem pa je skupno, da opuščajajo kopanje v starih vinogradih.

Marsikdo je že poskušal opustiti najtežje vinogradniško delo, kakršno je kop, vendar je kasneje spoznal, da nič ne more v polni meri nadomestiti obdelovanja, ki zemljo zrači, jo segreva, ji omogoča vpijanje vlage, zadržuje rast plevela in jo dela rodovitnejšo. Vinograd med redmi rodi, porečejo vinogradniki, misleč na obdelovanje in gnojenje, in imajo čisto prav. Pravijo tudi, da zemlja sedem let joka, če je obdelana v mokrem, kar je napaka številka ena.

Seveda pa ni nujno, da vinograd kopljete dvakrat ali celo trikrat, zdaj ko poznamo že učinkovite herbicide tudi za vinograde. Mnogi vinogradniki si z njimi že precej olajšajo težko delo.

V vinogradih, ki so starejši od 4 let, lahko uporabljamo herbicide, zavedajoč se, da takih, ki bi bili trti povsem neškodljivi, še ne poznamo. Priporočljiva pripravka sta gesatop, s katerim škropimo obdelana, še ne ozelenela tla, in gesaprim, ki najboljše učinkuje tedaj, ko ima plevel nekaj listov in je visok do 20 cm. Zelo učinkovita je mešanica gesaprima in gramoksone, ki uniči tudi trave. Če je vmes pirnica, ki je bolj odporna, zaleže, če primešamo še simazin. Količina je navedena v navodilih, ki jih je treba dosledno upoštevati. Če se po škropljenju razbohotijo slak ali mrtve koprive, kar se rado zgodi, to zatremo z deherbanom A, deherbanom forte, ustineksom ali dicofluidom. Škropiti je treba pri tleh, ne pa po trtnem listju.

In še odgovor glede košnje in puščanja trave v vinogradu (mulčenja): vedno več je pristašev in zagovornikov zelenega pokrova v vinogradu, kar pomeni, da je to dobro. Priporočajo košnjo in mulčenje med redmi ter uporabo herbicidov v vrstah, kamor ne moremo s koso. To priporočajo zlasti tisti pedologi, ki so proti veliki uporabi herbicidov, saj se na omenjen način zmanjša potreba po njih.

Inž. M. L.

Primerjalni podatki o poslovanju

V dolenski zdravstveni regiji se bo letos število zaposlenih povečalo na okoli 45.000 ali za 3 odstotke. Vseh zavarovancev bo 136.000, od tega 22.660 kmečkih ljudi. Zdravstvene skupnosti v črnomaljski, krški, metliški, novomeški in trebanjski občini si bodo v letu 1976 prizadevale ohraniti lanski obseg zdravstvenih storitev in dejavnosti. Pri tem bodo morale skladno z resolucijskimi določili uresničevati zlasti prednostne naloge.

Prednostne naloge so v regionalnem programu zdravstvenega varstva našteje v sedmih točkah. Najprej je poudarjeno, da je najpomembnejše zdravstveno varstvo delavcev. V zvezi s tem bo treba poostrižiti ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje množičnih obolenj, zlasti še poškodb na delu. V okviru tega bodo posebne skrbj deležni udeleženci NOB. Nadalje zajemajo prednostne naloge ukrepe za ohranitev zdravega človekovega okolja, hitrejši razvoj medicinske dela in podobno. Eden od smotrov naj bi bil, da bi obolele s temeljitim zdravljenjem in rehabilitacijo kar najhitreje vrnilo na delo. Čas zdravljenja in ležalna doba v bolnišnicah se mora skrajšati. Z vsemi temi in drugimi ukrepi naj bi poskusili zmanjšati umrljivost.

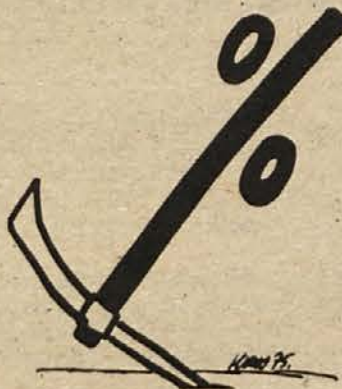
Razumljivo je, da se bo moralo v zdravstvenih delovnih organizacijah

marsikaj spremeniti. Delovni čas zdravnikov in drugih zdravstvenih delavcev bi moral biti poslej razporejen in izrabljen tako, da bo to vsestransko koristno tudi za združeno delo. Pri tem kaže še posebej omeniti potrebo, da se znatno skrajša čakalna doba v ambulantah, s tem da dobijo prednost nujni primeri in seveda aktivni delavci. Najrazličnejše oblike privilegirane sprejemanja v ambulantah in bolnišnicah morajo doživeti konec.

Dolenska zdravstvena skupnost bo imela za vse te in druge naloge letos na voljo okoli 287,6 milijona dinarjev. V regiji lahko zagotovijo okoli 252,4 milijona dinarjev tako imenovanega limitiranega dohodka. Prispevke za zdravstveno varstvo upokojencev načrtujejo v znesku nekaj manj kot 30 milijonov, iz republiške solidarnosti pa naj bi dobili 5,3 milijona dinarjev.

Za naložbe v zdravstvu bo letos na Dolenskem 8.666.000 dinarjev. Regionalna skupnost bo za zidavo zdravstvenih domov v Metliki, Krškem in Trebnjem odštela 3,7 milijona dinarjev, nekaj nad 3 milijone bo šlo za bolnišnico v Novem mestu, 1,8 milijona dinarjev pa za ljubljanski klinični center.

I. ZORAN

Kostanjevica pred odločitvijo

Kostanjeviška šola je v šolskem letu 1975/76 že sedemdesetih zaporedno odprla vrata učencem. Hkrati se izpolnjuje letos 450 let, odkar so v tem kraju začeli poučevati. Kostanjeviški učitelji so že pred leti sprejeli načrt za proslavljanje obeh jubilejev. Menili so, da bi s preureditvijo postopja, ki je bilo med zadnjo voj-

no požgano, še najlepše počastili častiljivi obletnici.

Sprva je bilo mišljeno, da bi samo zamenjali pohištvo in neustrezno fasado, kasneje pa se je rodil načrt za dozidavo novih učilnic in telovadnice. To so narekvale tudi same razmere, saj je bil pouk vsa leta po vojni v dveh izmenah, mala šola pa celo v tretji izmeni. Programsko zasnovano so naročili pred dvema letoma, načrtovanje pa so morali dobro pretehtati, saj sodi Kostanjevica po spomeniško-varstveni klasifikaciji v prvo kategorijo kulturnih spomenikov v Sloveniji.

Zidava bo veljala okoli 20 milijonov dinarjev. Kostanjeviščani so se težko odločili za ustrezní samopri- spevek, saj so prav zadnja leta vložili ogromno denarja in prostovoljnega dela v obnovu cest, napeljavo vodo- vodov in kanalizacijo. Šodeč po pripravljeno prebivalstva, se bo referendum posrečil.

Gre za otroke, sodobnejši pouk, telovadnico. Šola naj bi imela organizirano kuhinjo in večnamenski prostor, kjer bi lahko prirejali kul- lurske in prirojevalne tečaje za kmečka dekleta. Možno bo obnoviti tradicijo, ki jo je v Kostanjevici v preteklosti opravljala dveletna kme- tijsko-gospodarska šola.

Cementna uganka

Poskusili smo najmanj petkrat v različnih dneh minulega maja in v začetku junija. Na vse, čisto vse telefonske klice je iz novomeških trgovin z gradbenim materialom prihajal en sam odgovor: „Nimamo!“ Uslužnejši prodajalci so še pridali, da bi kazalo spet povprašati čez nekaj dni. „Morda bo kakšen vagon ali dva, in če se boste podvizali...“

Na zlovešči „Nimamo“, to najbrž največkrat izgovorjeno besedico v naših trgovinah, so bili graditelji navajeni prejšnja leta, ko smo na splošno veliko investirali in gradili, ob tem pa imeli premalo cementam. Zdaj so zgrajene ali se še gradijo nove zmožljivosti v cementni industriji, skoraj pol večje, kot so trenutne jugoslovanske potrebe. V tisku so se že pojavila opozorila, da se je treba bati podvojenih kapacitet, izdelovalci cementa pa so se hitro dogovorili o zelo omejenem uvozu cementa, ki naj bi letos znašal le 150.000 ton.

Tudi zadnji statistični podatki pravijo, da so zaloge neprodanega gradbenega materiala presegle vse meje. Zaloge opeke so bile v letošnjem prvem četrtletju za 204 odstotke večje kot v ustreznem lanskem četrtletju, zaloge strešnikov za

264 odst., zaloge azbestocementnih izdelkov za 170 odst., zaloge

V POLNEM ZAMAHU GRADBENE SEZONE: resda, potresno območje ima prednost, toda tudi drugi graditelji potrebujejo cement. Kje je cement iz velikih novih cementarn?

stekla za 252 odst., apna celo za 607 odst. itd. Kopicijo se zaloge parketa, gradbenega pohištva, vodovodnega materiala, kadi...

Novomeškemu graditelju – podobno je tudi v drugih dolenskih občinah – te številke kaj malo hasnejo. Ne vežejo peska, kamna in železa, če cementa ni.

M. L.

Malokje je še toliko samoodpovedovanja in poztvovallnosti kot v gasilstvu.

Kongres gasilcev

„Požarna varnost je pomemben del družbene samozasčite“ – to je bilo geslo 8. kongresa Gasilske zveze Slovenije, ki je bil 5. in 6. junija v Novi Gorici.

Ob prisotnosti številnih gostov je 270 delegatov razpravljalo o gasilstvu, požarnovarstvenih skupnostih in družbeni samozasčiti. Orisali so številne uspehe gasilske zveze, ki združujejo več gasilskih društev, kot je krajevnih skupnosti na Slovenskem, in tudi pomanjkljivosti, ki jo tarejo pri dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Na kongresu so sprejeli tudi nov statut slovenske gasilske zveze ter podelili 11 plaket pionirjem slovenskega gasilstva in 4 gasilske kipe, najvišje gasilsko priznanje, ki ga je med drugim prejel tudi dosedanji predsednik slovenske gasilske zveze Metod Rotar. Za novega predsednika pa so izvolili prof. Branka Božiča.

Kongres, ob katerem so odprli tudi razstavo „30 let gasilstva v novi Jugoslaviji“, je zaključila velika parada. V njej je sodelovalo nad 4.000 gasilcev in 500 pripadnikov enot civilne zasčite.

Osemstisočglavi množici ljudi je nato govoril predsednik RK SZDL Mitja Ribičič, ki je med drugim poudaril, da sodi gasilska organizacija med tiste, ki imajo svoj izvor v daljni preteklosti in so imele „pomembno narodno-obrambno in patriotsko povezovalno vlogo v boju proti tujim gospodarjem, proti nacionalnemu in socialnemu izkoriščanju našega ljudstva. Obenem pa so predstavljale potrebno oporo našim ljudem pri elementarnih nesrečah“. Tovariš Ribičič je orisal tudi velik pomen slovenskih gasilcev v družbeni samozasčiti in SLO.

redno je zapisati...

Odlok republiškega izvršnega sveta natanko našteva vse občine, krajevne skupnosti in območja, ki so po zakonu o pospeševanju skladnejšega regionalnega razvoja Slovenije štejejo za manj razvita. Papir je tako precizen, da omenja celo posamezne manj razvite katastrske občine, niti črke pa ni na njem o Suhi krajini, če-

Čakaje na potres?

prav gre za območje, ki je večje od povprečne slovenske občine. Teško je pojasniti, zakaj je Suha krajina uradno razvita, neuradno in dejansko pa dežela revščine in zaostalosti. So novomeški, kočevski in grosupeljski delegati v republiški skupščini res storili vse, da bi kolege iz drugih občin prepričali o suhokrajinski nerazvitosti? Menda ni Suhokrajincanov udaril po glavi njihov „izvirni greh“? Na tihem jim namreč tu in tam očitajo, da se med NOB večinoma niso zavzemali za pravo stvar. Gre morebiti samo za nesporazum, ki bo kmalu rešen? Teško je odgovoriti.

Eno pa je gotovo. Število prebivalcev v Suhi krajini upada, njihve se spreminjajo v pašnike in gozd, povprečni hektarski pridelek pšenice in koruze zaostaja od 35 do 50 odstotkov za slovenskim povprečjem, po vaseh zvečer ni mogoče gledati televizije ali prati perila, ker je napetost prešibka, vodovodov skoraj ni (bi jih mladinske delovne brigade gradile na razvitem območju?). Suha krajina nima niti metra asfalta, niti enega tovarniškega obrata, tisti, ki se vozijo na delo v Ljubljano (Litostroj), presede na dan 4 ure v avtobusu, so šolarji, ki pešajo do hiše učenosti 5 km itd. Seveda, če izvzamemo Žužemberk in Dvor.

Odlok republiškega izvršnega sveta o manj razvitih območjih velja. Suhokrajincanom ne preostane drugo, kot da čakajo na odlok o nerazvitih območjih. Suha krajina namreč ni manj razvita, ampak docela nerazvita. Ker pa tega odloka ne bo, jim ne preostane drugega, kot da prosijo boga in hudiča za kakšen potres.

MARJAN BAUER

– Poglej mene! Ves delavski svet!

(Karikatúra: Bjelovarski list)

NUJNO POTREBNA CESTA – Skozi blatno kanižarsko hosto so zgradili kilometer in pol dolgo cesto, da bodo lahko do vrtnice pripeljali 10.000 kubikov peska in vso mehanizacijo, potrebno za injiciranje vdornega mesta vode.

PODPISI ZA NOVOMEŠKI INDOK CENTER

V ponedeljek dopoldne so ustanovitelji informacijsko-dokumentacijskega centra za občino Novo mesto podpisali družbeni dogovor o ustanovitvi centra. Predsednik koordinacijskega odbora Jakob Berič je med drugim omenil nadaljnje povezave sedanjih in bodočih interesentov za gradivo novega INDOK centra, katerega dejavnost je hkrati povezoval s predvidenim Dolenjskim informativnim centrom, lokalno radijsko postajo v Novem mestu ter z delom raznih drugih sredstev javnega obveščanja. Prva skrb INDOK centra bo veljala delegatskemu obveščanju v občini. Tudi ob tej priložnosti predsednik občinske skupščine ni mogel mimo dejstva, da tudi tokrat ni bilo blizu odgovornih predstavnikov nekaterih samoupravnih interesnih skupnosti. Predvsem njim je delo INDOK centra še posebej namenjeno.

JURJEVANJE V KAPELAH

V okviru prireditev „Hortikultura 76 – Brežiška pomlad“ je Gasilsko društvo Kapele v sodelovanju vseh ostalih množičnih organizacij, kapelske godbe, tabornikov in pionirskega pevskega zbora priredilo tradicionalno jurjevanje v gozdu na Ravnah, ki so se ga udeležili domačini, pa tudi gosti iz Ljubljane, Brežic in iz Zagreba. Prireditev je lepo uspela.

Franc Bebar

Piše: Vladimir Bajc

Drugi del dohodka, ki se imenuje čisti dohodek, pa se uporablja za osebne dohode in za skupno porabo, za izboljšanje in razširitev materialne osnove dela ter za ustvarjanje in obnavljanje rezerv v temeljni organizaciji. S tem delom dohodka pa delavci svobodno razpolagajo v temeljni organizaciji, vendar v odnosih vzajemne odgovornosti in odgovornosti do družbe.

Temeljna organizacija ustvarja dohodek s prodajo proizvodov in storitev na domačem in zunanjem trgu, s svobodno menjavo dela, pa tudi z deležem v skupaj ustvarjenem dohodku iz naslova združevanja dela in sredstev ali iz drugih osnov, ki jih določa zakon (regresi, premije ipd.).

Najpogostejša oblika pridobivanja dohodka je prodaja proizvodov in storitev, pri čemer so v osnutku nakazani naslednji primeri:

- če temeljna organizacija sama prodaja svoje proizvode, pridobivajo njeni delavci dohodek iz celotnega dohodka, ki ga organizacija ustvari s prodajo na trgu po tržnih cenah;
- če temeljna organizacija prodaja svoje proizvode prek druge organizacije združenega dela, se njeni medsebojni odnosi pri pridobivanju dohodka urejajo praviloma na osnovi samoupravnega sporazuma;
- če pa gre za prodajo proizvodov ali storitev v okviru iste delovne organizacije ali v okviru sestavljene

ne organizacije združenega dela (t. i. interna realizacija), se cene določajo sporazumno, upoštevaje trajnejša gibanja na trgu, po merilih, ki so določena v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju.

Delež v skupno ustvarjenem dohodku pa je taka oblika pridobivanja dohodka temeljne organizacije, ki se kaže v odnosih združevanja dela in sredstev. Ta delež se lahko doseže ali kot delež v skupnem prihodku ali kot delež v skupnem dohodku. Za delež v skupnem prihodku gre ali takrat, kadar delavci v dveh ali več temeljnih organizacijah s skupnim delom ustvarjajo proizvod ali storitev (fazna proizvodnja), ali takrat, ko proizvajalce in druge organizacije sodelujejo z organizacijami, ki se ukvarjajo s prometom blaga ali storitev. Za delež v skupnem dohodku pa gre takrat, ko se sredstva ene temeljne organizacije vlagajo v drugo ali ko dve ali več temeljnih organizacij združi svoja sredstva v delovni organizaciji v banki ali drugi obliki združevanja. Po osnutku so delavci v odnosih združevanja dela in sredstev enakovredni in pridobivajo dohodek na osnovi prispevka, ki so ga dali k ustvarjanju dohodka, cilje, namene in pogoje združevanja, vzajemne pravice in obveznosti ter odgovornosti in ostala vprašanja pa ureja s samoupravnim sporazumom. Pri tem je pomembno tudi določilo, da

V zvezi z 41. členom zakona o javnem obveščanju (Uradni list SRS 7/1973) objavljamo podatke o virih financiranja za tednik DOLENJSKI LIST, glasilo 9 občinskih konferenc SZDL, ki ga izdaja Časopisno založniško podjetje Dolenjski list v Novem mestu.

Tako kot vedno doslej je tudi v poslovnem letu 1975 pomenila prodaja lista (naročnina in drobna prodaja v trafikah, kioskih in pod.) glavni vir dohodka za redno izhajanje Do-

lenskega lista; njen delež je znašal v skupnem prihodku časnika: 51,97 odst.; delež oglasne službe: 29,73 odst.; pogodbeno sofinanciranje zakupljenega prostora za 9 stalnih komunskih strani je navrglo v skupnem prihodku 10,76 odst., medtem ko odpade na „ostale dohodke lista“, kamor štejemo izkupiček od prodanih fotografij, dohodek od objav v Skupščinskem DL, povrnjeni del stroškov za tiskanje skupnih

strani v raznih pokrajinskih tednikih v Sloveniji, popuste (kasa skonto) zaradi takojšnjega plačevanja računov in nekaj drugih, izrednih dohodkov, skupno: 5,48 odst.

Družbena pomoč listu v obliki regresa za porabljeni rotacijski papir, ki ga nakazuje izvršni svet skupščine SRS, je bila lani nekaj manjša kot leto dni prej, v sestavi skupnega prihodka časnika pa je predstavljala le še: 2,06 odst.

pokriva vsaj približne ekonomske cene časnika. Tako kot drugi listi je bil primoran tednik s 1. 7. 1975 podražiti. Podražitev lista je kot po navadi sprožila val odpovedi, zaradi česar se je letna naklada tednika zmanjšala za 4 odst., za enak odstotek pa je padla tudi povprečna lanska naklada posamezne številke. Akcije za pridobivanje novih naročnikov se je list lahko lotil šele letos spomladi, čeprav se posledice povišane naročnine v številu stalnih naročnikov še vedno poznajo.

Kanižarica brez eksplozije?

Če se bo izkazalo, da vrtina požira dovolj vode, ne bo treba razstreliti vdornega mesta – Po končanih analizah bodo madžarski strokovnjaki določili, kakšen bo nadaljnji potek sanacije rudnika – Kanižarski rudarji bi radi nazaj

Madžarski strokovnjaki, ki so konec prejšnjega meseca iz Kanižarice odnesli vzorce vrtine v analizo na Madžarsko, so se že vrnili. Medtem ko čakajo, da bodo analize, na podlagi katerih se bodo odločili za nadaljnji potek sanacije zalitega rudnika, gotove, si ogledujejo teren okrog rudnika, zlasti pa jih zanimajo bližnji potoki; možno je namreč, da ima voda, ki je zalila rudnik, stik z zunanji vodami.

Ze pri jemanju vzorca iz vrtine, ki jo je s površine do mesta vdora zavrtala ekipa ljubljanskega Geološkega zavoda, se je izkazalo, da vrtina požira vodo; to pomeni, da je vrtina v stiku s plastmi vodonosnih apnenec, kjer je voda začela zalivati jamo. Tako se je pokazala nova možnost: ugotoviti bo treba, kakšen je pretok vode skozi vrtino; če se bo izkazalo, da vrtina požira vsaj kubik in pol vode na minuto, je ne bo treba razstreliti, pač pa bodo lahko takoj začeli betonirati vdorno mesto in potem črpati vodo. Vendar o tem v Kanižarici dvomijo in mislijo, da bo potrebno vrtino razstreliti vsaj enkrat, če ne celo dvakrat. To naj bi opravili s posebnim razstrelivom, ki je že pripravljeno na Madžarskem.

Madžarske strokovnjake so poklicali v Kanižarico zato, ker imajo le-ti največ izkušenj s sanacijo rudnikov, ki jih je prizadela taka nesreča kot kanižarskega.

Kazalo je že, da se je pritok vode ustabil zadnje deževje pa je spet povzročilo hitrejšo naraščanje. Prejšnji teden je voda že dosegla koto plus 134, kar pomeni, da je bila le še 47 metrov pod površino.

V Kanižarici so naredili vse, kar je v njihovi moči, da bi sanacija rudnika potekala kar se da hitro in nemoteno. Ko sva šla zadnjič z dolgoletnim rudarjem Ivanom Volfovom po blatni in razmočeni hosti do vrtine, si res ne bi mogli misliti, da bo tu že čez slab mesec tekla okoli kilometra in pol dolga cesta. Delavci so zavahali rokave in buldozer, štirje tovornjaki in dva delavca so v vsakem popoldanskem „šihu“ naredili nekaj deset metrov ceste, da bodo lahko do vrtine pripeljali okoli 10.000 kubikov peska, potrebne za betoniranje vdornega mesta, in vso mehanizacijo. Potrebovali bodo tudi velike količine vode, zato so na Dobljčici na začetku vasi Kanižarica naredili črpališče in od tam skozi gozd do vrtine položili cevi.

Nekaj dodatnih težav so imeli v Kanižarici zato, ker se je v še nezaltem delu jame močno povečala količina strupenega plina ogljikovega dioksida, kar je oteževalo se delež v skupnem dohodku določil na podlagi prispevka živega, to je tekočega dela, in po prispevku, ki so ga dali delavci v temeljni organizaciji, ki je združila sredstva v gospodarstvu z združenimi sredstvi, to je delež iz minulega dela. Vendar ta delež ne more biti trajen in preneha takrat, ko se povrne vrednost sredstev, ki so jih delavci združili, oziroma vložili v združena sredstva.

Posebna oblika pridobivanja dohodka pa je svobodna menjava dela. Tu delavci zagotavljajo svoje osebne in skupne potrebe, ki jih imajo na področju izobraževanja, znanosti, kulture, zdravstva, socialnega varstva in drugih dejavnosti s svobodno menjavo svojega dela z delom delavcev, ki delajo v organizacijah teh dejavnosti. Ta menjava je lahko neposredna ali pa poteka preko samoupravne interesne skupnosti. V vsakem primeru pa imajo delavci, ki dajejo sredstva pravico odločati o teh sredstvih, delavci, ki opravljajo navedene družbene dejavnosti pa imajo pravico, da se jim zagotovi enak družbenoekonomski položaj, kot ga imajo delavci v drugih temeljnih organizacijah. Zakon pri tem izhaja iz dejstva, da so rezultati dela delavcev na področju zdravstva, kulture, izobraževanja, znanosti in drugih dejavnosti vsebovani v skupno ustvarjenem dohodku v materialni proizvodnji in da zato ti delavci pridobivajo dohodek po prispevku, ki ga s svojim delom dajejo k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji, k povečanju produktivnosti in razvoju družbe v celoti.

Končno je v tem delu zakona prevzeto načelo, da imajo enak družbenoekonomski položaj kot delavci v združenem delu tudi delovni ljudje, ki kot poklic opravljajo znanstveno, književno, glasbeno, gledališko ali drugo kulturno oziroma odvetniško in drugo dejavnost. O njihovem načinu pridobivanja dohodka in o tem, katere obveznosti bodo iz tega dohodka pokrivali, pa bodo odločali posebni zakoni.

sprotno preverjanje naraščanja vode. Vsak spust tričlanske ekipe s posebnimi aparati v jamo stane 1.500 dinarjev; to pa je prevelik izdatek, zato so se kanižarski strokovnjaki odločili in uredili prezračevalne naprave ter seveda poostriili varnostne ukrepe.

Proizvodnja gradbenega materiala v kanižarski opekarni dobro poteka, pritožujejo pa se, da prodaja ne gre tako, kot bi želeli; betonske izdelke in pesek še nekako spravijo v denar, z opečnimi izdelki pa je slabše, ker je trg s temi proizvodi precej zasičen, pa tudi gradijo ljudje manj kot pred časom.

Vendar je razpoloženje med kanižarskimi rudarji sedaj precej boljše: vsi imajo delo, pa tudi priprave na sanacijo rudnika dobro potekajo. 1. junija so v rudniških delavnicah začeli obdelovati preme za priklovice za IMV; tu je dobilo delo 29 delavcev. Okoli dvajset se jih na delo vozi v IMV v Novo mesto; pri komunalnih delih v črnomaljski občini je zaposlenih okoli 40 rudarjev.

Tisti pa, ki delajo v velenjskem rudniku, stalno sprašujejo, kdaj se bodo lahko vrnili domov. Zanimivo je, da to sprašujejo tako domačini, kot tisti, ki so v Kanižarico prišli iz drugih krajev, pa čeprav imajo v Velenju prav take delovne in stanovanjske pogoje kot v Kanižarici.

SREČANJE DOMSKIH DELAVCEV DOLENJSKE

Prejšnji teden so se v brežiškem dijaškem domu zbrali vzgojitelji in ravnatelji dolenjskih dijaških domov. Ob tej priložnosti jim je o vzgoji mladostnika predaval prof. Skofljek iz Ljubljane, ki je podal nekatere nove poglede na to temo s posebnim ozirom na delo v dijaških domovih. Zbranim je govoril tudi predsednik skupnosti domov Jugoslavije Franjo Klojčnik; nanizal je vrsto težav pa tudi uspehov, ki so bili doseženi pri reševanju domskih vprašanj, in pohvalil načrtno delo aktivna domskih delavcev Dolenjske.

UREDNİŠTVO DOLENJSKI LIST

Primerjalni podatki o poslovanju Dolenjskega lista v zadnjih 2 letih

	1974	1975	INDEKS 100=75
Izšlo vseh števil Dolenjskega lista	52	52	100
Skupna letna naklada – izvodov:	1.547.030	1.479.810	96
Skupni obseg strani v DL:	1.562	1.538	99
– od tega za Skupščinski DL:	150	88	59
Porabljeno roto papirja v kg:	221.849	198.414	94
Stalni naročniki dobili izvodov:	1.426.402	1.384.316	97
V kolportaži prodano izvodov:	69.388	71.761	103
Vrnjeni neprodani izvodi (remitenda)	8.173	6.696	81
Brezplačno razdeljeni izvodi DL:	30.799	17.037	55
Največja tedenska naklada številke:	32.160	30.500	94
Najmanjša tedenska naklada številke:	28.940	27.720	95
Poprečna tedenska naklada lista:	29.751	28.458	96
Vseh novih naročnikov med letom:	1.832	1.222	66
Vseh odpovedanih naročnikov med letom:	2.395	2.359	98
Polna lastna cena za 1 izvod Dol. lista:	3,66 din	4,88 din	133

STRUKTURA DOHODKOV TEDNIKA DOLENJSKI LIST ZA OBDOBJE ZADNJIH TREH LET

VIR DOHODKA	1973 %	1974 %	1975 %
1. prodaja lista (naročnina in kolportaza):	48,14	52,06	51,97
2. dohodek od vseh oglasov:	30,17	28,88	29,73
3. sofinanciranje zakupljenega prostora za 9 stalnih komunskih strani:	12,38	10,01	10,76
4. družbena pomoč – regres za roto papir, izplačan po izvršnem svetu SRS:	4,33	2,53	2,06
5. ostali dohodki časnika:	4,98	6,52	5,48
SKUPAJ:	100 %	100 %	100 %

Glavni urednik lista: MARJAN LEGAN, l.r. Direktor ČZP DL: TONE GOŠNIK, l.r.

Svet za medsebojna razmerja
v združenem delu delavcev
MERCATOR Ljubljana, n.sub.o.
— TOZD „STANDARD“, Novo mesto, o.sub.o.

razglašja prosto delovno mesto za

ŠOFERJA TOVORNEGA AVTOMOBILA V SKLADIŠČU NA VELIKO V NOVEM MESTU

Pogoj za sprejem: poklicni voznik C kategorije z odslužen vojaščino.

Nastop dela: takoj ali po dogovoru.

Pismene ponudbe pošljite splošni službi TOZD „STANDARD“, Novo mesto, Glavni trg 3, do vključno 17. 6. 1976.

„Odbor za medsebojna razmerja Zavarovalnice SAVA — poslovna enota Novo mesto

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. KONTROLOR POLIC IN MANIPULANT
2. SPECIALNI ŽIVLJENJSKI PRODUCENT za Črnomelj

POGOJI:
pod 1.: srednja ekonomska šola in eno leto delovnih izkušenj,
pod 2.: srednja šolska izobrazba ali končana osnovna šola in odslužen kadrovski rok.
Za obe objavljeni prosti delovni mesti je obvezno dvomesečno poskusno delo.
Nastop dela takoj ali po dogovoru.
Pismene prijave z dokazili o strokovni izobrazbi in delovnih izkušnjah naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi prostega delovnega mesta na naslov:
Zavarovalnice SAVA — poslovna enota Novo mesto, Glavni trg št. 24, z oznako „Odbor za medsebojna razmerja“.

„SOP“, SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA INDUSTRIJSKO OPREMO, TOZD OPREMA, KRŠKO, Gasilska 3

RAZPISUJE

prosti delovni mesti 2 ELEKTRICARJEV.

Pogoj: končana poklicna šola.
Delo je pretežno na terenu. Nastop službe takoj. Poskusna doba traja 3 mesece. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.
Pismene prošnje sprejema Svet za medsebojna razmerja TOZD OPREMA, Krško, Gasilska 3.

Komisija za medsebojna delovna razmerja pri KMETIJSKI ZADRUGI METLIKA

razpisuje „prosta vodilna delovna mesta: (ni reelekcija)

1. RAČUNOVODJA
2. VODJA KOMERCIALE

Pogoji:
— pod 1) visoka ali višja šolska izobrazba ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj ali srednja ekonomska šola in 8 let delovnih izkušenj;
— pod 2) visoka ali višja šolska izobrazba ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj ali srednješolska izobrazba ekonomske smeri in 8 let delovnih izkušenj.

Vsi kandidati morajo biti moralno-politično neoporečni. Prijave s kratkim življenjepisom, opisom dosedanjih zaposlitev in dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev sprejema komisija za medsebojna delovna razmerja 15 dni po dnevu objave razpisa.

Kadrovska komisija pri Ljubljanski banki — podružnici Novo mesto

objavlja za nedoločen čas s polnim delovnim časom prosto delovno mesto

— SNAŽILKE za osrednjo enoto Novo mesto, Trdinova 2

Pogoji:
— nepopolna osemletka
— do enega leta delovnih izkušenj.
Kandidatke morajo priložiti kratek življenjepis z opisom dosedanjih zaposlitev.
Rok prijave je 8 dni po objavi.
Prijave sprejema kadrovska komisija Ljubljanske banke — podružnica Novo mesto.

Marija Ožbolt

Umrla je Marija Ožbolt iz Kočevja. Rodila se je v Loškem potoku 3. julija 1896. Poročila se je leta 1920 s Francetom Ožboltom iz Lahnarjev pri Cabru, ki si je po vrnitvi iz Amerike kupil posestvo v Črnem potoku pri Kočevju. Rodili so se jima trije otroci: France, Sonja in Jože.

Med dvema vojnama se je družina težko prebijala. Mož je bil gozdni delavec v Kočevskih gozdovih, ona pa je peš hodila na delo v tekstilno tovarno v Kočevje. Sodelovala je tudi v tekstilnem štrajku. Oba sta bila napredna in v naprednem duhu vzgojila tudi otroke. Sin France je bil že leta 1938 sprejet v SKOJ, naslednje leto pa v KPJ. Vsa družina je delovala v NOB od

leta 1941. Vsi trije otroci pa so bili v partizanih od pomladi 1942. Sin France je bil med organizatorji vstaje in voditelj mladine na Kočevskem. Italijani so jim že 9. maja 1942 požgali dom, v katerem so bili partizani vedno dobrodošli in v katerega so zahajali organizatorji in vodje vstaje Jože Šeško, Matej Bor, Boris Kraigher, Franc Popit in drugi. Marija Ožbolt je veliko prestala in prispevala v boju za svobodo. Bila je večletna sekretarka krajevnega odbora AFZ in delegatka na konferencah. Najhuje pa ji je bilo, ko je zvedela, da je njen sin Jože padel kot politdelegat voda v Cankarjevi brigadi.

Tudi po vojni je delovala v vseh družbenopolitičnih organizacijah. Nazadnje smo jo videli, ko je hodila pred dobrim letom od hiše do hiše in zbirala pomoč za Kozjansko. Sama je zbrala nad 20.000 din. Za svoje delo je bila odlikovana z redom zaslug za narod III. reda.

Vsi, ki smo jo poznali, jo bomo ohranili v trajnem spominu, sinu Francetu in hčerki Sonji z družinama pa izrekamo iskreno sožalje.

„NISMO LENUHI“

V eni od prejšnjih števil Dolenjskega lista je novinar Alfred Zeleznik v članku „Samo še učiti se je treba!“ zapisal tudi, da je na Grmsko kmetijsko šolo vpisana marsikatera dijakinja, ki ni imela še nikdar motike v rokah in se je v šolo vpisala samo zato, ker druge ni bila sprejeta. Članek je zadeval predvsem nas Trebanjce. Prav za nas pa novinarje trditve ne drže. Vsi dijaki grmske kmetijske šole, kateri se vozimo iz Trebnjega, smo iz družin kmečkega porekla. Poleg učenja nas doma čaka še trdo kmečko delo. Toda ker ljubimo zemljo in kmetovanje, bomo tudi dokončali šolo. Nismo lenuhi; v naši sredi sta dve odličnjakinji, a tudi drugi ne dosežemo tako slabih rezultatov, čeprav je res, da izjeme potrjujejo pravilo.

SLAVKA PUST
TKŠ Grm

„Rdeča“ Višnja gora se spet prebuja

Kljub „črnim pikam“ Višnjani niso izgubili volje — Privlačen turistični kraj

Med zadnjo vojno so se nazadnjaški slovenski časopisi večkrat obregnili ob Višnjo goro in jo imenovali „rdeča dolenska mesto“, ljudi pa „rdeče pobarvane Višnjane“. Toda „rdeča“ Višnja gora je po osvoboditvi osirotela kulturno, politično in gospodarsko. Za to je več vzrokov. Morda ni najmanj pomemben ta, da se je veliko Višnjanov, zlasti mladih, odselilo v večja mesta, praznila pa so se tudi okoliške vasi.

Pravijo, da Dolenjcevi še hudič ne užene. To dokazujejo tudi Višnjani, ki so se spet začeli prebujevati. V zadnjih letih je Višnja gora, ki ima že skoraj petsto let mestne pravice, dobila asfaltno cesto, v višenjsko osnovno šolo je bila napeljana centralna kurjava, okoliški šolarji so dobili kombibus in šola igrisce. Mesto si prizadeva obnoviti kopalnice, veliko skrb pa posveča tudi vodovodu. Kmetje, ki posodabljajo kmetije, pa tudi drugi, si želijo, da bi imeli do-

volj močan električni tok, ipd. Kajpak lahko naštejemo tudi „črne pike“. Tako Višnja gora nima zdravnika niti zobozdravnika. Peskokop, ki bi višenjski KS lahko dal precej denarja, izkoriščajo drugi. Višnji gori je le obrat Iskre, ki zaposluje komaj 80 delavcev. Pereče je tudi pomanjkanje stanovanj. K odseleženju pa sili ljudi celo neurejenost pri odkupih zasebnih zemljišč. Kaže, da bodo Višnjani ob osemletko, saj je otrok čedalje manj; ostali naj bi jim le prvi štirje razredi, učenci višjih pa naj bi se vozili v Stično. To Višnjanov končno niti ne boli hudo, zavzemajo pa se za to, da bi nova osemletka, kjer koli bi že bila, nudila njihovim otrokom sodobne pogoje šolanja.

Višnjani si želijo, da bi se njihovo mesto, ki je polno naravnih lepot, razvilo v privlačen turistični kraj. Zato imajo v načrtu razširitev dejavnosti etnografskega muzeja v gradu Podsmreka, gradnjo t.i. vikend naseh na poljeviski in leskovski planoti, na pobočju nad kopalščem in v dolini Kosca. Višenjska KS ima v načrtu tudi postopno obnavljanje starega gradu nad mestom in trim stezo na pobočju proti gradu. Velika je tudi težnja po ohranitvi starega dela Višnje gore s starodavno cerkvijo. Zato je v načrtu ureditev mestnega arhiva, popravilje starih hiš z zgodovinsko-etnografskimi značilnostmi itd.

Pred Višnjani je še veliko dela; zavedajo se, da mu bodo kos le, če se bodo složno oprli na lastne sile. Za to pa imajo dovolj volje.

MARTA GROM

„VESELA ŠOLA“ JE ZAKLJUCENA — Učenci novomeške osnovne šole „Katja Rupena“ Darjan Marčič (4. razred), Stojan Pelko (5.), Lidija Vidljanič (6.) in Smiljan Pavišič (8. razred) so bili občinski prvaki v tekmovanju „Vesele šole“. Sodelovali so tudi na republiškem tekmovanju in bili zelo uspešni. Stojan Pelko in Smiljan Pavišič sta zasedla drugo mesto, Darjan Marčič pa četrto. (Foto: Sašo Fuis, foto krožek OŠ „Katja Rupena“)

Pred začetkom akcije v Vasi-Fari na slovenski strani

Končno prebujena Kolpa

Tudi ta reka že pozna „blagodati civilizacije“

Člani ribiške družine Goran Kovačič na Brodu na Kolpi, ki združuje nad štiristo članov, so priredili 30. maja akcijo čiščenja rečnih bregov. Tudi ta edinstvena, še ne zastrupljena slovensko-hrvaška lepota se počasi onesnažuje. Bregovi so polni odpadnega polivinila, plastičnih steklenic in druge navlake, ponekod ob reki pa so pravi smetnjaki. Po vejah visi ponošena obleka, avtomobilske gume itd., kar ustvarja videz malomarnega odnosa in nekulture nekaterih posameznikov.

Res je, da narasla hudourniška reka odnaša s seboj vse, kar ji je na poti, in pušča po vejah žalostne zastave modernih nomadov. Toda čas je, da se naučimo zdravega odnosa do narave.

Kolpi, ki je bila še do nedavnega le izkoriščana, saj se je izkazalo, da je vse manj rib in vse več ribičev, so se v zadnje čase, posebej še z novo cesto Kočevje-Brod na Kolpi-Delnice, ki jo pravkar gradijo, odprle nove možnosti. Dogovor med Slovenci in Hrvati za načrtno vlaganje

ribjega zaroda in pametno gospodarjenje naj bi vrnil Kolpi tisti nekdanji ugled in ribje bogastvo, ko je bila Kolpa za ribiče prava Meka.

Ideja o načrtnem gospodarjenju predvideva razdelitev terenov, kar bi privedlo do zdrave konkurence med ribiškimi družinami. Po drugi strani pa naj bi se okrepila tudi čuvajska služba, saj na hrvaški strani preprosto nimajo čuvaja in sta zaradi tega rečni vandalizem in ropanje s podvodnimi puškami še posebno možna.

S tako imenovano klasifikacijo vode naj bi ugotovili, kateri predeli so primernejši za vlaganje postrvi in kateri za lipana. Letos je bilo vložnih že 16 tisoč postrvi. Plan za ribji naraščaj pa predvideva še 36 tisoč mladič lipana. Tako se tudi za Kolpo časi spreminjajo. Ribiška družina Brod na Kolpi in pa ribiška družina Kočevje bosta morali vložiti še veliko truda in skupnih naporov. To pa je resnična želja kolpskih ribičev.

LADISLAV LESAR

Divjad preganja kmete

Odločiti se bo treba: ali divjad ali kmetijstvo

Prvi dnevi paše goveje živine na delovnih Kmetijskega obrata Livold v kočevski občini, ki so od

Livolda do Nemške Loke, so pokazali, da precej prirastle trave čez noč popase divjad. V okolici Mozlja in Kačjega potoka so ob večernih urah videli domačini večje trope divjadi. Na Mačkovecu in Oneku so opazili skupino, ki je šela nad 30 glav. Tudi v okolici Livolda ni divjadi na paši dosti manj.

Vsa prizadevanja, da bi rešili spore, ki se nanašajo na povzročeno škodo po divjadi, so brez pravega uspeha. V sedanjem obdobju se prizadevamo za povečanje proizvodnje hrane, zato bi morali škodi po divjadi posvetiti več pozornosti. Nujno se bomo morali na območju naše občine tudi odločiti: ali rediti več divjadi in opustiti kmetijsko dejavnost ter pospeševati še nadaljnje odseljevanje prebivalcev ali pa obdržati na zemlji ljudi, ki bodo kmetijske površine obdelovali.

Vsi dosedanja razgovori o pospeševanju kmetijske proizvodnje in nedavni podatki krajevnih skupnosti so pokazali, da ljudje želijo obdelovati zemljišča. Vendar je ena izmed glavnih ovir prav škoda, ki jo napravi divjad.

V. DRAGOŠ

Obisk v Beli krajini

Društvo ljubiteljev drobne grafike „Exlibris Sloveniae“ in prvi slovenski knjižni klub „Svet knjige“ že nekaj let prirejata skupne ekskurzije po zanimivih delih Slovenije. Ti izleti so postali priljubljeni zato, ker udeleženci spznavajo res lepe dele naše ožje domovine, obenem pa strokovni vodje skrbijo za kvalitetne razlage.

V nedeljo, 20. junija, bodo obiskali Belo krajino. Z avtobusi se bodo odpeljali iz Ljubljane in šli po dolini Krke, nato skozi Crmošnjice do Semiča, Črnomlja, Vinice, Adlešičev, Metlike in nazaj v Ljubljano. Med potjo si bodo ogledali vrsto zanimivosti, kot sta izviri Krupe, Gradec, povzpeli se bodo celo na Zelj, obiskali Tri fare in drugo. Za umetnostnozgodovinsko razlago bo skrbel prof. Milena Moškon, o vegetaciji bo govoril inž. Mitja Zupančič, o pokrajini in njeni geološki zgradbi pa bo pripovedoval prof. dr. Rajko Pavlovec.

Za obisk Bele krajine vlada med člani obeh prirediteljev veliko zanimanja. To je razumljivo, saj marsikdo zelo slabo pozna to najvzhodnejšo slovensko pokrajino, ki slovi po svoji pristrčnosti, brezovih gajih, zeleni dolini Kolpe, in, ne nazadnje, po dobrih in prijaznih ljudeh. R. P.

Uspeli obrambi

7. maja so imeli na osnovni šoli Podbočje obrambni dan. Po alarmnem znaku so učenci pod vodstvom učiteljev v slabi minuti zapustili učilnice in se po sedmih minutah znašli v en kilometer oddaljenem gozdu, kamor so prenesli tudi šolski arhiv. Zatem so imeli učenci nižjih razredov športni dan s pohodom v naravo, sedmošolci in osmošolci pa so obrambni dan nadaljevali s tekmovanjem v orientacijskem patrolnem pohodu, teoretičnih vojaških nalogah, v metanju ročne bombe in streljanju z zračno puško, nadelji pa so si tudi plinske maske. Tekmovanje je bilo dokaj uspešno; pri učencih sta zmagala Marjan Kus in Helmut Masnik, ki sta zbrala po 139 točk, pri učenkah pa je bila s 134 točkami najuspešnejša Alenka Hribar.

Obrambni dan so imeli 26. maja tudi na breštanski osnovni šoli „Adam Bohorič“. Po sovravnem napadu z mitraljezom in helikopterjem so se učenci in učitelj v slabi minuti umaknili iz šolskih prostorov in si v nadaljnjih dveh minutah poiskali varno zavetje v bližnjem gozdu. Nato so imeli učenci do šestega razreda pouk v naravi, učenci 7. in 8. razreda pa so tekmovali v vrsti vojaških disciplin, med drugim so postavljali šotir, merili znane in neznanke na karti in terenu, ocenjevali razdalje na oko in s pomočjo iztegnjenega palca ter streljali z mitraljezom, brzostrelko in polavtomatsko puško. Pri učencih je s 163 točkami zmagal Tomo Rakar, pri učenkah pa so 149 točk zbrale Andreja Brenc, Maksimiljana Habinc in Dragica Subotič.

Po oceni komisije za DPD in OV pri občinskem odboru ZRVS Krško sta oba obrambna dneva zelo uspešna in sta pokazala, da so učenci dobro pripravljivi za morebitne sovražne napade.

Še: Ne zamolčati

Odgovor mirnopedskim mladincem

V zapisu „Ne zamolčati“ je vodstvo OO ZSMS Mirna peč obelodanilo dejavnost tamkajšnje mladine nekako tako, kot sva pričakovala, da jo bo na „uredništvu v gosteh“.

Vseeno sva prepričana, da je Jože Povše docela pravilno nakazal eno od resnic mladih Mirnopedčanov, saj njihovo vodstvo javno samo priznava, da do pred nekaj mesecev niso „naredili veliko“.

Ob golem naštevanju bolj ali manj pomembnih prireditvev in sodelovanj, ki kajpak niso in ne morejo biti edino zvečljivo merilo dejavnosti mladine nekega kraja, je mirnopedško vodstvo nakazalo tudi nekatere težave. In ravno o slednjih bi kazalo povedati kaj več, pa vodstvo tega ni storilo niti v omenjenem zapisu niti ob najinem obisku, saj mirnopedskih mladincev tedaj ni bilo na spregled.

Ce se jim je zdelo nečastno priti v gostilno, je to pač njihova stvar. Novinarji si bomo še naprej pridrževali pravico izbirati prostor, v katerem se bomo pogovarjali s prebivalci krajevnih skupnosti. Več ko enoletna izkušnja nas uči, da smo doslej še zmeraj izbrali pravišnega; če je bila to gostilniška soba — nič hudega.

M. BAUER
D. RUSTJA

OTROCI NISO KRIVI

V Dolenjskem listu z dne 20. 5. 1976 je bilo pod naslovom „Le puška niso rešili“ objavljeno, da je požara na gospodarskem poslopu Staneta Globkarja na Vrhtrebnjem kriva otroška igra z vžigalicami. Domači se pri tem čutimo prizadeti, ker so s tem osumljeni predvsem naši otroci, ki so popolnoma nedolžni. Sploh pa vzrok požara ni bil ugotovljen.

ANA NOVAK

ŠTIPENDIJE!

PROSTA UČNA MESTA!

SKUPNA KOMISIJA PODPISNIC SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ŠTIPENDIRANJU UČENCEV IN ŠTUDENTOV V OBČINI NOVO MESTO

Skupna komisija podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov v občini Novo mesto

razpisuje

ŠTIPENDIJE IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV ZA ŠOLSKO LETO 1976/77

Štipendija iz združenih sredstev je namenjena vsem učencem in študentom občine Novo mesto, ki jim ni uspelo dobiti kadrovske štipendije. Kandidati za štipendije iz združenih sredstev naj svoje prošnje vložijo na naslov SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE Novo mesto, in sicer: učenci srednjih šol najpozneje do 31. avgusta 1976, študenti višjih in visokih šol pa najpozneje do 30. septembra 1976. Prošnji, izpolnjeni na obrazcu DZS 1,65 (na njej naj bodo potrjena o dohodkih staršev za leto 1975), je treba priložiti:

1. overjen prepis zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo o opravljenih izpitih,
2. potrdilo o vpisu v šolo ali frekventacijsko potrdilo,
3. potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov,
4. potrdilo o višini otroškega dodatka za kandidata,
5. odgovore OZD ali SIS, da je kandidat zaprosil za kadrovske štipendije, pa mu ni bila odobrena.

Do socialne štipendije iz združenih sredstev so upravičeni tudi učenci in študenti, ki imajo kadrovske štipendije, pa jim kadrovske štipendije in dohodki na družinskega člana ne presegajo nujnih življenjskih stroškov učencev ali študentov, določenih s samoupravnim sporazumom o štipendiranju. Za vse te učence in študente odstopi kompletno dokumentacijo za socialno štipendijo Skupni komisiji podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju tista OZD ali SIS, kjer ima kandidat kadrovske štipendije. Rok za dostavo dokumentacije za socialno štipendijo je 31. avgust 1976 za učence in 30. september 1976 za študente. Prispelih prošelj po tem roku Skupna komisija ne bo obravnavala.

KADROVSKE ŠTIPENDIJE ZA ŠOLSKO LETO 1976/77

OZD razpisujejo proste kadrovske štipendije za šolsko leto 1976/77. Kandidati za kadrovske štipendije naj svoje prošnje vložijo na OZD, ki razpisuje štipendije, in sicer učenci srednjih šol najpozneje do 31. julija 1976, študenti višjih in visokih šol pa najpozneje do 31. avgusta 1976.

Prošnji, izpolnjeni na obrazcu DZS 1,65, je treba priložiti:

1. overjen prepis zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo o opravljenih izpitih,
  2. potrdilo o vpisu v šolo ali frekventacijsko potrdilo,
  3. kratek življenjski pis,
  4. potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov,
  5. potrdilo o višini otroškega dodatka za kandidata.
- Prošnji, prispelih po omenjenih rokih, OZD ne bodo obravnavale.

Občinska izobraževalna skupnost Novo mesto in Skupnost otroškega varstva Novo mesto (Novo mesto, Kettejev drevored 2)

razpisujeta

1. vzgojiteljska šola	več štipendij
2. pedagoška akademija, oddelek za razredni pouk Novo mesto	6
3. pedagoška akademija Ljubljana, predmetna področja:	
- slovenski jezik-srbohrvatski jezik	2
- slovenski jezik-knjižničarstvo	1
- angleški jezik-slovenski jezik	2
- zgodovina-zemljepis	2
- glasbeni pouk	4
- matematika-fizika	5
- fizika-tehnični pouk ali tehnični pouk-fizika	3
- specialni pedagogi-skupina DP-LOGO	1
- defektološka smer	1
4. pedagoška akademija Maribor	
- telesna vzgoja	4
5. višja šola za socialne delavce	1
6. fakulteta za naravoslovje in tehnologijo	
- matematika-fizika	2
7. fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo	
- samoupravljanje s temelji marksizma	2
- obramba in zaščita	2

Za študij deficitarnih pedagoških strok (matematika-fizika, glasba, telesna vzgoja) prejemajo kandidati poseben dodatek k štipendiji v mesečnem znesku 310,00 din, za študij ostalih pedagoških strok pa dodatek v znesku 155,00 dinarjev.

SGP PIONIR, NOVO MESTO:

TSS – gradbena	21
TSS – strojna	1
TSS – elektro	1
ekonomska srednja šola	9
višja tehn. varnostna šola	1
FAGG	15
pravna fakulteta	2
ekonomska fakulteta	1

NOVOLES, STRAZA:

strojni ključavničar	2
brusilec orodja	1
sušilničar	1
mizar	1
modelni mizar (vzorčni)	1
elektrikar	1
ekonomska srednja šola	2
administrativna srednja šola	1

„KRKA“, tovarna farmacevtskih in kemijskih izdelkov, NOVO MESTO

strojni ključavničar	1
ključavničar	1
obratni elektrikar	1
kovinostrugar	1
TSS – farmacija	9
TSS – kemija	3
ekonomska srednja šola	1
FNT – farmacija	4
FNT – kemija (tehnologija)	1
medicinska fakulteta	1
ekonomska fakulteta	1

Kmetijska zadruga „KRKA“, NOVO MESTO

TSS – kmetijska – sadjar (kmetijska šola Svečina pri Mariboru)	1
TSS – živinorejsko-veterinarska smer	1
VEKŠ Maribor	1

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA NOVO MESTO

ekonomska fakulteta

SKUPŠČINA OBČINE NOVO MESTO

TSS – geodetska	2
FAGG – gradbenišvo	1
ekonomska fakulteta	2

ŽELEZNIŠKO TRANSPORTNO PODJETJE LJUBLJANA – Prometna sekcija NOVO MESTO

TSS – prometno-transportni tehnik

„ISKRA“, TOZD UPORI ŠENTJERNEJ

graver	1
orodjar (šola v Ljubljani)	2
elektromehanic	1
rezkalec	1
strojni ključavničar	5
orodjar (šola v Novem mestu)	1
TSS – strojna	3
TSS – elektro, šibki tok	3
TSS – kemija	3
administrativna srednja šola	1
ekonomska srednja šola	1
VEKŠ – komerc. smer	1
višja strojna – tehnična smer	1
višja strojna – konstr.	1
FNT – kemija (tehnologija)	2
FNT – fizika	1

KMETIJSKA ZADRUGA ŽUŽEMBERK

prodajalec	4
natakar	1
kuhar	2
TSS – kmetijska	3
ekonomska srednja šola	3

INDUSTRIJA OBUTVE NOVO MESTO

TSS – čevlarska	2
višja ekonomska srednja šola – računovodstvo	1
višja tehniška obutvena šola Zagreb	2

„LABOD“, NOVO MESTO

ekonomska srednja šola	2
administrativna srednja šola	1
ekonomska fakulteta	1

Podjetje za PTT promet, NOVO MESTO

TOZD za PTT promet Novo mesto in Krško, TOZD za PTT center Novo mesto in DS služb Novo mesto	2
poklicna šola za telekomunikacije – monter TT linij in kablov	2
ekonomska srednja šola	4
administrativna srednja šola	2
TSS – elektro, šibki tok	4
VEKŠ	1
višja varnostna šola	1
višja poštna šola – smer tehnike-telekomunikacije (Zagreb)	2
fakulteta za elektrotehniko – šibki tok	1
visoka ekonomska kom. šola	1

DEVIZNI RAČUN ZA POMOČ POSOČJU

Da bi omogočili našim državljanom, ki delajo in živijo v tujini, in njihovim organizacijam, kot tudi tujim državljanom in organizacijam, da izrazijo svojo solidarnost in pripravljenost pomagati po potresu prizadetemu prebivalstvu v Posočju pri obnovi, je republiški odbor Rdečega križa Slovenije odprl tudi devizni račun, na katerega je možno nakazovati prispevke v devizah, in sicer:

50100-620-107-32002-285,

republiški odbor RK Slovenije, Ljubljana, Mirje 19, z oznako: za pomoč in obnovo Posočja.

Istočasno sporočamo, da je dinarska sredstva možno nakazovati na žiro račun:

50103-678-51579, republiški odbor RK Slovenije, Ljubljana, Mirje 19, z oznako: za pomoč in obnovo Posočja.

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL, NOVO MESTO

TOZD – Tovarna avtomobilov	2
avtomehanic	1
avtoklepar	1
strojni ključavničar	20
orodjar	5
strugar	5
rezkalec	3
avtoličar	6
obr. elektrikar	10
vodovodni instalater	2
TSS – strojna	15
TSS – lesna	5
TSS – elektro, šibki tok	7
TSS – elektro, jaki tok	2
TSS – kemija	2
ekonomska srednja šola	4
administrativna srednja šola	2
višja tehn. – strojna	10
višja varnostna	1
VEKŠ	2
strojna fakulteta – tehnološka smer	8
elektro fakulteta – šibki tok	2
elektro fakulteta – jaki tok	2

TOZD – Razvojni inštitut

TSS – strojna	5
TSS – lesna	3
TSS – kemija	1
TSS – tekstilna	1
TSS – industrijsko oblikovalna	1
administrativna srednja šola	2
višja tehnična – strojna	3
strojna fakulteta – energetika	5
strojna fakulteta – tehnologija	5
FNT – kemija	2
biotehnična fakulteta – lesarstvo	1
FAGG – gradbena	2
elektro fakulteta – šibki tok	1
FF – nemščina-francoščina	1
FF – francoščina-angleščina	1

TOZD – Tovarna avtomobilskih prikolic BREŽICE

ekonomska srednja šola

TOZD – Tovarna opreme Mirna

TSS – strojna	2
VEKŠ	1
višja pravna	1
strojna fakulteta – tehn. smer	1

TOZD – Tovarna opreme Črnomelj

TSS – lesna	4
ekonomska srednja šola	2
administrativna srednja šola	1
VEKŠ	1
višja upravna	1
biotehnična fakulteta – lesarstvo	1

TOZD – Tovarna „PODGORJE“, Šentjernej

TSS – strojna	1
TSS – lesna	2
TSS – elektro, jaki tok	1
VEKŠ	1
biotehnična fakulteta – lesarstvo	1

TOZD COMMERC Novo mesto

TSS – strojna	5
ekonomska srednja šola	8
administrativna srednja šola	5
višja upravna	2
VEKŠ	4
strojna fakulteta – energetika	1
strojna fakulteta – tehnologija	1
ekonomska fakulteta	4
VEKŠ	3
FF – nemščina-francoščina	1
FF – francoščina-angleščina	1
FSPN – novinarstvo	1

DS OSS Novo mesto

ekonomska srednja šola	7
administrativna srednja šola	3
višja uprav. – socialna	2
VEKŠ	2
ekonomska fakulteta	6
FAGG – gradbena	1
VEKŠ	3
FF – psihologija	1
FSPN – sociologija	1
FSPN – novinarstvo	1
pravna fakulteta	4

Novo mesto, 7. 6. 1976

OPOZORILO

Zveza lovskih družin Novo mesto opozarja kmetovalce ter ostale uporabnike kmetijskih in gozdnih zemljišč, naj ne odnašajo mladičev ter gnezd divjadi in ptic. Strojne naprave za košnjo in žetev naj bodo opremljene z dodatnimi zvocnimi predmeti, ki bodo divjad opozarjali, da se bo lahko pravočasno umaknila z ogroženega območja. O vseh vprašanjih, ki se nanašajo na varstvo in zaščito divjadi, naj se občani obračajo na lovske organizacije ali na najbližjega lovca.

ZLD Novo mesto

Vsi smo na eni ladji

RAKETA JE ŠINILA — Raketni čoln Jugoslovanske vojne mornarice je v polni vožnji izstrelil eno od štirih raket, ki ne morejo zgrešiti cilja. Častniki in mornarji so seveda zaradi ognja in dima na varnem pod palubo, kar pa zaradi elektrone, s katero je opremljena ladja, niti za hip ne zmanjša plovnih in bojnih sposobnosti.

„Zakaj greste v podmornico?“ sem vprašal častnika Jugoslovanske vojne mornarice Tomaža Bertonec, ki je po rojstvu Ljubljančan. „Veste,“ je rekel Tomaž, „biti podmorničar je nekakšen izziv. Že iz vojaške šole teoretično vse veš, kaj ti lahko stori sovražnik in kaj ti njemu. Skušaj izrabiti svoje prednosti in njegove slabosti. Tudi takrat, ko tvojih prednosti ni. Skušaj in hočeš zmagati. To je nekako tako, kot če bi vprašali alpinista, zakaj leze na goro. Odgovoril bo: zato, ker gora je. Zmaga močnejši. Vsebinska izziva je v tem, da skušaj biti vedno močnejši od tistih skalnatih sten.“

Tomaževe besede so bile izrečene na enem od pomolov Mornariškega šolskega centra vojne mornarice v Splitu, najmoderneje ustanove te vrste v naši državi. Morje je bilo 3 in veter 4, kar je, prevedeno v „civilni“ jezik, pomenilo, da je skupini več kot petindvajsetih in manj kot tridesetih slovenskih novinarjev (ni vojaška skrivnost) pošteno pihalo v kopenske kosti.

OD VODNIKA DO ADMIRALA FLOTE

Kaj vse lahko postaneta častnik ali mlajši častnik Jugoslovanske vojne mornarice? Vse: od vodnika do admiral flote! Vsi seveda ne moremo biti admirali, vendar tudi delo tistih ljudi, ki ostanejo vse življenje mlajši oficirji, ni nezahtevno in preprosto. Mlajši oficirji so namreč najmanj komandirji navigacijskega ladijskega oddelka, komandirji topniškega ladijskega oddelka, komandirji oddelka podvodnega električnega lokatorja (spet smo pri podmorniškem bojevanju), komandirji oddelka protipodmorniškega orožja in oddelka sredstev za odkrivanje podmornic, radiotelegrafisti itd. Ta „in tako dalje“ je bil zato, ker si Jugoslovanska vojna mornarica ne dovoli in si ne bo dovolila, da bi katerikoli mlajši častnik ali častnik imel izobrazbo (splošno in strokovno), ki ne bi ustrezala tehniki ali inženirju na civilnih solah.

Še nikoli v življenju nisem imel priložnosti videti solo, ki bi bila vsaj malce podobna Mornariškemu centru v Splitu. Potem ko so mornarji slovenske novinarske „podgane“ malo dali na dež (samo na pomolu), smo imeli priložnost pogledati tudi v njihove učilnice.

DO MEJA VESOLJA IN NAZAJ

Najprej planetarij. To je tista naprava, ki jo slovenski osnovnošolci in srednješolci vidijo samo, če jih pripeljejo na izlet v Ljubljanski prirodoslovni muzej. Po šegi pa ta običaj ni ravno zaukazan. Splitska naprava pa kaže vse: severno in južno nebo, gibanje planetov, karkoli ste v šoli poslušali ure in ure (ali pa tudi ne), je bilo pojasnjeno v 15 minutah. Ni torej čudno, da je novinarski kolektiv, nevajen tako modernih učil, ob potovanju do konca vseživljenjskega in nazaj — do rojevanja zarje — navdušeno zaploskal. Optična prevara je bila popolna.

In ni bil hladen tuš, ko je višji častnik Jugoslovanske vojne mornarice dejal, da imajo v planetariju tudi druge, bolj strokovne programe. Mornariška navigacija je samo delček astronomije. To: navidez do meja vesolja in nazaj, je bil samo eden od dokazov možnosti enega od njihovih učil.

Potem so nam pokazali, kje so na področju elektrone. Na srečo je bil v novinarskih vrstah tudi Saša iz Maribora (nesojeni inženir elektrotehnike), ki je zlahka razločeval elektronko od tranzistorja. Ali pa tudi kaj več. In povem vam, da so predavatelji — obisk je bil admiralno strogo programiran — naravnost drveli za njim, da bi mu še kaj pojasnili. Prepričan sem, da so enako zagriženi tudi takrat, ko jih o elektroni sprešujejo kadeti.

Potem so bile mine, torpedi, rakete, topovi. Vse v kabinetih. Prav tako v kabinetih, ki bi jim že lahko rekli manjše dvorane, so bili tudi motorji (učila), ki po naravi stvari razvijajo 4000 konjskih moči. Ladja, ki ima te motorje, ne more imeti manj kot tri take agregate. Trikrat 4000 je 12.000.

LADIJSKI VIJAK JE DOMA NA DOLENJSKEM

Pravzaprav je skorajda odveč pojasnjevati, da je mornarica slovenska in jugoslovanska tradicija. Prvi ladijski vijak je bil zamišljen v naši deželi (celo na Dolenjskem), prvi torpedo ima domovino na Reki. Poleg senjskih gusarjev, ki niso bili ravno povsedeči Benečanom, visi v Londonskem pomorskem muzeju tudi podoba čolna nekega Dalmatinca, ki je med prvimi na svetu v tako imenovani lupinici prejadral Atlantik. Nihče mu ne ve imena, ve pa se, da je bil Dalmatincec. Ali morda veste (primer iz novejšje zgodovine), da je 95 odstotkov ranjenih partizanov na zavezniško zdravljenje v Bari prepegljalo naše partizansko ladjeve, sestavljeno iz ribiških čolnov, preostanek petih odstotkov pa zavezniško letalstvo? Podatek nam je povedal kustos pomorskega muzeja v Splitu.

Po statistiki menda Slovenci neradi postanejo častniki Jugoslovanske ljud-

ske armade in s tem tudi Jugoslovanske vojne mornarice. Vsem zaskrbljenim očkom in mamicam naj povemo, da stanuje njihov „smrkavec“, ki se je odločil za poklic častnika Jugoslovanske vojne mornarice, avtomatsko v hotelu kategorije B. Edina stvar, ki jo bo moral narediti v dobesednem starem vojaškem smislu, je preprosto dejstvo, da bo moral urediti svojo posteljo in (po predpisih) osebno vojaško opremo. Vse ostalo opravijo snažilke. Eden mojih sogovornikov, kapitan bojne ladje Tone Pogačar (Novomeščan), je izjavil, da je čas, ki so ga v stari Jugoslaviji bodoči mornariški

častniki porabili za čiščenje stranišč ali drilu, danes tako dragocen, da ga raje posvetijo matematiki in fiziki. Za neumneže ni prostora na morju.

MED ŠTIRIMI NOVOMEŠČANI JE VSAK NAJMANJ POLKOVNIK

In kapitan bojne ladje Tone Pogačar ve, kaj je povedal. Če prevedemo njegov čin v kopenske razmere, ima polkovniške zvezdice. Ko je bil mlajši, je imel tri sovrstnike na desnem bregu novomeške Krke. Z njim vred sta da-

POLJUB ZA ČASTNIKA — Po končani vojni pomorski akademiji doje kadeti čin podporočnika, neredko pa tudi zaročni ali poročni prstan. Mornarjev se dekleta nikoli niso otepala.

HOTEL KATEGORIJE B — Mamicam in očkom, ki se boje, da bo njegov sinček edinec, ki se je namenil postati častnik ali mlajši častnik Jugoslovanske mornarice, zmrzoval v avstro-ogrskih kasarnah, je namenjena ta slika, ki zgovorno priča o stanovanjskem udobju v splitskem mornariškem centru.

nes dva teht polkovnika, eden je generalmajor Jugoslovanskega vojnega letalstva (Bojan Savnik), preostali pa se pripravljajo za generalski čin.

In tako so fantiči s prašnih novomeških ulic postali polkovniki in generali. Danes šteje Novo mesto 18.000 prebivalcev, pred zadnjo vojno pa je imelo nekaj več kot 3.000 duš. Med njimi sta bila tudi dva admirala.

V Splitu smo obiskali tudi kabinet, v katerem lahko poveljnikom plovil Jugoslovanske vojne mornarice računališko nameste katerikoli položaj, v katerem bi se znašla njihova ladja. To so tako imenovane pomorske vojne igre. Vsak od komandantov realno igra svojo vlogo. S tem elektroni, ki lahko pričarajo katerikoli položaj na morju, prihranijo izplovitev nekaj oboroženih plovil. Prva izplovitev bi bila namreč ob dejstvu, da je posadka vsake plovne enote Jugoslovanske vojne mornarice maksimalno izvežbana, potrata.

V PIŽAMI NAD TRI RUŠILCE

S tem pa seveda ni rečeno, da komandanti in posadke ne varujejo naše morja. Eden od starih morskih volkov — danes je kapitan bojne ladje — se spominja, da so ob tržaški krizi dobili alarm zadnje stopnje. Napasti je bilo treba tri neznane rušilce. Poskakali so s posteljo, si nataknili čelade in odhrumeli sovražniku nasproti. Ukaz, da rušilcev ni treba napasti, je prišel v zadnjem trenutku. „Dobro so se izvlekli,“ pripoveduje današnji kapitan in ob tisti priložnosti poročnik. „Imel sem prst na sprožilcu za torpeda, čelada na glavi in bil sem v pižami tako kot vsa tretjina posadke, ki je do alarma počivala.“

Potem so nas, novinarje, peljali z raketnim in torpednim čolnom. Morje 3 in veter 4. Pod nami pa 12.000 konjskih moči. Brzina je kazal več kot 30 milj na uro (ena milja je 1852 metrov). Pogumna kolegica Majda od „Ptujkega tednika“, ki je bila od ženske ostala na zunanjem krovu, kjer je pena bičala mornarje (čoln je glisiral), je vprašala komandanta, če ne gre hitreje. „Seveda gre,“ je odgovoril, „vendar zaradi tovarišic na ladji ne smemo preveč pognati. Ne da bi ženske na ladji prinašale nesrečo, naš komandant je le ukazal, da damam ne sme biti slabo.“

Potem je še bolj pognal. Kolegicam ni bilo slabo. Morebiti tudi zaradi tega, ker so zvedele, da so na plovilu, katerega sovrstnik je ob egiptovsko-izraelskem spopadu z eno samo raketo na pol prekal izraelski rušilec. Hitro, od daleč in učinkovito.

PRISTANEK, DA SE NE STREJAJCE

Vračamo se. Čoln je briljantno pristal ob bok rušilca „Split“. Mornarji in častniki na „Splitu“ so zaploskali; težko je namreč z 12.000 konji pod krnilom pristati tako, da ne streš jaja.

Kosilo in slovo od Jugoslovanske vojne mornarice. Med nami admiral, ki je na desno in levo povabil predstavnici sedme sile. Kapitani korvet, fregat in bojnih ladij — vsi v svečanih uniformah in z odličji. Nobene kravate „na gumo“, nobenih prekratkih hlač. Mornarica da nekaj nase. Na koncu zvedo, da smo jedli čisto navadno podmorniško kosilo, samo servirano je bilo z belimi prtiki. Mi, vedno skeptični novinarji, pa smo navno mislili, da so dali mornarji prinesli kosilo iz kakšnega hotela kategorije A. Naj mi splitski mornariški častniki ne zamerijo, če povem, da je kosilo plačal admiral, in to iz svoje listnice. Mornarica da nekaj nase.

In tudi govor, ki ga je imel admiral, je bil tak, da bi mu ga zavidal prenekateri slovenski poklicni politik. Ni bil učeno zapleten, njegovo bistvo je bilo, da smo mi vsi Jugoslovani, na eni ladji, ki plove v luko, ki ji je ime Socializem. Na poti stre ladja vsakega sovravnika.

Ko je potem kolegica Majda rekla, da bi se načeloma takoj poročila s častnikom Jugoslovanske vojne mornarice, ji je eden od strumnih kapitanov korvete nagajivo pojasnil, da je v Splitu po njih — Dioklecijanovo mesto nikoli ni slovelo po grdih dekletih — veliko povpraševanje. Komaj, da kateri ostane „ledig“. „Posljite v okrepitev kaj Slovencev,“ se je namuznil. Majda je rekla, da Slovenci v prihodnje v mornarici ne bodo odpovedali na prav nobenem področju.

metalka

blagovnica ljubljana

Od 1. 6. do 15. 6. 1976

10% JUNIJSKI POPUST - PRIHRANEK ZA DOPUST

Blagovnica Metalke v Ljubljani in prodajalna v Metliki s proizvajalci CONTAL, EMO, GORENJE, INKOP, JUTEKS, KIG, KOMBINAT B. PALANKA, MARI-BORSKA LIVARNA, MARLES, MEBLO, PAZINKA, UNITAS sta vam pripravili junijski 10-odst. popust pri nakupu vodnoinstalacijskega materiala, opreme za centralno ogrevanje, opreme za kopalnice, talnih in stenskih oblog, sanitarne keramike ter uvoženih tapet in ploščic.

- Razstava v izložbah prodajaln in blagovnic
- Strokovni nasveti ob nakupu
- Potrošniški krediti prvič tudi za peči za centralno ogrevanje in vodnoinstalacijski material
- Brezplačna dostava v območju prodajaln!

UPAMO, DA BO NAŠ JUNIJSKI POPUST RES PRIHRANEK ZA VAŠ DOPUST

Sobotno dežurstvo blagovnice 12. junija od 7. ure - 20. ure.

metalka

blagovnica ljubljana blagovnica ljubljana

belilo za
strojno in ročno
pranje

perborat special

belinka

tovarna kemičnih izdelkov

V vsako družino
DOLENJSKI LIST

IZVRŠNI ODBOR
SAMOUPRAVNE INTERESNE
SKUPNOSTI
ZA KOMUNAL. IN
CESTNO DEJAVNOST
OBČ. RIBNICA - Ribnica,
Gorenjska c. 3

objavlja
prosto delovno mesto

**VODJE FINANČNE
SLUŽBE (z administracijo)**

Pogoji za prijavo so:
1. višja oz. srednja izobrazba
ustrezne smeri
2. nad 3 leta ustreznih delovnih
izkušenj
Stanovanja ni. Pismene vloge
z dokazili naj kandidati
pošljejo na gornji naslov v
10 dneh.

LICITACIJA!

„KRKA“, FARMACIJA,
KEMIJA,
KOZMETIKA IN
ZDRAVILIŠČA,
NOVO MESTO

razpisuje javno prodajo
naslednjih osnovnih sredstev
izven uporabe:

- ventilatorji z
elektromotorjem
- reduktorji
- črpalke
- elektromotorji
- plinske peči
- ventili in drugo

Javna prodaja bo 16. 6. 1976
ob 10. uri v skladišču „INIS“
v BRŠLINU.

Ogled je mogoč dve uri pred
napovedano licitacijo.

CESTNO PODJETJE
NOVO MESTO
TOZD „MEHANIZACIJA“

Delavski svet TOZD Mehanizacija

I. RAZPISUJE vodilni delovni mesti:

- VODJA DELAVNIC**
  - višja šola strojne smeri
  - 3 leta delovnih izkušenj
- VODJA MEHANIZACIJE**
  - srednja tehnična šola prometne ali strojne smeri
  - 4 leta delovnih izkušenj

Za obe vodilni delovni mesti se zahtevajo še naslednji pogoji:
- državljan SFRJ, ki izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakonom, družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi
- moralnopolitična neoporečnost
- pravičen odnos do samoupravljanja in družbeno-politična aktivnost

II. OBJAVLJA naslednja prosta delovna mesta:

- MEHANIČAR - 3 delovna mesta**
  - dokončana poklicna šola
  - vozniški izpit C kategorije
- STROJNIK GRADBENE MEHANIZACIJE - 4 delovna mesta**
  - KV avtomehaničar
  - vozniški izpit C kategorije
- AVTOELEKTRIČAR - 1 delovno mesto**
  - dokončana poklicna šola

Rok prijav, katerim je treba priložiti potrdila o izpolnjevanju zahtevanih pogojev, je 15 dni po objavi. Prijave za vodilni delovni mesti je treba poslati v zapečateni ovojnici z oznako „Za razpisno komisijo“, za ostala delovna mesta pa Odboru za medsebojna razmerja na naslov: Cestno podjetje Novo mesto, TOZD Mehanizacija Bučna-vas.

Proizvodno in trgovsko podjetje
AGRARIA BREŽICE
- TOZD Proizvodnja in trgovina.

objavlja prosta učna mesta:

- 5 UČENCEV TRGOVSKE STROKE ZA TRGOVINE Z ŽIVILI V BREŽICAH**
- 1 UČENCA (MOŠKI) ZA TRGOVINO Z REPRODUKCIJSKIM MATERIALOM BREŽICE**
- 1 UČENCA AVTOMEHANIKA**
- 3 UČENCE ZA POKLIC MESAR - SEKAČ**
- 2 UČENCE ZA POKLIC MESAR - KLAVNIČAR**

Pogoji:
Pod 1 - 2: dokončana osnovna šola z najmanj dobrim uspehom in oceno najmanj dobro iz tujega jezika.
Pod 3 - 4: dokončana osnovna šola.
Pod 5: dokončanih 6 razredov osnovne šole
Pismene prošnje je treba poslati najpozneje do 26. 6. 1976 na naslov:
AGRARIA Brežice - splošni sektor.
Prošnji je treba priložiti: spričevalo o končani šoli, zdravniško spričevalo in rojstni list.
Vsi sprejeti učenci bodo morali v juliju ali v avgustu opraviti enomesečno prakso.
Prednost imajo učenci, katerih stalno prebivališče je na območju občine Brežice.

Na podlagi 3., 4. in 8. člena odloka ter 4. člena pravilnika o podeljevanju priznanja občine Trebnje objavlja Komisija za odlikovanja in priznanja občine Trebnje

RAZPIS

o podelitvi priznanja občine Trebnje in imenovanja častnega občana občine Trebnje

Priznanje se podeljuje za izredno uspešno družbeno pomembno ali življenjsko delo, ki je prispevalo k napredku ter ugledu občine na gospodarskem, političnem, kulturno-prosvetnem, pedagoškem, znanstvenem ter drugih področjih. Priznanje je enkratno in se podeljuje vsako leto za občinski praznik občanom, delovnim ter drugim organizacijam in društvom.

Predloge za podelitev priznanj dajejo delovne, družbeno-politične in druge organizacije, samoupravne skupnosti ter društva.

Komisija za odlikovanja in priznanja občine Trebnje bo sprejemala predloge na predpisanih obrazcih do vključno 30. 6. 1976.

**KOMISIJA ZA ODLIKOVANJA
IN PRIZNANJA SKUPŠČINE
OBČINE TREBNJE**

„Dolenjka“, trgovsko podjetje
na debelo in drobno, Novo mesto
objavlja

24 prostih učnih mest za šolsko leto 1976/77

Pogoji:

- končana osnovna šola z oceno iz tujega jezika,
  - starost do 18 let,
  - zdravstvena sposobnost za poklic prodajalca.
- Prednost imajo moški kandidati. Prijave za vpis sprejemamo do 20. 6. 1976.

CENTER SREDNJIH ŠOL ČRNOMELJ

vpisuje v šolskem letu 1976/77 v naslednje šole:

1. gimnazija splošne smeri	60 učencev
2. gimnazija pedagoške smeri	30 učencev
3. poklicna kovinarska šola	35 učencev
4. informativni vpis v metalurško šolo	30 učencev.

Prijavi priložite:

- Izpolnjeno prijavo za vpis v 1. razred (obr. 1,20), kolokvan z 2 din.
  - Originalno spričevalo osmega raz. osn. šole
  - Izpisek iz rojstne matične knjige
- Pod 4. se lahko prijavi učenci z uspešno končanim 6. razredom osnovne šole.
Vpis bo od 16. do 23. junija 1976 v ulici Otona Župančiča št. 7, Črnomelj.

Odbor za medsebojna razmerja delavcev
v združenem delu

AMZ SLOVENIJE

objavlja prosto delovno mesto

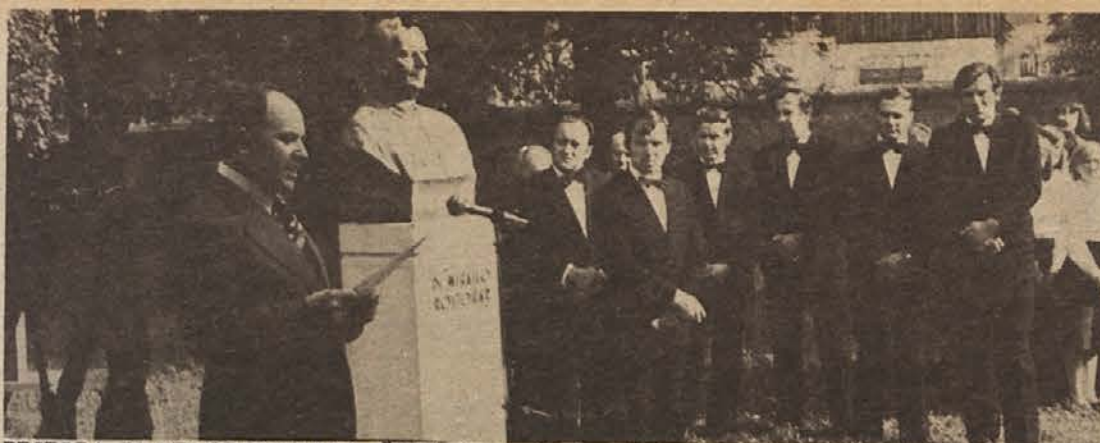
KVALIFICIRAN AVTOMEHANIČAR

Pogoji: končana poklicna avtomehaničarska šola, voznik B in C kategorije,
2 leti prakse v avtomehaničarski stroki.
Poseben pogoj je dvomesečno poskusno delo.
Pismene ponudbe pošljite v 10 dneh po objavi na naslov:
AMZS - Tehnično turistična baza Otočec

DOLENJSKI LIST

kultura in izobraževanje

PRIDIGA BLATNODOLSKEGA ŽUPNIKA - Igralec Andrej Kurent (na sliki) je na četrtkovem odkritju doprsja dr. Mihajlu Rostoharju „povedal“ tudi znamenito pridigo blatnodolskega župnika iz Cankarjevega „Martina Kačurja“. V ozadju na sliki so člani Kostanjeviškega okteta. (Foto: I. Zoran)

Dolg dr. Mihajlu Rostoharju

Začetniku psihološke znanosti na Slovenskem, političnemu in kulturnemu delavcu dr. Rostoharju so ob desetletnici smrti odkrili doprsni kip - Pred Cankarjem o jugoslovanskem vprašanju

V gaju zaslužnih mož v Krškem so odkrili 3. junija doprsni kip univerzitetnemu profesorju dr. Mihajlu Rostoharju, delo akademskega kiparja Vladimira Štovička. V kulturnem sporedu so sodelovali: igralec ljubljanske Drame Andrej Kurent, Kostanjeviški okteta in mladinski pevski zbor iz osnovne šole Jurija Dalmatina.

Doprsni kip so odkrili ob desetletnici smrti dr. Rostoharja. Rodil se je 1878 v Bregeh na Krškem polju kot sin kmečke družine, pokopan pa je v Krškem. Med zaslužne se je zapisal s številnimi deli in dejanji, kar je ob odkritju spomenika podčrtal tudi univerzitetni profesor dr. Ivo Toličič, ko je govoril o njegovem liku.

Govornik je označil dr. Mihajla Rostoharja kot pobudnika za ustanovitev ljubljanske univerze, kot ustanovitelja katedre in kasneje še inštituta za psihologijo pri tem vseučilišču, hkrati pa kot odličnega strokovnjaka in učitelja. Rostoharjeva zasluga je, da imamo zdaj v Sloveniji več kot 300 psihologov. S po-

sebnim prizadevanjem je razvijal mladinsko psihologijo ter kot tak pri nas prvi opozoril na potrebo po ustanavljanju posebnih šol za mladino. Ob tem naj povemo, da so se v Krškem prav zato odločili po njem imenovati posebno šolo.

Dr. Rostohar je bil tudi med prvimi, ki so načelnjali jugoslovansko vprašanje. To je bilo še pred prvo svetovno vojno. Svoje poglede na to vprašanje je razgrnil že leta 1912 v „Napredni misli“, reviji, ki je nekaj časa izhajala v Krškem in nekaj časa na Češkem, izdajatelj, urednik in pisec številnih člankov pa ji je bil dr. Rostohar sam. To revijo je prebiral tudi Ivan Cankar in v svojem znamenitem predavanju „Slovenci in Jugoslovani“ leta 1913 tudi označil Rostoharjev pogled na jugoslovansko vprašanje za naprednega in pravičnega.

Rostoharjevo delo, predvsem njegova kulturna in politična dejavnost, še vedno čaka na popolno priznanje in ovrednotenje, kar je podaril tudi dr. Toličič.

I. Z.

Upodobitve

Razstavo „Ivan Cankar in likovna umetnost“ so odprli 3. junija v prostori Pokrajinskega muzeja v Kočevju. Na njej so razstavljeni kipi, slike, karikature in risbe Ivana Cankarja, ki so jih izdelali različni slovenski umetniki, med njimi Ivan Vavpotič, France Podrekar, Hinko Smrekar, Lojze Dolinar, Janez Boljka in drugi.

Nadalje so razstavljeni tudi risbe, ki jih je narisal Cankar in reprodukcije nekaterih njegovih risb, ki dokazujejo, da je bil Cankar tudi nadarjeni likovni ustvarjalec. Med temi risbami naj omenimo podobi Stanke Zarnik, Viki Kraigherjeve in avtoportret. Razstavljeni pa so tudi ilustracije iz nekaterih izdaj Cankarjevih del.

Ta razstava je bila že prej v Ljubljani. Pripravil jo je Mestni muzej iz Ljubljane, ki je zbral vsa razstavljena dela po raznih muzejih in tudi pri zasebnih lastnikih del. Odobritev vseh lastnikov teh del je bila potrebna, da je razstava priprotovala v Kočevje. Zato se nudi edinstvena priložnost, da si vsa ta dela zdaj, ko so za kratek čas zbrana skupaj, ogledamo.

J. PRIMC

Pevski tabor na malih zaslonih

Mitja Ribičič čestital prirediteljem kulturnega tedna v Šentvidu pri Stični

Do šentviškega pevskega tabora, na katerem bodo nastopili 103 zbori z okoli 3.300 pevci, je še dobre tri tedne. Kot smo že poročali, bo pokrovitelj letošnjega kulturnega tedna, ki

vključuje tudi pevski tabor, Stane Dolanc, sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ. Pred kratkim so prireditelji obiskali predsednika republiške konference SZDL Mitjo Ribičiča in ga seznanili s pripravami na sedmi kulturni teden. Mitja Ribičič je čestital šentviškim organizatorjem za požrtvovalno in uspešno delo, velik

pomen pa je pripisal tudi odkritju spomenika Ivanu Cankarju (delo Petra Jovanoviča), ki ga bo 3. julija odkril Mijo Poljanšek. Ljubljanska televizija se je odločila, da bo na šentviškem pevskem taboru posnela dve enourni oddaji, 4. julija pa tudi zaključno prireditev. Televizija bo posnela vse zборе, tako da se bodo lahko kasneje vsi pevci videli na malih zaslonih.

Pedagoški kotiček

POSTOPOMA DO BREZPLAČNIH UČBENIKOV

... lahko pozdravimo pobudo Zavoda SR Slovenije za šolstvo, da je treba tako v občinah kot v vsej republici začeti bolj smotrno preskrbovati šole z učnimi pripomočki. Založbe, ki izdajajo in prodajajo učbenike, šolske potrebščine in učila, naj bi v enem letu izoblikovale skupno distribucijo (skladiščenje, ekspedit, prevoz). Občinske izobraževalne skupnosti naj bi prevzele vlogo naročnikov za vse osnovne šole na svojem območju. Tako bi starešem odvzeli skrb za mudnega iskanja in kupovanja šolskih pripomočkov, sočasno pa bi učbenike in druga občila pocenili z odpravo trgovskega rabata. Najbrž bi se izognili tudi mučnim ugotovitvam, da je učbenik pošel, da ga še niso prejeli in podobno. Kadar bi bil učbenik natisnjen, bi ga dobile vse šole hkrati. Tako bi si postopoma ustvarile zalogo učbenikov za izposojanje in učenci bi dobili učne knjige poceni, saj bi plačali samo izposojevalnino.

Malce nenavadno za našo samoupravno družbo pa se sliši (in bere) dejstvo, da morajo banke proučiti, ali je mogoče zagotoviti šolam kratkoročna posojila za nakup šolskih knjig in potrebščin. Vsi vemo, da brez denarja ne gre. Če ga šole ne dobijo iz proračuna (samoprispevek je doslej redno šel samo za gradnjo), morajo prositi pač banke. In če banke ne odobrijo - ali ugotovijo, da posojil ni mogoče odobriti - propadejo vsi naši pametni, solidarno zastavljeni in napredni načrti. Čudno, kako smo v naši družbi nazadnje vselej odvisni od bank, namesto da bi bili kot družba delovnih ljudi odvisni od proizvodnje (industrijske, družbenokmetijske in podobno). Banke nastopajo kot neki višji dejavnik, kakor da ne vemo, da živijo od denarja delovnih ljudi.

N. Maurer v Prosvetnem delavcu 7. maja 1976, str. 2

Rok priganja

Po podatkih, ki jih navajajo v razpravah, poznajo brezplačne učbenike le redke občine v naši republici. Na Dolenjskem je prav gotovo edina svetla izjema Trebnje, kjer je osnovnošolcem do zastojnih učnih knjig pomagala izobraževalna skupnost. Iz drugih občin do zdaj ne poznamo primera, da bi sledili trebnjskemu zgledu.

Ali bomo spet lovili zadnji vagon zadnjega vlaka? Sklep sindikalnega kongresa je neizprosno: vsi slovenski osnovnošolci morajo imeti brezplačne učbenike, ko se bo začelo šolsko leto 1977/78, to pa bo že prihodnje leto.

In kdo bo plačal „uresničevanje“ tega sklepa? Odgovor je lahko samo takle: izobraževalne skupnosti in organizacije zdravnega dela. Vodstva izobraževalnih skupnosti bi morala že zdaj dati na stran nekaj denarja v ta namen, v šolah pa ustanoviti organe, ki bodo upravljali s skladi učbenikov.

Pravico do brezplačnih učbenikov naj bi na začetku dobili učenci manj premožnih staršev, postopno pa vsi učenci, kar bo seveda odvisno od tega, do kdaj bodo v posameznih občinah lahko uredili kongresni sklep. Malo je namreč verjetno, da bo to možno že do jeseni prihodnjega leta.

I. Z.

BOLJKA V KRŠKEM

4. junija so v krški galeriji odprli razstavo del sodobnega slovenskega likovnega umetnika Janeza Boljke. Ustvarjalec, ki ima za seboj že okoli 40 samostojnih razstav in blizu 20 nagrad ter priznanj, je v Krškem razstavil barvne grafike in dela v situ-tisku. Kritik Aleksander Bassin ga prišteva med tiste umetnike v sodobni jugoslovanski tvornosti, ki enako temeljito gojijo kiparstvo in grafiko. Na otvoritvi so tenorist Mitja Gregorčič, kitarist Primož Soban in violinist Tomaž Lorenz izvajali Lokatellijeva, Webrova, Paganinijeva in Ibertova dela. Razstava bo odprta do 18. junija.

PF -

UTEMELJITELJ PSIHOLGIJE - Dr. Ivo Toličič: „Dr. Mihajlo Rostohar je med utemeljitelje slovenske psihološke znanosti.“

Uspešna mlada peresa

Dolenjski osnovnošolci uspešni na nagradnem natečaju, ki ga je razpisalo ljubljansko Železniško gospodarstvo

Na nagradni natečaj, ki ga je Železniško gospodarstvo iz Ljubljane razpisalo ob dnevu železničarjev, 35-letnici vstaje in 100-letnici Cankarjevega rojstva, je prislopo iz vse Slovenije 2.455 literarnih in 2.503 likovnih del. Najboljša dela so nagradila.

Dolenjska bera nagrad je zadovoljiva. Poleg 28 posamičnih nagrad za literarne izdelke in treh za likovna dela so razpisovalci natečaja prisodili Dolenjski še pet kolektivnih nagrad. Takoj pa je treba reči, da so imela na tem natečaju precej več sreče mlada literarna peresa.

Od 20 prvih nagrad za literarne spise jih je šlo na Dolenjsko pet; dobili so jih: Lilijana Tekstor in Tanja Kovačič iz Novega mesta, Damjana Gomilšek in Dorothy Babič iz Krškega ter Vojko Bibič iz Brežic. Med tridesetimi dobitniki druge nagrade so tudi: Matejka Medved, Anita Strnad, Andreja Vodopivec in Jožica Božič iz Krškega, Majda Žagar iz Ribnice in Darinka Cirnski iz Jesenice na Dolenjskem.

Tretjo nagrado je žirija prisodila 50 avtorjem; od „naših“ so jo dobili Vida Lešnjak, Robert Rodič in Daša Troha iz Novega mesta; Maša Roth, Petra Držaj in Marinka Vranešič iz Črnomlja, Božena Gerjevič in Mojca Milavec iz Brežic, Bernarda Tanko iz Ribnice ter Krčani: Suzana Hampovčan, Marjanca Molan, Darko Šarenac, Darja Mirt, Anita Strnad, Marija Gričar, Miran Jakhel in Bojana Andrejač.

Drugo nagrado za likovne izdelke je od dolenjskih, belokranjskih in posavskih osnovnošolcev, ki so se

udeležili natečaja, dobil le Dušan Plut iz Novega mesta. Tretjo nagrado sta dobili Julita Kavšek iz Črnomlja in Marjana Žibert s Planine pri Sevnici.

Kolektivne nagrade za literarne prispevke sta dobila dva razreda krške osnovne šole Jurija Dalmatina in en razred osnovne šole Grm iz Novega mesta, za likovne prispevke pa likovni krožek s Planine pri Sevnici in en razred črnomljske šole Mirana Jarca.

Utrip mlajših

Mestna galerija v Ljubljani je za slabe tri tedne sprejela razstavo del sedmerice mlajših likovnikov, ki po mnenju društva slovenskih likovnih umetnikov dajejo utrip sodobnemu snovanju v naši republici.

Gre za sedmerico, ki je izšla iz raznih krajev Slovenije in celo in Srbije, vsi so že uveljavljeni, skupen pa jim je mladostni polet in zelo plodno iskanje. To so: Tone Demšar, Zdenko Huzjan, Stane Jagodič, Danilo Jejič, Milomir Jevtič, Lojze Logar in Ivo Mršnik.

Likovni izraz dosegajo različno, prav tako so svojeke njihove usmeritve in nagnjenja do motivov. Za „podlago“ imajo najrazličnejše materiale - od keramike in lesa, do akrila in stekla.

Čas za pravično oceno

Slovenska umetnica Jela Trnkoczy, hči znanega slovenskega učitelja in pedagoga Martina Humeka, doživlja priznanje šele dvajset let po smrti - umrla je, zadeta od srčne kapi - v 52. letu življenja. Za to priznanje so poskrbele tri kulturne skupnosti, ki so z združenimi sredstvi pripravile retrospektivno razstavo njenih del in izdale ličen katalog. Omeniti pa kaže še to, da so v pripravah na to razstavo tudi prvič celoviteje ugotovili slikarkino zapuščino, ki šteje po stanju letošnjega maja 193 del.

Retrospektivna razstava 70 del Jele Trnkoczy je začela svojo pot v javnost v Kostanjevici, kjer so jo 3. junija odprli v Lamutovem likovnem

salonu. Pot v javnost pravimo zato, ker bodo razstavo v enakem obsegu iz Kostanjevice prenesli še v Kočevje in kasneje tudi v Škofjo Loko. Otvoritev je bila zelo slovesna, tak ton pa so ji dali s svojo navzočnostjo znani slovenski likovni umetniki ter drugi predstavniki kulturnega in javnega življenja. O umetnici in njenem delu je govoril Janez Mesesnel, sodelovala pa sta čelist Matija Lorenz in pianistka Marina Lorenz z izvajanjem krajših del iz svetovne glasbene literature.

Kaj pomeni delo Jele Trnkoczy v slovenskem slikarstvu? Prisluhnimo, kaj med drugim pravi kritik Mesesnel: „Njen opus ni velik, vendar je čist. Prav ob tej razstavi se bo nemara pokazalo, da je bila Jela Trnkoczy ena najboljših slovenskih slikark, saj njeno delo vzdrži pravično primerjavo z deli mnogih kvalitetnih sodobnikov.“

I. Z.

Mali kulturni barometer

JAVNI NASTOP - Glasbena šola Marjan Kozina iz Novega mesta je predvčerajšnjim pripravila v Dolenjski galeriji tradicionalen javni nastop svojih učencev ob koncu šolskega leta.

76 PREDSTAV „IDEALISTA“ - Glasbena mladina Bele krajine je pripravila v sodelovanju s črnomljsko Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij in metliškim kinom 76 predstav slovenskega barvnega filma „Idealist“, posnetega po Cankarjevem „Martinu Kačurju“. Predstave bodo od danes do 17. junija, poleg šolarjev pa si jih bodo lahko ogledali tudi odrasli. S prikazovanjem „Idealista“ bodo v Beli krajini počastili 100-letnico rojstva Ivana Cankarja.

ZLATE PETICE ZA NAJBOLJŠE - V ljubljanskih Križankah bodo danes podelili priznanja in zlate petice tisoču najboljših učencev slovenskih srednjih šol. Hkrati bodo podelili tudi priznanja za najboljša

srednješolska glasila, ki so se odzvala na razpis v šolskem letu 1975/76. Podobno kot prva podeljuje tudi druga priznanja republiška konferenca ZSMS z namenom, da bi spodbudila informativno, publicistično in literarno ustvarjanje srednješolcev.

AKADEMIJA INVALIDOV - Ob mednarodnem dnevu invalidov je bila predvčerajšnjim v ljubljanski tivolski dvorani slavnostna akademija, na kateri so invalidi, združeni v zveze in društva, izvajali kulturni program, najrazličnejše športne in ritmične vaje itd.

„KAMENČKI“ 2 - Učenci šmarješke osnovne šole so izdali te dni drugo letošnjo številko „Kamenčkov“, ki sicer izhajajo že sedmo leto. Številka je posvečena najrazličnejšim dogodkom in praznikom, o katerih so spregovorili tudi na šoli. V glavnem so glasilo tokrat na polnili sestavki, v katerih učenci popisujejo dogodke, ki so jih sami doživeli.

ŠTIPENDIJE! PROSTA UČNA MESTA!

ŠTIPENDIJE

Podpisnice samoupravnega sporazuma o štipendiranju v občini Trebnje razpisujejo za šolsko leto 1976/77 naslednje štipendije in prosta učna mesta:

1. DANA, MIRNA

Višja tehniška varnostna šola	1 štipendija
Ekonomsko srednja šola	3 štipendije
Upravno administrativna šola	1 štipendija
Poklicna strokovna šola:	
smer obratni električar	1 učno mesto
smer strojni ključavničar	1 učno mesto
smer avtomehanic	1 učno mesto

Kandidati naj vložijo prošnje na obrazcu D2 1,65 v 15 dneh po razpisu na: DANA, Mirna.

2. ISKRA IEZE – TOZD ELEKTROLITI, MOKRONOG

Fakulteta za elektrotehniko:	
smer industrijska elektrotehnika	1 štipendija
Fakulteta za strojništvo:	
konstruktorska smer	1 štipendija
tehnološka smer	1 štipendija
Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo:	
anorganska kemija	1 štipendija
Tehnična srednja šola:	
strojna kemija	3 štipendije
kemija	1 štipendija
Poklicna strokovna šola:	
strojnik	2 štipendiji
električar	2 štipendiji

Kandidati naj vložijo prošnje na obr. D2 1,65 v 15 dneh po razpisu na: ISKRA IEZE – TOZD Elektroliti, Mokronog.

3. KAZENSKO POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI MIRNI

Pedagoška akademija:	
smer ortopedagogika za MVO	1 štipendija

Kandidati naj vložijo prošnje na obr. D2 1,65 na KPD Dob pri Mirni

4. OBČINSKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST TREBNJE

Pedagoška akademija:	
matematika – fizika	2 štipendiji
glasbeni pouk	2 štipendiji
tehnični – likovni pouk	2 štipendiji
telesna vzgoja	2 štipendiji

5. SKUPŠČINA OBČINE TREBNJE

Tehnična srednja šola – gradbena	1 štipendija
Ekonomsko fakulteta ali VEKŠ – I. stopnja	1 štipendija
2-letna administrativna šola	1 štipendija

6. OBČINSKA TELESNOKULTURNA SKUPNOST

Visoka šola za telesno kulturo	1 štipendija
--------------------------------	--------------

ŠTIPENDIJE PROSTA UČNA MESTA

KOPITARNA SEVNICA Odbor za medsebojna razmerja

razpisuje v šolskem letu 1976/77 naslednje kadrovske štipendije in učna mesta:

1. ŠTIPENDIJE:

- 1 na biotehniški fakulteti – lesarski oddelek I. stopnja
- 1 na tehniški šoli za lesarstvo
- 1 na administrativni srednji šoli.

Prosilci naj pošljejo pismene prošnje na naslov delovne organizacije v roku 15 dni po objavi tega oglasa. Prošnji je potrebno priložiti potrdilo o šolanju oz. vpisu, prepis zadnjega šolskega spričevala, potrdilo o premoženjskem stanju in lastnoročno izjavo, da ne prejema druge štipendije. Prednost bodo imeli dijaki višjih razredov.

Štipendije bodo podeljene po kriterijih samoupravnega sporazuma o štipendiranju.

2. PROSTA UČNA MESTA:

- 3 za modelne mizarje (modelarje kopit in pet)
- 1 za ključavničarja
- 1 za električarja.

Učenci za modelne mizarje (modelarje kopit in pet) obiskujejo poklicno šolo v Škofji Loki. Internatsko oskrbo v času šolanja plača delovna organizacija. Poleg tega prejema ti učenci 20 % višje nagrade in imajo po uspešno končanem uku zagotovljeno delo v delovni organizaciji.

Pogoj: uspešno dokončana osemletka in zdravstvena sposobnost za izbrani poklic. Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati z boljšim učnim uspehom.

Pismene prošnje s prepisom spričevala o končani osemletki naj prosilci pošljejo na naslov delovne organizacije v 15 dneh po objavi tega oglasa.

Svet za medsebojna razmerja v združenem delu delavcev
MERCATOR,
Ljubljana, n.sub.o.

– TOZD TRGOPROMET Kočevje, o.sub.o.

razpisuje za šolsko leto 1976/77 prosta učna mesta za

14 PRODAJALCEV – UČENCEV MEŠANE STROKE

Kandidati za štipendije naj vložijo prošnje na obr. 1,65 – DZS v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: TOZD TRGOPROMET, Kočevje, Ljubljanska c. 18.

OZD GOSTINSKO PODJETJE „FIGOVEC“ Ljubljana, Ob Ljubljanici 24

objavlja učna mesta:

- 4 ZA POKLIC NATAKAR
- 4 ZA POKLIC KUHAR

Pogoj za sprejem je uspešno končana osemletka. Podjetje nudi: učno nagrado, regresirano prehrano, delovno obleko, stanovanje v internatu, regres za dopust. Prošnje za sprejem v uk pošljite na naslov uprave. Vse, ki nam bodo poslali prošnje, bomo vabili na osebni razgovor.

TITOVİ ZAVODI LITOSTROJ TOZD IZOBRAŽEVALNI CENTER Ljubljana, Djakovičeva 53

objavlja vpis v poklicno kovinarsko in elektro šolo za šolsko leto 1976/77 za potrebe Litostroja, in sicer:

- 45 strugarjev
- 76 strojnih ključavničarjev (strojnih mehanikov)
- 10 rezkalcev
- 6 orodjarjev
- 20 tehniških strojnih risarjev (predvsem za učence)
- 8 elektromehanic

Učenci iz oddaljenih krajev (razen učence za tehniške strojne risarje) lahko prebivajo v času šolanja v domu učencev v sestavi litostrojskega izobraževalnega centra. Vsak učenec prejema od Litostroja skladno z učnim uspehom mesečno kadrovske štipendije, glede na domače socialne razmere pa lahko zaprosi prek izobraževalnega centra tudi za socialno štipendijo iz skupnih namenskih sredstev za štipendiranje. Vsem učencem je tako olajšano kritje življenjskih stroškov v času šolanja, učencem, ki bodo prebivali v domu, je olajšano plačevanje oskrbnine. Štipendijska pogodba določa, da se mora učenec zaposliti v Litostroju vsaj toliko časa, kolikor traja šolanje.

Prijave (obrazec DZS 1,20, kolkovan z 2,00 din) sprejemamo do vključno 26. junija 1976. K prijavi je treba predložiti originalno spričevalo o uspešno končani osnovni šoli (izjema je lahko tuj jezik), rojstni list, zdravniško potrdilo in prošnjo za sprejem v dom učencev (obrazec DZS 1,74, kolkovan z 2,00 din), če želi učenec prebivati v domu učencev. Zbor vseh prijavitelcev bo v sredo, 30. junija 1976, ob 8. uri v Izobraževalnem centru. Učenci bodo obveščeni o sprejemu in o štipendiranju. Takrat bodo opravljali psihotehnični preizkus učenci, ki tega še niso opravili v osnovni šoli.

PROIZVODNO
GRADBENO
PODJETJE

GRADNJA ŽALEC

Kdor dolgoročno računa – ta gradi s

STIBO TERMIČNIM BETONSKIM
BLOKOM,

saj le ta predstavlja:

- OPTIMALNO TOPLOTNO IZOLACIJO
- ODLIČNO ZVOČNO IZOLACIJO
- NAJVEČJO OBSTOJNOST
- 50 %-PRIHRANEK PRI ENERGIJI
- 50 CM OPEČNEGA ZIDU

Upoštevajte njegove mehanske fizikalne lastnosti: koeficient toplotne prevodnosti znaša 0,25 kcal/mh° Celzija, koeficient toplotnega prehoda pri zidu debeline 30 cm, ki je ometan, znaša 0,65 m² h° C.

Za STIBO stenami je ugodno stanovati. Varčujemo dolgoročno, saj so stroški

Za STIBO stenami je ugodno stanovati. Varčujemo dolgoročno, saj so stroški leta v

leto.

PROIZVAJAMO, PRODAJAMO, MONTIRAMO

Proizvodno gradbeno podjetje GRADNJA Žalec, Aškerčeva 4, telefon št. (063) 710-740, 710-783, 710-782.

Enota: Proizvodnja in prodaja gradbenih materialov, Latkova vas pri Preboldu, tel. št. (063) 722-027.

Naše proizvode lahko kupite v vseh prodajalnih gradbenih materialov.

SVET ŠOLSKEGA CENTRA ZA TEKSTILNO IN OBUTVENO STROKO KRANJ

razpisuje za šolsko leto 1976/77 sprejem učencev v:

a) TEHNIŠKO TEKSTILNO ŠOLO,

in sicer v:

- predilski odsek – 30 učencev,
- tkalski odsek – 30 učencev,
- pletilski odsek – 30 učencev,
- tekstilnokemijski odsek – 30 učencev,
- konfekcijski odsek – 30 učencev,

b) TEHNIŠKO ČEVLJARSKO ŠOLO

– 30 učencev;

c) ŠOLO ZA TEKSTILNE DELAVCE,

in sicer za poklice:

- konfekcijski šivalec – 30 učencev,
- konfekcijski krojilec – 30 učencev,
- konfekcijski likalec – 30 učencev;

č) ŠOLO ZA ČEVLJARSKE DELAVCE,

in sicer za poklice:

- šivalec zg. delov – 60 učencev,
- prirojevalec zg. delov – 30 učencev,
- navlačevalec zg. delov – 30 učencev.

V šoli pod c) in č) vpisujemo le na osnovi sklenjenih učnih pogodb z delovnimi organizacijami. Vpišejo se lahko tudi učenci, ki so končali najmanj 6 razr. osn. šole in imajo izpolnjeno šolsko obveznost.

Prijave za vpis za šoli pod a) in b) sprejemamo (osebno ali po pošti) do 21. junija 1976. Naš naslov je: Šolski center za tekstilno in obutveno stroko, 64000 Kranj, Cesta Staneta Žagarja 33.

Poleg prijave (kolkovane z 2,00 din) je treba poslati:

- spričevalo o končani osemletki (original),
- izpisek iz rojstne matične knjige,
- zdravniško potrdilo o sposobnosti za poklic (dostaviti najkasneje do 1. sept.).

Seznam sprejetih in odklonjenih kandidatov bo objavljen 26. junija. Če bo prijav več, kot je razpisanih mest, bodo sprejeti kandidati z boljšim učnim uspehom.

Učenci, ki nameravajo med šolanjem bivati v Dijaškem domu v Kranju, Kidričeva 2, se morajo prijaviti na ta naslov.

Do 15. avgusta sprejemamo tudi prijave v oddelke za odrasle na Tehniški tekstilni šoli.

ŠOLSKI CENTER BREŽICE ŠOLA ZA PRODAJALCE Trg dr. Ivana Ribarja 14

RAZPISUJE

za šolsko leto 1976/77 vpis učencev v

ŠOLO ZA PRODAJALCE – periodična organizacija pouka

Šola bo sprejela 300 učencev v prvi razred.

Navodila za vpis:

Prijavi za vpis je treba priložiti:

1. učno pogodbo, sklenjeno s trgovsko delovno organizacijo,
2. zdravniško spričevalo, iz katerega je razvidno, da je kandidat sposoben opravljati delo v trgovini,
3. izpisek iz rojstne matične knjige,
4. spričevalo o končani osnovni šoli,
5. izjavo delovne organizacije o medsebojnih delovnih obveznostih (obr. 1,95).

Za vpis v prvi razred šole za prodajalce se kandidati prijavijo s prijavo za vpis (obrazec DZS 1,20), ki jo kolkujejo z 2 din. Čas za prijavo je do 27. julija 1976 vsak dan od 7. do 14. ure osebno ali pismeno po pošti.

Pogoj za sprejem je uspešno končan 8. razred osnovne šole in pozitivna ocena iz tujega jezika.

Oddaljeni učenci lahko dobijo prenočišče in oskrbo v Domu učencev ŠC Brežice. Vsi kandidati, ki želijo v času šolanja bivati v domu, morajo ob vpisu v šolo oddati tudi prijavo in prošnjo za sprejem v dom.

ŠOLSKI CENTER BREŽICE GIMNAZIJA

RAZPISUJE

za šolsko leto 1976/77 vpis učencev v

I. GIMNAZIJO – splošna smer

V prvi razred gimnazije – splošna smer bo sprejetih 90 učencev. Sprejeti bodo učenci, ki so končali osnovno šolo najmanj z dobrim uspehom in so pozitivno ocenjeni iz tujega jezika ter niso starejši od 18 let.

Učenci se bodo učili naslednjih tujih jezikov:

Prvi tuji jezik – angleščina

Drugi tuji jezik – francoščina ali nemščina

Vpisovanje učencev bo do 25. 6. 1976 vsak dan od 8. do 14. ure.

Pri vpisu morate oddati:

1. Prijavo za vpis (obrazec DZS 1,20) kolkovano z 2 din.
2. Spričevalo o dokončani osnovni šoli v originalu. Prepisov in fotokopij ne bomo upoštevali.

II. ODDELEK USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA PEDAGOŠKE SMERI

V prvi razred usmerjenega izobraževanja pedagoške smeri se lahko vpišejo vsi učenci, ki bi si radi pridobili izobrazbo za poklic:

- učitelja razrednega pouka,
- učitelja predmetnega pouka,
- vzgojiteljice

V oddelek usmerjenega izobraževanja bo sprejetih 60 učencev.

Sprejeti bodo učenci, ki so končali osnovno šolo najmanj z dobrim uspehom in so pozitivno ocenjeni iz tujega jezika ter niso starejši od 18 let.

Vpisovanje bo vsak dan do 25. 6. 1976 od 8. do 14. ure. Pri vpisu morate oddati:

1. Prijavo (obrazec DZS 1,20) kolkovano z 2 din
2. Spričevalo o dokončani osnovni šoli v originalu
3. Izpisek iz rojstne matične knjige
4. Zdravniško spričevalo

Vse potrebne dokumente morate prinesiti osebno.

Novo mesto slovenski ligaš?

Končano prvenstvo SRL – Brežičani osmi, Dobova izpadla, Brežičanke so osvojile odlično peto mesto – Bodo Novomeščani uresničili dolgoletne želje?

NOVO MESTO – RUDAR 22:20

V izredno važnem srečanju sta se minulo soboto v novi novomeški dvorani pomerili ekipi Rudarja in Novega mesta. Ker je tekma odločala o prvem mestu, sta bili obe vrsti v začetku nekoliko preveč previdni, strahu pa so se prvi otresli domači rokometarji in hitro povedli. Bili so boljši že za pet zadetkov, tri minute pred koncem pa so gostje izenačili, in ko je kazalo, da bodo morali Novomeščani še eno sezono nastopati v conskem tekmovanju, njihov napad ni odpovedal in so zasluzeno zmagali. Tako so Novomeščani osvojili prvo mesto, kot kaže, pa so se Zagorjani pritožili, in Dolenjci bodo morali še enkrat na igrišče. Za prvo mesto in nastop v slovenski rokometni ligi jim zadostuje že nedolgočasen rezultat.

Brežice: Jurkas, Bršec 2, Buzančič 4, Vervega 6, Ban 1, Vrstovšek 2, Novoselec, Zavadlav 4, Rožman 2, Zagode 11.

DOBOVA – IZOLA 26:26 (15:13)

V prvem polčasu so bili domačini boljši za dva zadetka, v nadaljevanju prvenstvenega srečanja pa so se gostje razigrali in zamujeno nadoknadili. Četudi bi domači zmagali, bi morali vseeno zapustiti najkvalitetnejše republiško rokometno tekmovanje.

ALPLES – BREŽICE 19:11 (10:2)

Gostje so v prvem polčasu igrale slabo v napadu in obrambi, tako da so domače igralke vodile že z 8:0. V

Čez leto bolje

Na republiškem pionirskem prvenstvu v rokometu Dolenjci niso ponovili uspeha

Letošnjega republiškega prvenstva v rokometu za pionirje, ki je bilo pred kratkim v Ljubljani, so se udeležile tudi ekipe iz Dolenjske. Še najboljše so bile kočevske pionirke, ki bi lahko z malo več športne sreče pristale tik za najboljšo ekipo.

Rezultati – pionirji: Mlinotest – Leskovec 14:5, Leskovec – Slovan 12:18, Alples – Krka 18:18, Krka – Fužinar 10:22. Vrstni red: 1. Mlinotest, 7. Krka, 8. Leskovec itd.

Pionirke: Dobravlje – Lisca 10:8, Lisca – Predvor 10:14, Kočevje – Velenje 10:12, Olimpija – Kočevje 11:10; finale: Lisca – Kočevje 10:12. Vrstni red: 1. Predvor, 5. Kočevje, 6. Lisca.

Republiško prvenstvo je dokazalo, da ima rokomet v republiki lepo prihodnost, saj so pionirji in pionirke pokazali zelo lepe igre. Tudi ekipe z Dolenjskega so se izkazale z dobrimi igrami, čeprav niso ponovile stopiškega uspeha. Pri pionirjih so dokaj dobro igrali Novomeščani, in če bi se na letošnje prvenstvo pripravili bolj redno, bi lahko dosegli boljši uspeh. Pri dekletih so se izkazale Kočevjarke, skorajda nič slabše pa ne igrajo Sevnicanke, ki so izgubile tekme predvsem zaradi prehude treme. Prav gotovo bodo naše ekipe čez leto igrale čisto drugače.

LESKOVEC – V prvenstveni rokometni tekmi zasavske lige so Leskovečani gostovali v Zagrebu in dosegli prepričljivo zmago. Izkazali so se F. Božič, T. Božič in Čebular. (L. Š.)

LESKOVEC – Domači Partizan je pripravil mednarodno pionirsko rokometno tekmovanje. Učenke so pokazale veliko znanja, najboljše pa so bile igralke 8.b. Vrstni red: 8.b 14 točk, 7.a 9, 8.a 8, 7.b 7, 6.a 7, 7.c 6, 6.c 3, 6.b 2 točki. (L. Š.)

Farmaciada: 1. Krka

Športniki in športnice novomeške Krke so na 10. farmaciadi osvojili največ prvih mest

Prejšnji teden so se v Ljubljani končale desete športne igre delavcev v farmacevtski industriji Jugoslavije, na katerih so nastopili tudi Novomeščani.

Na tridnevni igrih je nastopilo več kot 500 športnikov in športnic

NOVO MESTO – Rezultati VI. in VII. kola občinske nogometne lige – skupina A: Birčna vas – Mirna peč 4:3, Češča vas – Uršna sela 5:1, Brusnice – Kremen 6:6, Trik – Regetča vas 5:1, Bršljin – IMV 3:0; VII. kolo: Bršljin – Trik 7:1, Regetča vas – Brusnice: 1:7, Kremen – Češča vas 2:3, Uršna sela – Birčna vas 1:3, IMV – Mirna peč 0:3. Trenutni vrstni red: 1. Birčna vas 12 točk, 2. do 3. Češča vas in Trik 10, 4. do 5. Mirna peč in Kremen 8 itd. Skupina B: Šmarjeta – Brezovica 3:1, Smihel – Smolenja vas 3:4, Jelše – Pionir 0:4, Zabja vas – Gabrje 2:3. – Lestvica: 1. Pionir 10 točk, 2. JLA 7, 3. Zabja vas 7 itd. (J. M.)

TRNJE PRI BREŽICAH – Na vaškem nogometnem igrišču so domačini minulo nedeljo pripravili nogometni turnir, na katerem je nastopilo sedem ekip, in sicer nogometni klubi Mihalovec, Loče, Obrež, Cundrovec, Globoko, Bukošek in Trnje. V finalu sta se pomerili vrsti Obreža in Mihalovca. Gledalci – bilo jih je okoli 100 – so videli lepo igro in kar štiri zadetke. Pokal so osvojili igralci iz Obreža. (J. B.)

RIBNICA – Prejšnji teden so ribniški šahovski delavci pripravili dolenjsko pionirsko šahovsko prvenstvo. Rezultati mlajši pionirji: 1. Plut (Semič), 2. Kočan (Predole), 3. Kobe (Stari trg); mlajše pionirke: 1. Majerle (Stari trg), 2. Furlan (Šmarjeta), 3. Groznik (Višnja gora); st. pionirji: 1. Drobec (Ribnica), 2. Praznik (Štična), 3. Hrovat (Štična); st. pionirke: 1. Golobčič (Grm, Novo mesto), 2. Price (Stari trg), 3. Skubic (Višnja gora). (V. K.)

KOČEVJE – Pred kratkim so na kočevski gimnaziji pripravili šolsko prvenstvo v odbojki. Pri moških je zmagala 3.c, pri dekletih pa so bile najboljše igralke 3.b (Z. F.)

Kaj, kje, kdo?

Letošnje dvoransko prvenstvo Slovenije v košarki postaja vse bolj zanimivo, saj grozi izpad še vedno kar sedem ekipam, in kot kaže, bo dobila lestvica končno obliko šele po zadnjem kolu. V soboto pridejo v Novo mesto košarkarji z Ježice, prav tako kandidati za izpad, in nedvomno bo boj za točke izredno zanimiv. Metličani gredo k Braniku, in če bodo zmagali, bodo naredili lepo uslugo Novomeščanom, predvsem pa sebi. Črnomaljski nogometarji, novinci v zahodni conski nogometni ligi, so še vedno na odličnem tretjem mestu. V nedeljo gostujejo pri Vidicah. Če hočejo zadržati mesto na tabeli, morajo zmagati, kajti v nasprotnem primeru lahko na lestvici močno nazadujejo.

NAJBOLJŠI MED GIMNAZIJC – Letošnjega republiškega srednješolskega prvenstva so se udeležili tudi novomeški gimnazijci, ki so že vrsto let med najboljšimi v republiki. Z letošnjega prvenstva so se Novomeščani vrnili z medaljami za najboljšo ekipo. Na sliki (stojijo) od leve proti desni: Slavko Potočar, Jože Podržaj, Slavko Seničar, Marjan Kraševac, Janez Kremesec, Borut Tavčar; čepijo: Samo Plantan, Tomc Zupanc, Iztok Brsan in Milan Piletič.

Novoteks „zapletel štrene“

SKL: izpad še vedno grozi sedmim ekipam – Novoteksu obeta „teorija“ obstanek – „Beti“ prepričljivo zmagala – Žužemberk ima dva poraza – DKL: Obutev vodi še naprej

V 19. kolu slovenske košarkarske lige so prav gotovo največje presenečenje pripravili Novomeščani. Oslabljeni so v gosteh brez težav odpravili Fruktal in tako jim po teoriji ostaja še nekaj možnosti za uspeh – obstanek v ligi. Metličani so v soboto igrali doma in brez težav v boju z Vrhniko osvojili novi prvenstveni točki.

FRUCTAL – NOVOTEKS 70:83 (35:44)

Novomeščani so v novogoriškem spopadu še enkrat dokazali, da bi spričo svojega košarkarskega znanja lahko brez težav odpravili vrsto nasprotnikov, s katerimi so sicer izgubili. Vendar je znanje eno, želje pa drugo. Za Novoteksove košarkarje je namreč značilno, da igrajo nestalno. Kadarkoli so igrali s srcem, borbeno, so zmagali, tako pa so igrali tudi proti Fruktalu.

Novoteks: P. Seničar 12, Bajt 16, Cukut 10, Z. Kovačević 17, Besednjak 24, Plantan 24.

BETI – VRHNIKA 84:70 (43:40)

Sprva je kazalo, da bo srečanje slabo, saj sta ekipi zaradi pomembnosti tekme pogostokrat grešili. Z

v drugi polovici prvega polčasa pa so Metličani zaigrali sproščeno in lepo. V drugem polčasu je Beti igrala oprežneje v obrambi, in ko je kazalo, da bodo gostje ogrozili njihovo zmago, sta se izkazala Dautovič in Jezerinac in domači so v boju za obstanek zasluženo osvojili novi točki. Beti: Dautovič 18, Kremesec 2, Vergot 6, Lalič 16, Švinger 11, Jezerinac 23 in Kamnikar 8.

ZUŽEMBERK – SAVSKO NASELJE 49:70 (24:36)

V prvenstveni tekmi področne košarkarske lige so Žužemberčani imeli v gosteh igralce ljubljanskega Savskega naselja. V začetku je kazalo, da bodo veliki gostje brez težav

odpravili domače košarkarje, toda hitri in borbeni domačini – podpiralo jih je okoli 50 gledalcev – so favorite pošteno namučili. Če ne bi igre zmotil dež, bi bila tekma lahko veliko bolj zanimiva, tako pa je spozko igrišče hitrim domačinom onemogočilo, da bi se izkazali s svojim orožjem – hitrimi protinapadi in točnimi meti.

OBUTEV PRESEGLA STOTICO

V dolenjski košarkarski ligi so moštva odigrala peto kolo, in kot kaže, je novomeška Loka, ki je letos začela nepričakovano slabo, prišla k sebi. V petek popoldan je namreč brez težav premagala dvanajsterico Črnomlja, ki je še lani igrala v drugi slovenski košarkarski ligi. Po tem kolu še naprej vodi Obutev, ki je na Mirni po hitri igri dosegla stotico, in če tekme ne bi motil dež, bi verjetno Novomeščani dali še več košev. Zal za druge rezultate ne vemo, ker nekateri sodniki svojega dela ne opravljajo najbolje.

Rezultati 5. kola: Loka – Črnomelj 80:59 in Mirna – Obutev 62:101.

Sevnica: od junija ŠD Partizan

V Sevnici so se pred kratkim na sestanku zbrali športniki-komunisti in razpravljali o delu TVD Partizan, o množičnem, rekreacijskem, tekmovalnem in vrhunskem športu v sevniški krajevni skupnosti. Ugotovili so, da so na posameznih področjih zaradi dobrih mentorjev športniki dosegli spodbudne uspehe, zato naj bi najzaslužnejše športne delavce nagradili. Nato so se pogovarjali o reorganizaciji TVD Partizan. Dokončno naj bi se odločili na občnem zboru telovadnega društva, ki ga bodo pripravili konec junija, občne zbornice pa bodo imela tudi ostala društva in klubi iz krajevne skupnosti, ki naj bi bile v ŠD Partizan Sevnica. Na sestanku so govorili tudi o ugotovitvi TKS Sevnica, da občinska ZTKO ni še nič naredila na področju delegatskega sistema. Zavojevci tega so sklenili, da bodo za vsa športna področja poskrbeli za nove kadre, ker, kot kaže, sedanjí niso sposobni opravljati zaupano jim delo. Komunisti-športniki so sklenili, da bodo vse zastavljeno delo tudi opravili.

J. BLAS

KEGLJANJE: OBETAVNE KOČEVARKE

V letošnjem tekmovanju v II. republiški ligi nastopajo tudi kočevske kegljavnice. Po treh nastopih so na odličnem drugem mestu, pred njimi pa so igralke novomeške Krke, ki imajo zaenkrat eno negativno točko. V ligi nastopa dvanajst ekip in Kočevjarke so zaenkrat začele zelo dobro. Za vrsto Kočevja nastopajo: Kosten, Smole, Trpin, Legan, Potočnik, Perkič, Andoljšek, Pretnar, Kos in Šcap.

Z. F.

LJUBLJANA – ŽUŽEMBERK 0:3

V prvenstveni tekmi II. slovenske odbojkarke lige so žužemberški odbojkarji gostovali pri vrsti Ljubljane-Polje, in kljub temu da so igrali oslabiljeni, domače igralce brez težav premagali.

ZUŽEMBERK – MOKRONOG 3:0

Dolenjski derbi II. slovenske lige je pritegnil okoli 50 gledalcev, ki pa so videli povprečno odbojko. Domači igralci so nastopili s pomlajeno ekipo – nastopili so trije mladinci – a jim gostje niso bili kos. Po tej zmagi so Žužemberčani na vrhu tabele.

PULJ: NOVOTEKS DRUGI

Minulo nedeljo so v Pulju pripravili košarkarsko dirko „Nagrada nekdanjih košarkarjev“. Nastopili so skorajda vsi najboljši tekmovalci iz Jugoslavije, pedale pa so vrtili tudi Novoteksovi košarkarji iz Novega mesta. Na 70 km dolgi progi za mlajše mladince je bil med Dolenjci najuspešnejši Srečko Vehar, pri starejših mladincih so tekmovalci morali prevoziti 36 km več, skoraj do cilja pa je vodil Novomeščan Stane Mijajlovič, ki je prišel skozi cilj četrti; Božo Mijajlovič je bil peti, Zdenko Antončič za mesto slabši, Franci Zrimšek pa osmi. Ekipno so Novoteksovi košarkarji osvojili odlično drugo mesto.

KRANJ: 31. PRVENSTVO „LJAO“

Minuli ponedeljek se je začelo v Kranju 31. športno prvenstvo ljubljanskega armadnega območja. Tekmovanja po manjših enotah so se začela že marca, najboljši pa so se zbrali v Kranju, kjer bodo boji v najrazličnejših športnih in „vojaških“ panogah potekali do 13. junija. Tudi letos nastopajo ekipe garnizij iz Postojne, Kranja, Vrhniko, Maribora, Ljubljane, Novega mesta, Ribnice in Celja.

AKTIVNI INVALIDI ŠPORTNIKI – Pred kratkim se je v Mozlju končala vaška kegljarska liga, ki jo je organizirala mozeljska krajevna skupnost. Zmagala je ekipa invalidov iz Kočevja, za katero so nastopili Berlan, Repar, Hrovat, Koševič, Rački, Štimec, Levstik, Sušnik in Poje. Na sliki: zmagovalna vrsta. (Foto: F. Brus)

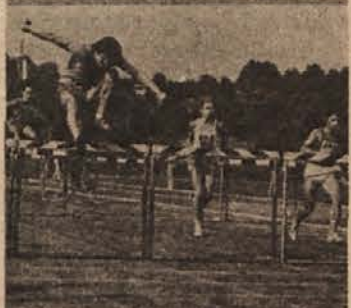
PETO MESTO – Brežiške igralke rokometar so v zadnjem kolu sicer izgubile, vseeno pa so osvojile odlično peto mesto. Na sliki: mladinka Lipejeva.

nadaljevanju so gledalci gledali zanimivo in kvalitetno igro. Obe ekipi sta dosegli po devet zadetkov.

Brežice: Hribernik, Balon 2, Štauber 1, Bah 5, Dimič, Zakšek, Rožman 2, Levačič, Lipej, Cetin 1, Vogrinc.

FINALE ODPOVEDANO

Letos je dosegla novomeška šolska atletika največji uspeh, saj se je kar pet ekip uvrstilo v finale atletskega šolskega pokala Slovenije. Zal je bilo finalno tekmovanje zaradi slabega vremena odpuščeno, tako da letos ne bodo podelili pokalov za najboljše. Po

predtekmovanih so novomeški atleti zasedli naslednja mesta: pionirji: 1. OS Grm 864 točk, pionirke: 1. OS Grm 876, 6. OS Katja Rupena 739; mladinci: 5. gimnazija Novo mesto 779, mladinke: 4. gimnazija Novo mesto 664. (L. B.)

PIONIRSKI REPUBLIŠKI PRVAKI – Konec maja je bilo v Kočevju zaključno republiško prvenstvo v košarki za osnovne šole, ki se ga je udeležilo šest ekip. Osnovnošolci so pokazali dobro košarko, najboljše pa so bili domači igralci, ki so v finalu v izredno razburljivem in kvalitetnem srečanju premagali vrstnike iz Ljubljane z 48:43. Na sliki od leve proti desni čepijo: Polovič, Nudorfer, Gašparac, Kirm, Jerše, S. Polovič, Vrhovšek; stojijo: trener Cveto Arko, Mihelič, Turk, Pozdrec, Plot, Bončina in Trope. (Foto: F. Brus)

ZA POKALE 130 ATLETOV

ZTKO Krško je v povabilitev občinskega praznika pripravila občinsko prvenstvo v krosu. Vrstni red – mlajše pionirke: 1. Bogovič (SSD Senovo), mlajši pionirji: 1. Breznikar (SSD Senovo), st. pionirke: 1. Kačič (SSD Kostanjevica), mladinke: 1. Mirt (Šolski center Krško), mladinci: 1. Plavšak (RK Krško), člani: 1. Stribar (Partizan Leskovec), veterani: 1. Resnik (Partizan Senovo).

Dežurni poročajo

KDO NEKI SE VOZI? - V noči na 31. maj je Florijanu Rapušu iz Češnjik izginil moped Tomos, vrednosti 3.000 dinarjev. Ne ve se še, kdo ga je odpeljal.

NA VSAK NAČIN ČEZ CESTO - 1. junija zvečer so miličniki pridržali 48-letnega Jožeta Kocjana iz Gor. Podturna. Dobro podprt z maligani ni bil trden v nogah, hotel pa je na vsak način prečkati magistralno cesto pri Karteljevem. Miličnik ga je videl in nekajkrat opozoril, ker pa ni nič pomagalo, ga je odpeljal na hladno, da se iztrezni.

JE TAT MATEMATIK? - V noči na 30. maj je bilo vlomljeno v osnovno šolo v Sentejnerju. Vlomilec je raziskal pritličje in klet, kjer je odpiral predale in pustil vse razmetano. Razbil je tudi okence med jedilnico in kuhinjo, odnesel pa je žepni računalnik in 55 dinarjev.

ČEZ NOČ OB LUČI - V noči na 4. junij je nekdo z osebnega avtomobila Novomeščana Franca Kerma ukradel prednjo levo luč in lastnika oškodoval za 250 dinarjev. Avto je stal na dvorišču pred Kermčevim stanovanjem.

KANADČANA OKRADEL - 6. junija popoldne je nekdo prišel v sobo restavracije „Pri vodnjaku“ v Novem mestu, kjer stanuje Joe Mrvič, kanadski državljani, ki je tu na obisku. Odnesel je brivski aparat, budilko in 4 keramične ploščice, medtem ko se garderobe ni dotaknil.

STROJ JE IZGINIL - 7. junija zjutraj je Stjepan Katanovič iz Novega mesta ugotovil, da mu je nekdo iz sobe odnesel električni vrtni stroj. Storišča iščejo.

NI IZTEGNIL ROKE

5. junija popoldne je 78-letni Marko Vogrinc iz Črnca pri Brežicah drago plačal svojo neprevidnost. Zgodilo se je, ko je Dragutin Smetiško iz Samobora z avtom vozil proti železniški postaji, dohitel je Vogrinc na kolesu, ta pa je ravno pred avtom nenadoma zavil v levo, ne da bi nakazal smer. Avto ga je zadel in zbil. Kolesarja Vogrinc so potem z ranjeno glavo in ного odpeljali v bolnišnico.

PREPOZNO STA SE ZAGLEDALA

6. junija zjutraj sta se zaradi nepravilnega srečavanja zaletela z avtomobilom Marjan Gulič iz Dol. Boštanj in Miro Košir iz Sevnice. Gulič je vozil iz Zavina proti Vitovcu, nasproti pa je pripeljal Sevnčan. Na ozki cesti sta se prepozno zagledala. Avtomobilista sta odnesla celo kožo, imata pa za 10.000 dinarjev škode.

Sojenje je občutljivo in odgovorno delo, saj se v sodnih dvoranah večkrat odloča o življenjsko važnih zadevah, o manjših in hujših kršitvah pravnega reda ter o hudih in najstrožjih kaznih. Tako dejo pa zahteva ne samo veliko odgovornost svojih vesti in družbi, ampak tudi veliko zbranost, ker je ta pogoj za nemoteno poslovanje. Zato nalagajo zakonik o kazenskem postopku in zakon o pravdnem postopku

Neredi v sodni dvorani

ter drugi sodni postopki predsedniku senata oz. sodniku, ki vodi glavno obravnavo, dolžnost, da skrbi med glavno obravnavo za red v sodni dvorani in za dostojanstvo sodišča. Če moramo sicer ugotoviti, da se občani, ki prihajajo na sodišče kot obdolženci ali kot tožniki in toženci v pravdnem postopku ali kot priče ali izvedenci ali zagovorniki oz. pooblaščenca ali kot poslušalci, večinoma primerno obnašajo v sodnih dvoranah, pa so spet primeri, ki to pozabljajo na te svoje dolžnosti in se ponašajo neprijemljivo, kričijo, razgrajajo in žalijo. Kakšne ukrepe pa mora predsednik senata uporabiti, da pomiri „razburljive duhove“ in vzpostavi v dvorani mir ter tako zagotovi nemoteno poslovanje? Če kdo, ki se udeležuje postopka, ali kdo, ki je kot poslušalec navzoč na glavni obravnavi,

Drugič zaradi posilstva

Prve dni junija je bila pred novomeškim okrožnim sodiščem razprava, na kateri so obravnavali primer 22-letnega Stanka Stariča, kmečkega delavca iz okolice Trebelnega. Fant je bil zaradi posilstva že obsojen, vendar je med tem, ko je bil pogojno odpuščen, zagrešil novo istovrstno kaznivo dejanje.

Drugič si je za žrtev izbral staro ženičko. Senat ga je spoznal za krivega, čeprav se je obtoženec izogovarjal na vinjenost. Prisodili so mu 1 leto in 3 mesece strogega zapora, ker pa še ni prestal prejšnje kazni, so mu izrekli enotno kazen: dve leti in 10 mesecev strogega zapora. Sodba še čaka na pravnomočnost.

IZPITI ZA KOLESARJE - Dan mladosti so učenci osnovne šole „Katja Rupena“ v Novem mestu proslavili tako, da so opravljali kolesarske izpite, na katere so se ves mesec skrbno pripravljali. Izkaznice o uspešno opravljenem izpitu so prejeli 104 učenci. (Foto: Smiljan Pavišić)

Trojka vnovič pred sodiščem

Banovcu, Pezderšku in Nangerju se pozna, da precej fizično delajo, da zares obžalujejo, kar je sodišče upoštevalo pri odmeri novih kazni

Novomeščani: Ivan Banovec mlajši, Martin Pezderšek in Rudi Nanger mlajši, ki so bili v večji vlomilski skupini, kateri je sodišče že prej odmerilo daljše zaporne kazni, so 3. junija iz zapora vnovič prišli pred senat okrožnega sodišča v Novem mestu.

Tokrat so odgovarjali zavoljo nekaterih vlomov, ki sicer sodijo v njihovo serijsko vlamljanje v preteklih letih, vendar je bila preiskava za ta dejanja šele zdaj končana. Tako ima sodišče za dokazano, da sta Banovec in Pezderšek 18. aprila 1974 drugič vlomila v osnovno šolo Grm v Novem mestu, kjer sta vse premetala in iskala denar, vendar sta lahko odnesla le 50 din. 9. marca 1974 - pa sta Pezderšek in takrat mladoletni Nanger vlomila v restavracijo hotela Grad Otočec, kjer sta spet brskala za denarjem, ampak ju je delavka prepodila, tako da je ostalo le pri poskusu vloma.

Vsa trojka si je noč na 21. aprila izbrala za več tatinskih poslov. Vlomili so v bencinsko črpalko v Ozlju, kjer so vzeli 550 din in nekaj orodja, nato pa zagrešili še dva vloma v kraju Mahično pri Karlovcu. Z vломom v trgovino Agropromet so pridobili 300 din in spet nekaj drobnarij, medtem ko so v osnovni šoli Ivan Mažuranič zagreli velik plen. Tam so s krampom razbili blagajno in odnesli 8670 dinarjev. Vedno so si ves denar razdelili na enake dele.

Vse to so poklapani priznali. Vsi trije zdaj prestajajo kazen, kar se jim pošteno pozna. Precej fizično delajo, razen tega so se vsi trije odločili za študij. Banovec, ki je že bil obsojen na 6 let strogega zapora, se bo vpisal

na dopisno laborantsko šolo, Nanger končuje osemletko, Pezderšek pa si ureja potrebne dokumente za vpis na višjo komercialno šolo. Pokazalo se je, da je prevzgoja že v nekaj mesecih pokazala prve sadove. Vsi izjavljajo, da so dodobra spoznali, kako so bili lahkomišelnini, in da jim je za vse stranpotništvo žal, kar vse je senat pod predsedstvom Janeza Kramariča upošteval pri tehtanju višine.

Sodišče je vsem odmerilo kazni za posamezna kazniva dejanja, nato pa izreklo enotne kazni: Banovcu 6 let in 8 mesecev strogega zapora, Pezder-

šku 4 leta in 10 mesecev strogega zapora, Nangerju pa 2 leti in 6 mesecev zapora. Razen tega morajo vso nastalo škodo povrniti. Sodba še ni pravnomočna.

KRIV JE BIL SRNJAK

Ljubljančan Branko Martinovič je 5. junija popoldne doživel nenavadno nesrečo. Ko je vozil z avtom proti Zagrebu, je blizu Karteljevega na magistralu pritekel smjak in se zaletel z avto. Žival je bila tako poškodovana, da je poginila, na avtomobilu pa je za 5.000 dinarjev škode.

Mati okoli, otroci pa sami

Zaradi zanemarjanja otrok (je bila 20-letna Breda Zajc obsojena na 10 mesecev zapora

Že večkrat je splošno zgrazanje povzročila komaj 20-letna Breda Zajc iz Dobruše vasi, ki ima že tri otroke. Rodila jih je, to pa je tudi njena edina zasluga, kajti potem jih je zanemarjala in se potikala naokrog.

Zaradi zanemarjanja najstarejše hčerke Mirjane je bila Zajčeva pred novomeškim občinskim sodiščem že obsojena na pogojno kazen. Medtem ko ji je kazen tekla, je zanemarjala mlajša dva: komaj trimesečno hčerko Tamaro in Marjančka, ki mu je bilo te dni dve leti. Zajčeva je imela sama težko mladost, saj je od 7. meseca dalje živela pri rejnikih. Kaže, da nima materinskega čuta. Najstarejšo hčerko je

vzel otrokov oče, mlajša dva pa je imela doma, vendar sta bila večinoma prepuščena stari in bolehnii ženski, pri kateri je stanovala. Če ta zaradi bolezni ni mogla poskrbeti za najnujnejše, potem so priskočile na pomoč sosede.

Ko je malo, lani oktobra rojeno Tamaro obiskala patronažna sestra, je naročevala, kako jo morajo hraniti. Otrok ni uspeval, zato je pripravila obisk pri zdravniku. Mati Breda Zajc otroka ni peljala na pregled v ambulanco, pač pa je večkrat s tem ali onim šoferjem kamiona izginila proti Beogradu ali Skopju za dva dni.

Tako se je zgodilo, da sta patronažna sestra in socialna delavka 13. januarja letos obiskali Zajčevno na domu. Nje ni bilo, Tamara pa je ležala v košu v nezakurjeni sobi. Bila je lačna in mokra in vpila na ves glas. Tri ure sta čakali, matere pa od nikoder. Potem sta dekletce odnesli, materi pa pustili listek. Otročka so dali v bolnišnico, kjer je primarij dr. Lojze Boh ugotovil, da je Tamaro hudo podhranjena.

Dekletce je zdaj v rejji pri dobri družini v Šmalčji vasi in se je že za tri kile zredilo, Marjančka pa so dali rejnici v Grmovlje. Zdjaj sta otroka vsaj sita in čista. Doma je bilo namreč tudi vse zanemarjeno: odpadki hrane in blata po tleh, umazano perilo, smrad, Marjanček je bil po ves dan v staji, zgoraj oblečen, spodaj nič. Gol je bil na deski ves moder od mraza in še lačen.

Ko je senat občinskega sodišča pod vodstvom Milojke Gutman dobil dokaze, je izrekel sodbo: Breda Zajc gre za 10 mesecev v zapor. Nič pogojnol! Sodba še ni pravnomočna.

In kaj je vedela v zagovor povedati Zajčeva? Da je dobro skrbelo za otroke in da je Tamarici dajala rumenjake s piškoti in je prav čudno, da dekletce ni uspevalo...

ŠTIRJE RAZGRAJALI

31. maja je prišla v bife na Dvoru skupina Romov. Bili so precej „komajzni“, začeli so kričati, hoteli so pretept. Ko so poklicali na pomoč miličnike, so se razvneti kalčili miru spravili še nad može v uniformah. Končilo so jih le-ti spravili v marico in jih odpeljali na hladno. Tam so počakali iztreznetve štirje Brajdiči: Milan, Marjan, Berrard in Stane, vsi iz naselja pri Žužemberku. Stane Brajdič, star 43 let, bo moral odgovarjati za grehe še pred karlovoškimi sodiščem, medtem ko bodo ostali trije prišli pred sodnika za prekrške.

Dolgoprstneži na avtobusih

Večkrat smo že poročali, da je ta ali oni možak s polno denarnico hodil po mestu, ko pa je vstopil na avtobus, da bi se peljal domov, in je hotel plačati vozovnico, ni bilo ne denarja ne denarnice. Tudi med vožnjo je bil že kdo okraden, kar kaže, da se „poklicni“ dolgoprstneži tudi radi vozarijo. Ali naši občani sploh pomislijo na tovrstno nevarnost in kako pazijo na svoj denar, o tem so povedali:

ANTON BAKŠIČ, kmet iz Koroške vasi: „Zeparja še nisem videl nobenega, slišal o njem tudi ne, kljub temu sem previden. Jaz ne bi verjel vsakemu, ki pravi, da je bil na poti iz mesta domov okraden. Nekateri se ga po opravih nasekajo, precej zaprevijo, potem se pa izgovore na zeparja. Če si trezen in paziš na svoj denar, potem ti ga po mojem nihče ne more ukrasti.“

JOŽICA ZUPAN, natakarka iz Krške vasi: „Kadar se vozim z avtobusom, niti ne pomislim, da bi mi kdo hotel ali mogel kaj ukrasti, čeravno vem, da niso vsi ljudje pošteni. Nisem preveč previdna, res pa je, da nikdar nimam večje vsote pri sebi. Če bi kdaj nosila več denarja, bi že pazila, da nihče ne bi mogel do njega.“

JOŽE BRODNIK, strojnik pri Cestnem podjetju, doma s Kamencem: „Ker sem terenski delavec, se precej vozim z avtobusi. Dostaj še nisem bil priča kakšni kraji med vožnjo, pač pa sem o tem slišal in bral. Zdi se mi, da do denarja, ki ga jaz nosim s seboj, tat ne bi mogel priti neopazeno. Manjše vsote denarja imam kar v žepih na kavbojkih. Ker pa so hlače z žepi vred tesne, da še sam komaj izvlečem iz njih stvari, tudi drug tega ne bi mogel narediti.“

KRISTINA KOVAČIČ, gosposinja iz vasi Žejno pri Catežu: „Z avtobusom se vozim, kadar grem v mesto po opravih. Imam denar, vendar ga nikdar ne jemljem s seboj več, kot ga potrebujem. Bojim se zeparjev in sem previdna. Imam cekar, v cekarju torbico, v torbici denarnico, in še ta ima zadržo. Preden bi kdo prišel do tega denarja, bi ga gotovo opazila. Denarja ni varno nositi s seboj, a tudi doma ni ravno najbolje spravljeno.“

KRONIKA NESREČ

NOVO MESTO: ZLOMLJEN PRST - 31. maja popoldne je Novomeščan Leopold Matoh vozil z avtom po Cesti herojev in zavijal na Ljubljansko cesto, nasproti pa je pripeljal na kolesu z motorjem Jože Pavlin iz Gotne vasi. Trčila sta, pri tem pa je bil kolesar ranjen. Z zlomljenim prstom so ga odpeljali v bolnišnico.

tako da je škode za 13.000 din. Ob ogledu so ugotovili, da sta bila oba avtomobila tehnično pomanjkljiva.

DRAŠIČI: TRČIL V AVTOBUS - Martin Plut iz Stranske vasi je 1. junija zjutraj vozil avtobus NM 184-73 proti Drašičem, tam pa se je na zoženem delu ceste pripeljal nasproti na kolesu z motorjem Jože Kastelec iz Krmačine. Ker je ta pripeljal po sredi, je zadel v prednji del avtobusa in padel, pri tem pa se je laže poškodoval. Gmotne škode je za 8.000 dinarjev.

DOBINDOL: VEČ PREKRŠKOV - Marko Vene z Uršnih sel se je 4. junija peljal na mopedu proti Dol. Toplicam, med potjo pa je padel in se tako poškodoval, da so ga morali odpeljati v bolnišnico. Ugotovili so, da je Vene vozil brez dovoljenja, razen tega so ga osumili vožnje pod vplivom alkohola.

GOTNA VAS: KOLESAR HUDO RANJEN - 1. junija popoldne je Damjan Stojkovič iz Koroške pri Kranju vozil z avtom proti Gorjanemu, v Gotni vasi pa je s stranske ceste na kolesu z motorjem pripeljal preden Jože Božič iz Novega mesta. Prišlo je do trčenja, nakar so hudo poškodovanega kolesarja odpeljali v bolnišnico. Materialna škoda je ocenjena na 4.000 dinarjev.

VINJA VAS: DVA JE ZADEL - Nemelec je z avtom vozil 5. junija popoldne od Metlike proti Novemu mestu, pri Vinji vasi pa je zaneslo. Zadel je v nasproti vozeči avto, s katerim se je pripeljal Tone Nemanič iz Rosalnice, nato pa je zadel še osebni avto, ki ga je vozil avstrijski državljani za Nemaničem. Gmotno škodo cenijo na 15.000 dinarjev, hude pa je, da je bil Nemanič poškodovan in je moral v bolnišnico.

TREBNJE: DOMAČIN IN ITALIJAN - 1. junija zvečer sta v Kidričevi ulici v Trebnjem pripeljala nasproti domačin Franc Zeljko in Italijan Sergio Mosino. Med srečanjem sta se avtomobila oplesila, tako da je škode za 5.000 dinarjev.

GOTNA VAS: V OVINKU PREHITEVAL? - Branko Kapš iz Rožanca je 5. junija zvečer vozil motorjnak s prikolico proti Metliki, v Gotni vasi pa ga je dohitel z osebnim avtom Franc Završek iz Brinja in začel prehitovati. Pri tem je bočno oplazil tovornjak in naredil za 6.000 din škode.

HRASTJE: PRI GOSTILNI GA JE ZANESLO - 30. maja zvečer je Janez Bratkovič iz Mihovega vozil z avtom skozi vas Hrastje, v ovinku pri gostilni pa ga je zaneslo. Trčil je v občestni kamen, nato pa na drugi strani ceste pristal v jarku na strehi. Bratkovič je vozil brez dovoljenja, razen tega je bil avto brez zavore. Škode je za 10.000 din.

LOČNA: ZANJ PREEZKA CESTA - Darko Mali z Otočca se je 5. junija zvečer peljal na kolesu z avtom iz mesta proti domu, v Ločni pa je zapeljal na levo, trčil v vsek in odletel nazaj na cesto. Pri padcu se je Mali poškodoval, zato so ga spravili v bolnišnico. Sumijo ga, da je malo preveč pogledal v krožarec.

SREČA V NESREČI

6. junija zvečer je Jože Barbo z Jablana z avtom pristal pod cesto blizu Krke pri Kronovem. Vozil je po mokri cesti, pa ga je zaneslo čez rob, nakar se je prevrnil po nasipu proti Krki. Bilo je za 20.000 dinarjev škode.

PREHITRO V OVINEK

1. junija zvečer je Jože Pečak iz Jelš malo prehitro pripeljal z avtom v dvojni ovinek na Cesti krških žrtev v Krškem, tako je prišlo do trčenja z nasproti vozečo cisterno, kjer je sedel za volanom Valentin Hribar iz Ljubljane. Nesreča ni zahtevala telesnih poškodb, pač pa gmotno škodo, ki znaša najmanj 10.000 dinarjev.

KAŠČA: OBA Z NAPAKAMI - 4. junija popoldne je Vladimir Šram iz Prokopskega pripeljal z avtom v Kaščo, tam pa je nasproti pripeljal avtomobilist Ivan Golobič iz Streklejveca. Med srečanjem sta trčila.

Mladinec je brigadir!

V Suhi krajini gradi vodovod 122 mladih Ljubljancev in Dolenjcev — Eno je o (ne)razvitosti brati, drugo pa videti jo

V nedeljo je na Prevolah v Suhi krajini spet oživelo brigadirsko naselje, dolenska mladinska delovna brigada „Janko Brodarič“ in ljubljanska MDB „Ljubo Šerčer“ sta „prva vojsčaka“ v letošnjih štirih izmenah, ki se bodo spopadle s suhokrajinskim krasom in zgradile vodovod Lopata-Visejec ter napeljale vodo do kočevskih Strug. Brigadi štejeta natanko 122-krat po dva para rok. Kako pridne so, bo moč ugotoviti ob koncu akcije, da pa brigadirje preveva občutek za solidarnost, je na dlani že ob začetku.

MIRA KOVAČIČ, laborantka iz metliškega Novoteksa: „Sem sem prišla, da bi Suhokrajincem pomagala iz nerazvitosti. Mislim — doma sem iz nerazvitih krajev — da smo tudi mladi tisti, ki lahko Suhokrajince približamo

MIRA KOVAČIČ

življenju. V mislih imam tako življenje, kot so ga navajeni živeti ljudje na razvitih območjih. V Suhi krajini sem šele nekaj dni, kljub temu pa lahko rečem, da je vse, kar sem prebrala o suhokrajinski nerazvitosti, resnično.“

BOGDAN JUGOVIČ, študent fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo: „V mladinsko delovno brigado sem nameraval že lani, pa je prišlo nekaj vmes. Predvsem me zanima, kako nas bodo domačini

BOGDAN JUGOVIČ

sprejeli. V brigado sem prišel s srcem in dobro voljo. Prav zaradi tega sem na fakulteti že ob prvem roku naredil vse glavne izpite. Vtise in opažanja bom skušal spraviti tudi na papir, mislim namreč, da bi se dala napraviti dobra seminarska naloga tudi o življenju v brigadah.“

ZORAN RIFELJ, delavec v novomeški Krki, tovarni zdravil: „V Suhi krajini sem bil že lani. Veliko smo naredili, kljub temu da bivalni pogoji niso bili tako dobri kot letos, pa tudi vreme se je zarotilo. Voda pa je le stekla

ZORAN RIFELJ

po ceveh, prvič v tem delu Suhe krajine! Ta kras in ljudi, ki živijo na njem, sem vžbužil. Saj niso tako zaprti vase in zagrenjeni, kot kroži beseda. Treba jih je samo spoznati, se jim približati in jim tudi — pomagati.“

DOMINIK AVGUŠTIN, delavec iz Novolesa: „V Suhi krajini sem pomagal že lani, na prvi akciji. Za mladinsko delovno brigado sem se odločil, ker menim, da mora mlad človek spoznati tudi to plat življenja. Lani mi je bilo tako všeč, da sem se prijavil tudi letos. Veste, človek ima v brigadi občutek, da ni odveč, da je njegovo delo nekaj vredno. Skoraj za dva pednja zrasteš, ko slišiš med pohvalami tudi svoje ime. Mislim, da v zasebnem življenju posvečamo pohvalam in grajam premalo pozornosti.“

DOMINIK AVGUŠTIN

MISA BELOPAVLOVIČ, gimnazijka iz Ljubljane: „Lahko rečem, da sem ena od redkih dijakin naše gimnazije, ki so se odločile, da se bodo udeležile mladinske delovne akcije. V mladinskih delovnih brigadah sta bila tudi mama in oče, morda je k

MISA BELOPAVLOVIČ

moji odločitvi prispevalo tudi to, sicer ne preveč pomembno dejstvo. Vmes je seveda še nekaj radovednosti, želja spoznati sovrstnike in sovrstnike iz drugih slovenskih krajev ter velika mera dobre volje. Skratka: nekemu pomagati.“

JORDAN SAKSIDA, dijak elektrotehniške šole iz Ljubljane: „Prvič sem v brigadi. V našem razredu je 32 dijakov in kar 10 se nas je prijavilo v mladinske delovne brigade. Doma niso imeli nič prite, oče, ki je bil brigadir v povojnih časih, je celo rekel:

JORDAN SAKSIDA

„Sine, mladinec, ki ni vsaj enkrat brigadir, sploh ni mladinec!“ Na očetove besede nekaj dam. Tu, v Suhi krajini, me je presenetila revščina. Nekaj je o zaostalosti brati na papirju, drugo pa videti na svoje oči. Upam, da se bomo mladinci izkazali z delom.“

DRAGA POTOČNJAK, gimnazijka iz Ljubljane: „Na naši poljanski gimnaziji se nas je veliko prijavilo za mladinske delovne brigade v Brkinih in Slovenskih goricah. Ker je bilo prijav preveč, so vprašali, če hočem v Suho krajino. Takoj sem pristala,

DRAGA POTOČNJAK

la, saj ni važno, kje delaš in pomagaš, važno je, da to res počneš. Mladina mora biti združena in ustvarjalna. Tega mnenja niso samo odrasli, ampak tudi mi sami. Vsaj večina.“

Enodnevni zaslužek za Posočje

Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov Novo mesto je sklenilo, naj bi denar zbrali do konca junija — Poškodovanih 7000 objektov, več vasi porušeni

Tudi delavci novomeške občine se bodo pridružili akciji slovenskih sindikatov, ki predlagajo, naj vsak zaposleni poleg denarja, ki ga bomo zbirali na temelju zakona, za porušeno Posočje prispeva še enodnevni zaslužek. Denar, ki bo šel za odpravo najhujših posledic potresa, naj bi nakazali do konca junija. Tako je sklenilo predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov Novo mesto na seji, ki je bila minul četrtek.

Znano je, da je potres, ki je 6. maja okrog 21. ure zamajal zahodno Slovenijo, napravil veliko gmotno škodo predvsem v občinah Tolmin in Nova Gorica. Po še nepopolnih podatkih je tresenje tal poškodovalo okoli 7.000 objektov, med njimi več šol, javnih poslopij in tudi nekatere gospodarske objekte. Nekatere vasi v Breginjskem kotu in okrog Kobariča so popolnoma porušene.

Sindikati in slovenski delovni ljudje so začeli akcijo za pomoč prizadetim že nekaj ur po potresu. Že v prvih dneh so zbrali med drugim tudi okoli 300 stanovanjskih prikolnic, pomoč pa je prihajala tudi v drugem materialu in v denarju.

Poleg pomoči, ki bo določena z zakonom, pa bi bilo vse skupaj še premalo za obnovo porušenega Posočja, zato so najprej slovenski, nato pa tudi novomeški sindikati sklenili, naj bi vsak zaposleni prispeval še en enodnevni zaslužek.

Denar, ki ga bodo slovenski delavci prispevali za Posočje, je razbremenjen družbenih dajatev. Temeljne organizacije združenega dela novo-

meške občine naj nakažejo enodnevne zaslužke na poseben žiro račun pri SDK Novo mesto. Številka računa je 52100-842-037-56554 — pomoč prizadetim ob potresu v Posočju.

Za kaj in koga bo šel denar, ki ga bodo zbrali novomeški in slovenski delavci, bo odločil republiški koordinacijski odbor za obnovo Posočja. Ta je dolžan vse delavce tudi seznanjati, koliko denarja se je zbralo ter koliko in za kaj so ga porabili.

PROMETNI ZAMAŠEK — Po drugi uri je na Glavnem trgu v Novem mestu vsak delavnik prava prometna zmeda. Da bi že tako nemogoče razmere še poslabšali, mnogi vozniki po stranskih ulicah obidejo kolono, potem pa se nesramno vrivajo nazaj; pri tem jim ni mar, da zaprejo promet iz nasprotni smeri. Na sliki: prometni čep na vrhu Glavnega trga. (Foto: MiM)

Suhokrajinski drobiž

RECITACIJSKA SEKCIJA IN MEŠANI PEVSKI ZBOR KULTURNO-UMETNIŠKEGA DRUŠTVA ŽUŽEMBERK sta imela v preteklem tednu dva uspešna nastopa, in sicer v petek zvečer proslavo v počastitev 100-letnice rojstva največjega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja, v nedeljo sta sodelovala v kulturnem programu na Prevolah ob otvoritvi akcije SUHA KRAJINA 76. Oba nastopa sta bila na višku.

SKOZI MAČKOVEC, SADINJO VAS IN TREBČO VAS PRI DVORU so zakoličili traso za bodoči novi daljnovod in transformatorsko postajo. Dela bodo izvedli še to jesen. Tako bo tem trem vsem zagotovljena boljša oskrba z elektriko.

ODLOK IS SR SLOVENIJE, s katerim so določene občine in krajevne skupnosti, ki se štejejo za manj razvita območja, je pri prebivalstvu Suhe krajine naletel na negodovanje. Suhe krajine namreč po tem odloku niso prišle med manj razvita območja. Zato nameravajo ta odlok obravnavati skupaj s predstavniki vseh krajevnih skupnosti in družbeno-političnih organizacij Suhe krajine, ki naj bi ga sklicali v Žužemberku. Na sestanku naj bi sprejeli skupna stališča glede odloka.

DVA SRNJAKA SO UPLENILI v sedanjih odprtih sezoni lova na srnjake v revirju lovške družine „Plešivca“ iz Žužemberka. Prvega je položil na dlako znani lovec JOŽE PLUT z Dvora, drugega pa mladi lovec VLADO KOVAC prav tako z Dvora.

POŽRTVOVALNI GASILCI IZ AJDOVCA pripravljajo za nedeljo, 13. junija, veliko veselico na prostem. Poskrbeli bodo za kar najboljše početje gostov. Veselica bo popoldne v Dolnjem Ajdovcu. Izkupiček veselice so namenili za nabavo materiala za gradnjo prepotrebne doma. Ajdovski gasilci spadajo med najbolj delavne, saj so si že na nekaj letih obstoja društva nabavili kar precej opreme, na povsem kamnitem terenu pa so opravili veliko izkopihih del za bodoči dom, v katerem bodo tudi prostori za kulturne prireditve in trgovino.

M. S.

Novoteksu tri zlate in srebrna

V Leskovcu nagradili kavbojke in brezrokavnik ter tri blaga

Na mednarodnem sejmu tekstila in tekstilne strojne opreme, ki je bil pred dnevi v Leskovcu, so podelili 75 zlatih, 45 srebrnih in 4 bronaste medalje najboljšim jugoslovanskim proizvajalcem trikotaže, konfekcije in drugih tekstilnih proizvodov. Med več kot 230 domačimi proizvajalci jih je prejelo priznanja 47.

Med nagrajenci je tudi novomeški Novoteks, ki je dobil tri zlate in eno srebrno medaljo. Zlato medaljo je dobil Novoteks za brezrokavnik in kavbojke iz jeansa, za blago „Domen“ (55 odstotkov poliestra in 45 odstotkov volne), ki je primerno predvsem za moške obleke in ženske kostime, ter za blago „Etbin“ (100-odstotna volna). Za moške obleke in ženske kostime je zelo primeren tudi Novoteksov srebrni nagrajenec — blago „Modest“ (55 odstotkov poliestra in 45 odstotkov volne).

Sejem v Leskovcu ima doma in po svetu velik ugled.

RECITAL S CANKARJEM

Prejšnjo sredo zvečer je v dvorani Dijaškega doma Majde Silc v Novem mestu recitatorska skupina gojencev pripravila recital iz Cankarjevih del, posvečenih njegovi materi. S to priložnostjo, ki jo je režiral mentor tov. Matjan, so gojenci počastili stoletnico pisateljevega rojstva in tako zaključili bogato kulturno življenje v domu v letošnjem šolskem letu. Škoda je le, da je bil to tudi zadnji nastop več dobrih recitatorov, ki so končale šolanje.

Vsak četrtek — DOLENJSKI LIST

Novomeška kronika

CETUDI SPISOVALEC tehe vrstic šteje že za tri prste manj ko trideset let, je bil vse do nedavnega prepričan, da je mlad. Zato se je naravnost grozil nad svojo starostjo pred tednom dni, ko so o poznih večernih urah maturanti novomeških srednjih šol prepevali podoknične profesorjem. Kaj prida veliko čudovitih slovenskih narodnih pesmi niso znali zapeti, zato je iz njihovih grl nenehno in spet prihajala poslovenjena moravska narodna „Oj, mladost ti moja, kam si šla, o, kje si...“ itd. In to, pomislite, pri osemnajstih, devetnajstih letih!

PREJŠNJI TEDEN je darovalo kri 53 občanov, med njimi 21 delavcev iz Novoteksa, 7 iz IMV, 4 iz Krke, 3 iz Novolesa in 3 iz Novograda.

RODILE SO: Dragica Brčić iz Jerebove 16 — Sergej, Slavka Baržič iz Kristanove 12 — Branka in Vlasta Pekolj iz Skalickyjeve 10 — Gregorja.

UMURLA STA in bila pokopana na novomeških pokopališčih Ivan Knafelj, upokojenec iz Birčne vasi 58, v 46. letu, in Rozalija Pureber, delavka iz Ulice Majde Silc, v 53. letu starosti.

POZNA POMLAD KAJPAK ni čas gripe in podobnih množičnih obolenj, pa so zlasti ob ponedeljskih in petkih vrste čakalcev v edini novomeški lekarni vseeno domala brez konca, kar na pločnik se raztega. Ko gre za zdravje, ljudje običajno ne godrnjajo, ampak potrpežljivo čakajo. Kljub temu pa mnogi mrko škilijo proti bližnjemu novemu oddelku lekarnarje, ki je že dolgo opremljen, pa še zmeraj — zaprt!

KOLIKOR BRANJEVK, toliko cen, bi lahko rekli o stanju na novomeški tržnici. V ponedeljek je bilo treba za kilogram kumar odšteti 15 do 25 din, korenčka 20 do 30 din, solate 12 do 15 din, krompirja 14 do 15 din in jagod celo 15 do 26 din. Kilogram marelic je stal 32 din, jabolk 18 din, čebule 18 din, paradiznika 35 din, zelja 10 din, peteršilja pa kar 70 din.

Ena gospa je rekla, da se tradicionalnega šentjernejskega srečanja okteta (pelo bo 37-krat po 8 moč) ne bo udeležil samo Slovenski okteta. Bajje nima časa, ker poje ob istem času (za denar) v sosednji Kostanjevici.

Vsako leto tona krvi

V novomeški občini je 8200 krvodajalcev — Kri darujejo prostovoljno, brezplačno in anonimno — Podelili priznanja

V novomeškem Domu kulture je bila 3. junija proslava ob dnevu krvodajalcev in zaključku tedna Rdečega križa. Popoldne so v Dolenjski galeriji podelili odlikovanja šestnajstim novomeškim krvodajalcem, ki so darovali kri po 25-krat, Viktorija Košir iz Dolnje Straže, ki je darovala kri petdesetkrat, pa je dobila posebno priznanje.

Transfuzijsko postajo v novomeški bolnišnici so ustanovili 1957. Z dograditvijo nove bolnišnice je transfuzijska postaja prerasla v transfuzijski oddelek in se preselila v lepe, sodobne in zelo funkcionalne prostore. Prvo leto so našli v novomeški občini 4.000 krvodajalcev, zdaj pa jih je že 8.200.

Lani so na novomeškem območju načrtovali, da bodo zbrali 1.000 litrov krvi, količino pa so za 55 litrov presegl. Komu se bo to zdelo malo, toda tisti ne ve, da je včasih življenjsko pomemben prav vsak deciliter krvi. Letos naj bi krvodajalci novomeške občine darovali 1.100 litrov krvi. To je več kot ena tona neprecenljive tekočine; dali jo bodo prostovoljno, brezplačno in anonimno. Imeli smo in še imamo ljudi, na katere smo lahko ponosni.

Danes objavljamo seznam ljudi, ki so dali kri 25-krat. To so: Avgust Bobič iz Družinske vasi, Alojz

Novak z Rateča, Jože Pačar iz Jelč, Jože Lokovšek iz Črmošnjic, Mirko Ferbežar iz Potočne vasi, Ciril Kukman iz Dolenjih Kamenj, Anton Petje iz Trstenika, Ivan Turk iz Gotne vasi, Janez Gazvoda iz Hrušice, Martin Rukše iz Velikih Brusnic, Jože Bratkovič iz Prečne, Alojz Jurišič z Velike Cikave, Franc Avbar iz Dolenje Straže, Milan Maren iz Jabljana, Stefan Črnc iz Novega mesta in Mirko Župančič s Trške gore.

Veliko pa jih je bilo, ki so dali kri samo enkrat ali dvakrat in prav tako reševali življenja.

ŠMARJETA: ASFALT NA IGRIŠČE

Ta teden so položili prvo plast asfalta na športnem igrišču osnovne šole v Šmarjeti. Šola je brez telovadnice, zato ji je urejeno zunanje igrišče toliko bolj potrebno. Tako učenci šole kot ostala mladina Šmarjete se novega igrišča veselijo, saj bo to edino urejeno športno igrišče v okolici. Za asfaltiranje sta TKS Novo mesto in KS Šmarjeta prispevali 60.000 dinarjev. Urejevalna dela so začeli že pozimi, ko so utrjevali podlago, dokončali pa jih bodo te dni.

PETDESETKRAT DAROVALA KRI — Predsednik občinske skupščine Novo mesto Jakob Berič izročja posebno priznanje Viktoriji Košir, gospodinjici iz Dolnje Straže, ki je 50-krat darovala kri. (Foto: S. Mikulan)

TOVARNA AVTOMOBILOV IN MOTORJEV MARIBOR

TOZD BELT

BELOKRANJSKA ŽELEZOLIVARNA IN STROJNA TOVARNA
68340 ČRNOMELJ — JUGOSLAVIJA

Telefon: 76-045, 76-140 • Telegram: »Belt« Črnomelj • Telex: 33745 yu belt • Račun: SDK Črnomelj 52110-601-13016

tega izdelujejo betonske mešalnike, stroje za obdelavo betonskih cevi, krožne žage, viseče odre in stroje za izdelavo betonskih blokov: VIBRO-STISKALNICE.

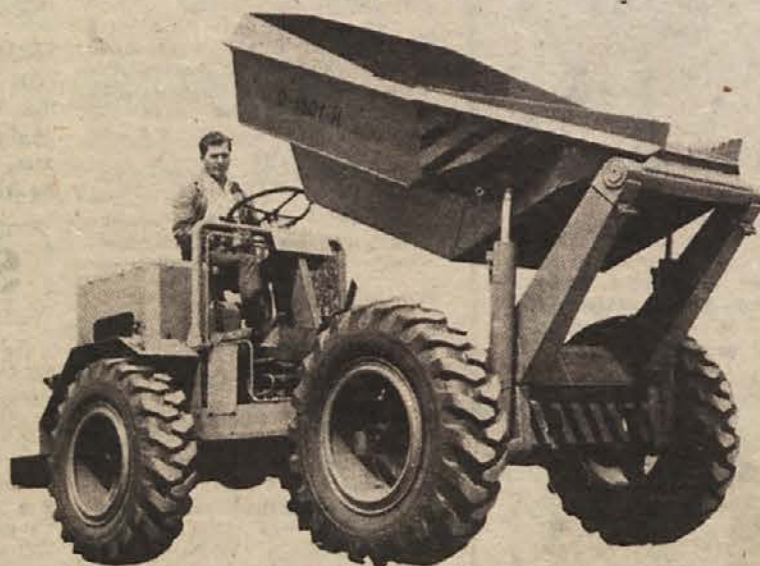
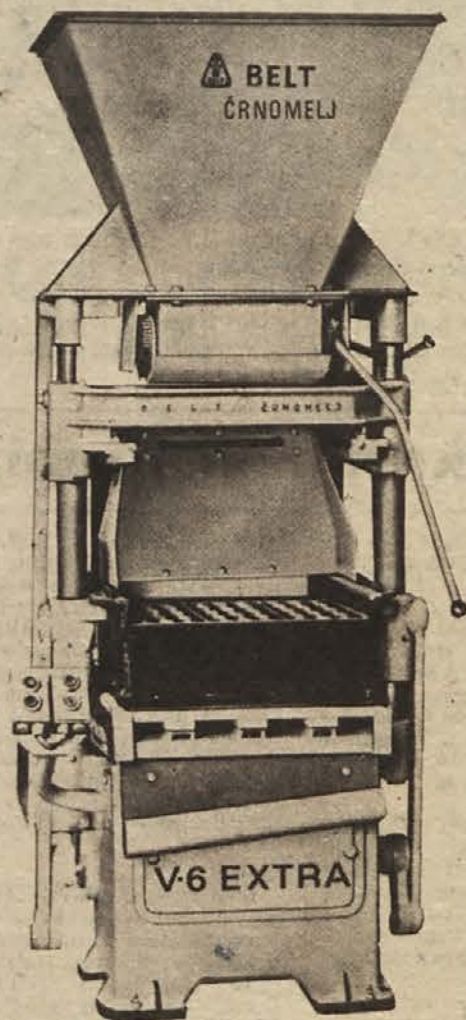
V zadnjih nekaj mesecih so se zaloge izdelkov nekoliko povečale, vendar pričakujejo v kratkem normalizacijo stanja. Predvsem bodo zaloge zmanjšali s povečanim izvozom, pričakujejo pa tudi ustalitev domačega trga, ko med kupci ne bo več „pretirane previdnosti“ pri nabavi.

Prelomni premiki za boljše gospodarjenje so bili doseženi, ker jim je uspelo vse strokovne samoupravne organizirane in družbenopolitične organizirane subjektivne sile usmeriti v bitko za osvajanje kvalitativne proizvodnje s skupnim delom, v slogi, z medsebojnim zaupanjem in s podporo v akciji. Odtujenost delavcev v odločanju o nadaljnjem razvoju in o svojem delu, ki je v preteklosti imela tako velike posledice, je samo grenak spomin, saj se je z vrnitvijo samozavesti in zaupanja v lastne moči v celoti afirmiralo 22 samoupravnih delovnih skupin, katerih člani sestavljajo samoupravne organe temeljne organizacije združenega dela „Belt“.

MARKO KLINC

DEL „BELTOVEGA“ ŠIROKEGA PROIZVODNEGA PROGRAMA

Po mnogih težavah in nezaviljivem položaju, v katerem je bil „Belt“ pred integracijo z mariborsko Tovarno avtomobilov, se je za belokranjske livarje in njihovo tovarno začel čas naglega razvoja in napredka. Od januarja 1974, odkar posluje kot tozid Tovarne avtomobilov Maribor, se je „Belt“ toliko razvil, da pomeni eno od treh največjih delovnih organizacij v Beli krajini. Sodelovanje s TAM, ki je bilo takrat začetno, je zelo uspešno in se vedno bolj pogloblja.

V livarskem obratu, ki je tehnično zelo dobro opremljen, proizvajajo odlične izlive litine za avtomobilsko, traktorsko, kompresorsko in elektroindustrijo. Najpomembnejši proizvodi livarne so zavorni bobni in zavorne čeljusti, ohišja kompresorjev ter statorjev za elektromotorje, bloki za motorje z vodnim hlajenjem ter vrsta drugih delov za avtomobile. V glavnem uporabljajo domač reprodukcijski material, da pa bi obdržali kvaliteto nekaterih izdelkov stalno, morajo del surovin še uvažati. „Belt“ je tudi pomemben izvoznik, saj četrtino svojih izdelkov izvozi na evropski trg. Že deset let uspešno sodeluje z avtomobilsko industrijo Nemške demokratične republike, Čehoslovaške in ZAR. Visoka kvaliteta odlivkov so garancija za uspešno sodelovanje z omenjenimi deželami tudi v bodoče, zato v „Beltu“ planirajo, da bodo do leta 1980 izvozili 35% svoje proizvodnje.

V obratu mehanske obdelave del odlikov obdelajo, razen tega pa je ta obrat pomemben proizvajalec s širokim programom strojev za potrebe gradbeništva. Izmed teh je najpomembnejše vozilo za prevoz betona in ostalega gradbenega kosovnega in razsutega materiala — DUMPER 1500. Razer

LICITACIJA!

INDUSTRIJA IN RUDNIKI NEKOVIN
„KREMEN“
NOVO MESTO

razpisuje LICITACIJO, ki se začne 14. 6. 1976 ob 7. uri na Partizanski 12 (pri stadionu).
Na prodaj bo

OSEBNI AVTO FIAT 125

leto izdelave 1970, v voznom stanju, registriran do marca 1977
Izklicna cena 25.000,00 din.
Prometni davek se zaračuna posebej.

DIJAŠKI DOM
ČRNOMELJ
O. ZUPANČIČA 7

razpisuje sprejem učencev, ki bodo v šolskem letu 1976/77

vpisani v črnomaljske šole in nimajo stalnega bivališča v Črnomlju.

Prijavi je potrebno priložiti:

- izpisek iz rojstne matične knjige
- prepis zadnjega šolskega spričevala
- potrdilo o imovinskem stanju
- zdravniško spričevalo

Pismene prijave bo dom sprejemal do 10. julija 1976.

POKLICNA OBLAČILNA ŠOLA V SEVNICI

BO VPISOVALA v 1. razred šole za šolsko leto 1976/77 od ponedeljka 21. 6. do petka 25. 6. od 7. — 14. ure v pisarni šole.

Učenci morajo ob vpisu predložiti:

1. spričevalo o končani osnovni šoli
2. izpisek iz rojstne matične knjige
3. zdravniško potrdilo
4. izpolnjeno in z 2 din kolkovano tiskovino za vpis (obrazec 1,20)

Seznam sprejetih učencev bo objavljen na šolski oglasni deski do 30. 6. 1976

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in tete

MARIJE KASTELIC

roj. ŠIMC
z Vrha pri Pahi

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in znancem, vsem, ki ste darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in spremili pokojno na zadnji poti. Hvala tudi duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoci: sinova France, Martin, hčerki Mimi z družinami ter Rozi z Mojco

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, tasta in strica

JOŽETA JANKOVIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih izrekli sožalje, darovali cvetje in vence in spremili pokojnika v tako velikem številu na njegovi zadnji poti. Pristojna hvala zdravnikom dr. Malavašiču in dr. Ladiki za dolgoletno zdravljenje, godbi in pevcem ter župniku za opravljeni obred in poslovlilne besede ob odprtem grobu. Vsem iskrena hvala!

Žalujoci: žena Pepca, hčerka Angelca, Jožica, sin Henrik z družinami in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega brata in strica

JOŽETA SMUKA

iz Smolenje vasi 41

se iskreno zahvaljujemo sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Posebna hvala trgovskemu podjetju „Dolenjka“ za darovane vence. Hvala duhovniku za opravljeni obred in vsem, ki ste pokojnika spremili na zadnji poti.

Žalujoci: sestre: Francka, Mička, Pepca, Martina in Milena z družinami

ZAHVALA

Vsem, ki ste sočustvovali z nami ob smrti naše nadvse drage in ljubljene mame, stare mame in sestre

MARIJE HODNIK

roj. Lakner
iz Orehovca

se iskreno zahvaljujemo, še posebej sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem, ki so se poslovili od nje, ji darovali vence in cvetje ter jo spremili k počitku v njen poslednji dom. Nadalje se zahvaljujemo dr. Fršanu za zdravniško pomoč, župniku za opravljeni obred in govor ter kostanjeviškemu pevcem in vsem, ki so jo obiskovali med njeno boleznijo.

Žalujoci: hčerka Mici z družino, sestra Pepca z družino in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki in mučni bolezni nas je v 77. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stric in stari oče

JANEZ POVŠE

upokojenec iz Dobravci

K večnemu počitku smo ga spremili 1. junija 1976. Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, nam izrazili sožalje, darovali pokojnemu prekrasne vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Najlepše se zahvaljujemo tov. Jožetu Matkoviču in tov. Jožetu Mucu za poslovlilne besede ob odprtem grobu, organizacijam ZB, ZK, SZDL in RK Metlike, pevskemu zboru „Dušan Jereb“ iz Novega mesta, kolektivoma Belt iz Črnomlja in SGP Pionir iz Novega mesta.

Žalujoci: žena Ana, sin Herman, hčerki Ivanka in Anica ter drugo sorodstvo

Tokrat v Mokronogu že četrtič — Presenečenja?

V soboto, 26. junija, bo ob 20. uri na mokronoškem gradu že četrta kresna noč. Prizadevni prireditelji obetajo tradicionalno dober program in prijeten večer.

Kot po navadi bo tudi tokrat prišel ljubljanski balet z vrsto svojih vrhunskih umetnikov. Na dosedanjih prireditvah so opazili, da je gledalcem zelo všeč magija kresne noči, kjer se v vrsti raznih veščin poskušajo mladi Pavšiči, tokrat pa naj bi nastopil tudi dr. Ivo Pavšič. V ljudskem pripovedovanju na Dolenjskem so še znane razne pripovedi o kresni noči: od govornice živali, ki jo naj bi bilo bojda mogoče slišati samo na to noč, čudodelni moči raznih rastlin, posebno praprotnega semena, ipd. Lik Krjavlja z obvezno kozico na to noč, čudodelni moči raznih rastlin, posebno praprotnega semena, ipd. Lik Krjavlja z obvezno kozico na to noč, čudodelni moči raznih rastlin, posebno praprotnega semena, ipd.

Sevniški Seplan je že po navadi stalen gost za glasbeno spremljavo na plesnem odru. Na zadnjem pustnem karnevalu so pokazali, da so njihovi električarji energetsko neodvisni, kar je treba, se napaja po potrebi lahko tudi s hondami. Na isti večer naj bi v Trebnjem gostovala črna plesna skupina. Mokronožani si prizadevajo, da bi s kakšno točko presenetili po navadi številno občinstvo na gradu.

Delegacija KS Trebnje zaskrbljena zaradi razmer v tozdu novomeškega Novolesa v kraju — Kakšen je srednjeročni načrt tega tozda? So delavci zavedeni?

Vsi trije delegati trebanjske krajevne skupnosti, Ivo Rančigaj, Franc Polanko in Ignac Škoda, so na zadnji seji občinske skupščine konec maja ob poročilu o delu občinskega izvršnega sveta zahtevali odprte karte, kar zadeva prihodnost trebanjskega tozda straskega Novolesa, ki izdeluje akrilne plošče in jih nekaj tudi že predeluje.

Nekaj kritičnih besed o tem smo lani na tem mestu že zapisali. Vodstvu Novolesa to ni bilo po volji, stvari pa so, kot pove žalostna resničnost, še vedno neurejene. Od vsega začetka je treba razčistiti dostikrat prisotne očitke: „Češ, kaj gledati čez tovamiška vrata!“ Toda povezanost krajevne skupnosti z združenim delom je ustavno došlo!

Delegati tudi niso več „samotni strelci“, temveč zastopajo širša stališča, ki so prav gotovo naravnana v korist skupnosti. Delegat Rančigaj se je zavzemal za uresničitev sklepov 15. zasedanja trebanjske občinske skupščine, ki je poenotila stališča delegatov in družbenopolitičnih organizacij občine glede tozda Novolesa v Trebnjem. Takrat je bil govor o zahtevi za primerjalno ekonomsko analizo o tem, kje se bolj splača predelovati akril — v Trebnjem ali Metliki. Kot trdi delegat Rančigaj, o tem še vedno ne vedo ničesar delavci niti delegati!

TREBANJSKE NOVICE

POKAL ŽE DRUGIČ — Športniki KPD Dob že po navadi osvajajo najvišja priznanja v občinskem merilu na sindikalnih igrah in podobnih tekmovanjih. Tako je bilo tudi na tekmovanjih med mirenskimi kolektivi v čast krajevne praznike. Na nedeljski slovesnosti jim je bil pokal krajevne skupnosti že drugič podeljen za ekipno zmago.

ČAST NAJSTAREJŠEMU — Novo trimsko stezo na Mirni, dolgo 2.600 metrov je v soboto svečano izročil namenu najstarejši član mirenskega Partizana (na sliki med rezanjem traku).

INVESTIRATI V NEKAJ, KAR NE GRE?

Delegati motijo skladovnice akrilnih plošč v trebanjski tozdi. Čudijo se, kako je mogoče, da je banka odobrila posojilo, ko prodaja šepa. Delegati trebanjske krajevne skupnosti so ostro zastavili vprašanje glede tega, kako so se v kreditnem odboru ponašali predstavniki iz trebanjske občine. Posebno zanimiva delegate, kateri samoupravni organi v Novolesu so sprejemali odločitve o nameravani predstavitvi predelave v Metliki.

TREBANJCI V BANKI PREGLASOVANI

Trebanjce je Ljubljanska banka Novo mesto vprašala kot komitente, in ne kot družbenopolitično skupnost. Tu imajo samo en glas, to pa je premalo. Zato je banka namenila 9 milijonov za Metliko. Po zahtevi banke bi moral Novoles odgovoriti na vsako vprašanje Trebanjcev. Slednji z odgovori niso zadovoljni, posebno zato, ker je govora o nekaj „širših konceptih Novolesa“. V Trebnjem menijo, da bi morali za rentabilnost svojega tozda obdržati izdelovanje svetlobnih kupol in svetlobnih trakov. Odločanje na pamet je seveda težavno, zato bi v Trebnjem radi čimprej videli srednjeročni načrt tega tozda.

KAJ SO PRAVILA IGRE?

Kaj bodo v Trebnjem v tozdu Novolesa delali, bi morali vedeti predvsem delavci tozda, je prabil sekretar komiteja ZK Tone Zibert. Po njegovem mnenju novomeška banka s posojilom prehiteva stvari. Zavzema se za jasno dogovarjanje, kjer morajo biti samoupravni organi tozda enakopraven partner. Zato sekretar Zibert ocenjuje dogovore z Novolesom le kot informacije, ne pa kot kakšen program, ki ga ni še nihče v Trebnjem videl. Kot je dejal delegat Polanko, je

treba tozdu v Trebnjem zagotoviti razvoj, ne pa životarjenje. Ali je res šlo tudi za izigravanje delavcev, bi morali ugotoviti pristojni družbenopolitični forumi. V osnutku novega zakona o združenem delu je marsikaj jasno glede družbenega načrtovanja in načrtovanja v tozdu. Navsezadnje se z veliko naglico približujemo roku, ko bi morali biti nared srednjeročni načrti. Ob takih skrbnostih, vsaj kar se Novolesovega tozda v Trebnjem tiče, prav gotovo ni mogoče govoriti o samoupravnem načrtovanju, pa naj stoji predelava akrila kjerkoli!

ALFRED ŽELEZNIK

„IDEALIST“ V TREBNJEM

„Idealista“, novi slovenski film, narejen po Cankarjevi povesti Martin Kačur, bodo predvajali v trebanjskem kinu nocoj ob 20. uri. Dopoldne bodo vrтели dve predstavi za šolsko mladino. Za domače filme vlada vse večje zanimanje gledalcev. Tisti, ki so že gledali Cvetje v jeseni, bodo tudi v Idealistu prepoznali Mileno Zupančič.

VSAK SE LAHKO ZNAJDE — Tudi kdor s trimom doslej ni seznanjen, se lahko seznanj z vsemi potrebnimi vajami na kraju samem. Ilustracije na vsaki od tabel na 20 vežbališčih povedo vse. Na sliki: rekreator Šmuc na enem od vežbališč.

Še: Nič več sužnji alkohola

V Dolenjskem listu št. 22 je bil na strani Trebanjske novice članek novinarja Alfreda Zeleznika. Vsebinska izjava pod fotografijo Ignaca Smrekarja je za kolektiv kamnoloma Vrhpeč žaljiva in zlagana. Po njegovem so v vrhpeškem kamnolomu večina kronični pijanci. Res čudno, da Nace še zdrži med nami čepi, kakor smo imenovani v njegovi izjavi. Škoda, da je tov. Smrekar „pozabil“ pripomniti, kako je vse do decembra

1975 marljivo prinašal v kamnolom žganje in ga tu delil, samo da si je potem lahko koga privoščil. Taka „dobra dela“ so bila pri njem v navadi sedaj, ko abstiniira, ker prej je imel „ognjene vodke“ še zase premalo. Taka je pač njegova „saljivo odrezava“ narava, kot jo imenuje novinar Alfred Zeleznik. Tudi njega vabimo, da pride v vrhpeški kamnolom in se prepriča, koliko je resnice v njegovem sestavku pod imenom Ignaca Smrekarja. Močno potvornje je tudi zadeva glede vabila za občinsko skupščino. Tudi boji se ga ne nihče, ker se ga nima za kaj, torej ni sledu o nikakršnem strahu in trepetu.

Delavci kamnoloma Vrhpeč zahtevamo preklic zlaganih izjav, ki se nanašajo na nas, pa naj so le-te zrasle na „zeljniku“ kogarkoli. V nasprotnem primeru bomo stvar uredili s pomočjo sodnije.

Kamnolom Vrhpeč, 3. 6. 1976
Sledijo podpisi delavcev kamnoloma Vrhpeč

DOLJNA NEMŠKA VAS: PROJEKT ZA DOM

Gradbeni odbor, ki se prizadeva pripraviti vse potrebno za gradnjo doma družbenih organizacij v kraju, je pred nedavnim dosegel spet uspeh, ki postavlja možnost gradnje doma v boljše luč. Projektivna služba TRIMA v Ljubljani se je namreč obvezala izdelati projekt za novi dom. Sprva so nameravali povzeti izkušnje z gradnje takega doma v Beli krajini, vendar je odbor prišel do spoznanja, da se golo presajanje rešitev od drugod ne bi obneslo.

NOŠE KUPILA ŠOLA — Največja težava je, kako priti do ustreznih noš. Kdor se na to spozna, je kritičen ob vsaki malenkosti, ki odstopa od originala. Prav bi bilo, če bi bilo bolj prizanesljivi, predvsem zato, ker skupine ne uživajo ustrezne družbene podpore.

Ples vedno znova zblizuje

Na mokronoški šoli premorejo že tri folklorne skupine — Velika iznajdljivost — Kritika ne sme rušiti

Česar nimajo večji kraji, to ima Mokronog: kar tri folklorne skupine! Res se še niso tako uveljavile kot mnoge, ki so nastopile na zadnji reviji, vendar, če bi poznali razmere, v katerih delajo, bi še bolj cenili vnuemo mladih plesalcev in njihove mentorice Lučka Dreža.

Vseh narodnih plesov željnih šolarjev je 60. Razdeljeni so v tri skupine, od prvega razreda dalje. Najmlajši se ubadajo z osnovami od ritmičnih vaj do pravih korakov. „Ljudje jih gledajo tako radi,“ pove z veseljem njihova mentorica, po drugi strani pa jih tarejo velike gmojne skrbi. Poznavalci narodnih plesov so namreč hudo kritični. Na mokronoški reviji je Lučka Dreža med gledalci v zadnji vrsti prepoznala enega največjih naših strokovnjakov za folkloro, tovariša Ravnikarja. Mokronožani so morali nastopiti prvi, pred znanimi skupinami doma in v svetu, fantje iz mokronoške skupine pa na svojih belokranjskih narodnih nošah niso presegli niti pravih pasov! „Da bi imeli prave čevlje, še pomisliti ne smemo. Imeli smo tako tremo, kot še nikoli,“ potoži Lučka. Belokranjske noše so jim sečili v nekdanjem Rogovem obratu. Starši so otrokom sami nabavili nekakšne gorenjske noše. Na večje nastope si Lučka s temi nošami ne upa, ker niso povsem originalne. Od občinske zveze kulturnih organizacij doslej še niso prejeli pomoči, ravno tako ne vedo, če bo kaj v bodoče! Še najbolj se je doslej odrezala šola, ki pa za te namene tudi nima posebnega denarja.

Kako se je po vsem tem sploh zgodilo, da imajo toliko za folkloro navdušenih šolarjev? Lučka Dreža, hči upokojenega ravnatelja Videčnika, je že več let sanjala o folklorni skupini. Ko je hodila še v gimnazijo, je bila v kraju mladinska skupina, ki je nato razpadla. Takrat si je tudi zapomnila belokranjske plesne. Privilači jo njihova lirčnost. Tone Zidar, prizadeven kulturni delavec v kraju in občini, je Lučko prijavil na republiški seminar pri Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij. Iz Dolenjske sta bili na njem le ona in kolegica Novakova z Mirne. To, kar je Lučko na tem seminarju najbolj motilo, je bila neizkušenost slušateljev na seminarju. Preden so sploh osvojili kakšen ples, so tečajniki iz Gorenjske in drugod, kjer imajo tradicijo, že plesali naprej. Zato Lučka Dreža meni, da bi kazalo prireditelj še posebne seminarje po območjih za vodje skupin, kjer bi se lahko bolje spoznali s posameznimi plesi.

V Mokronogu redno delajo z mladimi plesalci. Vsaj enkrat na teden so imeli vaje z vsako skupino. Lučka ima še 27 ur redne učne obveznosti poleg dopolnilnega pouka. Višjo skupino je pripravljala za nastop v času poročniškega dopusta.

A. Z.

POSTAJE ZA ZDRAVJE — Steza, ki v veskozi teče prijeten postaj, le proti zdravi vaje za nekaj korakov na plano, da je na dlani vsa Mirna, ima 20 postaj. Na sliki je ena z mnogimi napravami, ki jih nameravajo prizadevni graditelji še izpopolniti.

ZA TA DENAR NE BI BILO NIKJER STEZE

Celotni stroški izgradnje mirenske trimske steze znašajo samo 29.000 dinarjev. Pred leti je veljala izgradnja trimske steze v Begunjah nad 120.000 dinarjev, čeprav je Elan dal razno šport-

no orodje zastoj. V gradnji mirenske proge je skritih 900 ur dela obsojencev z Doba, dosti materiala je bilo podarjenega ali nabavljeneja po ugodni ceni. Seveda tudi ni manjkalo prostovoljnega dela članov TVD Partizan. Proga je bila odprta v soboto ob 17. uri, ob 15. uri pa so na njej še delali.

Z nedeljskega pomladnega sprevoda po brežiških ulicah. Na pločnikih je udeležence povorke pričakalo več tisoč obiskovalcev razstave in drugih prireditev Hortikulture '76. (Foto: J. Teppey)

Lagodnost le povečuje krizo

Skromna gospodarska letina 1975 — Slabi časi in zasičen trg za izdelke lesne in tekstilne industrije — Zadrega v gradbeništvu — Nauk iz tega: krepitev panog z dolgoročno perspektivo — Z zeleno lučjo spodbujati povezovanje

Gospodarska aktivnost v brežiški občini je lani doživljala krizo. Občutno se je zmanjšala reprodukcijska sposobnost gospodarstva, kar pomeni, da bo potreben podvojen napor za uresničevanje načrtov o hitrejšem razvoju občine.

Analiza oddelka za gospodarstvo opozarja na značilno spreminjanje strukture ustvarjenega družbenega produkta v zadnjih treh letih. Delež industrije, ki je prejšnja leta vedno naraščal, se je zmanjšal od 35 odst. v letu 1974 na 32 odst. v letu 1975. Upadanje je opaziti tudi v kmetijstvu in trgovini, medtem ko sta se gostinstvo in turizem po ustvarjenem dohodku prvič približala trgovini. Porast beleži tudi obrt, zlasti proizvodna.

Krizo, v kateri se je znašla industrija, pripisujejo njenemu

neugodnemu sestavu. V občini so zastopane predvsem lesna, tekstilna in gradbena stroka, ki so bile v Jugoslaviji nasploh najbolj prizadete. Zaradi prevelikih zmogljivosti in premajhne usmerjenosti v izvoz, zlasti v lesni in tekstilni stroki, je bil jugoslovanski trg preveč zasičen. Pri usmerjanju nadaljnjega razvoja bi torej kazalo krepiti panoge z dolgoročno perspektivo. To zahteva boljše kadrovske zasedenosti in temeljito proučevanje.

Za mnoge delovne organiza-

cije v občini je značilno, da lagodno planirajo, tako da celo ob sorazmerno slabi konjunkturi še vedno presegajo sprejete načrte. Kritično oceno tega bo gotovo izrekla tudi občinska skupščina in zahtevala več ambicioznosti pri planiranju. Razmisliti je potrebno tudi ob ugotovitvi, da niti ena industrijska delovna organizacija ni dosegla republiškega dohodka na zaposlenega v tej panogi. V kmetijstvu ga je presegel Slovin, kar pa gre predvsem na račun trgovine. V gradbeništvu velja to za Region, v trgovini za Dinosa, v obrti za Livarstvo, v kmetijstvu pa še za Veterinarski zavod.

NOVA TOVARNA — Danes teden na otvoritvi proizvodnih prostorov Dekorlesa, TOZD Lesnine iz Ljubljane. V njem bodo zaposlili 20 novih delavcev. Vrednost letne proizvodnje bo 25 milijonov din.

Novo v Brežicah

CVETJE VSEPOVSOD — Brežice so se v minulih dneh spremenile v prikupno in živahno mesto cvetja. Štiri dni zapovrstjo so se ustavljali v njem obiskovalci Brežiške pomladi od blizu in daleč. Največ jih je privedel nedeljski sprevod s cvetjem po ulicah, v katerem so sodelovali številni šolarji, taborniki, varovanci iz otroškega vrta, folklorne skupine, društva, krajevne skupnosti in delovni kolektivi. Najmlajši so se zbrali pred osnovno šolo, kjer so risali na asfalt svoje najljubše cvetove in se tako tudi oni ustvarjalno vključili v Brežiško pomlad.

MORIC DANON V DOMU JLA — Razstava intarzij zagrebškega gledališkega delavca, literata in likovnega ustvarjalca vzbuja pri obiskovalcih precej zanimanja. Otvoritev je prijetno dopolnil nastop gledaliških delavcev Komedije iz Zagreba. Moric Danon — Žika se je tokrat predstavil občinstvu s ciklusom „Leptiri“.

KMETIJSTVO V ŠOLI? — Kmečka mladina se premalo odloča za obiskovanje kmetijskih šol in tečajev, zato v Brežicah priporočajo poklicnim usmerjevalcem in osnovnim šolam in delavcem v kooperacijskih enotah kmetijskih delovnih organizacij, naj jim prikažejo potrebo po tovrstnem izobraževanju, brez katerega ni sodobnega kmetijstva. Morda bi na podeželju lahko vpeljali pouk iz kmetijstva celo kot neobvezen predmet in tako dovolj zgodaj vzbudili zanimanje mladih za širjenje strokovnega obzora. Časi, ko je bilo dovolj to, kar so znali starši in stari starši, so minili in kmet mora vsak dan več vedeti.

MIZARJI SO SLAVILI — V Dobovi so minuli teden odprli nove prostore Dekorlesa. Z dograditvijo tega obrata se začneja za kolektivno novo obdobje, saj bodo poslej delali v sodobnih prostorih in tako lažje dopolnili proizvodni program ljubljanske Lesnine pri izdelovanju maloserijskega pohištva ter individualne opreme.

Premalo za modernizacijo

Pri naložbah še na repu

Z lanskimi gospodarskimi investicijami v Brežicah niso zadovoljni. V primerjavi z letom 1974 so se povečale komaj za 32 odst. Skupna vsota znaša 130 milijonov dinarjev, od česar moramo odšteti skoraj polovico za tovarno silikatne opeke Salonita Anhovo.

Novo proizvodne kapacitete je lani zgradila Jutranjka — TOZD Orlica, Agraria je povečala plantažne nasade sadnega drevja in razširila rastlinjake, kajti brez predelovalni obrat v Šentlenartu, Prevoz je izpopolnil vozni park, Dekorles pa je zgradil nov obrat.

Pri naložbah v gospodarstvu pogrešajo hitrejšo modernizacijo proizvodnje z uvajanjem novih postopkov in novih programov, da bi tako lažje dohitevali delovne organizacije v razvitejših regijah. Napredek prinaša samo boljše strokovna zasedba, kajti brez sposobnih načrtovalcev in organizatorjev proizvodnje se bodo razdalje, ki ločijo Brežice od razvitih, samo še povečevale. Pri kreditiranju naj bi zato imele vse ugodnosti tiste delovne organizacije, ki obetajo večji učinek ob enakih naložbah in ki imajo dolgoročno perspektivo.

Investicijska dejavnost na področju negospodarstva je prinesla lani precej novega v šolstvu, zdravstvu in stanovanjski graditvi. Na Bizelskem so dokončali novo osnovno šolo za 10 milijonov dinarjev, v Brežicah so obnovili bolnišnico za 6 milijonov in zgradili telovadnico pri gimnaziji za 6 milijonov. V stanovanjsko vložili 13 milijonov dinarjev. Skupna vsota negospodarskih investicij je dosegla 30 milijonov, kar pomeni štirikratno povečanje v primerjavi z letom dni prej. Napredek je razveseljiv.

J. T.

„MLADI V MAJU“ — Pod tem naslovom je posavska mladina izdala skupno glasilo v počastitev dneva mladosti in rojstnega dne predsednika Tita. Glasilo vsebuje literarne sestavke mladih in izraža hkrati povezanost mladine v posavskih občinah. Druži jo mnogo skupnih vezi, med katerimi so tudi delovne

Številke razkrijejo marsikaj

Komunisti so preslabo zastopani v organih družbenopolitičnih organizacij, v samoupravnih organih tozdvov, v delegacijah skupščine, v krajevnih skupnostih — Še vedno vrzeli pri sprejemanju novih članov ZK

Kdor vstopi v Zvezo komunistov, ne more pričakovati počitka v senci, stran od družbenih dogajanj. Okolica kmalu pokaže nanj kot na slab zgled, na komunistu, ki je član organizacije samo kot številka. Iz analize aktivnosti komunistov v krški občini pa se lahko prepričamo, da kar 40 odstotkov članov ne opravlja nobene odgovorne funkcije. To velja tudi za večino komunistov, sprejetih v organizacijo v zadnjih petih letih.

Zaradi tega si v Krškem kritično zastavljajo vprašanje meril pri sprejemanju v vrste ZK. Ka-

tero dejavnost so sploh ocenjevali? Ali niso že na začetku kršili statutarne in programskih načel Zveze komunistov o aktivnosti in vlogi slehernega člana v svojem okolju?

Vse te ugotovitve nalagajo osnovnim organizacijam boljše spremljanje aktivnosti članov. To pomeni obravnavanje konkretnih primerov in spodbujanje tistih, ki so voljni delati, pa se niso znali vključiti v nobeno dejavnost.

Podatki iz analize kažejo nadalje skromno angažiranost članov v konferencah in drugih organih Socialistične zveze, v

Združenjih borcev NOV, čeravno prav v ZB posamezniki zelo pridno delajo, pa niso člani ZK. To kaže na pomanjkljivosti pri sprejemanju v ZK, ki je bilo usmerjeno pretežno na mlade proizvajalce.

Slika dejavnosti komunistov v organih sindikata ni dosti boljša, saj je v sindikalnih organih zastopanih sorazmerno malo komunistov. To spet opozarja na vrzeli pri sprejemanju v vrste ZK. Med sindikalnimi delavci je gotovo precej takih, ki so zreli za Zvezo komunistov.

Premalo komunistov opažajo predvsem v izvršilnih organih družbenih organizacij in društev, v delegacijah zborov občinske skupščine, v organih krajevnih skupnosti, pa tudi v samoupravnih organih združenega dela. Marsikaj bo torej treba popraviti in začeti od primera do primera.

Pridobitev za Senovo

V novem obratu družbene prehrane lahko pripravijo 1200 toplih malic — Akcija treh kolektivov

Senovska krajevna skupnost oziroma zaposleni v njenem gospodarstvu se od minule srede ponajša še z eno pomembno novostjo. Delavka v tamkajšnji TOZD „Lisca“ Marija Fila je 2. junija prerezala trak pred vodom v nov obrat družbene prehrane in ga tako simbolično izročila namenu.

O potrebi gradnje takega objekta je senovsko združeno delo razmišljalo dalj časa, zanj pa se je odločilo lani, ko so novembra zasadili prve lopate. Denar so zbrale delovne organizacije „Lisce“, „Metalne“ in „Rudnika“, prispevki, ki so sorazmerni številu pri njih zaposlenih in ki jih je vsega skupaj okoli 1300. Obrat družbene prehrane je veljal z opremo vred 320 milijonov starih dinarjev in ga je v dogovorjenem roku zgradilo „GIP Beton“ iz Zagorja. V njem je sodobna kuhinja, ki lahko vsak dan pripravi okoli 1200 toplih malic, v njej pa bodo kuhali tudi kosila. Ker je poslojje prizidek delovnim prostorom „Lisce“, so za tamkaj zaposlene uredili tudi jedilnico, v druga dva kolektiva pa bodo obroke vozili.

Predstavniki vseh treh kolektivov soinvestitorjev so se domnili, da bo obrat samostojna ekonomska enota s skupnim organom upravljanja, v katerega so izvolili po tri delegate iz vsake delovne organizacije. V njem so zaposlili 12 delavcev, med njimi šest kvalificiranih, ki se bodo trudili, da bodo vsi z njihovo prehrano kar najbolj zadovoljni. Ekonomska cena malice je enajst kosila pa 22 novih dinarjev, seveda pa bodo vsi člani organizacij investitoric, deležni znatnega regresa. Pomembno je tudi to, da organizatorji družbene prehrane že dobivajo prošnje zaposlenih v sehovskih negospodarskih dejavnostih, ki bi se seveda radi posluževali njihovih uslug. Kot so nam povedali, prošnjam ne bodo odrekli.

Z. SEBEK

Nova priložnost

Brežičani krške občine imajo znova priložnost pokazati svojo humanost, saj bo med 15. in 18. junijem potekala letošnja prva krvodajalska akcija. Po številu prebivalstva naj bi tudi tokrat poskusili zagotoviti tolikšno število prostovoljnih krvodajalcev, da bi izpolnili število 1238 odzivemov. Številka v minulih letih ni bila prevelika, saj je organizatorjem akcije, koordinacijskemu odboru za krvodajalstvo, ki ga sestavljajo predstavniki Rdečega križa, SZDL in sindikata, vedno uspelo, da so jo precej presegle, lani že celo za 366 odzivemov. Kljub temu so se organizatorji potrudili in zastavili vse sile, da letos ne bi ostali pri tej številki, marveč bi jo znova presegle.

Junjska akcija bo potekala po naslednjem načrtu odzivemov krvi:

15. VI. Senovo — v osnovni šoli, od 6. do 15. ure

16. VI. Brestanica — v Elektrami, od 6. do 15. ure

17. VI. Kostanjevica — v Zdravstvenem domu, od 7. do 14. ure

18. VI. Krško — v tovarni „Djuro Salaj“, od 5. do 15. ure.

S sobotne svečanosti ob otvoritvi plinsko-parne elektrarne v Brestanici. (Foto: Jožica Teppey)

PRIJATELJI V HUDEM IN DOBREM — Potniki vlaka bratstva in enotnosti, ki se je v soboto za uro ustavil v Krškem, so doživeli priseren sprejem. Z manifestacije prijateljstva na krški železniški postaji so poslali udeleženci pozdravno pismo predsedniku Titu. (Foto: J. Teppey)

Krške novice

21 ODLIČIJ — Na nedavni slavnostni seji občinskega odbora prostovoljcev, borcev za severno mejo 1918-1919, je predsednik občinske skupščine Silvo Gorenc izročil 21 članom zlata odličja generala Maistra. Slovesnosti so prisostvovali predstavniki družbenopolitičnih organizacij ter predsedstvo občinskega odbora ZBZB NOV!

prijdužila pa naj bi se jim tudi druga mladina.

POBUDA SREDNJEŠOLCEV — Dijaki krškega Srednješolskega centra imajo v načrtu skupaj s svojimi profesorji za jutri pohod v Dobrovo pri Brežicah, do groba prvih krških borcev. Tjakaj bodo krenili iz spominskega parka pred krško osnovno šolo Jurija Dalmatina, da bi se poklonili spominu na prvo slovensko oboroženo skupino, ki je padla pod nemškimi streli pred 35 leti. Na pohodu bodo sodelovali vsi dijaki,

IGRE SE NADALJUJEJO — Tradicionalne občinske delavske športne igre se ta mesec nadaljujejo v hitrem tempu, saj se bo zvrstilo kar pet disciplin v moški in ženski konkurenci. Doslej so ekipe tekmovalce že v šahu, krosu in rokometu, jutri in popotiršnjem bodo v streljanju, v ponedeljek pa še v lahki atletiki. Največ tekmovalcev bo v streljanju z zračno puško, najmanj ekip pa je prijaviло sodelovanje v rokometu.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Udarniško do kulturne dvorane

Mladinska organizacija v Šentjanžu ve, kaj hoče — Delajo v predvojni podrtiji

V Šentjanžu je amaterska odrska beseda še zelo čislana, predano jo gojijo mladi. Vso letošnjo zimo so z veliko vnemo študirali igro Pere Budaka „Metěž“. To je bil sestavni del načrta šentjanskim mladincev, ki želijo prispevati denar od vstopnine za dostojno kulturno dvorano. Žalostno, toda resnično — marsikje so bili razočarani, posebno v Sevnici, kjer si je predstavo „hrbcevc“ ogledalo le malo gledalcev.

Letošnje delovne akcije šentjanske mladinske organizacije niso moda. Ze lani so opravili več prostovoljnega dela v gozdu, kjer so od brežiškega Gozdnega gospodarstva kupili les za ostriše. Predračun preureditve in dozidave beteznega prosvetnega doma znaša nad 450.000 dinarjev. Ko smo jih obiskali zadnjo nedeljo v maju, so delali že četrto nedeljo zapored. Poudariti moramo, da pridno primejo za kakršnokoli delo mladi delavci, vajenci, dijaki ali kmetje. Za starim domom so zabeleto temelje za prostornejši vhod v dvorano. Dekleta in fantje so večje ravnali gradivo, na katero so hoteli še zadnjo nedeljo v maju vlti

ZADNI ASFALT MED NORDKAPOM IN AZIJO

V ponedeljek so delavci novo-meškega cestnega podjetja, tozdr Krško asfaltirali spornih nekaj deset metrov makadama ob izlivu Impoljskega potoka v Savo, ki se je mladil kar nekaj let. Električarji so to pomlad prestavili tudi znameniti A-drog in postavili nove betonske drogeve za daljnovid. Koliko so prihranili cestarji, ko so jim cestiče dan za dnem „valjali“ jezni soferji?

NOVA ŠTEVILKA „NAŠEGA ŽIVLJENJA“

Izšel je junijski zvezek glasila sevnškega društva invalidov. Uredniški odbor pod vodstvom predsednika društva Francija Zveglja (sestavljajo ga še: Jože Radej, Alojz Musar, Boris Debelak in Tine Gorenc) je spet uspel zbrati zanimivo gradivo. Na 17. straneh je prostor za društvena obvestila, izide športnih tekmovanj invalidov, tokrat so objavljene tudi kar trije prispevki bralcev. Po svoje skušajo poskrbeti tudi za humor in strokovne napotke. Uvodnik ob mednarodnem dnevu invalidov lahko zavida celo marsikateri poklicno urejevan časopis.

OD OTROK DO STARCEV — Pri gradnji vodovoda na Vrh in ostale zaselke sodelujejo vsi domačini. Najstarejša ima že nad 70 let, sloga je tudi med očimom in pastorkom (na sliki). Po izkopih konec minulega tedna bodo lahko pričeli delati že monterji. (Foto: Železnik)

Sevniški paberki

KAMEN MODROSTI — Konec minulega tedna so slednjč pričeli odvažati ostanke medvojnega hotela in drugo šaro, ki jo je Ingrač navlekel na travnik blizu zdravstvenega doma. Tovornjaki so pridno vozili še v ponedeljek, železobetonske klade in drugo pa bo našlo svoj večni mir v boštanski gramoznici! Le kako, da se tega niso domislili že prej, saj jama zeva že nekaj let, ko so materija enkrat pred tem že imeli na kamionih? Sicer pa rabijo delo tudi prevozniki.

HOTELSKA — V soboto je bivša Kolodvorska restavracija v Sevnici tudi na zunaj postala hotel, navsezadnje tudi z lepim domačim imenom: HOTEL AJDOVEC. Ob tem pa je tisti dan že krožila lovška, ki pa ni latinska, čeprav je šlo za Italijane. Le-ti so namreč po napornem petku legli k zaslužnemu počitku. Pred tem so, kot je v hotelih navada, prosili gostince, naj jih zbudijo že ob treh zjutraj, da bi šli na lov. Vrh sevnški gostinci jih seveda niso hoteli prebuditi iz sladkih sanj, znani sevnški lovec pa jih v tem labirintu tudi ni izledil prej kot po osmi uri, ko so prilezli sami iz sob. Z lovom to jutro seveda ni bilo nič. Sicer pa, kaj bi se jezili, saj so še v hotelskem

velemestu Bernardin imeli kup sitnosti z inšpektorji, ki kar niso hoteli zapustiti hotelov tujim turistom, pa bi šlo vse gladko v Sevnici!

BO POTEGNIL TUDI DOBER ZGLED? — Prireditve brežiške pomladi Hortikultura '76 so si že prvi dan ogledali prosvetni delavci sevnške občine, ki so za to izkoristili dan prosvetnih delavcev. Skoda, ker jih niso posnemali še tisti, ki so v mestu odgovorni za lepši izgled kraja, saj iz dneva v dan na moč udarno podirajo vzgojna prizadevanja učiteljev. Okolica šole je v glavnem edini lepše urejen predel mesta.

UGOTOVITEV PA TAKA! — Na zadnji seji občinske skupščine so uganili še marsikatero v zvezi z mostovi. Tako je bilo povedano, da si je občinska komisija za varnost v cestnem prometu slednjč ogledala tudi hudo zdelani most čez Mirno v Dolenjem Poštanju in ugotovila, kar je znano že slehernemu vrabcu: most (ne tisti v Zapužah, ki so ga zgradili prizadevani vaščani!), je namreč zanč! Treba bi bilo najti nekaj denarja, da bi omejili vozišče tako, da čezenj ne bi mogli avto. nobili, če hočejo, da bo nosil še kakšno generacijo pešcev.

ne, sevnška gasilska dvorana je npr. izpadla.

A. ZELEZNIK

Pero in lopata

Sola in udarniško delo gresta skupaj!

Na nekaterih deloviščih v občini, npr. na Vrhu, med mladimi udarniki nismo videli dijakov. Razumljivo, pouk je tik pred koncem, marsikdo skuša popraviti še kaj, kar je zamudil med letom: V Šentjanžu je bilo v nedeljo, 30. maja, drugače: dijaki, celo en maturant, so bili med prvimi!

Ivan Lindič bo v času izida teh vrstic imel domala v žepu že pomočniški izpit za avtomehanika ali, kot so govorili sotovariši, maturo. Pri vseh akcijah je bil zraven. Teoretični del izpita ga čaka 24. junija. Za delo po končanem šolanju si ne razbija glave. „K Pionirju grem, kjer sem v uku že od zaključka osnovne šole dalje!“

Meta Klemenčič obiskuje zadnji letnik poklicne oblačilne šole v Sevnici „Konfeksionarka bom!“ — pravi pogumno o svoji bodočnosti. Končni izpit ima prihodnjo sredo.

Anka Majcen je mlada prosvetna delavka na šentjanski osnovni šoli, predsednica osnovne organizacije ZSMS v kraju, režiser, delegatka kulturne skupnosti, zbora delegatov krajevne skupnosti itd. V odprtini, kjer je bilo nekoč gnilo okno, ima načrt za adaptacijo. Kdaj pa kdaj kaj pogleda, čeprav nima več gradbenih izkušenj kot drugi. Kdo od zasebnih graditeljev pa je mojster od vsega začetka? „Dvorana bo, in to še letos, čeprav smo prepuščeni v glavnem sebi!“ se odreže. O tem ne dvomim, ker se je na ta način v Šentjanžu že marsikaj naredilo, ker so v akciji mladi, pa še zlasti ne.

A. Z.

VOZNIJA V ŠKARJE IN TRK

3. junija popoldne je Franc Cizerle z Loga pri Sevnici vozil tovornjak s prikolico iz ljubljanske smeri proti Zagrebu, pri Mačkovicu pa ga je z osebnim avtom začel prehitovati Anton Mijatović iz okolice Djakova. Mijatović pa je zapeljal v škarje, trčil v tovornjak pred njim, nato pa se je prevrnil nasreho in drsel do vseka, kjer se je spet postavil na kolesa. Sopotnici v osebnem avtu Jela Kicks in Marija Novak iz okolice Domžal sta bili laže ranjeni, razen tega pa je bilo za 20.000 dinarjev škoda.

RECITAL IZPOD DOMAČIH PERES — Osrednja prireditelj ob miremskem krajevnem prazniku v nedeljo je bil domiselno sestavljen recital. Poleg Borovih pesmi so recitali še dela dolenskih avtorjev: Gregorčiča, Kolenca in Smrekarja. Avgust Gregorčič (v sredini) je svoja dela podajal sam, drugim sta svoj nastop posodila igralca Iva Zupancič (na levi) in Miha Baloh (na desni).

Urnik že za novo šolsko leto

V jeseni v Mokronogu za višje razrede celodnevna šola — Težav ne bo manjkalo

Še preden se je končalo staro šolsko leto, že visi v pisarni ravnateljstva mokronoške osnovne šole na magnetni tabli urnik za novo šolsko leto. Minuli četrtek je na tem delal upokojeni ravnatelj prof. Vilko Videčnik. Sedanji ravnatelj, sin prejšnjega, je bil zdoma: v Ljubljani se je potegoval za manjkajoče milijone, potrebne za novo šolo.

Da bodo v Mokronogu dejansko pričeli kot prvi s celodnevno šolo, je govor že od samega začetka gradnje nove šole. Piko na i naj bi dala predvsem zgraditev nove šole. Sedaj pa je tudi že jasno, da zelo uporabna stavba montažne šole, ki pomeni v primerjavi s sedanjimi težavnimi razmerami olajšanje tako za učence kot tudi učitelje, ne bo spravila vsega pod streho. Če bi hoteli imeti celodnevno šolo za vse učence, bi prišla prav tudi še stara zgradba, če bi bila ta za to seveda usposobljena. Za to pa ni denarja.

Kakšna naj bi torej bila prva celodnevna šola v občini? Da ne bo pogostnega nesporazuma glede te šole, je treba pibiti, da bodo v njej učenci od 7.30 do 15. ure. Po načrtih bi moral pouk trajati pravzaprav do 16.30, vendar bodo v Mokronogu dejansko izvedli vse v krajšem času, ker bodo imeli krajše odmore.

VSE V ŠOLI

Mokronoški „višješolci“ bodo v jeseni prihajali od doma v svetle učilnice dejansko brez običajnih torbic: vse bodo dobili v šoli. Prvič v zgodovini šolstva bodo vsi učenci enako zaje-ti v šolsko delo. Ne bo več tega, da bi avtobus odpeljal vozače stran od športnih dejavnosti ali dopolnilnega pouka. Prof. Videčnik seveda tudi meni, da bodo izkušnje same navrgle še marsikatero rešitev.

Celotnega programa v danih razmerah ni mogoče uresničiti, kot je to na papirju. Predvsem

STVAR VSE DRUŽINE — Lučka je za delo v skupini pridobila tudi moža, ki je zobotehnik v mokronoškem zdravstvenem domu. Ker ima tudi glasbeno šolo, se je sam lotil harmonike, tako da za spremljavo ni težav.

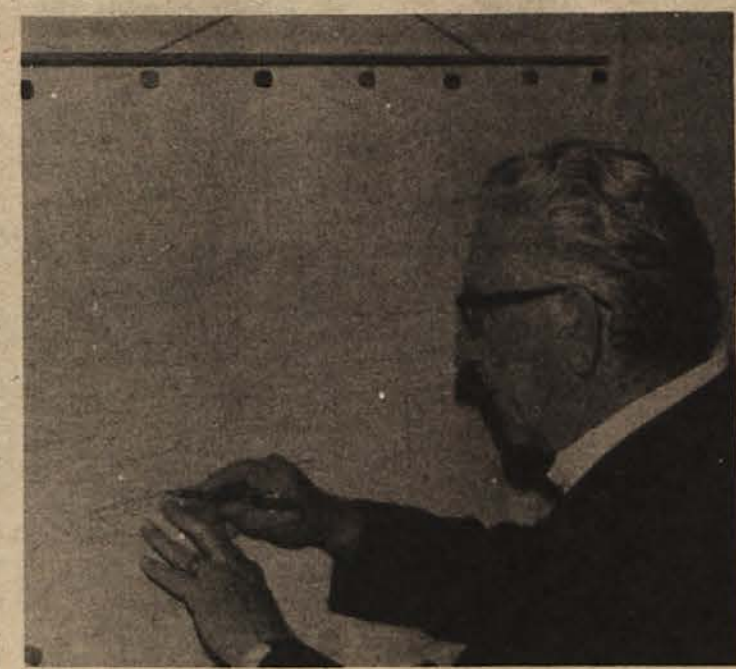
manjka zunanjih objektov. Shajati bodo morali npr. s starim športnim igriščem. Vsi zunanji objekti niti ne bodo dokončani. Tu bo za vodstvo šole še marsikateri trd oreh: denarja pravzaprav nobenega, delati pa bo treba vseeno, seveda z veliko mero iznajdljivosti.

NAJVEČJI PROBLEM: KADRI

Celodnevna šola je v marsičem pravo zrcalo kraja. Pri po-

uku lahko sodelujejo mnogi zunanji sodelavci, usposobljeni za vodstvo raznih krožkov in podobnega. Teh jim v Mokronogu še posebno manjka. Nimajo na primer učitelja za glasbeni pouk, podobno je s telesno vzgojo. Potrebovali bi še enega slavista in matematika. Očitno je, da se novi prosvetni delavci Mokronoga ne bodo več tako izogibali kot vrag križa. Doslej je npr. marsikdo prišel na ogled, ko pa je videl staro šolo s podprtimi stropi, je kvečjemu izdaval še „Na svidenje!“ in se ni več vrnil. Svoje bo prinesla tudi predvidena gradnja stanovanj.

ALFRED ZELEZNIK

ZE URNIK ZA JESEN — Prof. Vilko Videčnik, upokojeni dolgoletni ravnatelj mokronoške šole, ne more iz svoje kože, tako je zrasel s poklicem. Program dela ali razpored, kot to imenuje, minuli četrtek še ni bil pobarvan. Vseeno je pred tem pomembnim korakom v razvoju šole optimist, čeprav ne zanika, da ne bo težav.

Iz kraja v kraj

KDO BO KOGA? — Ob hujših nalivih vdre voda v nove upravne prostore KPD Dob; kako takrat izgleda tapison in drugo, ni treba izgledati besed. Graditelj te čudovite zgradbe je novomeški Pionir, „zasluge“ za novi kopalni bazen v upravi pa naj bi imel občinski geometer, ki se je unesel za en meter višine, za njim pa še vsi drugi, ki bi morali ali menda celo ne, odkriti to napako. Tudi če bi koga od odgovornih za krajši ali daljši čas zadržali na Dobu, ne bi bilo posebnega haska, ker so že tako naredili dovolj škode.

LEVICA NE VE, KAJ DELA DESNICA — Malo pred zaključkom priprav na miremski krajevni praznik so od občinske konference SZDL (Sekretar!) prejeli dopis s političnimi stališči o tem, da se med drugimi ob takih priložnostih naj ne bi

poklanjalo športnih pokalov v imenu predsednika KS, ker se menda tudi tako krepi liderstvo. Mirenčani tudi sicer niso imeli te navade, začudilo pa jih je, ko je „po starem“ delil pokale predsednik KS Veliki Gaber nekaj dni po dopisu, ko je hkrati tudi honorarni sekretar občinske konference SZDL?!

REZERVNI DELI — Kot ponavadi ob večjih prireditvah, so se tudi ob zadnji folklorni prireditvi v Mokronogu prireditelji izkazali še z vrsto drugih malih pozornosti. Tako so bila v izložbenih oknih Dolenj-kine železnice razstavljene zanimive slike mokronoških domačih umetnosti. Nad zanimivimi slikami, v glavnem miniaturnih narodnih noš se je svetil napis z velikimi črkami: REZERVNI DELI s čimer sicer reklamirajo marsikaj za fičke.

Prvi glasoval

Zelja: asfalt skozi vas in do Stare cerkve

Nad tri četrtine vpisanih volivcev v kočevski občini ali natančno 77,3 odstotka jih je zadnjo nedeljo v maju glasovalo za uvedbo krajevnega samopripravek, ki bo porabljen kot sušilec za gradnjo centra za usmerjeno izobraževanje. Na volišču v Slovenski vasi je prvi glasoval 100-odstotni invalid Mirko Debeljak. Povedal je, da je bil na volišču že ob pol sedmih, čeprav naj bi ga odpri šele ob 7. uri.

„Pripravljen sem, da bodo v naši vasi ljudje 80 do 100-odstotno glasovali za samopripravek. Vsak ima otroke in vsak si misli, da je bolje, ceneje in lažje, če se otrok šola v Kočevju kot drugod po svetu,“ je povedal tovariš Mirko

Mladi člani RK v bloku v Kidričevi ulici v Kočevju so pred kratkim organizirali predvajanje zdravstvenoprosvetnih filmov za otroke iz vse Kidričeve ulice. Uspešni so bili tudi pri nedavni akciji zbiranja papirja za človekoljubne namene, saj so ga samo v svojem bloku zbrali okoli 300 kg. (Foto: Primc)

Veliko asfalta tudi za naše ceste

Vendar moramo biti pozorni, da ne bomo spet odrinjani

Priprave za vpis posojila za posodabljanje cest potekajo tudi v kočevski občini. Po sedanjem predlogu naj bi za boljše ceste in večjo varnost na njih vpisal vsak zaposleni občan posojilo v višini najmanj pol enega mesečnega osebne dohodka. To pomeni, da bi v kočevski občini vpisali 8.832.000 din posojila. Seveda bo dobil vsak, kdor bo posojilo vpisal, denar kasneje z obrestmi vrnjen. O podrobnostih v zvezi z vpisom posojila vas bomo še obveščali.

Če bo akcija za vpis posojila uspešno potekla, bo lahko v celoti uresničen srednjeročni načrt o vzdrževanju in izgradnji magistralnih ter regionalnih cest za obdobje 1976-1980, ki predvideva, da bo imela vsaka občina posodobljen najmanj polovico regionalnih cest, občina Kočevje pa ima danes posodobljenih le 8,3 odstotka teh cest.

V občini Kočevje bodo do leta 1980 posodobljene naslednje ceste oziroma odseki: Kočevje-Stari Log-Smuka v dolžini 18,65 km, kar bo veljalo 33.500.000 din; Livold-Mozelj-Brezovica v dolžini 12,40 km, vrednost 15.300.000 din; Dol-Slavski Laz 2 km, vrednost

2.400.000 din, Bosljiva Loka-Osilnica 3 km in vrednost 4.000.000 din ter skozi Srednjo vas in Travo v dolžini 2 km, v vrednosti 2.400.000 din. Razen tega bo okrepljene še 5,7 km ceste Zlebič-Livold v vrednosti 8 milijonov. Po posodobitvi vseh teh cest bo v občini Kočevje asfaltiranih 53,5 odstotka regionalnih cest. To bo sicer velik napredek, vendar bomo kljub temu še zelo zaostali za povprečjem republike, ki je že lani imela posodobljenih 59,5 odstotka vseh regionalnih cest.

Kljub tem lepim načrtom pa bo morala občinska skupščina odločneje zahtevati, da kočevska občina pri posodabljanju cest ne bo zapostavljena, oziro-

ma da ne bodo odrinjili vseh del na njenem območju v leti 1979 in 1980. Ta bojazen je namreč upravičena, saj po nekaterih podatkih, ki smo jih brali (na primer v reviji Avto), letos ni predvideno, da bi na Kočevskem posodobili kakšen cestni odsek. Tako odrinjane bi namreč lahko imelo za posledico, da bi zaradi podražitev del na drugih odsekih za ceste v kočevski občini zmanjkalo denarja.

J. PRIMC

S šolarji do bunkerja

„Pripovedovala sem jim o bratu Jožetu Šešku“

Za dan mladosti sem z učitelji in učenci posebne osnovne šole Kočevje obiskala Konca vas pri Stari cerkvi, kjer so 28. aprila 1942 ušli v bunkerju mojega brata, takratnega okrajnega sekretarja KPS, narodnega heroja profesorja Jožeta Šeška.

Učenci so izvedli kulturni program z recitacijami in petjem, zaplesali pa so tudi kolo. Otroci so napravili name nepozaben vtis. Ze lani, ko me je učiteljica Nada Papeževa prosila, da bi v njenem razredu pripovedovala učencem o bratu Jožetu, so me otroci poslušali z velikim zanimanjem in me marsikaj vprašali. Ko sem jim povedala, da je brata izdala neka ženska, so bili zelo ogorčeni. Ze takrat sem opazila, da so ti otroci čustveni in disciplinirani, kar je prav gotovo tudi zasloga tovarišice Papeževe, ki resnično lepo ravna z njimi.

Pod spominsko ploščo so šolarji položili lep šopek rdečih nageljnov. Šopek cvetja in glasilu „Naš glas“ so dali tudi meni. „Naš glas“ je posvečen 100-letnici rojstva Ivana Cankarja in 35-letnici ustanovitve OF. Še isti dan sem ga prebrala z velikim zanimanjem, kajti učenci so se potrudili in lepo napisali.

Te vrstice sem napisala predvsem zato, ker sem videla, da se tudi otro-

Uspešen Draškovičev start

Vsako leto proslavimo dan mladosti v Taborski steni nad Cabranko v kočevski občini. Tu se je proti koncu aprila 1942 naselil štab Kočevskega bataljona s komandantom Bojanom Polakom-Stjenkom in komisarjem profesorjem Antejem Novakom. Tu je zatem deloval štab odreda in nekaj časa štab III. grupe odredov z dr. Alešem Beblerjem, ki je bil tudi namestnik komandanta Glavnega štaba NOV in POS ter član CK KPS.

Po izdajstvu so Italijani 24. julija 1942 priredili velik napad na Taborsko steno. Izurjena predhodnica z večjim vodičem domačino m je zarana presenetila stražarja Tineta Obravničarja iz Slavskega laza ter ga pobila. Ob njem so Italijani ubili tudi pionirja devetletnega Vinka Kalčiča in trinajstletnega Jakca Turka, oba iz Belice. Dečka sta bila tu, pri partizanih, od 21. julija, in ne mesec dni, kakor je zmotno navedeno celo v nekaterih berilih, ki jih uporabljajo na šolah. Razplamtel se je boj, ki je trajal 12 ur. V njem so padli še: bataljonski intendant Slavko Koncilijski-Aleks iz Celja, učitelj Lado Vrtačnik iz Loškega potoka, borec France Krže iz Loškega potoka, Feliks Lah-Laufar iz Notranjske, glavni junak te bitke, komandir zaščitne čete Franc Bombač-Matjaž pa je bil smrtno ranjen.

Ze po prvem strelu sovražnikov so ušli iz pečine bataljonski komandant Franc Bombač-Zorko, ki je zdaj v Postojni, Franjo Kres-Karo, ki je zdaj v Mariboru, ter Franc Znidaršič-Zivko, preostali pa so se pod večer med strašnim bojem in ognjem iz metalcev plamena skrili v notranjo votlino in se rešili. Preživeli so: Nežka in Ivanka Mule iz Pudoba, Tone Hočevar iz Kočevja, Franc Mihelič iz Novega kota, kmet Jože Jakšič s Hruba pri Fari, ki je bil 23. julija na Čačiču ranjen, šolski upravitelj iz osnovne šole Vas-Fara Edo Mihelič in terencec Jože Zakrajšek iz Kočevske Reke, ki ni šel za tovariši na sleme, pač pa se je spustil prek

brezna, kjer je bila ob steni iztegnjena bukev in ostrv, po kateri so piezali partizani gor in dol, da so si skrajšali pot v štab. Pri raziskovanju dogodka mi je nekdo zatrjeval, da je moral biti med njimi še en tovariš, toda kaj več o tem mi še ni uspelo zvedeti.

V spomin na ta dogodek, padle tovariše in pionirja Jakca in Vinka vsako leto ob dnevu mladosti pripovedujejo partizani mladim o trpkih usodi partizanov v neizmernem boju za svobodo. Letošnja govornika sta bila rezervni podpolkovnik Janko Mehle, ki je bil tedaj komisar druge čete Kočevskega bataljona, in Franc Mihelič, ki je preživel to žaloigro. Res, da se spomini posameznikov v nekaterih podrobnostih križajo, toda vsako leto znemo še lakšen neznan drobec o tej resnici, ki ji s spoštovanjem in bolečino v srcu znova in znova radi prisluhnemo.

S proslavami v Taborski steni sta začeli Zveza borcev Papeži in osnovna šola Osilnica. Zadnja leta pa nadaljuje tradicijo osnovna šola Vas-Fara. Pri tem imamo veliko podporo posestva Snežnik in njegovega direktorja Maksa Šteblaja, ki nam nudita vso moralno in materialno pomoč pri ohranjanju in obujanju tradicij NOB na tem svetem partizanskem mestu.

Letošnja proslava je bila ena najlepših, Taborska stena in njena okolica pa sta bili prvič v zgodovini tudi ozvočeni. Poleg razumevanja posestva Snežnik se je za priprave zavezala tudi organizacija ZB Kočevska Reka s predsednikom Alojzom Kovačičem-Sinetom, ki nam je povedal, da mu je med vsemi največ pomagal Rajko Dolinar. Na razpilih in ob stezi v Taborsko steno so palopale zastave. Iz zvočnikov smo slišali partizanske pesmi. Člani kolektiva Snežnik so poskrbeli za potrebo. Vsem iskrena hvala.

Proslave se je udeležilo okoli 350 mladih ter borcev in aktivistov minule osvobodilne vojne, med njimi tudi častni občan Milan Škerlavaj-Petrač, tedanji vodja CT KPS, predstavnik družbeno-političnih organizacij in skupščine občine Kočevje, narodni heroji Jože Boldan-Silni in Franc Avbelj-Lojko, general Ivan Lokovšek-Jan, narodna heroja in generala Andrej Cetinski-Lev in Jože Ožbolt, vojni ataše SFRJ v DDR Drago Ožbolt.

Po lepem in uspešnem programu osnovnih šol Vas, Osilnica, Trava, Podpreska in Kočevska Reka je predsednik ZSM občine Kočevje Rudi Orel spregovoril pionirjem, ki so bili na tem svečanem mestu, v votlini Taborske stene, sprejeti v ZSM, na kar so vsi udeleženci proslave polagali spominske kamne na piramido, kjer še zdaj počivata pionirčka Jakec in Vinko.

-t

Mladina z zanimanjem poslušala pripovedovanje narodnega heroja Franca Avbelja-Lojka, ko ob Taborski steni obuja spomine na trpke, a junaške dni iz osvobodilnega boja. (Foto: Tone Ožbolt)

Hvala za darovano kri

Poročali smo že, kateri krvodajci iz Kočevja in bližnje okolice so letos prejeli priznanja za darovano kri. Tokrat objavljamo prejemnike znakov iz območja ostalih krajevnih organizacij RK.

KOČEVSKA REKA: znak za 15-krat darovano kri so prejeli: Emil Padovec; za 10-krat darovano kri: Danica Abram, Ivan Knays in Franc Skender; za 5-krat darovano kri: Ljudmila Školč in Amalija Lampe.

STARA CERKEV: znak za 20-krat darovano kri so prejeli: Ivana Mohar, Jožefa Samec, Matevž Erjavce, Franc Jakša; za 15-krat darovano kri: Stefa Hočevar, Janez Knavs, Dušan Vidmar, Ivan Ješelnik, Vlado Muhvič, Andrej Hočevar in Cilka Koncilijski; za 10-krat darovano kri: Marija Erjavce, Miroslav Troha, Jože Bončina, Cveto Miler, Anton Zagar, Anton Zuk, Tone Sercer, Franc Znidaršič, Danijel Puc, Vida Troha in Stane Rački; za 5-krat darovano kri: Marija Hudorovič, Alojz Vlašič, Cveto Lipovac, Vojko Puc,

Alojz Lesar, Milena Somrak, Milena Hočevar, Franjo Bajo, Franc Campa, Janez Vidervol, Rudi Štimec, Jože Miholič, Karel Dulmin in Franc Jazbinšek.

VIMOLJ: za 10-krat darovano kri: Katica Tkalič in za 5-krat darovano kri Boris Pavlič.

SPODNJI LOG: za 5-krat darovano kri: Marija Ficko.

MOZELJ: za 15-krat darovano kri je prejel znak Jože Jureč, za 10-krat darovano kri Olga Naglič in za 5-krat darovano kri Franc Kordiš.

KOPRIVNIK: za 15-krat darovano kri je prejel znak Rudi Kozole.

VAS-FARA: za 15-krat darovano kri je prejel znak Anton Segar, za 5-krat darovano kri pa Majda Kolenc.

STARI LOG: za 15-krat darovano kri Valentin Goričanec, za 5-krat darovano kri Slava Pršle.

OSILNICA: za 5-krat darovano kri Genica Muhvič.

CRNI POTOK: za 15-krat darovano kri Alojz Ahčin in za 5-krat darovano kri Alojz Vidrih.

jevo dolino, zakaj princ ni dopuščal, da bi bili njegovi ljudje predolgo na istem mestu, da se ne bi preveč navezali na ljudi in jim začeli gledati skozi prste. Pri princih snežniškega gradu sem služboval 19 let. Hudo mi je bilo, ko so me poklicali v vojsko in me poslali na italijansko fronto.

V snežniških revirjih so bili medvedji, gamsi, veliko srnjadi, zajcev, petelinov in volkov, jelenov pa ni bilo. Dobro se spominjam, ko je nekdo prihitel moj rajni oče z vestjo, da bodo naselili tudi jelene. In res so pripeljali tri pare jelenov. Izpustili smo jih v obor v Leskovi dolini. Pripeljali so jih od nekje daleč, iz ene izmed tedanjih avstro-ogrskih dežel. Pleme je bilo dobro. Naglo so se množili. To je bilo jelenov! Pa kakšnih!

Lovci čuvajji smo vsako leto dobili za odstrel po enega srnjaka. Zajce pa roparice smo imeli prosto, ostalo divjad pa sta lovila princa in njuni prijatelji.

Postrelil sem dosti volkov in za največji voz lisic. Volkove smo čakali, zalezovali in prirejali skupne love nanje s pomočjo lapen. Lapne, to je dolga vrvice, na kateri so obešene raznobarne krpice. Vsak lovec je nosil s seboj po ene lapne. Ko smo volkove obsledili, smo okoli revirja napeli lapne, se postavili na štante, nekaj gonjačev pa je šlo poganjat.

Volk ni nikdar prestopil lapne. Pridirjal je do njih, se ustavil, razgledal, in tudi če ni med tem padel strel nanj, je stekel nazaj. Enkrat smo tako od šestih obkroženih ustrelili kar pet volkov.

Zelo rad sem volkove čakal na visoki lovski preži. Nekoč je v februarju, ko so se parili, sem jim pred prežo nastavljal psa, sam pa sem šel čakati gor. Slišal sem jih tuliti v bližini. Okoli polnoči sem v snežni mesečini

Anton Strle, fotografiran aprila 1976. (Foto: T. Ožbolt)

zagledal enega, ki se je bližal psu. Ze ga je mislil zgrabiti, ko sem ga ustrelil, a ni padel. V nabojih sem imel šibre-volčjake. Vedel sem, da nisem zgrešil. Po lestvi sem se spustil s preže in šel na sled. Našel sem tudi nekaj volčjih dlačic. Počasi sem šel po volčji sledi, z napeto puško. Mesec je svetil, da je bilo videti, kakor po dnevi. Vidim kapljico krvi tu, kapljico tam in mislim sem, da volk ne more biti daleč. In res! Dospel sem pod košato hojo in tam našel volčje ležišče, volka pa nikjer. Na ležišču v snegu sem videl krvavo sled. „Osel“, sem si rekel, „zakaj nisem počakal, da bi volk izkvravel, zdaj pa sem ga preganl iz ležišča, kjer bi se umiril!“

Vrnil sem se na prežo in čakal, čakal. Ze sem čisto otrpnil od mraza, ko so me od doma prišli iskat, da ne bi zamrznil. Bil sem že kot leden mož. Toda naslednje jutro me je kljub vsemu ugovarjanju odneslo v lovski revir. Volčjih sledi je bilo več, držal pa sem se krvave. Naenkrat sem na 40 metrov zagledal sedečega volka, ki se ni zmenil zame. Puško k licu pa pok! Volk se ni zganil. Se enkrat, pok! Se vedno je miroval. „Ta je pa lepa,“ sem si mislil. Znova sem nabil puško in se z napeto bližal volku. Ko sem prišel čisto blizu, sem doganl, da je mrtev. Sede je izkvravel in zmrazil, oprt na prednji

nogi in z glavo pokonci. „Glej ga, vruga, kaj takega pa še ne!“ sem si rekel.

Bil sem hud lisičar. Najraje sem čakal lisice v lepih mesečnih nočeh. Nekoč sem eno ustrelil in je padla. Hitro sem jo vtaknil v nahrbtnik in šel naravnost domov. Blizu doma pa me je nekaj počegetalo zdaj z leve, zdaj z desne strani pasu. Se na um mi ni prišlo, da bi to utegnula biti lisica. Ko v hiši denem nahrbtnik na pod, je začel poskakovati in se valiti. Šele s palico sem umiril lisico, ki je bila v nahrbtniku oživela.

Takšnih in podobnih doživetij ima naš lovski jubilat nešteto. Zal bodo šla mnoga v pozabo.

Po prvi svetovni vojni je služboval tri leta na Travnji gori in se naselil pri Lenčku. Bil je lovski čuvaj pri dr. Lavrenčiču iz Sodražice od leta 1928 do 1931. Pozneje se je preselil v Stalcerje pri Kočevju. Med minulo vojno so Strletovi živeli v Spodnjem Logu, a po osvoboditvi je služboval pri KGP Kočevje, in sicer v Mozlju. Cenjenemu jublantu so za obletnico malogorski lovci namenili srnjaka. Upajmo, da ga bo s svojo še vedno umojen roko in orlovskim vidom položil na dlako, ko mu bomo zaželeli še en lovski blagor ob jubileju.

TONE OŽBOLT

Bliža se lovčevno stoletje

Zmrznjeni volk in oživela ustreljena lisica

Lovčevno stoletje se izteka. Štiriindevdeset dobrih in slabih let lovca Antona Strleta, častnega člana lovskega društva Mala gora pri Kočevju, se je za umaknilo v preteklost. Rodil se je 16. junija 1882 v Iga vasi pri Starem trgu na Notranjskem. Oče Andrej in mati Pepa sta imela majhen grunt, par volov in kravico, da sta preživljala medem otrok, dve dekleti in pet fantov.

Oče Andrej je bil logar in lovski čuvaj. V to službo je spravil tudi sina Antona, ko mu je bilo osemnajst let. Služila sta snežniški graščini in njenim princem.

Staroga, a še vedno zdravega, čilega in vedrega lovca sem obiskal v Boladanom-Silnjem, ki je starešina lovske družine Mala gora. Anton je sedel za mizo in kadil pipo. Bil je snažno oblečen, pokrit pa z velikim klobukom, ki ga krasita lovčevski znak in gamsov čop. Je še vedno mladosten in kaže vsaj dvajset let nad bare in gladko bere najdobrejši tisk brez očal. Marsikaj nama je po-

vedal.

„Ko sem bil star osemnajst let, je oče izprosil princa, da sta me vzela v službo za lovskega čuvaja. Ulrih in Herman sta bila brata. Napotila sta me na sodnijo, kjer sem moral prisesti, da bom pošteno in vestno opravljaj službo. Vse življenje sem bil zvest prisegi in pravičen lovec, obenem pa sem skrbel tudi za varstvo narave in njenih lepote.“

Imel sem dobro službo in lepo plačo. Vsak mesec sem prejel osemnajst goldinarjev. To je bilo za začetek veliko, saj sem za ta denar in celo samo za 16 goldinarjev že lahko kupil dobro kravo.

Službovati sem začel v Leskovi dolini. Pozneje sem bil premeščen na Stare ogegnice in nazadnje v Jur-

„Brez učenih predavateljev!“

Razprava o osnutku zakona o združenem delu se e sme izroditi v dolgovozna predavanja in tolmačenja posameznih členov. Vse se da povedati po domače, osnova za razpravo pa mora biti natančna analiza sedanjega stanja

Na zadnji seji občinske konference ZKS Črnomelj — bila je v petek, 28. maja — so največ pozornosti posvetili osnutku zakona o združenem delu oziroma nalogam komunistov v javni razpravi. Razprava naj bi bila končana do 10. julija, konec septembra pa bodo na plenumu občinskega sindikalnega sveta ocenili javno razpravo. Ocenijo bodo povedali tudi na komiteju občinske konference ZK.

„Po zgodovinski vlogi zakona o združenem delu lahko razpravo o njegovem osnutku primerjamo z razpravo o ustavi, zakon pa se uvršča v proces ureditve ustave na področju združenega dela.“ je na začetku obširnega referata dejal Ivan Zunič, ki je tudi poudaril, da ni namen konference, da se člani seznanijo z osnutkom zakona, marveč da pripravijo široko akcijo, v kateri bodo delovni ljudje razpravljali o osnutku zakona ter ocenili stanje samoupravnih odnosov v vsaki organizaciji združenega dela. „Zato se moramo organizirati v vsaki delovni sre-

dini. Posebno skrb moramo posvetiti analizi stanja samoupravnih odnosov, od delovanja delavskega sveta, samoupravne delavske kontrole do delegatskih odnosov.“ je dejal Zunič.

Že v referatu in kasneje v razpravi so zlasti poudarili, da razprava o osnutku zakona ne sme biti organizirana tako, da bodo na eni strani predavatelji, na drugi pa poslušalci, saj mora razprava sloneti predvsem na delavcih, neposrednih proizvajalcih, in se ne sme izroditi v dolgovozna predavanja in tolmačenja „za to poklicanih“. Tako opozorila so nadvse umestna in potrebna, saj po-

nekod že iščejo učene predavatelje, ki naj bi „neukim“ delavcem razlagali osnutek zakona od člena do člena. „V vsaki delovni sredini je nekaj ljudi, ki bodo prebrali osnutek, si razdelili teme. To mora biti podlaga za razpravo; ta zakon je samo naš in vse se da povedati preprosto, po domače.“ so poudarjali razpravljalci.

Seveda pa je potrebno povsod določiti način za javno razpravo in se ne zadovoljiti s prazno frazo, da med ljudmi ni zanimanja za razpravo. Če je res ni, je potrebno poiskati vzroke za to. Tukaj pa se morajo izkazati zlasti komunisti. Nesmiselno bi bilo organizirati razprave takrat, ko ljudje nimajo časa, ko niso sproščeni. Ljudje živijo v krajevnih skupnostih in KS mora biti eno od središč razprave. „Osnova za razpravo mora biti natančna analiza sedanjega stanja v delovnih organizacijah; le na podlagi tega bodo ljudje videli, kaj in kako je potrebno spremeniti. Le tam, kjer bo delavec videl sebe, svojo organizacijo in način, kako spremeniti sedanje stanje, bo razprava živa. Zato mora biti osnova za razpravo analiza, ne pa citat posameznega člena osnutka zakona.“ je dejal sekretar medobčinskega komiteja ZKS Lojze Šterk.

A. B.

Zakon o zaščiti Kolpe?

Ceprav se Bela krajina še zdalec ne otepa s takimi težavami pri onesnaževanju okolja, kot se drugod po Sloveniji, se tudi v tem, do pred kratkim neomadeževanem delu naše domovine, srečujejo z nadlogami ve-

dno hitreje se razvijajoče industrije. Da bi preprečili širjenje tega sodobnega zla, se je črnomaljska komisija za varstvo okolja resno lotila svojega dela.

Na zadnji seji so obravnavali osnutek družbenega plana občine za obdobje 1976 — 1980. Komisija predlaga, da bi varstvo okolja postalo sestavni del tega plana pri obravnavanju vseh področij razvoja. Izvršnemu svetu predlagajo, naj njihove pripombe upošteva pri izdelavi predloga.

Tako naj bi bila v bodoče pri vseh posegih v prostor zagotovljena tudi sredstva, potrebna za zaščito okolja. Komisija predlaga tudi, naj bi upravni organi, pristojni za urbanistično urejanje v občini, pri gradbenih rešitvah in pri izdaji uporabnih dovoljenj upoštevali tudi vidike varstva okolja.

Ker je v občini veliko površin, ki niso primerne za kmetijstvo, se komisija zavzema, da bi jih intenzivno pogozdovili in ne samo vzdrževali prirastek na sedanji ravni.

Poseben problem, s katerim bo prav gotovo največ dela, pa je vprašanje Kolpe, najčistejše slovenske reke. Nadaljnega onesnaževanja Kolpe pa ne morejo preprečiti samo Črnomaljski, marveč se morajo z njim spopasti vse slovenske in hrvaške občine, skozi katere teče. Črnomaljska komisija predlaga, da bi zaščito Kolpe uredili z zakonom, vsakakor pa z dogovorom med vsemi obkoljskimi občinami.

STATUT KS TALČJI VRH

Pri izdelavi statuta krajevne skupnosti so v Črnomaljski občini prišli najdlje v KS Talčji vrh. Statut je krajevna komisija SZDL razdelila vsem organom KS, izvlečke pa je dobilo vsako gospodinjstvo. Ker je bila na zadnjem zboru občanov bolj slaba udeležba, lahko ljudje še dajo svoje pripombe na statut, o katerih bo razpravljala KK SZDL; če bo potrebno, bodo ponovno sklicali zbor občanov.

SKUPŠČINA DOLENJSKE REGIJE

V drugi polovici junija bo v Črnomlju skupščina skupnosti dolejnjskih občin, na kateri bodo govorili o prvi fazi regionalnega plana Dolenjske, obravnavali družbeni dogovor o temeljnih planih za obdobje 1976-1980 za Dolenjsko, usmerjeno v izobraževanje, poslovanje in plan razvoja delovnih organizacij, ki so pomembne za celo regijo: IMV, GG, Dolenjka ter Novotehna.

Na črnomaljski osnovni soli poleg drugih deluje tudi likovni krožek, ki ga vodi tov. Jakše. Ob lepem vremenu učenci vzamejo stojala in barve in se pod vodstvom likovnega pedagoga podajo slikat v naravo.

Črnomaljski drobir

IZLET V PRAGO — Sindikat črnomaljske občinske uprave, v katerem so tudi zaposleni na sodišču in v družbenopolitičnih organizacijah, je pripravil tridnevni izlet v Prago. Okoli 50 prijavljencev si bo od 17. do 20. junija ogledalo turistične zanimivosti češkega glavnega mesta.

SUPER VESELICA — Gasilske veselice so pri nas zlasti v tem času res vsakdanja stvar; take, kot kot so vsako leto prireja gasilsko društvo Tanča gora, so pa gotovo zelo redke. Za razliko od drugih ta traja tudi uradno kar dva dni, prvo nedeljo in ponedeljek v juniju. Gasilci s Tanče gore se pritožujejo, da jim po navadi vsaj ena enega od teh dveh dni, „rezerviranih“ za veselico, zagode vreme. Toliko bolj pa so tega veseli v tistih delovnih organizacijah, kjer so zaposleni ti „veseljaki“, saj dva dneva (in noči) neprekinjenega veseljenja dotoleta še takega korenjaka.

PROSLAVA ZA 30 LJUDI — Džaki črnomaljske gimnazije so v četrtek, 3. junija, v kulturnem domu pripravili proslavo, posvečeno 100-letnici Cankarjevega rojstva. Čeprav so v delovne in druge organizacije poslali pismena vabila, je bilo v dvorani le okoli trideset poslušalcev, kar zgornjo pričo o kulturni vni črnomaljscev.

V DRAGATUŠU Z MLADIMI MOČMI

22. maja je bil v Dragatušu občni zbor prosvetnega društva. Udeležilo se ga je okrog 70 ljudi. Posebno razveseljivo je, da je bilo veliko mladih. Izvolili so novo vodstvo in ustanovili sekcije. Zagotavljajo, da bodo z mladimi močmi poživili kulturno življenje v kraju, kjer je zadnje čase vladalo precejšnje kulturno mrtvilo.

PROSLAVA ZA DAN GRADBINECV

Za dan gradbincev je belokranjsko gradbeno podjetje Beograd v četrtek, 3. junija, v kulturnem domu pripravilo proslavo. Po slavnostnem govoru so članom kolektiva, ki v Beogradu delajo 10 in 20 let, podelili jubilejne nagrade. Prav tako so podelili diplome športnikom iz Obrtnega komunalnega podjetja, Elektra Črnomelj, invalidskega športnega društva in Begradu, ki so se pomerili v streljanju, kegljanju in malem nogometu. Proslavo so zaključili učenci črnomaljske glasbene šole s krajšim koncertom otroškega pevskega zbora, orkestra in solistov. Po proslavi so se v nogometu pomerili „veliki“ in „majhni“.

Sedem ekip na „Semiških igrah“

V Semiču je bila že dalj časa navada, da je Partizan za konec šolskega leta pripravil športna tekmovanja za učence. Lani pa so začeli razmišljati, kako bi to prireditve popestrili in privabili čim več tekmovalcev in gledalcev. Tako se je rodilo šaljivo športno tekmovanje „Semiške igre“.

Lani se je pomerilo šest ekip iz večjih krajev v semiški KS, za letošnje „Semiške igre“, ki bodo v nedeljo, 27. junija, ob 14. uri na igrišču TVD Partizan v Semiču, pa je prijavljenih sedem ekip: Štrekļjevec, Crešnjevce, Stranska vas, Kot, Rožni dol, Črmošnjice in Semič. Letošnje igre bodo na šaljiv način pokazale, kako so živeli leta 1950. V vsaki ekipi bo 12 tekmovalcev: sedem članov, tri članice ter po ena pionirka in pionir. Program obsega sedem točk: pobiranje rezja; gremo na veselico; Janez-športnik; gasilce; perice; družinska točka — kosilo v naravi; vlečenje vrvi.

Kako si ljudje žele takih prireditev, zgornjo pove podatke, da je bilo lani na „Semiških igrah“ okoli 2.000 gledalcev, za letošnje jih prireditelji pričakujejo še več.

AVSTRALSKI BELOKRANJEC ZA KANIŽARICO

Predsedniku črnomaljske občine je belokranjski rojak Franc Kastelic iz Avstralije poslal pismo, v katerem piše, da je iz časopisa zvedel za nesrečo, ki je prizadela rudnik Kanižarico in s tem vsa občino. Za pomoč rudniku je Kastelic poslal ček za 33 angleških funtov, kar zneso 1.080 dinarjev. V pismu je Kastelic napisal, da ček pošilja zato, ker noče tega denarja pošiljati prek organizacij v Avstraliji. „Bojim se, da bi denar prišel v roke naši državi sovražnim emigrantskim organizacijam, za katere jaz ne dam niti centa!“ Na koncu naj Belokranjca v Avstraliji še potolažimo: potres, ki je prizadel Tolminsko, v Beli krajini ni naredil škode, kot se boji.

SPOMENIK „MALOMARNOSTI“ — Že precej časa spominja napol porušena hiša sredi Metlike na povojne čase, „gole“ ruševine pa vse pogosteje mikajo osnovnošolce, ki se pred radovednimi očmi radi skrivajo in igrajo v sicer nič varnem zavetju. Očitno je, da je ruševina vse prej kot spomenik, kljub temu pa se turisti, ki jih skozi Metliko vodi pot naprej na morje, radi ustavijo ob spomeniku „malomarnosti“, ki grozi, da bo pod sabo pokopal najbolj drzne otroke. (Foto: Janez Pezelj)

Manj nezakonitih pokov

LD Gradac v petih letih spustila na prosto več kot 1800 fazanov — Bela krajina ima 30 novih čuvajev

V Beli krajini so ustanavljali lovška društva (pravzaprav lovške družine) že leto dni po vojni, v metliški in črnomaljski občini pa deluje pod streho Lovske zveze Bela krajina 10 družin, in sicer v metliški občini LD Suhor, LD Gradac in LD Metlika.

Eden od najstarejših lovcv in članov zelene bratovščine je prav gotovo Gradčan Polde Klemenčič. Starešina je bil skorajda v vseh družinah, sedaj pa že lep čas svoje znanje in bogate izkušnje prenaša na gradaške lovce, obenem pa vodi tečaj za lovške čuvaje v Črnomlju. Klemenčič je povedal, da bodo tridesetim tečajnikom — osem jih je iz metliške občine — predali spricevala jutri, čestital pa jim bo lovec in pisatelj Tone Svetina. Da bi bili bodoči čuvaji in varuhi narave kar najbolj poučeni o svojem delu, so pripravili tudi dvo-dnevni strokovni izlet. Obiskali so Cerklje in se ustavili na sodobni fazaneriji, ogledali so si lovski muzej v Bistri, v Kočevoškem Rogu križiča za medvede, divje prašiče, se pogovarjali z izkušenimi čuvaji, strokovnjaki itd.

varjali z izkušenimi čuvaji, strokovnjaki itd.

V gradaški družini imajo sedaj, kot je povedal Polde Klemenčič, 28 članov-lovcv in dva čuvaja. Kot kaže, se mladina vse bolj zanima za zeleno bratovščino, saj znantrav v družini prevladujejo mladi, razen za kader pa vodstvo družine skrbi tudi za naravo. Letos bodo spustili v svobodo več kot 150 fazanov, 50 jerebic, 150 rac. Sedaj spuščajo vse manj, kajti pred petimi leti so obogatili naravo kar za 1000 fazanov, naslednje leto za 800, nato so spustili 500 ptic, lani pa 300. Lovci namreč menijo, da morajo vse tisto, kar gre iz lovišča, vanj tudi vrniti in še nekaj dodati, kajti veliko ptic „pobegne“ čez Kolpo na Hrvaško.

Lovski veteran je govoril tudi o turističnem lovu in divjih lovcih. Medtem ko ob Kolpo prihaja na rekreacijo in lov vse več tujih in domačih turistov, je „nezakonitih“ pokov vse manj. Lovci in čuvaji sicer poznajo še nekaj domačih in tujih „črnih“, vendar bodo morali slej ko prej za nezakonitimi in najpogosteje brezvestnim iztrebljanjem dela narave prenehati, kajti zaradi dobre lovške organizacije se divjim lovcem obetajo vse slabši dnevi.

Akcija prinaša „nove“ ceste

Metliški občinski štab za izvedbo javnega posojila za ceste v SR Sloveniji se je v maju nekajkrat sestel in sprejel vrsto sklepov. V začetku je kazalo, da akcija ne bo najbolje potekala, ko pa so po vseh delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih izvolili komisije, ki so občanom razložile pomen in prednosti posojila, je dala dobro pripravljena akcija prve obetavne rezultate.

Člani štaba so prepričani, da bodo metliški občani v 24 obrtnih zbrali predvidenih 345 starih milijonov za popravilo in modernizacijo slovenskih cest, kajti občani verjamejo, da bodo do leta 1980 s pomočjo svojih prispevkov prišli do tako potrebnih sodobnih cest. Republiška cestna skupnost naj bi v metliško občino namesto 345 milijonov v petih letih vložila kar dve stari milijardi dinarjev in v obdobju 1976 — 1980 bo dobila občina vrsto sodobnih cest.

Kljub temu da je akcija za vpis posojila že v teku, objavljamo najvažnejše sklepe metliškega občinskega štaba za izvedbo javnega posojila. V metliški občini naj bi vsi zaposleni vplačali najmanj 50 odstotkov neto osebnega dohodka, upokojenici in obrtniki 50 odstotkov pokojnine oziroma osebnega dohodka, kmetje pa najmanj 50.000 starih dinarjev. Vpisna mesta so v Beti (za vse zaposlene v metliški Beti), Kometu, Novoteksu (za vse zaposlene v metliškem Novoteksu), Mercatorju, Kmetijski zadruzi, TGP, IMV (Suhor), osnovni šoli (Metlika in Suhor), na občinski skupščini, Zdravstvenemu domu in Novotehni (za Novotehno, Jugotehniko, ZTP, Tobak, Peko, Viator, Metalko, Kraš, Kokro, PTT, Ljubljanske mlekarne, Ljubljansko banko in Mladinsko knjigo).

Po krajevnih skupnostih (za občane, ki ne združujejo dela) pa so vpisna mesta v krajevni skupnosti Metlika v pisarni RK, v KS Gradac in „Rdečem kotičku“, in sicer za krajevno skupnost, Državne rezerve, PTT in Gozdno gospodarstvo, KS Podzemelj (za krajevno skupnost in podzemeljsko osnovno šolo), za ostale krajevne skupnosti na običajnih mestih, za združenje obrtnikov je vpisno mesto v pisarni Društva upokojenec, prav tako za člane Društva upokojenec.

LOVSKI STAROSTA — Polde Klemenčič je že 30 let zapisan zeleni bratovščini in z njegovo pomočjo je veliko mladih ljudi spoznalo prave in prve naloge lovcv. Klemenčič je velik ljubitelj narave in vedno skrbi, da se ne bi ravnotežje v naravi porušilo.

Sprehod po Metliki

UČENKE DRUGEGA LETNIKA polidne šole Bete se pospešeno pripravljajo na zaključne izpite, ki jih bodo opravljale v juniju. Sprva so v dveh letih obravnavano sнов ponavljale skupno s predavatelji, nato pa še samostojno, zato bodo izpite gotovo uspešno opravile. Tako bo končalo šolo okoli petinštirideset učenk, ki se bodo jeseni zaposlile v metliških delovnih organizacijah kot konfekcijske šivilje.

25. JUNIJA ZVEČER bo nastopilo v domu Partizana pet oktetov, ki se bodo naslednji dan udeležili srečanja oktetov v Šentjaneju. Goštvovanje je omogočila občinska kulturna skupnost, ljubiteljev lepega petja pa tudi gotovo ne bo manjkalo v dvoran, saj je redkokdaj priložnost poslušati isti večer pet oktetov. Zatorej si že zdaj rezervirajmo čas, in ne bo nam žal.

VSE VEČ IZLETNIKOV obišče ob petkih, sobotah in nedeljah Belo krajino. Navadno si ogledajo Belokranjski muzej, vinsko klet in to-

USPEŠEN PREIZKUS

Zadnji tečaj za voznike motorovozil — priteja ga AMD Bela krajina iz Črnomlja — je bil v Metliki četrtek, 27. maja, je bil preizkus znanja iz cestno-prometnih predpisov. Uspešno opravljen preizkus kandidatom pravico, da začnejo praktično vožnjo. Od 35 kandidantov — večina od teh so bile ženske — je kar 34 naredilo. Lahko pričakujemo, da se bo v kratkem po Metliki vozilo precej novopečenih voznikov.

SLAMNA VAS: PRIHODNJE LETO ASFALT

Nižkolikokrat so se prebivalci Slamne vasi pogovarjali o cestni vasi, o prahu, ki nadleguje cestni predvsem v sušnih mesecih, o akcijah, s katerimi naj bi cestni kateri vsak dan prepelje tudi najst avtobusov, posodobil. Če kaže, so se ure, preživete na cestnih, obrestovale. Prihodnje leto bi prašno cesto zalili z asfaltom. Akciji pa bo razen občanov — pogali bodo s prostovoljnimi delovnimi prispevki — sodelovala tudi občina.

Komunist mora biti kadrovik

Ni dolgo tega, kar je Velič Jezerinac, zaposlen v metliški Beti, dobil na eni od množičnih svečanosti s svojimi sedemdesetimi tovariši rdeč nagelčec, člansko izkaznico ZK. In ko se z njim pogovarjal o njegovih občutkih ob sprejemu, je dejal:

„Res je, da sem vesel, ker sem sprejet v partijo, pa ne samo zaradi volje tega, ker sem dobil nagelčec, pač pa zato, ker mi nagelčec na prsih dokazuje, da sem vsa ta leta, odkar sem našel priložnost med Belokranjci, dobil dovolj, tako da so moje delo komunisti opazili in me predlagali sprejem. Zavedam se, da me bodo čakali veliko dela. Najbolj me bo moral dobro preštudirati osnovne partijske dokumente. Nekajkrat prej sem že prebral statut ZKJ, precej površno, vendar spet ne tako, da ne bi opazil veliko zanimivih nalog, ki jih moram opraviti komunisti. Zato me je že ZK med mladimi „komunisti“, vendar jih mnogo imajo nekako niso dorasli za člansko. Ne bi bilo slabo, ko bi bili komunisti nekaki kadroviki, ki bi znali veliko delavcev, ki bi obrabili seznanjeni z zgodovino partije, s herojstvi mladih delavcev in sekretarjev SKOJ in jim partija blizu. Zato bo tudi moja dolžnost, da bom prav vsakega neposrednega proizvajalca, kmet ali kateregakoli občana, ki sliši, da zanj v Zvezi komunistov zaradi neukosti ni prostora. Vsi morajo biti tako, da so bili že v najstnejši tisti komunisti, ki so izkazali predvsem z delom in s tem proti vsem nosilecem prostosocialističnega in protiuslužnega delovanja.“

Črnomaljski poročevalec

metliški tednik

Tri četrt vpisanih glasovalo ZA

Rezultati referenduma prijetno presenetili — Hitro ukrepati, da bo čez leto dni nova šola že stala — Tudi javni „proti“ je pogorel

V kočevski občini je bilo na dan referenduma, 30. maja, zelo prevečano. V Slovenski vasi je bil pred voliščem lep slavalok, volišče okrašeno, sredi vasi je stal visok mlaj z državno zastavo.

V Kočevju je, kot kaže, prišlo zaradi okrasitve volišča do nesorazmerja med mladinsko organizacijo in največjo skupnostjo, zato volišča niti niso bila najlepše okrašena, pač pa so mladinci delili volivcem pri vstopih v volišča svoje domiselne risbe, ki pozivale občane, naj glasujejo volišča po vaseh in vasi so bile

povsod lepo okrašene in tudi drugod so mladinci delili volivcem svoje risbe ali jih drugače pozivali, naj glasujejo ZA.

Cepprav so se volišča odprla šele ob 7. uri, so marsikje ljudje čakali že prej, da bi čimprej opravili svojo državljansko dolžnost. Med njimi je bil tudi 100-odstotni invalid Mirko Debeljak iz Slovenske vasi.

Seveda so bili nekateri tudi proti samopriskevku. Med njimi je bil Pavle Debeljak iz Mahovnika, ki je po zatrditvi občanel tokrat že drugič javno na obdelo obkrožil besedo PROTI, listek nato dvignil in ga pokazal volivcem, ki jih je bilo takrat precej na volišču, da so videli, kako

je glasoval, in ga nato spustil v skrinjico. Vendar je imel malo posnemalcev, saj je od 207 volivcev na tem volišču glasovalo vsega skupaj le 13 proti, 3 glasovnice pa niso bile veljavne.

Rezultati so bili presenetljivi: kar 9.305 volivcev ali 77,3 odstotka vseh volivnih upravičencev je glasovalo za uvedbo samopriskevka. Nihče ni računal na tak uspeh, ker občani že plačujejo in samopriskevke, na vrsti je posojilo za ceste, prispevek za potresno območje, razne podražitve in drugo. Sam občinski politični vrh je bil zaradi uspeha prijetno presenečen. Zdaj pa je treba zagotoviti, da se bo gradnja čimprej pričela in da bo čez dobro leto nova stavba centra za usmerjeno izobraževanje že stala, ker bodo sicer razočarani.

J. PRIMC

ASFALT IN KANALIZACIJA

Naselje Mestni log v Kočevju se je leta leta z gradnjo zasebnih stanovanjskih hiš hitro širilo, zdaj pa tam končujejo še urejanje naselja 53 stanovanjskih hiš. Zaradi tega so prebivalci tega območja najprej dosegli, da je bilo prestavljeno mestno smetišče z njihovega območja, nato so si zahtevali vodovod, zdaj pa je na vrsti gradnja kanalizacije in asfaltiranje cest oziroma ulic. Po pogodbi bo kanalizacija gotova že do 31. avgusta 1976, veljala pa bo 3,3 milijona dinov, ki jih bodo plačali vsi, kateri bodo kanalizacijo uporabljali. Do tega datuma bo dokončano tudi asfaltiranje, kar bo veljalo 920.000

PIONIRJI NA POHODU

V kočevski občini bo pohod pionirske brigade od 14. do 19. junija. Pionirska brigada bo prvi dan krenila od Jasnice prek Ložin do Stare cerkve. Naslednji dan bo prišla v Kočevje, 16. junija v Livold, 17. junija do Morave, 18. junija do Banja Loke in 19. junija v Farno na prireditveni prostor, kjer bo zbor pionirjev Jugoslavije.

Iz Kolpske doline

Gradnja nove asfaltne ceste od Broda na Kolpi do Delnic se letos nadaljuje. Naša lepa Kolpska dolina bo odprta svetu in oživali bodo tudi ti kraji. Stoletne želje prebivalstva se uresničujejo. Skrajni čas pa bi bil tudi posodobiti še cesto od Broda do Čabra, saj je tako slaba in ozka, da se težko srečujejo vozila, posebno večja. Med Grbajelom in Brodom na Kolpi na odseku Pritiske je že trikrat zdrnil s ceste velik tovornjak. Vse tri nesreče so se zgodile od februarja do 20. maja letos.

Zelo slaba in močno jamasta je tudi pot od hrvatskega Kužlja do slovenskega Kužlja in naprej do Lazov in Gladkole. Potrebna je popravila. Most čez Kolpo v Kužlju tudi peša, saj je že na dveh mestih počen in se bo nekega dne kar sesedel, če ne bodo nehali voziti po njem tovornjaki s tovorom.

JOŽE KRIŽ KUŽELJ

Taborniki spet delajo

medvedkov in čebelic priseglo — Starešina spet Ivica Varga — Odpri so novo kočo za Mestnim vrhom

Mesec mladosti so zelo svečano proslavili tudi kočevski taborniki, člani odreda „Svojni gozdovi“. Glavno proslavo so imeli 23. maja, ko so za Mestnim vrhom odprli svojo kočo. Ob tej priložnosti je prišlo 40 medvedkov in čebelic, ki so se podelili priznanja, odlikovanja in napredovanja.

Tabornikom je na proslavi najprej predsednik občinske organizacije ZSM Rudi Orel. Nato so jim prisegli in pred Titovo sliko prisegli o kočo za Mestnim vrhom. Taborniki sta spregovorila tudi predlagatelj taborniškega odreda „Bijela skala“ iz Ljubljane in predlagatelj gozdarstva.

Najbolj zanimivo je bilo priznanje za kurirsko delo in ob njem prepevali Na harmoniko je igral Cveto Kríž. Gostje so po proslavi ogledali lepo urejeno kočo in njeno okolico, kjer so taborniki postavili več šotorov. Zlati medvedki so bila zelo lepo urejena in v njem je bila zelo lepo urejena kuhinja.

KMALU OBČINSKA SEJA

V kratkem, predvidoma že okoli 10. junija, bo seja občinske skupščine, na kateri bo med drugim sprejet tudi odlok o plačevanju samopriskevke za gradnjo centra za usmerjeno izobraževanje. Samopriskevke so volivci izglasovali, zdaj pa mora biti urejeno še vse drugo, da bi se lahko začeli plačevati že s 1. julija letos.

Drobne iz Kočevja

OBRTNIKI ZA TOLMINSKO — Delegacija kočevskih obrtnikov je letosno pobudo nabirala med obrtniki. Akcijo vodi mojster Jože Križ. Nabrali so že nad 6.000 dinov. Akcija se traja. Veliko obrtnikov deluje v Kočevju in so dosegli vsaj 20.000 dinov, ko se vrnejo s terena dela domov. Obrtniki bodo

sodelovali tudi pri vseh ostalih akcijah za te namene.

BREZ Prenočišč smo — Težave so z izletniki, ki delajo izlete na Kočevje in nameravajo prenočiti v Kočevju. Večini ni znano, da v Kočevju ni prenočišč za skupine. Turistične in potovalne poslovalnice, posebno iz Stajerske in Koroške, bi morali opozoriti, da motel Jasnica ne obratuje več, čeprav so prospekti še vedno v obtoku. Opozoriti bi bilo treba tudi na preurejanje hotela „Pugled“. Prosvetni delavci iz Maribora so morali med potjo spremeniti ves program izleta. Pri prihodu prek Dolenjske so se odpeljali prenočevati v Ribnico. Drugi dan so se vrnili v Kočevje, a je celodnevni ogled mesta odpadl, ker jim je primanjkovalo časa.

VELIKO VESELIC — Dolina je prepleljena z lepimi in vabili na vrtno veselice v razne kraje. Čisti dohodek veselice je namenjen za delo društev in organizacij. Vsi plakati imajo na koncu vabila enoten vzklík: „Za jedačo in pijačo preskrbljeno“. Res je, da so te veselice dobronamerne oziroma v posredno pomoč prireditelju, kljub temu pa ne bi smeli imeti tako pretiranih ali celo odušerilskih cen.

KOČEVJSKE NOVICE

ČLANI KROŽKA — Na fotografiji so člani mlajše skupine dramsko-recitacijskega krožka osnovne šole Ribnica, ki so pred kratkim nastopili z dramatiziranimi Cankarjevima črticama „Otroci in starci“ ter „Sveto obhajilo“. Krožek vodi Marjanca Starc.

Več bo ostalo za razvoj

Manj družbenega proizvoda za prispevke izven gospodarstva, pa tudi za osebne dohodke

Dogovor o temeljnih srednjeročnega načrta občine Ribnica za obdobje 1976-1980 predvideva, da bo družbeni proizvod ribniškega gospodarstva naraschal letno za 6,7 odstotka.

Ustvarjeni družbeni proizvod (100 odstotkov), ki je bil razdeljen leta 1975 tako (leta 1980 pa bo predvidoma tako, kot navajamo v oklepaju): za samoupravno dogovorjene prispevke in obveznosti 23,4 odst. (18,8 odst.), za čiste osebne dohodke 39,4 (34,7), za skupno porabo v tozdih in stanovanjski prispevek 6,8 (5,8), za zakonske in pogodbene obveznosti 9,7 (8,9) in za sredstva za razširitev materialne osnove združenega dela 20,7 odstotka (leta 1980 pa 31,8 odstotka).

V dogovoru je predviden razvoj posameznih gospodarskih panog, pa tudi negospodarskih oziroma družbenih služb. O dogovoru bodo razpravljali delegatje na prihodnji seji vseh zborov občinske skupščine, veljati pa bo začel, ko ga bodo podpisali vsi udeleženci in ko ga bo sprejel izvršni svet.

Ze iz teh nekaj števil, ki smo jih zapisali, se da jasno razbrati, da je predvideno, da se bodo obveznosti gospodarstva za vse SIS pa tudi za druge zadeve občutno zmanjšale, oziroma

TRIJE NAJBOLJŠI

Za bronasto Vegovo priznanje je letos tekmovalo 60 matematikov iz ribniške osemletke, osvojilo pa ga je 30 učencev. Na občinskem tekmovanju se je pomerilo za srebrno Vegovo priznanje 69 učencev iz vseh šol v občini, osvojilo pa ga je 19. Na republiško tekmovanje so se uvrstili kot najboljši matematiki Tomaž Mihelič in Alenka Nadler iz osnovne šole Ribnica in Brigita Štupica iz osnovne šole Sodražica.

Mladi poročajo

Ostavka — Dosedanji sekretar predststva občinske konference ZSM Alojz Zbašnik je dal ostavko. Za vršilca dolžnosti so začasno postavili Mirana Lavriča.

VRŠILCI DOLŽNOSTI — Predsedstvo ZSM je določilo tudi vršilce dolžnosti predsednikov komisij predststva. Te komisije so: za informacijo in propagando, idejno-politično, za kadrovska vprašanja, za splošni ljudski odpor, za šport in kulturo.

V ORMOŽ — Na republiškem orientacijskem tekmovanju, ki bo 25. in 26. junija v Ormožu, bo sodelovala tudi ekipa iz Ribnice, v kateri bodo trije rezervni oficirji in trije mladinci. Tekmovali bodo v streljanju, topografiji, nočnem pohodu, orientacijskem pohodu in v kvizu.

RIBNICANJE V BIHAČU — Na pohodu AVNOJ bo letos po večletnem presledku spet sodelovala tudi mladinska ekipa iz Ribnice. Pohod se bo začel jeseni v Dražgošah in se bo po 10 dneh končal v Bihaču.

POMOČ MLADINE — Občinska konferenca ZSM je dodelila ribniški godbi na pihala 1.000 din pomoči, ker so godbeniki doslej vedno pomagali mladim, in to ne da bi kaj računali. Upajo, da bo tudi v bodoče sodelovanje dobro. Nekaj pomoči so bili deležni tudi posamezni razredi osnovnih šol Ribnica in Loški potok, vendar namensko za poučne izlete ob koncu šolskega leta.

M. G.

Park ali smetišče?

Za Malo goro so rekli Ribničanje, da bo njihov naravni park. Tu je Francetova jama, ob njej pa jamarški dom, prijetna izletniška točka Ribničanov. Vendar se ta naravni park hitro spreminja v pravo smetišče. Na vsakih 10 m je ob cesti kup odpadkov, ki smrdijo in kaze naravo ter kažejo nizko raven kulture občanov.

Ob uvedbi organiziranega odvoza smeti in plačevanja smetarine so se mnogi občani razburjali zaradi tega nepotrebnega izdatka, češ da bodo že sami odvažali, oziroma zakopavali smeti. Izbruhnila je prava smetarska vojna. Zdaj pa onesnažena narava opozarja, da odvoz smeti še vedno ni dobro urejen in da bi ga morali urediti verjetno še marsikje, kjer ga zdaj ni.

Včasih se je za čisto okolje zavzemala skupnost za varstvo okolja, ki bi jo morali že do letos osnovati na samoupravni osnovi (in razen te še skupnost za varstvo zraka), vendar je namesto tega popolnoma prenehala delati. Vzrok za nedelavnost je v tem, ker pač te skupnosti nihče ni poslušal, nihče ni resno jemal njenih opozoril. Samo sestanki, razgovori in pisanje pa je prenelo, da bi si zagotovili čisto okolje. Prišlo je celo tako daleč, da ustanovni člani ne plačujejo več članarine. Besed o čisti naravi je torej veliko, onesnažena narava pa še več.

J. PRIMC

PREDLOG: KAZNOVANJE

Krajevna skupnost Ribnica je že predlagala v kaznovanje nekaj občanov, ki odlagajo smeti na nedovoljenih krajih, se pravi izven določenih smetišč. Za Ribnico je smetišče v Mali gori, na desni strani ceste proti Francetovi jami. Tudi vsa druga naselja na območju KS imajo določena smetišča. Zal se še vedno najdejo občani, ki stresajo smeti povsod oziroma kar ob cestah. Tako je okolica Ribnice in ostalih naselij močno onesnažena. Jama Tentera je že skoraj zasuta s starimi štedilniki in drugo šaro.

NACRTOVANJE PO STAREM

V ribniški občini so se lani in letos zelo zavzemali, da bi načrtovali po novem, „od spodaj navzgor“, se pravi, da bi sestavili načrte najprej v tozdih, KS in SIS, nato pa šele občinski načrt pa republiški in zvezni. Vendar je odpovedala prav baza, se pravi tozdi, KS in SIS, zato bodo načrti očitno spet sestavljeni po starem, se pravi od zgoraj navzdol.

GLADOVI KIPI — Na nedavnih skupnih razstavah slik Rada Megliča in kipov Matije Glada, ki sta bili v Kočevju in Ribnici, so posebno pozornost pritegnili Gladovi kipi, v katerih je ohranil trajen spomin predvsem na prebivalce svoje rojstne vasi Banja Loka. Kipe o njih je oblikoval z veliko ljubeznijo. (Foto: Primc)

Ribniški zobotrebci

V KINO — V domu JLA bodo junija na sporedu naslednji filmi: 10. junija „Hočemo polkovnike“, 12. in 13. junija „Vozniško dovoljenje“, 16. in 17. junija „Nočna patrola“, 19. in 20. junija „Serif, to je država nasilja“, 23. in 24. junija „Igra z ognjem“, 26. in 27. junija „Tudi angelčki imajo radi „fižol“, 30. junija „Na meji norosti“.

KMALU PRETVORNIK — Pri starem gradu nad Ortnekom v ribniški občini so začeli postavljati televizijski pretvornik. Na tem območju so namreč doslej zelo slabo sprejemali ljubljanski spored, program ostalih stredišč pa sploh ne. Krajevna skupnost Velike Poljane je z RTV Ljubljana že lani podpisala pogodbo o gradnji, letos pa so se začela zemeljska dela. Pri gradnji bodo pomagali tudi vojaki. Denar za gradnjo bodo prispevali tudi lastniki televizorjev in RTV Ljubljana.

M. G.

Kaj je rekli tisti italijanski strokovnjak, ki je montiral stroje v enem najuspešnejših ribniških podjetij?

— Da bi pri njih za tako slabo delo in delovno disciplino dobili najkasneje v štirinajstih dneh vsi zaposleni odpoved.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

5. junija ob 13.20 uri - prvi krajec

TEDENSKI KOLEDAR (24)

Četrtek, 10. junija - Marjeta Petek, 11. junija - Barnaba Šobota, 12. junija - Flora Nedelja, 13. junija - Anton Ponedeljek, 14. junija - Metod Torek, 15. junija - Vid Sreda, 16. junija - Beno Četrtek, 17. junija - Lavra

LUNINE MENE

12. junija ob 5.15 uri - ščip

KINIO

BREŽICE: 11. in 12. 6. jugoslovanski barvni film Okovani šoferji. 13. in 14. 6. jugoslovanski barvni film Hitler iz našega salasa. 15. in 16. 6. angleški barvni film Vlak.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ZDRAVNIŠKA DRUŽINA NA GORENJSKEM išče gospodinjico. Nudimo vso oskrbo, komfortno stanovanje v novi hiši s posebnim vhomom in plačilo po dogovoru. Pišite na naslov: Ajda Lesjak, 61000 Ljubljana, Gestrinova 2. V UK vzamem vajenca za izučitev slikopleskarske obrti. Branko Simončič, Gradnje 7, Šmarješke Toplice.

ŠNAŽILKO IŠČE HIŠNI SVET bloka Trdinova ul. 5 C, Novo mesto. Podrobne informacije dobite na stanovanju Ferfolja (isti naslov) vsak dan po 15. uri. ZA POKLIC KUCHARJA IN NATAKARJA sprejmemo v uk več fantov in deklet. Pogoji: zdrav in dokončana osemetka. Nudimo nagrado po zakonu, brezplačno stanovanje in hrano, pranje ter nosimo vse stroške šolanja. Interesenti naj pošljejo ponudbe na naslov: "Fontana", 66280 Ankaran. TAKOJ SPREJMEM AVTOKLEPARSKEGA vajenca. Avgust Modic, Trdinova 49, Novo mesto.

STANOVANJA

ODDAM sobo in kuhinjo osebi ali družini, ki bi prevzela dopoldansko varstvo šestletnega otroka. Kastelic, Gubčeva 35, Novo mesto. MLADA ZAKONCA z dojenčkom iščeta stanovanje za dobo 1 do 2 let. Vesna Ostojič, Rojčeva 16, Ljubljana. ZA POLDNEVNO pomoč pri gospodinjstvu dam poštemu in marljivemu dekletu brezplačno hrano in stanovanje. Ostalo po dogovoru. Štefka Nepužlan, Pot na Zajčjo goro 5, Sevnica. GARSONJERO V LJUBLJANI prodam ali zamenjam za enako v Novem mestu ali do Metlike. Lahko tudi za nov vikend od Suhorja do Metlike. Naslov v upravi lista (1760/76). ODDAM optemljeno sobo v Metliki, Vinogradniška 17. PULJ-NOVO MESTO: Zamenja va stanovanja! Trisobno stanovanje v starem delu mesta Pulja zamenjam za enako ali manjše stanovanje v Novem mestu. Informacije ob delavnikih do 14. ure na telefon (052) 23-349 oziroma na naslov: Veronika Balaško, Pula, Trg republike 24/1.

Motorna vozila

PRODAM zastavo 1300. Informacije po telefonu 21-926. UGODNO prodam traktor Ursus (35 KM). Informacije v trgovini KZ, Komandanta Staneta 10, Novo mesto. PRODAM zastavo 125 PZ, letnik 1974, prevoženih 36.000 km. Oglej v petek po 14. uri v ulici Milana Majcna 11. MOTORNO KOLO TOMOS PUCH 175, prevoženih 27.000 km, prodam za 6.500,00 din. Pope, Brežice, Gubčeva 8. PRODAM ali zamenjam mini morisa za kakšen drug avto. Nedeljko Laban, Prešernov trg 2, Novo mesto, od 16. do 18. ure. SPACKA, letnik november 1963, ugodno prodam. Informacije po telefonu 22-505 od 15. do 17. ure. PRODAM FIAT 620, letnik 1969, generalno popravljeno in registrirano.

KOSTANJEVICA: 12. 6. ameriški barvni film Clovek v pušavi. 13. 6. honkongski barvni film Karate - jekleni fant. KRŠKO: 12. in 13. 6. angleški film James Bond 007 - živi in pusti umreti. 16. 6. nemški film Ljubezen je le beseda. MIRNA: 12. in 13. 6. ameriški barvni film El Cid. METLIKA: Od 10. do 13. 6. zahodnonemški barvni film Beg v zločin. Od 10. do 13. 6. slovenski barvni film Idealist. Od 16. do 20. 6. ameriški barvni film Kraljičina ogrlica.

NOVO MESTO KINO KRKA: Od 11. do 13. ameriški barvni film Ta čudovita bitja. 14. in 15. 6. italijanski barvni film Operacija Cohnor. Od 16. do 18. 6. ameriški barvni film Otroci železnice. RIBNICA: 12. in 13. 6. francoski barvni film Veseli regruti. SEVNICA: 12. in 13. 6. ameriški film Pirati v metroju. TREBNJE: 12. in 13. 6. ameriški barvni kriminalni film Izgubljenec. 16. 6. španski barvni kavbojski film Naboj za spomin.

ran. Hrovatič, Stranska vas 1, Novo mesto. PRODAM zastavo 101, letnik 1974. Franc Lukšič, Stranska vas 27, Novo mesto. NOVO KATRCO prodam - ponudbe na telefon 22-518 (068) Novo mesto. PRODAM osebni avtomobil. Naslov v upravi lista (1781/76). PRODAM osebni avto 850 fiat furgon z generalno popravljanim motorjem in karoserijo, gume nove. Cena 24.000,00 din. Oglej možen vsak dan. Mlakar, Zadovinec 2, Leskovec pri Krškem. PRODAM osebni avto Zastava 101, letnik 1975. Ciril Lukšič, Brod 58. PRODAM traktor Ferguson 35 KS. Janez Pavlin, Vel. Slatnik 18. PRODAM LADO, letnik 1975. Stanko Arh, Velika vas, n.h., Leskovec pri Krškem, dopoldne pa na telefon 21-538. AMD SEKCIJA NOVOTEKS razpisuje licitacijo za prodajo rabljene osebne avtomobila Zastava 750, letnik 1972. Izklicna cena je 7.000,00 din. Javna licitacija bo 14. junija 1976 ob 10. uri v delavnici AMD. Oglej je možen vsak dan od 8. do 14. ure. 10-odst. polog se vplača pri blagajniku AMD.

PRODAM

POCENI PRODAM hrastov parket (60 m²). Naslov v upravi lista (1746/76). STEBRE ZA kozolec in pribl. 1.000 kosov strešne opeke prodam. Kovačič, Nad mlino 55, Novo mesto. PO ZELO UGODNI ceni prodam malo rabljeno kosilnico za traktor Ferrari, Alojz Mavsar, Strma pot 17, Krško. PRODAM trajno žarečo peč Gorenje. Anton Gorenc, Mali Slatnik 25, Novo mesto. PRODAM priključek za prikolico (roko) za fiat 750 in škodo. Naslov v upravi lista (1759/76). UGODNO prodam nemški mlin Itrus Werke št. 6 s pokončnim kamnom φ 70 cm s pripadajočim elektromotorjem Sachsen Werke 9,6 KW, 955 obr/min, zaprte izvedbe. Prodaj tudi elektromotor Sachsen Werke 12,5 KW 1425 obr/min, z električnim zaganjačem, montiran na samostojnem prevoznem vozčku, pripraven za uporabo na različne priključke. Za informacije se oglašite pri Ivanu Zupančiču, 68270 Krško, Tomšičeva 6, telefon (068) 71-079. PRODAM dobro ohranjeno harmoniko. Jože Kočjaž, Vrhovo 3, Mirna peč. PRODAM enosobno prikolico z zavoro nosilnosti 800 kg, primerno za manjši traktor. Naslov v upravi lista (1770/76). POCENI prodam kosilnico Rapid rex univerzal z vozikom, jermico in žetveno napravo. Naslov v upravi lista (1771/76). UGODNO prodam seno na rastlji (travniki in vrt), približno 1.000 kg. Martinja vas 26, Velika Loka. PRODAM 2 ha sena, prvo in drugo košnjo. Jože Kozina, Zalag 7, Novo mesto. PRODAM rezervne avtomobilske dele za opel kadet, letnik 1968. Albert Lorber, Velike Malence 17, Krška vas. PRODAM 10 magnetofonskih kaset Scotch-C 90 (kromdoksidne) po 80,00 din in 10 navadnih po 50,00 din. Naslov v upravi lista (1789/76). PRODAM mlado plemensko kravo. Darovic, Ločna 26.

KUPIM

KUPIM gradbeno parcelo ali veliko njivo v okolici Velike Doline - Jesenice na Dolenjskem. Naslov v upravi lista (1689/76). SKOPNIKE kupim. Pavel Bernik, Pasterkova pot 2, 61231 Črnuče. KRŠKO ali brunarico kupim. Ponudbe z opisom na naslov: Pavle Bernik, Pasterkova pot 2, 61231 Črnuče.

POSEST

UGODNO prodam takoj vseljivo hišo v bližini Novega mesta. Voda in elektrika v hiši. Oglej vsak dan. Naslov v upravi lista (1739/76). PO UGODNI ceni prodam 16 arov vinograda na Bojniki, primerno za vikend. Zgledite se pri Antonu Alešniku, Vel. Poljane 25, Škocjan. NA SRÉMICU prodam parcelo, primerno za vikend. Erno Ivacič, 68270 Krško, Sremič št. 8. PRODAM stavbno parcelo v Straži. Naslov v upravi lista (1758/76). PRODAM takoj vseljivo obnovljeno zidnico-vikend (soba, kuhinja, vinska klet) z vinogradom na lepi razgledni točki v Soteski. Voda in elektrika, dostop z vsakim avtomobilom. Oglej 10., 11., 12. in 13. junija ves dan pri Šmalc ali Cilki Brišar, Soteska 51 pri Straži. VINOGRAD (22 a) z zidnico nad samostanom Pleterje prodam. Lep razgled, dostop z avtomobilom. Naslov v upravi lista (1774/76). PRODAM dve parceli na Drganjih selih, primerno za vinograd. Franc Pezdirc, Dol. Sušice 4, Dol. Toplice. ENODRUŽINSKO HIŠO z vrtom blizu železniške in avtobusne postaje v Višnji gori prodam. Naslov v upravi lista (1800/76).

RAZNO

POROČNI PRSTANI! - K moderni obleki - sodoben nakit! Dobite ga po naročilu ali izbiri pri zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta! IZGUBILA sem zlato zapetnico 1. junija na poti Nad mlino-konzolni most-Bršljin. Poštenega najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne. Staniša, Novo mesto, Nad mlino 20.

CESTNIKE

ATU oziroma sinu Tonetu Mežnaršičevima iz Prečne 32 čestitajo za god, sinu Tonetu pa želijo prijetno služenje vojaškega roka žena oziroma mama in sinovi oziroma bratje.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega ljubljenega moža, zlatega očka, sina, brata in strica

PETRA MAVRINA

iz Primožev št. 3

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nas v težkih trenutkih tolažili, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence, spremili pokojnika v tako velikem številu na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo dolgujemo posestvu Snežnik, govornikom tov. Vladu Prebliču, Andreju Pečniku, Martinu Kolariču in župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Pavla, hčerki Lidja in Mojca, mama, brat in sestre z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, tete in sestre

ANE ŠUŠTARŠIČ

iz Vel. Podljudna

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence, sosedom za podarjeno cvetje in pomoč v najtežjih trenutkih ter vsem, ki so pokojno spremili na njeno zadnji poti. Zahvala tudi župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: mož Matija, hčerki Marjana z možem, Tončka z možem ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi mojega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA TRAMTETA

upokoj. cestarja

se zahvalujemo vsem sorodnikom, prijateljem in vaščanom, ki so nam v teh težkih dneh stali ob strani. Iskrena hvala podjetju Tregrad iz Trebnjega, Cestnemu podjetju in Krki iz Novega mesta, Kolinski z Mirne in Jutranjki iz Sevnice za vence in cvetje. Hvala župniku za opravljeni obred in vsem, ki so dragega pokojnika spremili na zadnji poti.

Žalujoci: žena Ivanka, otroci Jožko, Stane, Rafko, Silva z družinami, Ivan in Metka ter drugo sorodstvo

V SPOMIN

16. junija mineva leto dni, odkar je prenehalo biti srce naše ljube žene, mame in stare mame

MARIJE OMERZEL

rojene UMEK iz Pečic

Nepričakovano si odšla in nas pustila same. Tih in prazen je ostal naš dom, ko te ni med nami. Vedno se te bomo spominjali mi, tvoji žalostni, ki smo te imeli radi.

Vsi tvoji

OBVESTILA

VGRAJUJEM vse vrste rolet in žaluzij, kakor tudi aluminijaste karnise po meri. Lojze Medle, Roletarstvo, Novo mesto, Žabja vas 47 (pri transformatorju). VALILNICA NA SENOVEM obvešča svoje stranke, da prodaja 1 leto stare kokoši, bele, težke in rjave, srednje težke, zelo dobre nesnice, domače hranjene, po ugodni ceni. Dobite jih lahko vsak dan. Istočasno obveščamo, da se dobijo enotajni piščanci do 30. junija. Priporoča se Mijo Gunjilac, 68281 Senovo, telefon 75-375. ODPRI sem novo obrt. Obnova in izolacija starih, že uporabljenih dimnikov. Martin Kastelec, Gotna vas 15 a, 68000 Novo mesto. PRIPOROČAMO popravila Iskrinih TV sprejemnikov, tudi na domu. Brežice in okolica: ponedeljek in torek, Novo mesto: četrtek in petek. Naročila sprejemamo na naslov: Iskra servis, Prekopa, telefon 85-538. AVTOKLEPARSTVO AVGUST MODIC, Trdinova 49, Novo mesto, obvešča cenjene stranke, da bo delavnica zaprta od 4. julija 1976 do 4. avgusta 1976 zaradi letnega dopusta.

V SPOMIN

15. junija bo minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, očka in stari ata

JANEZ GRABNAR

z Malega Kala pri Mirni peči

Vedno se te spominjamo, v naših srcih je praznina in bolečina, ki bo ostala večna. Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

Žalujoci: žena Jožefa, otroci Jože, Marija in Ida z družinami

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš oče, stari oče in dedek

JANEZ KOVAČIČ

z Golobinja pri Mirni peči

Iskreno se zahvaljujemo vaščanom, sorodnikom in ostalim za pomoč, v najtežjih trenutkih, za podarjene vence in cvetje ter izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se vsem, ki ste pokojnika spremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: sinova Lojze in Miro ter hčerke Milka, Jelka, Tilka in Kati z družinami, brat, sestra in drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Splichal (urednik Priloge), Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Oblikovalec Priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 5 din - Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon (068) 23-611 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelomi: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

CETRTEK, 10. JUNIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Slovenska umetna pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Zvoki znanih melodij v izvedbi velikih plesnih orkestrrov. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Dušan Tečaji: Kaj je v vinarstvu pokazal vinogradniški kongres v Poreču. 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Iz glasbenih šol. 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.45 „Vrtljak“. 17.05 Studio ob 17.00. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Kampača. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska instrumentalna glasba. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

PETEK, 11. JUNIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestrrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - mag. Jože Oswald: Sezonski poljedelski nasveti za Primorsko. 12.40 S pihalnimi godbami. 14.05 Mladina poje. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Z Ansambлом Bojana Adamiča. 17.05 Studio ob 17.00. 18.00 Domači glasbeni umetniki. 19.40 Minute z ansambлом Mihe Dovžana. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 12. JUNIJA: Od 0.05 do 5.00 Nočni zabavni radijski spored. 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Aleš Kmeclj: Uspehi domače selekcije kokoši. 12.40 Veseli domači napevi. 14.05 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 S knjižnega trga. 17.05 Na poti v Colombo. 17.30 Gremo v kino. 19.40 Minute z ansambлом Deča Zgurja. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Radijski radar. 21.15 Za prijetno razvedriljo. 21.30 Oddaja za naše izselence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 13. JUNIJA: Od 0.05 do 5.00 Nočni zabavni radijski spored. 8.07 Radijska igra za otroke. 8.38 Skladbe za mladino. 9.05 Še pomnite, tovariši... 10.05 Išče mo popevko poletja. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.

14.05 Nedeljsko popoldne. 16.00 Radijska igra. 19.50 Lahko noč, otroci. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 V lučeh semaforjev.

PONEDELJEK, 14. JUNIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 20 Pet minut za novo pesmico in pozdravi za mlade risarje. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 13.00 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Milica Oblak: Pomen in način selekcije v nasadih črnega ribeza. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Z Zabavnim orkestrom RTV Ljubljana. 17.05 Studio ob 17.00. 18.25 Zvočni signali. 19.40 Minute z ansambлом Lojzeta Slaka. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Za ljubitelje jazz.

TOREK, 15. JUNIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih šol. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Franc Skušek: Pomen

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 27. 5. do 2. 6. 1976 so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Korelc iz Straže - Renato, Hedvika Lapajna iz Kočevja - Majdo, Jožica Mešojedec s Senovega - Igorja, Marica Mihelič iz Črnuča - Armanda, Albina Pirc iz Zdol - Igorja, Ana Pleterski iz Krškega - Dejana, Jožica Redek iz Smarjete - Boštjana, Franciška Udovič iz Vrtače - Lidjo, Vida Recej iz Šmalčje vasi - Petro, Mira Vladič iz Metlike - Gora na, Marija Kokotec s Senovega - Evo, Slavka Mlakar iz Ostroznika - Natašo, Navenka Stokič iz Kanižarice - Sribislava, Ivanka Cvitkovič iz Gribej - Nado, Danila Sikošek iz Brestanice - Nataša, Angela Tisov iz Stranja - Natalijo, Boža Schwenner s Potoka - Sabino, Anica Petanjčič iz Šmihela - Barbaro, Lidija Saje iz Gornjih Jesenic - Viljema, Ana Bajuk iz Radovičev - Jožeta, Marija Colarič iz Kostanjevice - deklico, Darinka Džankovič iz Gornje Straže - deklico, Sonja Marc iz Dolenjskih Toplic - deklico, Ana Rangus iz Velikega Bana - deklico, Marija Florjančič iz Brinja - deklico, Anica Cenar iz Kobil - deklica, Alojzija Vavtar iz Krtine - deklico in Jožeta Cvetan iz Cikave - Branko. - CESTITAMO!

higijene pri zreži telet. 12.40 Po domače. 14.05 Skladbe za mladino. 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Spomini in pisma. 17.05 Studio ob 17.00. 18.00 Koncert po željah poslušalcev. 19.40 Minute z ansambлом Milana Ferleža. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 21.30 Zvočne kaskade. 22.20 Pota jugoslovanske glasbe. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 16. JUNIJA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Za mlade radovedneže. 9.25 Zapojmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Urednikov dnevnik. 12.10 Opoldanski koncert lahke glasbe. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Vladimir Puhek: Uspevanje tujih drevesnih vrst na našem Krasu. 12.40 Igrajo vam slovenske pihalne godbe. 14.05 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto vrtljak“. 16.45 Sprehodi instrumentov. 17.05 Studio ob 17.00. 18.00 Iz repertoarja zborov jugoslovanskih radijskih postaj. 19.40 Minute z ansambлом Mojmirja Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jazz. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

V času od 20. do 26. maja 1976 so v novomeški porodnišnici rodile: Jožeta Pinterič iz Zdolkega - Jožeta, Vera Strel iz Mirne - Majo, Gizela Dragan iz Golobinjke - Lidjo, Jožeta Frkolj iz Hrastulja - Jernejo, Anica Vene iz Skočjana - Roberta, Marija Matkovič iz Kvasice - Damjana, Anica Zupančič iz Regrče vasi - Suzano, Dunja Obrč iz Dolnje Težke vode - Matejo, Simona Kranjc iz Gabrijel - Andreja, Nedeljka Knezetič iz Metlike - Roberta, Nada Šimec iz Gribej - Andreja, Milena Papež iz Trebče vasi - Marcelo, Darinka Blagojevič iz Črnomlja - Danijela, Jožica Mihalič iz Podhoste - Slavka, Franciška Crnogoj iz Žuzanberka - Andrejo, Fatima Džanaberkič iz Velike Bučne vasi - Vesmina, Tončka Ambrožič iz Bereče vasi - Igorja, Nada Kavšek iz Jadranka Gregorec iz Podsuseda - deklica, Zorica Poteša iz Brežic - Tatjana, Katarina Fulir iz Strmca - Tomislava, Dragica Bogolin iz Samobora - deklica, Marija Avenak iz Senovega - deklica, Vesna Čačkovič iz Zagreba - Vaneso, Ružica Piršič iz Rud - Marino, Jelka Kos iz Brežic - Matejo, Mirjana Memič iz Domaslova - deklica, Stefica Mišič iz Slanega dola - deklico, Marija Ferjančič iz Jereslavca - deklico, Ivana Kolman iz Ribnikov - deklico. - CESTITAMO!

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 11. JUNIJA: 17.10 Križem krazem - 17.20 Morda vas zanima: Esperanto - 17.55 Obzornik - 18.10 Slovenski rock: Salamander, barvna oddaja - 18.40 Mozaik - 18.45 Začetek odkrivanja, Sončni sateliti, barvna filma s festivala znanstvenih in tehničnih filmov - 19.15 Risanka - 19.20 Cirkak - 19.30 TV dnevnik - 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar - 20.00 Propagandna oddaja - 20.05 Koncert akademskega pevskega zbora „Tone Tomšič“ - 21.05 Propagandna oddaja - 21.10 Človek brez meja, barvna serija - 21.40 Barvna propagandna oddaja - 21.45 TV dnevnik - 22.00 Helena, sodobna ženska - serijski barvni film

SOBOTA, 12. JUNIJA: 17.35 Raziskave možgan, barvna oddaja - 18.05 Obzornik - 18.20 Mozaik - 18.25 Veliki raziskovalci - barvna serija - 19.15 Risanka - 19.20 Cirkak - 19.30 TV dnevnik - 19.35 Tedenski zunanjepolitični komentar - 19.55 Propagandna oddaja - 20.00 Sanson po naše - 20.30 Letujte z nami, barvna oddaja - 20.40 Včeraj, danes in jutri, barvni film - 22.35 TV dnevnik - 22.50 Propagandna oddaja - 22.55 625

NEDELJA, 13. JUNIJA: 8.45 Poročila (Lj) - 8.50 Za nedeljsko dobro jutro: Ansambel Bisernica in Gorenjci, barvna oddaja (Lj) - 9.20 625 (Lj) - 10.00 Bitka za ranjence, barvna nadaljevanka TV Zagreb (Lj) - 10.45 Otroška matineja: Mihec iz Loenneberga, Zgodba o Poluhcu, barvni oddaji (Lj) - 11.25 Mozaik (Lj) - 11.30 Kmetijska oddaja (N. Sad) - 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj) - Nedeljsko popoldne: Slavonska popevka 76 - Veseli tobogan: Videm Dobropolje - Morda vas zanima: Esperanto - 16.00 Rokomet Jugoslavija: SZ (Zenske) (Bg) - Letujte z nami, barvna oddaja - Poročila - Okrogli svet - 17.40 Gospa ministrica, celov. film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 20.00 A. Diklić: Salaš v malem ritmu, barvna nadaljevanka TV Beograd (Lj) - 22.10 TV dnevnik (Lj)

PONEDELJEK, 14. JUNIJA: 17.10 Zgodbe o Poluhcu, barvna oddaja (Lj) - 17.25 Otroški film (Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Mozaik (Lj) - 18.10 Veslanje, barvna oddaja (Lj) - 18.35 Odločamo (Lj) - 18.45 Mladi za mlade, oddaja TV Titograd (Bgd) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak

(Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 B. Kops: Jutri bo še lep dan, barvna drama (Lj) - 21.15 Kulturne diagonale (Lj) - 21.45 Mozaik kratkega filma (Lj) - 22.10 TV dnevnik (Lj)

TOREK, 15. JUNIJA: 17.10 Vrtec na obisku: Na sprehodu, barvna oddaja (Lj) - 17.25 Uganka silvercronskega gradu, barvna oddaja (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Ne prezrite (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Narodna glasba (Bgd) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Diagonale (Lj) - 20.50 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 20.55 Šiškov: Mračna reka. TV

8.08 Glasbena matineja (Lj) - 22.00 TV dnevnik (Lj)
SREDA, 16. JUNIJA: 17.10 M. Golar: Zgodbe o Verzejcih, II del (Lj) - 17.25 Jugoslovanski navici, barvni film (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Svetovni film 76 - barvna reportaža (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Glasbeni amaterji (Priš) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Film tedna: Joe, tudi to je Amerika, barvni film (Lj) - 21.45 Majhne skrivnosti velikih mojstrov kuhinje (Lj) - 21.50 TV dnevnik (Lj) - 22.05 Nogomet Nizozemska: CSSR, posnetek (Lj)

CETRTEK, 17. JUNIJA: 17.20 Cvetlične pravljice, barvna oddaja (Lj) - 17.35 Pisani svet, barvna oddaja (Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.30 AKU - Skrivnost velikonočnih otokov, II del (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.10 Nogomet Jugoslavija: ZRN - prenos (Bgd) - pribl. 22.00 TV dnevnik (Lj)

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

1. junija so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Dako Tončič, Miha Preskar, Viljem Udovič, Ivan Ašič, Marija Dobovičnik, Anica Stankar, Jože Zorc, Vlado Drenovec, Jože Rozman, Tončka Janc, Anica Ilič, Milena Žitnik, Milan Močnik, Franc Luzar, Ivan Radoš, Martina Koracin, Franc Cesar, Stefa Pugelj, Alojz Tekavec, Mirko Nilič in Niko Reba, člani Novoteksa Novo mesto; Franc Čedeljič, član Iskre Novo mesto; Janez Štrbenec in Dominik Duh, člana SOB Novo mesto; Marija Radič in Renata Bevc, članici Laboda Novo mesto; Mladen Štampalija, Darko Kavšek, Alojz Novak, Rudi Udovič, člani Krke - tovarne zdravil Novo mesto; Jože Bele, Vinko Bojanc, Martin Kočevar, Martin Potočar, Ivan Črnugelj, Fanika Tekavec in Stanko Kopar, člani IMV Novo mesto; Anton Rajer, član Javnih skladišč Novo mesto; Franc Saje, Ivan Stopar in Franc Lukičič, člani Novovesla Straža; Jože Goršin, mizar iz Bršlina; Peter Simčič, Jože Volčjak, Rudi Kuplenk, člani Novograda Novo mesto; Franc Novak Režka Zevnik, člana G. G. Novo mesto; Danijel Brežovar, član Pionirja Novo mesto; Marta Zorc, gospodinja iz Dolža; Nežka Božič, upokojenka iz Dolža; Alojz Hočevar, član Industrije obutve Novo mesto; Ivan Kopina, član Gorjancev Straža; Branko Umek, član Mercatorja Novo mesto.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 26. maja do 3. junija so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Šimac iz Jelenčaka - Suzano, Katica Matkovič iz Nove vasi - Bojana, Vera Ladovič iz Brezja - deklico, Stoja Frigelj iz Gaja - deklico, Barica Zaringer iz Grdanje - deklica, Zdana Rukelj iz Senkovca - deklico, Nada Horvat iz Gradne - deklica, Andelka Fabek iz Samobora - deklico, Liljana Vrančič iz Domaslova - Dalibora, Anica Govekar iz Sevnice - deklica, Marija Radej iz Leskoveca - deklica, Burda Beljak iz Dubrave - Tanjo, Marica Glavač iz Gradne - Anico, Angela

Bratanič iz Bukoška - deklica, Cveta Semenič iz Brežic - deklica, Brigita Ogorevc iz Brezine - deklico, Marija Škrlec iz Brezja - deklica, Marija Iskra - Kolenc iz Krškega - Petra, Mirjana Vlašič iz Samobora - Kristino, Vida Habinc iz Šentlenarta - Natalijo. V času od 17. do 26. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Jožeta Perc iz Luga - Marjetko, Vera Pongrac iz Radakovega - deklica, Vjekoslava Kocijan iz M. Gorice - Ireno, Stefa Zibert iz Leskoveca - deklica, Ivka Oslakovič iz Samobora - deklica, Zdenka Zorc iz Samobora - deklica, ing. Vesna Vugrinec iz Samobora - Davom, Anika Burič iz Male Gorice - Kristijana, Danijela Jazbinšek iz Sevnice - Petra. - CESTITAMO!

Ljudje so hodili tam križem po vežah, hodnikih in stopnicah; gosposki in kmečki ljudje, moški in ženske; in vsi so imeli skrb na obrazu in vsem se je mudilo; kakor semenj je bil. Jernej ni vedel, če bi na desno ali na levo, po stopnicah ali naravnost. Pozdravil je gosposkega človeka, vprašal ga je po sodnikih, gosposki človek pa je pogledal, skomizgnil je z rameni in je hitel dalje. Tako je stal Jernej tam s klobukom v roki in ni vedel kam. Pa so se nenadoma oglasili na stopnicah kričeči glasovi, debel moški glas in tenek ženski. „Razbojniki! Razbojniki! Razbojniki!“ Prišla sta s težkimi koraki po stopnicah, oba dva od srda zaripljena v obraz. Ženska, prazniško oblečena, je imela v rokah dežnik in culo, moški pa je tolkel za gorjačo po kamnitih stopnicah. Od zgoraj je zaklical miren glas, ki se mu je poznalo, da je gosposki; tako je bil sladkast in uglajen. „Premišljuje svoje besede, človek, da jih pozneje ne boš preišljujeval!“ Jernej se je čudil in kakor strah mu je seglo v srce. Napotil se je po stopnicah, toda šel je poča-

si, kakor da bi nosil težak tovor. Še je slišal od daleč, kako je tolkla na kamnita vežna tla gorjača kmetova. „Tudi on je rekel... da je iskal pravičnih sodnikov, pa so ga zalotili razbojniki...“ Tako je stal Jernej vrh stopnic in je čakal, da bi ga kdo ogovoril ter poprašal po opravkih. In res je prišel mimo mlad človek, pogledal je dolgega Jerneja, ki je stal tam s culo in škornji, in se je ustavil. „Kaj pa vi?“ je vprašal. „Tako je: ne vem, kam bi, ali na desno ali na levo, ko je hiša pravice tako velika. Povejte mi, kje so sodniki!“ „Mladi človek se je zasmejal. „Sodnikov je tukaj mnogo, ljubi oče - katerega iščete in čemu?“ „Pravičnega sodnika iščem, ni mi do imena in obraza. Tako je stvar: delal sem štirideset let, ustanovil sem dom in hišo. Bistro pomnite: ustanovil sem dom in hišo. Zdaj pa rzsodite: čigava je jablan - ali tistega, ki jo je sadil in cepil, ali pač tistega, ki je klatil jabolka, ko so dozorela?“ - Zakaj rekel je: na, delal si štirideset let, ustanovil si dom in hišo, zdaj pa pojdi po svetu in išči svoje pravice! Pa nisem obupal, šel sem po svetu, iskal pravice, in tako sem prišel. Kam naj se napotim, prijatelj, kje naj potrkam, ko je toliko du-ni.“ Ni več stal sam mladi človek, troje že jih je stalo pred Jernejem. In vsi so gledali veselo in vsi so se smejali. Jernej je bil osupel in užaljen. „Povejte mi, ko vas je toliko in ko ste učeni!“ Suh bradač, ki je imel naočnike, si je pogladil brado in se je blago nasmehnil. „Ali so vas klicali?“ je vprašal. „Kako klicali? Sam sem prišel, po svojo pravico sem prišel! Kako bi me klicali, pravico mi ponujali, ko se ne vedo za pravdo Jernejovo? Razložil bom, pa naj presodijo!“ „Ali imate napisano tožbo?“ „Čemu napisano? Kakšno tožbo? Nikogar ne tožim: meni pravico, drugim ne krivice! Ne maram, da bi koga, pa če je velik negodnik, vklepali zaradi mene, ali da bi ga obešali. Tudi ni potreba, da bi jezicni dohtarji, malopridneži, pisali mojo pravdo: brati znajo sodniki, ampak tudi ušesa imajo, da poslušajo. Pokažite mi, kam naj potrkam!“

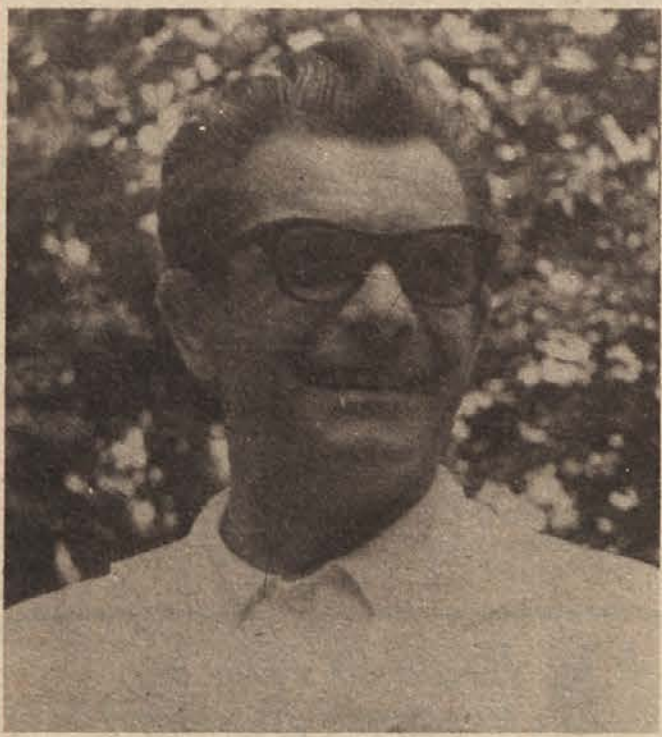
S pogledali so se, ki so stali pred Jernejem, bradač pa se je vdrug nasmehnil in je rekel: „Pojdite za mano, da vam pokažem, kje so pravični sodniki!“ Jernej je šel z njim in vsi, ki so poslušali, so šli za njima.

XII

Prišli so do duri, ki so bile odprte na stečaj. V izbi je stal za široko mizo mlad človek, ki je imel svetle brke in vesele oči. Ozrl se je in je bil osupel, ko je ugledal dolgega Jerneja in njegovo procesijo. Bradač je pokazal preko rame s palcem na Jerneja, pomežiknil je prešerno in se je nasmehnil in je rekel: „Tebi, Košir, ki si človek humorja, priporočam in izročam popotnika, ki išče pravičnih sodnikov na tem svetu. Razloži mu, čigava je jablan: ali tistega, ki jo je zasadil, ali tistega, ki jo je otrešel?“ Tako je uganjal burke s pravico božjo. Mladi sodnik pa se ni smejal, temveč namršil je svetle obrvi. „Čemu komedije? Kdo ste vi, človek, in koga iščete?“ Jernej je stopil blizu predenj. „Jernej sem z Betajnovce in krivico so mi storili. Zato sem se napotil po svetu, da bi poiskal pravice, ki jo je Bog poslal in ki jo hranijo sodniki v svojih bukvah.“ „Kakšno krivico so vam storili? Koga tožite in čemu?“ „Nikogar ne tožim, zakaj potreba ni in ne maram, da bi trpeli ljudje zaradi moje pravice. Če nasitite mene, ni potreba, da bi bili drugi lačni. Tako se je zgodilo, kakor bom povedal: še otrok bi rzsodil, kako bi ne rzsodili vi, ki ste učeni in poznate postavlo! - Delal sem štirideset let na Betajnovci; ni toliko zemlje, da bi jo z dlanjo pokrili, ne na polju ne na senožeti, kamor še ni bil kanil pot od mojega čela. Tako sem delal štirideset let in Bog je obilno blagoslovil to moje delo. Pa je umrl stari Sitar, pa je prišel sin njegov, negodnik, in je rekel, v prešerni pijanosti je rekel: Jernej, zdaj poveži culo in pojdi, zakaj, Jernej, zdaj sem jaz gospodar; zdaj si dodelal, zdaj si star in nadložen, ne maram te več; ni več kota zate v

domu, ki si ga sam postavil in ga varoval vsega hudega, ni več zate kruha, ki si ga sam pridelal; le vzemi popotno palico pa pojdi, kamor ti je pot! Tako je rekel; je rzsodil sam zoper pravico in postavlo, da je jablan tistega, ki jo je otrešel, ne tistega, ki jo je zasadil. Jaz pa sem šel in sem se napotil iskat pravice, ki jo je Bog poslal na svet in ki je človeška sila ne more rzsoditi. Rzsodite!“ Tako je govoril Jernej, počasi in po vrsti, brez hinavščine. Mladi sodnik pa je poslušal in je gledal žalostno. „Le vrnite se,“ je rekel, „vrnite se na Betajnovce k svojemu gospodarju, ki je trd in krivičen, in mu recite: spoznaj pravico, bodi usmiljen, daj mi kot v svoji hiši, kos kruha na stara leta! Recite mu tako, pa mu bo žal in bo spoznal svoj greh in bo storil, kakor boste prosili!“ Osupel je poslušal Jernej take besede; dolgo je molčal. „Kaj ste sodnik?“ „Sodnik sem.“ „Pa ste rzsodili po pisani in božji pravici?“ „Tako sem rzsodil.“ Visoko se je ravnal dolgi Jernej, za glavo je bil višji od sodnika in od lenuhov, ki so stali pred durmi. „Jaz pa rečem, sodnik, da niste rzsodili ne po človeški ne po božji pravici! Kaj je Bog ukazal, da se zavali negodnik na posteljo, ki sem jo jaz sam postiljal in ravnal trdih štirideset let? Kaj je Bog zapovedal, da naj pogine v jarku Jernej, ko si je postavil lepo hišo in topel hram? Odprite bukve: ne znam brati, pa bi rad videl od daleč tiste črne besede, ki so tako naredile in zapovedale. Pokažite: tudi vezavo bi rad videl tistih bukev in črno obrezo! Ali je tam zapisano, povejte: delal si, s kravo si gnojil, da je visoko pogнала pšenica, da se je cedila trava od soka; zdaj pa, ko si star in nadložen, ko ni več krvi, da bi z njo gnojil; zdaj pojdi! Če je zapisano, povejte, da naj Jernej, kadar je napolnil šrambe in kašče, hodi od vasi do vasi, od hiše do hiše, v nadlogo ljudem in psom, ter prosi vbogajme skorje kruha? To mi povejte! In še mi razložite, kako da ravnam zdaj s svojim delom, kam bi z njim; v zemljo je zakopano, pač za klaftro globoko - kako naj ga izkopljem? Kako naj ga povežem v culo, na ramo za denem? Mojih štirideset let - kako naj jih spravim. kako zauživam na zapečku?“

Zlato za zvestobo

„Kar ti bodi! Si že navajen,“ prigovarjajo Frančku Veseliču sodelavci v kolektivu splošne bolnišnice v Brežicah, kadar je treba prevzeti kako funkcijo. Doslej je uspešno opravljal veliko družbenih dolžnosti v organizacijah, društvih in samoupravnih organih, zato mu zaupajo. Najbolj zvest je bil delu v sindikatih in za svojo zvestobo je letos prejel zlati znak. Za visoko sindikalno odličje je nekoga večera povrnitvi iz službe zvedel iz brzojavke. Bil je prijetno presenečen nad tolikšno pozornostjo do njegovega družbenopolitičnega dela, saj se po lanskem srebnem znaku ni nadejal še zlata.

Franček Veselič je zaposlen kot nadzorni medicinski tehnik na kirurškem oddelku bolnišnice. V Brežicah je že od 1948. leta. Rodil se je v Zavrću ob vznožju Haloz s trto ob zibelki. Najbrž ga prav zato nadvse miha delo v vinogradu na Bizelskem, kjer prebije mnoge proste urice. Vse opravlja sam; veže, koplje, koli, škropi, trga in kletari. To mu je zadnje čase prijetno razvedrilo, vendar se kljub vsemu ne odpoveduje družbenopolitičnim dolžnostim.

„Če nisem odnehal takrat, ko je bilo delo zaradi slabih materialnih in drugih razmer mnogo težje, tudi zdaj ne bom,“ zagotavlja v prepričanju, da človek ne sme nikoli odnehati. Del bremena in odgovornosti prehaja na mlade, ni pa prav, da bi se z leti otrese vsega po vrsti. Priznanje, ki ga je prejel, mu daje nov polet, novo voljo.

Pot družbenopolitičnega delavca je nastopil že kot

mladinec, kot skojevec, in jo nadaljeval kot član Zveze komunistov, v katero so ga sprejeli 1948. leta. Delo v sindikatu mu najbolj leži, zato se mu je tudi največ posvečal. V delovni skupnosti bolnišnice sta s primarijem dr. Glušičem več kot desetletje izmenoma opravljala predsedniško oziroma tajniško dolžnost. Tovariš Franček je razen tega veliko delal v občinskem sindikalnem svetu kot član predsedstva in enkrat celo kot predsednik, v prostem času seveda. Uspešno je vodil občinski odbor sindikata družbenih dejavnosti in bil večkrat član sindikata zdravstvenih delavcev Slovenije. V občinski gasilski zvezi se udeležuje kot sanitetni referent, Rdečemu križu pa vneto pomaga pri organizaciji krvodajalstva. S svojimi izkušnjami je vedno pripravljen za pomoč. V delovnem kolektivu bolnišnice je aktiven tudi v osnovni organizaciji ZK in v samoupravnih organih.

Trenutno je predsednik enote za družbeno pomoč pri gradnji stanovanj v občini. Veliko si prizadeva za reševanje perečih stanovanjskih razmer še od časov, ko je predsedoval upravnemu odboru solidarnostnega sklada. Skrb za delavca, za sočloveka želi uveljaviti prav na tem področju. Potrebe po stanovanjih so še velike, zato meni, da bi morali pospešiti graditev. Mnogi občani imajo sicer streho nad glavo, a živijo v zelo bornih razmerah, iz katerih se brez učinkovite družbene pomoči ne morejo izkupati. Tovariš Franček je na njihovi strani.

JOŽICA TEPPEY

Prišel je, prišel, zeleni Jurij

Na letošnjem, že 14. jurjevanju bo v soboto in nedeljo v Črnomlju nastopilo deset folklornih skupin iz Bele krajine in gostje iz Beltincev

Ena največjih slovenskih folklorno-turističnih prirediteljstev vsako leto privabi na prireditveni prostor v Črnomlju več tisoč obiskovalcev. Letošnje jurjevanje, ki bo v soboto in nedeljo, 12. in 13. junija, bo že štirinajsto.

Nastopilo bo deset belokranjskih skupin in gostje iz Beltincev. Sestavljalec programa Janez Kure zagotavlja, da bo letošnje jurjevanje še

posebno zanimivo in bogato, saj bodo nastopile kar štiri skupine kresnic, kolikor jih do sedaj še ni bilo: iz Dragatusa, Vinice, Adlešičev in Preloke. Viničani bodo spet pripeljali svojega Jaza, ki bo oživil lik nekdanje zelo popularnega ljudskega godca z viniškega konca, ki je razveseljeval ljudi z igranjem na orglice na gudačo.

Namesto običajnega veznega teksta bodo posamezne točke programa letos povezovala izbrane pesmi belokranjskega rojaka Otona Zupančiča, ki govore o jurjevanju, kresovanju, zemlji, zelenju, radostih.

V soboto bodo na programu kresovanje, semiška ohcet ter plesi folklornih skupin iz Adlešičev, s Preloke in Vinice; v nedeljo bo prva nastopila črnomaljska skupina z zelenim Jurijem, nato se bodo zvrstile folklorne skupine iz Starega trga, Predgrada, sledil bo ples črnomaljskih purgaric, nastop skupine iz Bojanec ter gostov iz Beltincev, Metličani pa bodo s „turnom“ sklenili letošnje jurjevanje. V nedeljo zjutraj bo Črnomaljske zbudila budnica godbe na pihala. V sprevedu skozi mesto bodo šli tudi piskarji in trobentači v narodnih nošah. A. B.

PREHITRO IN PO SREDI

V Lončarjevem dolu se je 5. junija dopoldne zgodila huja nesreča. Z neregistriranim traktorjem je peljal sicer pravilno po desni strani Alojz Klenovšek s Podvrha. Vozil je proti Sevnici, med potjo pa je nasproti pripeljal prehitro in preveč po sredi ceste avtomobilist Martin Maroša iz Sevnice. Ta je zavrl in ga je zaneslo, tako sta s traktorjem trčila. Huje je bil ranjen Jože Mešiček z Zigarskega vrha, ki je sedel kot sopotnik v osebnem avtomobilu, nekaj prask pa je dobil tudi voznik Maroša. Gmotno škodo cenijo na 8.000 dinarjev.

HUDO NEURJE

V sredo, 2. junija, se je nad delom Kolpske doline, ki je v kočevski občini, zlilo hudo neurje in povzročilo veliko gmotno škodo. Ob pol dvanajstih se je skorajda popolnoma stemnilo. Vrtinčasti vihar je lomil drevice. Bliski so trgali nebo, iz kategega je padal snežen dež. Bližnji potoki so hipoma narastli in se bobneč in valeč zlivali v Kolpo, ki ni mogla sprejemati vse vode, zato so potoki preplavili mnoga območja.

Na šolskem dvorišču v Fari se je zrušil visok topol. Zgrmel je prav na avtomobil učiteljice Vere Cimprič, ki je v zadnjem hipu odskočila v šolsko zgradbo. Takega neurja ne pamnijo domačini že mnogo let nazaj. Opustošilo je polja in vrtove ter uničilo posevke, ki so letos izredno lepo kazali.

M. VOLF

MED DELOM: LOP PO GLAVI

4. junija popoldne je prišlo do delovne nesreče v rudniku Senovo, ker so bili premalo previdni in ker so preslabo poskrbeli za varnost pri spravljaju rabljenega lesa iz jame. Hudo je bil poškodovan Vinko Poznič z Rožnega pri Krškem, ki je zdaj v bolnišnici. Poznič je skupaj s kolego po jašku spravil deske iz globine 60 metrov po koritu navzgor. Dve deski sta se med potjo zataknili in se zagodili v jašku. Poznič je šel ob koritu navzgor gledat, kaj je narobe, naenkrat pa je dobil močan udarec v glavo. Deski sta se sprožili in rudarja močno poškodovali.

POŽRTVOVALNI GASILCI — Gašenje Koširjevega kozolca je potekalo v hudem nalivu. Sevniški gasilci hudo pogrešajo nov orodni voz. Častitljiva „praga“ bo stara kmalu dve desetletji in je ni več mogoče popraviti. Tokrat so si pomagali še s poltovornjakom. (Foto: Železnik)

Nemočni pred strelo

Strela upepelila mogočni Koširjev kozolec v Kompolju

„Silno je zapihalo okrog voglov, tako da se je vse živo zateklo pod streho, a nas je že pognal ven strahanski tresk in še elektrike je zmanjkalo,“ so pripovedovali premočeni Kompoljčani v sredo, 2. junija, v strahu vsak za svoje imetje.

Treščilo je namreč v častitljivega orjaka na robu vasi, kjer stojijo strehljaj drug od drugega mogočni kozolci. Koširjev kozolec-dvojnik, ki si ga je tokrat izbrala narava za tarčo, je imel šest oken. Pod njim je bil na suhem tesan les za popravilo ostrešja; še pred žetvijo bi morala škopa (kozolec je bil postavljen leta 1926!) dati prostor opeki. V bližini tega kozolca je podoben velikan, ravno tako krit s slamo, poln mrve. Prisebni vaščani so rešili izpod Koširjevega kozolca vozove, kosilnico z obračalnikom in celo puhalnik. Za deske in strešni les ni bilo več časa. Še dobro, da gospodar pod podom ni imel zložene opeke.

Strela je udarila v kozolec okrog 12.20. Šuber, ki je pohitel v boštanski gasilski dom, ni našel gospodarja. Po telefonsko zvezo se je zatekel nato v župnišče. Okrog 13. ure je bil dan prvi alarm na sevniskem gasilskem domu in hip nato še en dolg.

Prizadevna ekipa sevnških prostovoljnih gasilcev (člani so na delu v tovarnah) je že dobrih pet minut zatem gnala avtociстерno proti požarišču. Tam je vse kazalo, da bodo rešili glavno ogrodje kozolca, takrat pa je bila cisterna že tudi prazna. Sevnški gasilci so takrat, ko je cisterna že šla po vodo do Save, na malem tovornjaku v nalivu pripeljali motoriko, ki je nato uspešno pogasila požar. Škodo cenijo na 100.000 dinarjev, poleg 8 kubikov tramov za novo ostrešje, raznega orodja je zgrelo tudi pet ton sena. Ob malo večji smoli bi lahko vas bila ob vse kozolce!

A. ŽELEZNIK

Veliko lepih lovskih trofej

Najlepše iz ribniške občine, kjer so uplenili tudi gamsa — Na razstavi medvedek, ki je zmrznil

Člani lovskih družin kočevske lovske zveze, ki sega od logov Turjaka do revirjev ob Kolpi, so prinesli konec maja v pregled trofeje divjadi, uplenjene v lovskem letu 1975/76. Na priložnostni razstavi smo videli veliko lepega rogovja srnjakov in jelenov pa tudi lepe medvedje kože. Lovci in ocenjevalci so bili enotnega mnenja, da je bilo rogovje srnjakov, ki so ga prinesli na ogled člani lovskih družin iz Sodražice, Loškega potoka in Ribnice, najlepše. Strokovnjaki so menili, da na to vpliva dobra in raznolika hrana v teh revirjih, ugodno okolje pa tudi normalen, se pravi ne prevelik stalez divjadi v lovišču.

Veliko število lovskih trofej govori, da so imeli lovci v lanskem sezoni lep uspeh in lovski blagor, pa čeprav upoštevamo, da srne in košute ne dajejo trofej. Značilno pa je, da v nekaterih družinah niso dosegli načrta odstrela, čeprav imajo v loviščih preveč divjadi. Druga značilnost je bila, da je bil ustreljen v revirju družine Dolnja vas tudi gams. To je nekaj nenavadnega za strmine Velike gore.

Za zaključek pa naj zapišemo še zanimivost o mladem medvedku, ki je bil žrtev letošnje hude zime. V družini Mala gora je lovec na obhodu našel zmrznjeno košuto, okoli katere je bil sneg stlačen. Ko je pregledal še okolico, je nekaj metrov vstran našel zmrznjenega medvedka, starega dobrega pol leta. Gosta dlaka mu ni pomagala. Lovci menijo,

„Jurček je prevelik in prestar, da bi ga spekla; posušila ga bom!“ prvi najditeljica Metka Sladič.

Prvi gobarski pozdrav

V deževne oblake in podnebno mokroto, ki se je prejšnji teden dolge dneve zlivala na zemljo, so z največ veselja in upanja zrlji gobarji. Tista vrsta ljudi, katerim jurček, karželj ali lepa velika dežnikarica pomeni težko primerljivo radost. Pričele pa so krožiti tudi zgodbe o gobah, ki so poglne tako rekoč čez noč in jih je „vse polno“. Toda kje so ti gobarski raji, se seveda samo šepeta.

Da je v mokrih dnevih iz nagnitega lista in mahov, iz po trohno bi dišečih gozdnih tal res tu in tam zrasel veličastni „jurček“, ki mu le stežka rečemo jurček, dokazuje primerka, ki ga je našla desetletna Metka Sladič iz Zabrda pri Mirni.

„S sosedom sva šla v hosto nedealeč od vasi, kakih deset minut hoje. Tam sem ga našla, kar takoj. Šele po tem jurčku sem našla še druge tri, a precej manjše,“ je povedala Metka ob pomoči očeta Darka Sladiča.

V Sladičevi družini so navdušeni gobarji. Vsako leto znova jih zagradi ta strast, zato je kar verjeti Darkovemu mnenju, da bo letos prava gobja sezona.

„Letos je vreme za gobe kar pravo, ne tako slabo kot lani,“ je dejal Darko.

MIM

TO TI JE ŽIVLJENJE, SESTRA!

Klotilda Zračnikova je brisala prah še z zadnje police, ko je zvolec za vrati resknil, da jo je spreletelo po hrbtnici, kot bi se razžarjena postavila pod ledeno mrzel tuš. „Tu so!“ je siknila, se ozrla po dnevni sobi, stekla v kuhinjo pa še v spalnico, in ko se je prepričala, da je vse na svojem mestu, je zapela: „Žeece greeem!“ Sunkoma je odprla vrata in pred seboj je uzrla močno žensko postavo, okoli pet kovčkov in svojega prepotnega moža v ozadju. „Dobrodošla!“ Po tem vzkliku so ji pričele vreti solze in objela je v živobarvno obleko odeto žensko, svojo sestro

Meri Zračnik. „Darling, Klotilda, vse je O.K. Spet stojim na domača zemlja!“ In tudi Meri Zračnik je planila v jok in šele moč Klotilde Zračnikove je spravil ženski iz trenutne čustvene razdraženosti v običajno delovanje.

Meri Zračnik, ki je zapustila domovino že pred vojno, se najprvo ni mogla načuditi oblazinjeni dnevni sobi, množici knjig in gramofonskih plošč, barvnemu televizorju in kasetnemu magnetofonu Grundig, bogatemu perzjancu in lepo oblikovanemu telefonu tam v kotu dnevne sobe. Navdušeno je sklepal roke na

obilnih prsih, ko je koračila v stilsko spalnico, razigrano se je navdusevala nad otroško sobo z baterijsko železnico, po ogledu kopalnice in kuhinje pa je vzkliknila: „Wonderfool, Klotilda! Mnogo lepše je, kot imam jaz!“

In ženska je ostala pri svoji sestri dober mesec. Klotilda se je izkazala kot odlična gostiteljica; svojo sestro je hranila z najboljšimi jedmi in jo zalivala z izbranimi vini, ob koncu vsakega tedna pa so se skupno odpeljali na izlet, kjer so preizkušali priznana vina in specialitete vseh naših narodnostnih kuhinj. Meri Zračnik

je blestela od sreče in navdušenja in nemalokrat je ponavljala stavek, ki je šel njeni sestri kljub ljubezni počasi na živce:

„Wonderfool, Klotilda! Mnogo lepše živite kot pri nas v Amerika.“

Globlji pomen tega ponavljanja je dojala Klotilda Zračnikova ob slovesu od svoje sestri. Ko se je spremenilo letalo v črno piko tam na nebu, je v roki stiskala ameriški dolar, ki ji ga je podarila sestra Meri Zračnik v spomin. Dolar in nič več, saj ne gre, da bi bogato obdarili tistega, ki živi lepše od nas.

TONI GAŠPERIČ

Uspešen Draškovičev start

Letos že tri zmage na raznih avtomobilskih tekmovanjih

Komaj osemnajstletni avtomobilist Ivan Draškovič iz Kočevja je v slabem letu dni kot avtomobilski rally tekmovalac v nacionalni kategoriji do 750 ccm nabral na tekmovanjih več diplom in 6 pokalov. Tako je letos zmagal v svoji kategoriji aprila na gorskem hitrostnem prvenstvu v Ogulinu, na rallyju v Poljčanah in na Primorskem rallyju.

Sportno kariero je Draškovič začel že v osnovni šoli, saj je na šolskih in področnih tekmovanjih „Kaj več o prometu“ prejel več diplom. Bil je vedno med najboljšimi. Sedaj namerava s sovoznikom Bojanom Vardijanom čim več nastopati, po odsluženem vojaškem roku pa tekmovati še na avtomobilskih krožnih dirkah. S sovoznikom Vardijanom sta člana AMD Ribnica, ki prispeva

za vsako udeležbo na tekmovanju 300 dinarjev. F. B.

Ivan Draškovič s pokali, diplomami in fotografijami tekmovalnih in drugih avtomobilov. (Foto: F. Brus)

"za nas ni bilo nikdar konca..."

Z varnostno obveščevalno službo sem se srečal maja 1943, ko me je kot komandirja 1. čete bataljona Gubčeve brigade z nekaj drugimi tovariši potreboval Štefan-Edo Brajnik. Imenovan sem bil za komandanta VOS cerkniškega področja na Notranjskem. Tu smo prekinjali delo okupatorjevih vohunov, ki so se z različnimi izgovori motali po terenu zunaj postojank ter stikali za partizani in pripadniki OF. Srečevali smo se tudi z močnejšimi patruljami belogardistov, včasih pa tudi s situacijo, ko so bili belogardisti na naši levi, Italijani pa na desni strani v zasedi in čakali na naše ljudi, mi pa na izdajalce.

Na nizkem gozdnatem hribčku ob jezeru pri Danah (blizu Loža), kjer je potekala nekdanja jugoslovanska Rupnikova linija, so čakali na naše, mi pa smo bili tako blizu, da smo slišali njihovo govorjenje.

Še pred kapitulacijo Italije sem bil poklican v bližino Dolenjskih Toplic. Določili so me za vodjo diverzantske skupine, ki naj bi razstrelila železniški most čez Krko v Novem mestu. V delu smo imeli lahek čoln, pripravljen je bil eksploziv, imeli smo že obleke iz kamuflažnih padal in tudi lahke lestve, ki bi nam omogočile dostop na vrh srednjega betonskega nosilca pri mostu. Tam bi morali položiti eksploziv. Močno zavarovani most na obeh bregovih Krke s stražami, bunkerji in reflektorji nam je narekoval čakanje na ugodno priložnost. Le v slabem vremenu in dežju bi most lahko razstrelili, ne da bi pri tem tvegali veliko življenj. Ker se vreme ni hotelo poslabšati, nas je za nekaj dni prehitela italijanska kapitulacija in je bil most porušen brez žrtev.

MI SMO MORALI NADALJEVATI

Ob osvoboditvi, ko so naši ljudje brezskrbno zaživelj, za varnostno obveščevalno službo ni bil konec boja, temveč nadaljevanje. Imeli smo nadaljnje žrtve iz vrst najboljših tovarišev. Še vedno smo imeli opravka z, nemško, belogardistično in drugo sovražno agenturo, s skrivači, domačo reakcijo, politično emigracijo ter z obveščevalnimi službami Zahoda in Vzhoda.

V prvih povojnih letih se je tako varnostno obveščevalna služba znašla pred zelo aktivnim zunanjim sovražnikom, katerega prisotnost smo čutili tudi na Dolenjskem. Po drugi strani pa je dokaj močna domača reakcija s svojo dejavnostjo skušala hromiti razvojno pot nove Jugoslavije. Tako so bili primeri, čeprav redki, ne-

udeležbe na volitvah, tu in tam so se pojavljale sovražne parole, nekateri so podpirali in prikrivali skrivače itd. Pri tem je bila močno prisotna vloga sovražnega dela klera, ki se je že leta 1941 zelo aktivno vmešaval v kadrovanje politično nerazgledanih deželanov v MVAC (prostovoljna protikomunistična milica), v enote bele garde in po kapitulaciji Italije v slovensko domobranstvo. Po osvoboditvi pa je posebno sorodnike kvistingov ta del klera tolažil, češ da je nova oblast na trilih nogah in zato le prehodnega značaja. Govorili so, da se bodo pobeгли kmalu vrnili pod okriljem Angloameričanov itd.

OBCUTILI TUDI HLADNO VOJNO

Tudi v vsem nadaljnjem povojnem obdobju je bilo delo varnostne obveščevalne službe zelo živahno, večkrat pa tudi zelo nevarno, saj smo se vedno srečevali oborožene sovražnike. Na to me spominja obdobje odkrivanja skrivačev, kar je bilo značilno posebno za Suho krajino in del Dolenjske v času od osvoboditve pa do 1948,

pa tudi znano obdobje hladne vojne od 1948 do 1954 na naših vzhodnih, pa tudi zahodnih mejah. Iz teh časov se zlasti spominjam primerov na meji, kjer smo preprečevali prehod prek meje. Razni ostanki kvistingov in njihovi plačanci so prihajali k nam po svoje sorodnike. Pri tem nam je bila prepovedana uporaba orožja, da ne bi zaradi neljubih incidentov na meji še poslabšali že tako slabega stanja. Velikokrat smo bili zaradi tega tako rekoč golih rok proti oboroženim sovražnikom.

Razumljivo je, da smo se pri takem naporu in nevarnem delu mnogokrat vprašali, ali se bomo srečno vrnili domov k svojim družinam. Mnogi te sreče niso imeli.

AGENTA SVA NASLA

Bili so primeri, ko smo morali tudi mi odigrati vloge ljudi na nasprotni strani, da bi prišli do dokazov za sovražno delovanje. Tako se spominjam akcije, v kateri sva s kolego Taborskim odigrala vlogo skrivača in kurirja tuje obveščevalne službe.

V prvih povojnih letih je namreč zelo aktivno deloval prek naših meja sovražni obveščevalni „Center 101“ iz Salzburga. UDBA je po vsej Jugoslaviji leto dni iskala agenturo tega centra pri nas, s kolego Adolfom Taborskim-Dolčjem pa sva sumila, da se ta nahaja tudi na terenu novomeškega okrožja. Našim predpostavljenim v Ljubljani se je to zdelo malo verjetno, ker pa sva vztrajala, so nama le dovolili, da sva se za nekaj časa podala v strogo ilegalo. Ves načrt za akcijo sva napravila sama. Kot prava skrivača sva se pojavila na območju, kjer sva slutila, da deluje sovražna agentura. Zlasti podnevi sva se zadrževala v gozdovih, saj je bilo nevarno, da bi naju „pihnili“ lastni ljudje, o mraku in ponoči pa sva navezovala stike z ljudmi, za katere sva po službeni dolžnosti vedela, da nam niso naklonjeni. Tem sva se izdajala za somišljenika, zato so nama dajali hrane, naju opozarjali, kdo so „oefarji“ itd. Vedno bliže sva bila ugotovitvam, ki so govorile v prid najinemu sumu. Po desetih dneh takega tipanja po vaseh in gozdovih sva nalletela na pravega človeka, ki nama je sicer po začetnem zadržanem stiku končno le pokazal osamljeno kmetijo sredi gozdov. Tam je bilo bivališče iskanega agenta.

Kak dan zatem sva se v poznih nočnih urah pojavila pri gospodarju tiste kmetije kot zaupna kurirja s pismom „zanj“. Rekla sva, da se mora-

va z „njegovim“ odgovorom čimprej vrniti čez mejo. Gospodar je sicer takoj potrdil, da je „on“ še tu, oziroma je rekel, da sta oba na potu. Tako sva vedela, da tisti, ki ga iščeva, ni sam. Istočasno pa je gospodar tudi podvomil o nama, ker je kurir ravno prišel in je bilo čudno, da sva takoj za njim prišla še midva. Že je hotel pred nama zapreti vrata, a je bilo prepozno.

Na mah sva ujela sovražnega agenta in povsem nepričakovano še kurirja, kar je bil vsekar hud udarec za sovražno obveščevalno službo.

NIKDAR NE VES...

Delo varnostno obveščevalnih organov in tudi drugih pripadnikov notranjega resorja je bilo vedno in je tudi danes naporno. Povezano je z izredno delovno disciplino, samoodpovedovanjem, odgovornostjo do posameznika in družbe. Je tudi utrudljivo, kar dokazuje občutljiv značaj dela in praktično štiriindvajseturni delavnik za operativni kader. Povezano pa je tudi z delovno in politično zavestjo, ne nazadnje pa tudi s pogumom, saj so ravno ti organi vedno prvi, ki so se pripravljali spopasti s sovražnikom. Borba s prikritim sovražnikom pa je vedno najtežja.

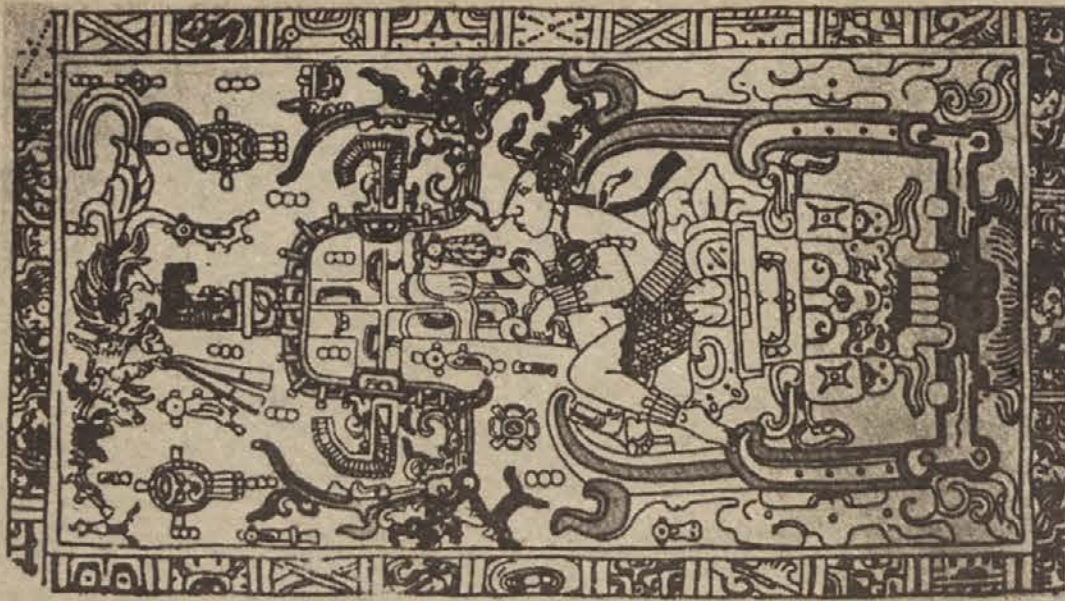
Nedvomno je, da občani vse to delo premalo poznajo. Ne vedo, koliko truda vlagajo organi službe javne varnosti, da bi pravočasno odkrili in preprečili zle nakane notranjega in zunanjega sovražnika, ki stalno ogroža našo svobodo in razvoj. Ne vemo, koliko truda ter vztrajnosti je potrebnega pri odkrivanju kriminala, da bi pravočasno zavarovali moje, tvoje in naše družbeno premoženje. Ne pomislimo na težavno delo miličnika, ki lahko ob običajnem pregledu vozila naleti na vase uperjeni samokres. Še vse preveč občanov vidi v teh organih zgolj „policaje“, ne pa naše najboljše ljudi, ki budno čuvajo to, kar mi vsak dan brezskrbno uživamo.

Morda je primerno vprašanje: „Kolikokrat pa smo bili mi zavedni občani njim pripravljene pomagati, da bi bilo njihovo delo lažje in manj nevarno?“ To lahko storimo zdaj, tako, da najde vsak svoje mesto v okviru družbene samozasčite, v prizadevanjih za skupne interese proti skupnemu sovražniku. Ne najdemo poti do varnostnih organov in miličnikov le takrat, ko je vsak sam prizadet, ampak tudi takrat, ko gre za zavarovanje interesov družbe kot celote.

BRANE SUHY

'DAVNI ASTRONAVTI'?

Dokajšnje število doktorjev in profesorjev tehničnih in družboslovnih znanosti se je pred tremi tedni zbralo v Crikvenici na 3. svetovnem kongresu društva „Davni astronomi“. Njihov posel je bil: dokazovati, da Zemlja ni edini obljeden planet v vesolju; da obstajajo razvitejši civilizacije in da so predstavniki slednjih že pred tisočletji obiskali Zemljane ter jim pomagali dokopati se do spoznanj, do katerih sami najbrž ne bi mogli priti.

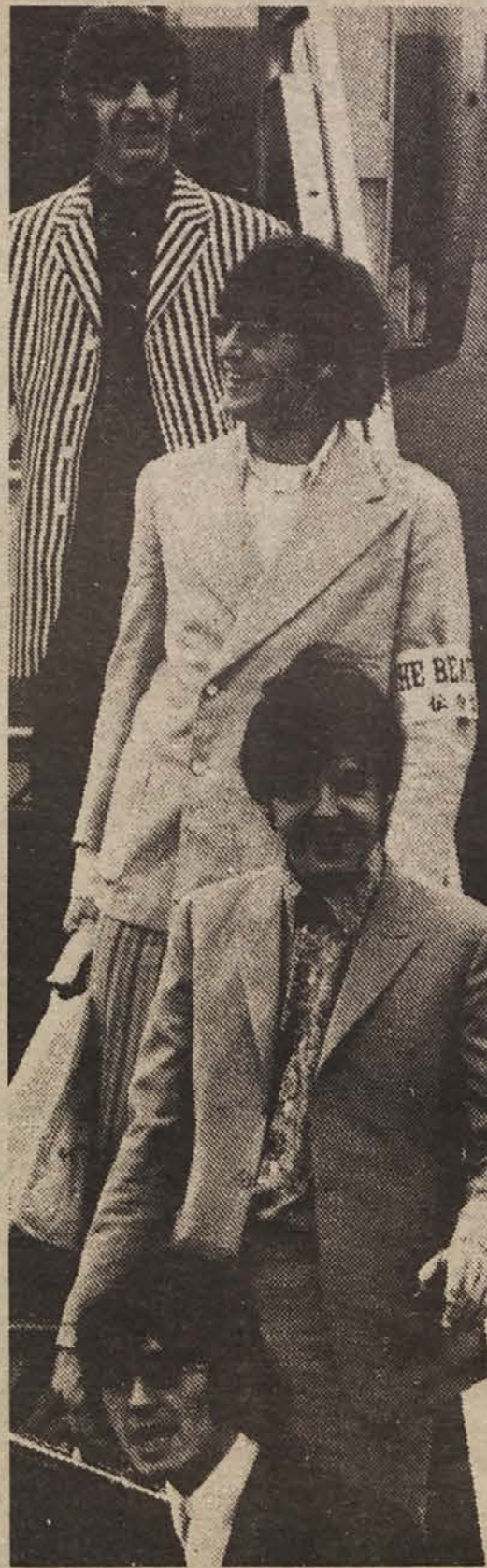
Gotovo ga ni, ki ne bi že slišal za Ericha von Daenikena, najbolj zagnanega zagovornika teorije o davnih obiskih z drugih planetov. Celotno vrsto knjig je že izdal za prepričanec, ki ga imajo mnogi za goljufa in zaslužkarja, ne glede na to, da sodobna znanost nekaterih njegovih „dokazov“ še ni ovrgla. V Crikvenici je med drugimi „dokazi“ prišel na dan tudi z naslednjo najdbo: V lcu, kraju južno od perujskega glavnega mesta, je našel „knjižico“ dr. Cabrere, ki jo sestavlja 22.000 različno velikih kamnov. Pred leti so jih Indijanci našli v suhi rečni strugi, vsak kamen pa je porisan s slikami, ki po Daenikenu mnenju „nedvoumno prikazujejo srčne operacije, človekovo srce z vsemi anatomske podrobnostmi, neznane zemljevide, astronomske prikaze in predinkovske Indijance, ki stojijo za teleskopi in gledajo v nebo“.

Avstralec Andrew Tomas, ki proučuje stare zapise v lamaističnih samostanih pod himalajskimi gorami na Kitajskem, je zbranim znanstvenikom dokazal, da so prebivalci neke indijske pokrajine že pred tisočletji poznali tristomi-

lijonti del sekunde. Kako naj bi prišli do te časovne mere, saj so bili navadni poljedelci, in čemu naj bi jim služila? se je vprašal Tomas in odgovoril, da je edino razumen odgovor: „Razvitejši astronomi z drugih planetov so jim pomagali priti do stvari, ki jim je kos šele sodobna znanost!“ Izčrpnije Tomas o tem poroča v knjigi „Mi nismo prvi“, v kateri dokazuje, da je v starih bramanskih knjigah zelo natančno opisano cepljenje proti črnim kozam pred 2600 leti.

V Crikvenici zbrani zagovorniki davnih obiskov nezemeljskih bitij so postregli še s celotno vrsto „dokazov“. Tako je Daeniken govoril tudi o afriškem plemenu Dogon iz Malija. Za pripadnike tega plemena Sonce ni najpomembnejša zvezda, ampak je to Sirius B, ki ni viden s prostim očesom. Plemo pa ima že stoletja kamen, na katerem je narisano zapleteno gibanje te zvezde okoli Siriusa A. Črnci iz plemena Dogon trdijo tudi, da je pest kamenja s Siriusa B težja od cele Zemlje; fiziki pravijo, da to povsem drži, saj spada Sirius B med „težke“ planete in je njegova specifična teža nekaj milijonkrat večja od Zemljine. Povrh vsega pa črnci trdijo, da jim je vse o Siriusu B povedal „Nommo“. Kdo je to? Po Daenikenu astronom z neznanega planeta!

Ali so „dokazi“ crikveniških razpravjalcev res dokazi, o tem bo znanost morala šele reči kaj določnega, zaenkrat pa učenjakom lahko verjamemo ali pa tudi ne!

ŠE VEDNO V VRHU

V Angliji še niso zabeležili, da bi skoraj četrtnina od stotih najbolj prodajanih plošč prpadla eni sami skupini. In vendar je tako. Za mesec maj je analiza prodaje pokazala, da so samo v Angliji prodali v tridesetih dnevih milijon plošč ene skupine. Se je morda rodila nova skupina, ki žanje uspehe, kakršne smo bili vajeni samo pri legendarnih Beatlih?

Ne, nobena od novih skupin ne beleži tega rekorda. V mesecu dni so prodali milijon plošč Beatlov. Izbruhnila je prava epidemija kupovanja plošč s posnetki te slavne skupine, ki že dolgo ne obstaja več. Ponovni spon Beatlov povezujejo s stanjem v pop glasbi, za katero že nekaj let govorijo, da propada, da ne zna biti več izvirna, da ne zmoro novih, dobrih skupin in podobne žalostinke, več ali manj otožno zapete.

Dobri stari Beatli so zapolnili nenadno praznino. Tako melodije, besedila kot izvirna instrumentalna zasedba so se izkazali za pravo klasiko pop glasbe. Prav na vrhu teh „klasičnih“ skladb je Hey Jude, Yesterday in Get Back.

Strokovnjaki za tržišče z gramofonskimi ploščami prerokujejo, da se bo oživljeno zanimanje za Beatle hitro preneslo tudi na drugo ogromno tržišče — v Združene države Amerike. Kar pa se dogaja v obeh deželah pop glasbe, prej ali slej zaide tudi k nam.

Nekateri krajani s Stražnega vrha bi najbrž raje rekli pismo ali sporočilo „spod kadi oziroma kadice“. Saj kakšna imena že vse ima ta naša okrogla hiša, kar se že šesto leto ogleduje po Beli krajini s prvih vinorodnih pobočij Stražnega vrha nad Tuševim dolom. Pri nekaterih domačinih se je od prvega dne gradnje, ko so približno doumeli, kaj se utegne izčimiti iz prvega ogrodka, prijelo ime kadica in nas, ki smo se kmalu zatem naselili v njej, „tisti spod kadice“. Pa so kar zadeli, zakaj tudi arhitekta Milana Pogacnika iz Ljubljane, ki je skupno z nami njen poglavitni krivec, bo bržčas navdihoval predvsem obrisi vinske kadi ali kadice, ko se mu je rojeval načrt.

Odtlej pa so ji prisodili že desetero drugih imen, kakor je koga v hipu, ko jo je uzrl, tako ali drugače presunila, pa jo je takoj pod prvim vtisom tudi krstil. Večidel so se trudili, da bi bili duhoviti in dobrohotni do našega umotvorca, pa tudi ko so se ji že bolj duhovno približali, do našega ponosa nad njo in skoraj otročje zaljubljenosti vanjo.

Ta ji je rekel „silos“, drugi „čeber“, tretjega je spomnila na „bunker“, nekomu se je celo zazdela podobna „vesoljski ladji“ pred poletom, pa „cisterna“, „maslenka“, „mošeja“, „raketa“, „sinagoga“, „kablca“, „rondo“, „vesoljski modul“, „raufnik“, „presekani stožec“, „kurnik“, „turn“, „hladilnik“, „okrogelj“, „jurta“, „iglu“, „štirna“ in znabiti še kako drugače. Pa naj so ji rekali tako ali drugače, zlasti v prvem obdobju, dokler je bila še senzacija, za marsikoga morda celo plod naše nečimrnosti in svojevrstnosti za vsako ceno, ki kot da ne sodi med častitljive belokranjske zidanice, zdaj je tu, navadili so se nanjo in jo tudi največji dvomljivci prevzeli, če že ne čisto za svojo, pa vsaj za strážensko znamenitost.

Z Miljevo sva se naselila v njej avgusta 1973, ko je bila tako rekoč še „brez oken in vrat“ in še brez marsičesa — še danes ji manjka marsikaj, kar pa še pride, saj se nikamor ne mudi — in odtlej uživava njene tople blagodati ter vso očarljivost, preprosto bogastvo in oplajajočo častitljivost belokranjske krajine, sredi katere je.

Tovarišica iz partizanskih let, vsa povojna leta do danes pa prav tako, kot je bila v partizanskem življenju zagnana in ambiciozna politična in javna delavka — skupaj z možem se je vrsto let šla tudi diplomacije na nekaterih za našo državo najpomembnejših točkah — me je predlani srečala v Črnomlju. Na sprejemu v počastitev tridesete obletnice Slovenskega časnikarskega društva v privlačnih kletnih prostorih obnov-

RADKO POLIČ PISMA IZ OKROGLE HIŠE

ljene restavracije Grad v središču mesta sem ji povedal, da že poldrugo leto, odkar sem se upokojil, stalno živim na bližnjem Stražnem vrhu. Ko me je trenutek začudeno, skoraj zaprepadeno gledala in me še enkrat vprašala, če je to res, se je kratko zamislila. Nato pa je za celo omizje, s katerim sva bila, nekako pretehtano, pa tudi z mero občudovanja dejala: „Glej, glej, kako premišljeno se je mož umaknil iz civilizacije!“

Znanec, odvetnik iz Ljubljane, se je z družbo prelepe jesenske nedelje pred trgatvijo, ko je Stražni vrh z daljno okolico v belokranjski ravnici in na prvih obronkih Kočevskega Roga že ovit s pisanim pregrinjalom prvih jesenskih barv, prvič oglašil pri nas. In še preden naju je pozdravil, ko je stopil iz avtomobila, je skoraj ogorčeno vzkliknil: „Kam, za vraga, vaju je odneslo v to divjino? Kaj vama vendar je? Le kako to zmoreta?“ Pozneje se je pod vplivom našega zmožnega cvička nekoliko omehčal, pa navsezadnje celo priznal, da je najbrž kar prijetno živeti tukaj.

Večinoma pa nama prijatelji in znanci, pa tudi neznanci, ki jih privabi „okrogla hiša“, v prvem navdušenju zavidajo srečo, ki da jo vsak dan s polnim prgiščem zaužijeva v odmaknjenosti in tišini stráženskih vinogradov. Ko pa se

pogovor zresni, kako pravzaprav se počuti človek, ki je bil vajen velikomestnega vrveža z vsem, kar osrednje mesto, kot je Ljubljana, vsak dan ponuja, če mora nenadoma zaživeti v takšni odmaknjenosti, začno večidel omahovati, iščejo izgovore in utemeljitve, ki jih navsezadnje pripeljejo do trdnega prepričanja, da je sicer preselitev v takšno „divjino“ po svoje privlačna in ima vrsto prednosti — dandanes predvsem v čistem zraku — vendar pa bi se najbrž ne mogli odločiti za takšen korak. Zanimivo pa je, da mladi ljudje največkrat nimajo nobenih pomislekov o tem in iskreno izpovedujejo navdušenje nad takšnim preprostim življenjem in prav nostalgično željo po njem.

A je potemtakem to, da se takrat, ko ti je to omogočeno, za stalno preseliš iz mesta ali pa celo iz glavnega mesta na deželo, kot pravimo, res takšen podvig, skoraj že usoden korak, ki mu največkrat gre v obeh znanec prej pomilovanje kot občudovanje? Je to res umik ali celo beg pred nečim? Je to čudaštvo, pogum ali kaj? Ali pa je to čisto preprosta odločitev, če pač tako želiš in ker je to v tebi?

Da, v tebi mora biti to: ljubiti moraš preprosto življenje, v tebi mora biti sla po prvinski, nepotvorjeni naravi, uživati moraš v vsakdanjih kmečkih delih, pa se boš brez pomišljanja in s čistim srcem odpravil na pot.

In tako sem zdaj pisatelj in kmet ali obratno, kakor kdaj! In namenil sem se kdaj pa kdaj napisati tudi kakšno „pismo iz okrogle hiše“. Tu je prvo!

ROŽNI DOL

Postaja

Tokrat, v „davni“ časih, ko sem si še komaj upal sanjati o hišici nekje v dolini meseca ali kje drugje, kamor bi se zatekali ob prostih dnevih iz dnevnega vrveža, sem si potihem dejal: Če nam bo to kdaj uspelo, si jo bomo postavili nekje v Beli krajini.

To ni seveda prav nič čudnega, zakaj pravzaprav sem Belokranjec. (Da bom čisto pravičen: malo sem po očetu, rojenem v Srednjem Gasteraju pri Sv. Juriju, današnjem Jurovskem dolu v Slovenskih goricah, in spričo devetih najlepših otroških in deških let, prebitih v Ptujju, tudi Stajerc.) Po naključju sem se namreč rodil na železniški postaji Rožni dol oziroma Rožni dol-Pribešje, kot se je sprva imenovala po dveh najbližjih in največjih vaseh v dolju, ki se je vgne-

zdilo na stičišču obronkov Kočevskega Roga z zahodnimi robovi Peščenika oziroma Gorjanec. Po Rogu je dobil Rožni dol tudi ime, čeprav sem sprva, dokler nisem spoznal pravilne jezikovne razlage, verjel, kot misli marsikdo še danes, da so mu dali prvi prebivalci ime po — rožah. To so očitno mislili tudi ponemčevalci krajevne imena, saj so ga prevedli v — Rosental.

Pravzaprav je roženska dolina samo geografsko in upravno še del Bele krajine, zakaj zahodna meja prave Bele krajine so grebeni prvih obronkov Gorjanec in Kočevskega Roga, ki se razmeroma strmo vzpenjejo iz rahlo valovite ravnice od Kolpe sem. Na najustreznijem prehodu skozi to pregrajo proti Dolenjski — izbrala sta si ga tako cesta kot pozneje tudi železnica — se je torej Bela krajina zajedla najdlje proti severozahodu. Najbrž je na to vplivalo tudi dejstvo, ker je bil Rožni dol z okoliškimi vasicami na senožetnih pobočjih — to so zaselki Hrib, Brezje, Potoki, Preloge, Pribešje in Gornje Laze — že naseljen s slovenskim življenjem, ko so se pred petsto leti in pozneje zahodno in severno od roženskega dolja po sosednih dolinah in hribovju naselili Nemci, poznejši Kočevarji, pa je bil ta predel že trdno del belokranjske prafare v Semiču.

Leta štirinajstega, tik pred začetkom prve svetovne vojne, je potemtakem po vzhodnem pobočju doline stekla nova železnica, ki je povezala Novo mesto s Karlovcem. Na pobočju so na nasipu, ki so ga izdolbili iz njega, zgradili postajo s štirimi tiri in napajalnikom za lokomotive, saj so se le-te zlasti pri tovornih vlakih po vzpenjanju iz Novega mesta oziroma Kandije ali po še bolj strmem klancu iz Črnomlja oziroma Otovca do Rožnega dola dobira upehale in izpuhale, pa so jih morali tu spet napojiti. Na srečo je v dolini nekaj stalnih izvirov dobre vode, pa so najbogatejšega v gozdni loki pod vasjo Potoki (odtod tudi vasi preprosto in lepo ime) zajeli in zgradili ob njem črpalno z dvema Dieslovima motorjema z ogromnima vztrajnikoma, ki sta poganjala vodo v kreber do prvega vodnega zbiralnika na Prelogah; od tam je nato voda sama tekla do drugega rezervoarja nad postajo, iz njega pa v napajalnice in pipe na sami postaji. Z dobro rožnidolsko vodo pa niso napajali samo lokomotiv pa seveda številnih prebivalcev postaje, temveč so jo razpošiljali z vagoni cisternami tako rekoč vsem drugim postajam ob dolenjski oziroma belokranjski železnici, da so občasno napolnili tamkajšnje vodnjake.

BELE TRAVE

V okviru te zgodbe je film globlje posegel. Največ zahvale za to, da pripoved prerašča okvir golega dogajanja in postaja simbolična za ves kmečko-proletarski del slovenskega življa, v svoji najširši plasti pa celega modernega sveta sploh, gre predvsem scenariju, zasnovi pripovedi in dialogom. V tej plasti filma se razpre pošastni svet izgubljenega miru podeželja, svet, v katerem se ponuja človeku mnogo možnosti, a se nobena ne more uresničiti v sreči. To je svet, v katerem „piščanci jedo sami sebe“, kot presenečena ugotovi junakinja filma. Podeželje, ki naj bi bilo nekakšna protitež dehumaniziranemu svetu, pa je zapisano smrti. Zanj so pogonale bele trave, trave, ki rastejo vedno tam, kjer je smrt.

Slovenska kinematografija je bogatejša še za en celovečerni igrani film. Podjetje Viba film iz Ljubljane bo v distribuciji Vesna filma slovenski javnosti predstavilo „Bele trave“, film režiserja Boštjana Hladnika in scenarista Branka Šoemna. Film je povsem pripravljen za tržišče, izdelane so že kopije, prav tako pa so si ga ogledali filmski kritiki, novinarji ter člani komisij za nakup filmov. Še več: film so že prodali v pet tujih držav. „Bele trave“ bodo na sporedu vseh večjih slovenskih kinematografov v začetku jeseni.

In kakšen je novi slovenski celovečerni film? Na to vprašanje ni lahko odgovoriti. Kot vsak drug slovenski celovečerec bo tudi ta naletel na kritična očesa in ušesa. Slovenskih filmov je tako malo, da vsak zasluži večjo pozornost, hkrati pa prav od vsakega zahtevamo, naj bo popoln, umetnina, komercialen, prilagojen visokemu in širšemu okusu. „Bele trave“ vse to tudi lahko so: dober film, komercialen, premissljuječ, banalen.

Filmska zgodba zajema življenje sodobnega slovenskega človeka. Pripoveduje o fantu in dekletu, ki zapustita svojo rojstno vas v štajerskih hribih ter se po zgledu mnogih napotita v dolino boljšega in lažjega kruha iskat. Zaposlitev najdeta v perutninski fermi. Tu se srečujeta z novim načinom življenja, z novimi ljudmi, z novimi navadami. Fant prične odlagati poroko, rahlo zbežan od razgibanega življenja v dolini. Po nekaj medsebojnih konfliktih, ki se razpletejo brez večjih, težjih posledic, se mlada poročita. Zapustita dolino in se vrneta v hribe. Toda na podeželju ne moreta več živeti. Mlada žena rodi mrtvega otroka, ker ni bilo pri roki zdravniške pomoči. Odločita se, da se bosta vrnila v dolino.

Boštjan Hladnik ni imel preveč srečne roke, ko je režiral film. Zares je škoda, da mu ves čas zmanjkujeta sape, saj mu od časa do časa uspe graditi izredno filmsko govorico. Nedvomno je Hladniku najbolj uspel tisti del filma, v katerem stopa pred gledalca moderni svet kot tehno-logija ubijanja in žretja samega sebe. Tu je film zelo močan in zgovoren. Morda gre za ne povsem premišljeno delo režiserja, saj si je težko misliti, da bi jasno začrtan smoter filma povzročil tako nihanje.

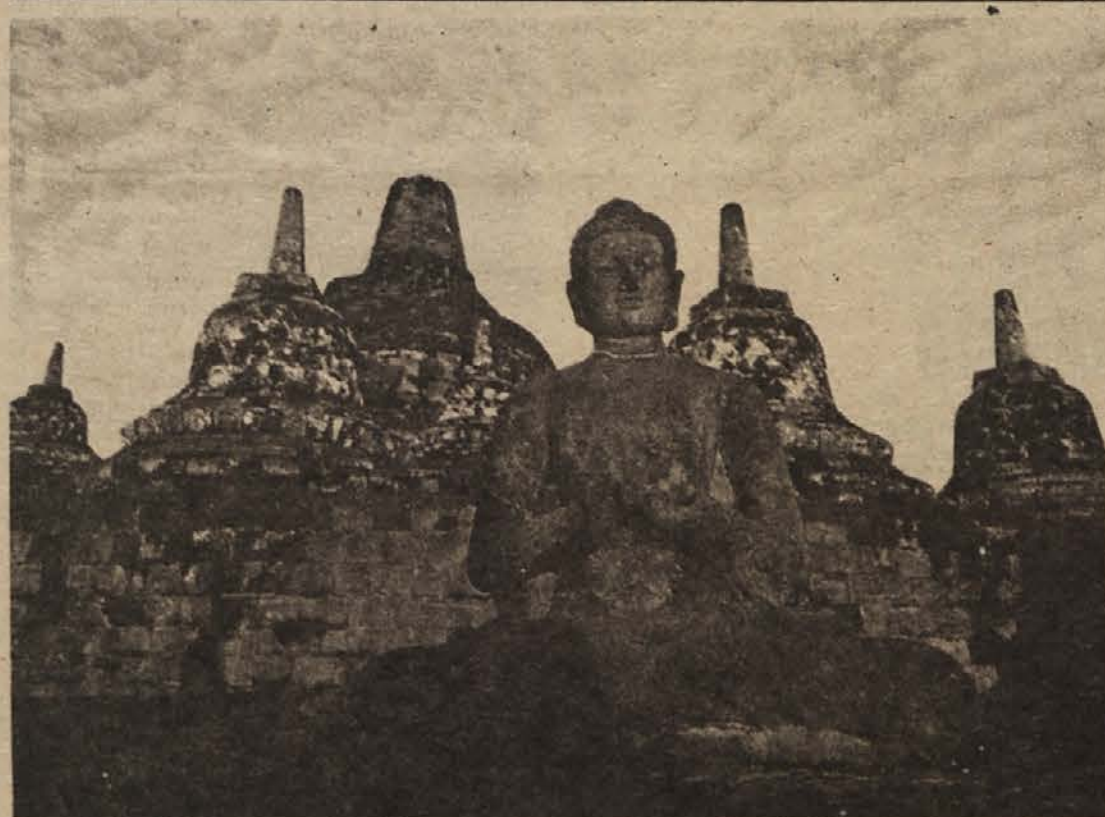
Odveč je povedati, da se tudi v „Belih travah“ čuti, da je filmski trak za slovenski žep draga stvar. Nekaj deset metrov bi ga lahko brez večje škode za film izrezali in zavrgli.

Dalo bi se govoriti tudi o pomanjkljivosti v nepomembnih stranskih zadevah, ki po svoje zgovorno pričajo, da se filmov lotevamo s površnostjo (fant se vrne od vojakov s tako dolgimi lasmi, kot se ni vrnil še noben Slovenec; ukradeni moped, ki je za siromašnega podeželana vsekakor vrednost, ne povzroči niti malo sitnosti; sprejem v službo in dodelitev stanovanja sta v filmu utopi-ja za vsakogar, ki je sam kdaj stopil na taka pota).

Kljub temu bo film povprečnega gledalca pri-tegnil. Če drugega ne, bo vsakogar zamikalo po-gledati naš vsakdanjik na platnu. Slovenci najbrž nismo razvajeni, kar se tega tiče; vse premalo fil-mov s sodobno tematiko imamo.

Vsakemu filmu dajo svoj delež tudi igralci. V „Belih travah“ nosita glavno breme mlada igralca Marina Urbanc in Jože Hrovat. Oba sta svoji vlo-gi dobro odigrala. Ob njima nastopa vrsta dobro poznanih in izkušenih igralcev: Ljubiša Samardžić, Polde Bibič, Barbara Jakopič, Boris Cavazza in drugi.

M. MARKELJ

Borobudur je največje svetišče, posvečeno Gautama Budi in stoji na griču kendujske ravnine na Srednji Javi v Indoneziji. Štiristranična piramida se razteza na 13.225 m² in stolp z desetimi terasami sega 42 metrov v višino. Po mnenju orientalista Louisa Frederica predstavlja svetišče življenje Bude in istočasno svet, kakor si ga razlagajo budisti.

Spodnji terasi predstavljata „svet želja in človekovih dejanj“ – 160 reliefov ponazarja dobra in slaba dejanja in njihove posledice. Naslednje štiri terase so simbol „sveta zanesenih oblik“ – to so tiste razvojne stopnje, ki se dajo doseči s prosvetljenstvom. Reliefi in skulpture predstavljajo življenje mladega Bude, njegova zgodnja „utelešenja“ in podobe iz življenja drugih božanstev.

Nato sledijo višje terase, ki so brez okrasov in predstavljajo „svet čistega spoznanja“. Tri okrogle plošče so simbol večnosti in na njih je 72 kipov Bude. Deseto, najvišjo teraso krasi osem metrov visok in neokrašen tempelj, ki označuje „popolno resničnost“.

Na desetih terasah je skupno 1460 slik, 1212 reliefov z okraski in 504 kipov Bude.

BOROBUDUR SKOZI STOLETJA

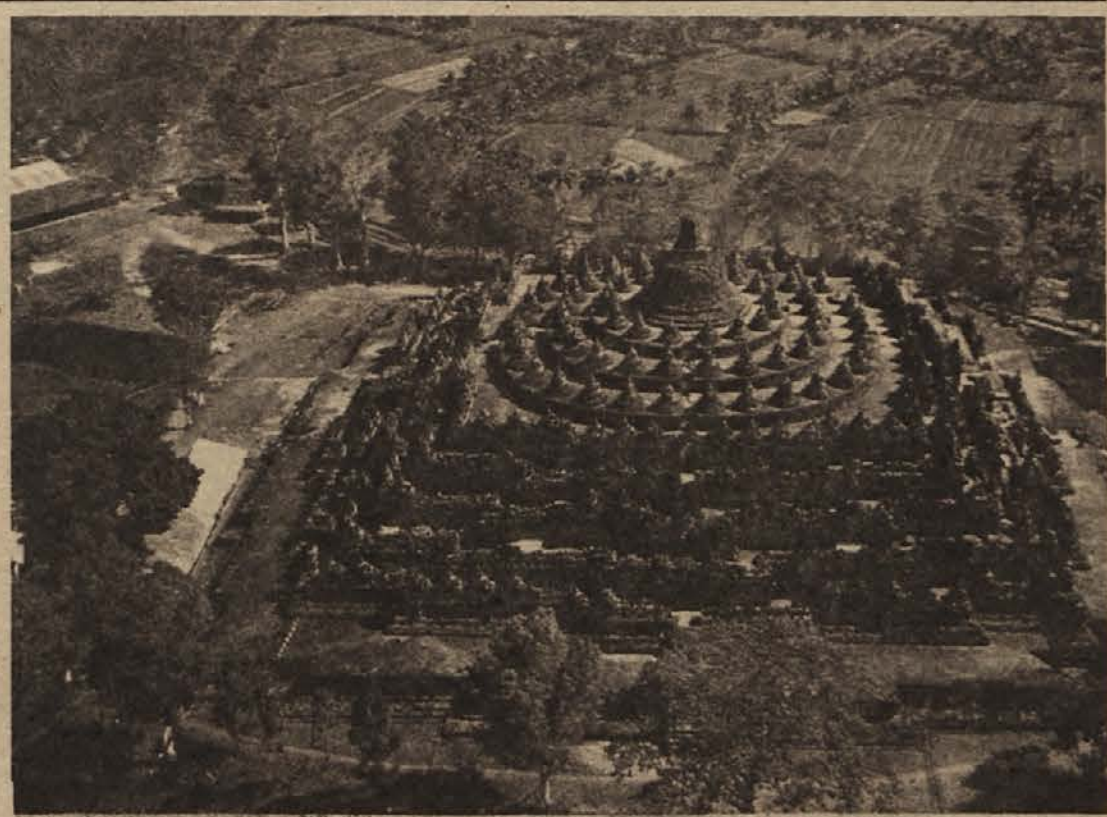
O graditeljih Borobudura se ve zelo malo. Zdi se, da sta med letj 750 in 850 v srednjih predelih Jave vladali dve različni dinastiji. Ena je častila hindujskega boga Šiva, druga pa Sailendra. Slednja je izhajala iz današnje Kambodže in je bila privržena mahajana budizmu. V času velikega arhitekturnega razcveta je zgradila okoli tisoč

tempeljev in drugih spomenikov, posvečenih Budi, med vsemi pa je najmogočnejši Borobudur.

Na začetku 10. stoletja so menihi nenadoma zapustili Borobudur. Morebiti zaradi vulkanskih izbruhov ali epidemije kužnih bolezni. Tako je v naslednjih 900 letih ta mogočni tempelj domala izginil iz zgodovine, celo iz resničnosti, saj so izbruhi bližnjih vulkanov Merapi in Merbabu pokrili velik del vznožja Borobudura z lavo in zemljo, ki jo je hitro preraslo gosto grmičevje.

Na začetku prejšnjega stoletja so angleške vojaške enote Javo odvzele Nizozemcem, ki so bili povezani s Francozi. 1814 je mladi angleški guverner otoka Thomas S. Raffles zvedel za svetišče, ki ga je obraščalo džungelsko rastlinje, in njegovi vojaki so dva meseca odstranjevali grmovje in razvaline z zgornjih teras templja. S tem so Borobudur spet približali civilizaciji, to pa je imelo zanj hude posledice, saj so ga Nizozemci, ki so si v vojni z Angleži spet priborili Javo, skoraj izropali.

Med razvalinami osrednjega templja so lastniki plantaž zgradili čajnico, graditelji cest so imeli spodnje terase svetišča kar za kamnolom, neprecenljiva kamnoseška dela starih mojstrov pa so uporabili za gradnjo tovarne sladkorja. In leta 1896 si je neki višji nizozemski uradnik dovolil samovoljnost, katere mu Indoneziji še do danes niso odpustili: da bi se prikupil siamskemu kralju, ki je obiskal otok, je poslal k svetišču osem volovskih vpreg, le-te pa so se vrnile naložene z najlepšimi kipi in reliefi Borobudura. Tako se je ogromno bogastvo znašlo v Bangkoku.

BUDISTIČNO SVETIŠČE ZDRAVIJO

KAKO REŠITI SVETIŠČE?

Z obnovitvenimi deli svetišča je 1907 začel nizozemski vojaški inženir Thomas van Erp. Toda štiriletna prizadevanja so bila veliko premalo, da bi zadržala propad templja. Desetletja zatem je bil Borobudur spet osamljen, in ko so si mladi indonezijski arheologi 1959 ogledali svetišče, so bili nemalo osupli. Temelji in zidovi, pokriti z mahom in lišaji, so se udirali, dosežki davnih kamnosekov so se rušili. Na veliko nevarnost propada, ki je grozil Borobuduru, so opozorili pristojne oblasti v Džakarti. Začele so se velike raziskave templja.

Dognanja so arheologi primerjali s pol stoletja starimi fotografijami in takratnimi merilnimi rezultati. Da je propad templja neizbežen, je dokazovalo „nekaj“ v njegovi notranjosti, kar ga je „napenjalo“ ko prezrel tropski sadež. Tisto „nekaj“ je bila voda, saj vsako leto pade na Borobu-

dur okoli 2800 mm dežja. Med prej tesno priljubljenimi se kamni na zgornjih terasah so se pojavile razpoke. V notranjost je prodirala voda ter zemljo in apnenec spreminjala v blato. In ker ima blato večjo prostornino kot suha zemlja, so se zidovi izbočili. Voda je povzročila tudi „kamnitega raka“, zato ker je s sabo prinašala v notranjost templja mineralne snovi, ki so razjedale površino umetniško obdelanih kamnov. Tako so se skozi stoletja fino izdelani reliefi in kipi spreminjali v prah.

„Borobudur moramo podreti, zgraditi nove temelje in odvodni sistem ter ga postaviti na novo,“ je menil indonezijski arhitekt dr. Soekmono. Nihče mu ni oporekal in dandanes se mednarodna skupina strokovnjakov in 700 Javancev pod njegovim vodstvom trudi ohraniti eno najpomembnejših svetišč na Zemlji. Opazovalci pravijo, da je to najmogočnejši arhitektonski podvig od tedaj, ko so reševali tempelj Abu Simbel pred poplavi v naraslega Nila. Graditelji bodo razstavili 50.000 m³ kamna le zato, da bi lahko obnovili tempelj. Na staro jedro bodo restavраторji položili betonsko ploščo, sodobni odvodni sistem pa bo poskrbel, da bo deževnica hitro odtekala.

Zaenkrat je 42 milijonov dolarjev za obnovo Borobudura prispevalo že 17 držav, da pa bi dela končali do začetka osemdesetih let, bo potrebno zbrati še 210 milijonov dolarjev.

Nihče ne dvomi o velikodušnosti sveta, saj bi bilo pomanjkanje denarja usodno za Borobudur. Nasprotno, vse kaže, da bo ta starodavni tempelj v vsej veličini gotovo ohranjen tudi za bodoče rodove.

POMNIKI M. Markelj J. Splichal ZGODOVINE

na grič pred turki

Na pol poti med Novim mestom in Ljubljano leži Višnja gora. Njen značilni obris za trenutke ujame vsak popotnik, ki se pelje po avtocesti. Višnja gora, polž na verigi, preteklost... in že je mimo kraj, ljudje, zgodovina.

Nekdaj ni bilo tako. V antičnem času je na hribu tik nad sedanjim mestom stalo keltsko ali rimsko taborišče, mimo katerega je peljala prometna pot iz Emone v Nevidunu. Kraji okoli so bili obljude, čeprav vse do srednjega veka, ko zgodovinski viri poročajo o Starem trgu, ni sledov o strnjemem naselju. Kot trg s sodnikom je izpričan prvič leta 1294, deželno sodišče pa se omenja že leta 1308. Tržani so imeli v najemu cesarsko mitnico, o čemer so poročila iz leta 1460.

Zaradi turške nevarnosti so se tržani preselili na grič blizu trga. Na griču je zrastle čvrsto, strnjeno mestno jedro. Višnja gora je dobila mestne pravice 1478. leta. Tako povzdignjen kraj je zaživel z novimi močmi. Mesto se je obdalo z obzidjem, od katerega je danes ostalo bolj malo, ker so ga predelali v stanovanjske hiše. Znotraj obzidja pa je potekalo živopisno življenje srednjeveškega mesta: rokodelski cehi so se množili, kakor je rasla splošna blaginja mesta. Najstarejši ceh so ustanovili kovači in nožarji, najštevilnejši ceh pa je bil čevljarški ceh, ki so ga meščani ustanovili leta 1555. Ob cvetoči obrti se je dobro razvijala tudi trgovina, saj je Višnja gora stala prav na prometni poti proti jugu.

Ta svoj položaj na prepihu je mesto plačalo tudi z delnim uničenjem. Mesto so v začetku 16. stoletja močno izropali turški vojaški oddelki. Da bi si opomoglo, je cesar Maksimilijan podelil mestu pravico do letnega sejma. Sejem je potem postal eno od sredstev, s katerim so meščani hoteli poživljati mestni utrip. Število sejmov se je množilo, tako da je mesto imelo leta 1843 že 11 sejmov. Vendar počasnega propada sejmi niso zaustavili.

Simbol nekdanje višnjegorske veličine je bil pozlačeni polž, pripet na zlato verižico. Ta polž je preživel mnoga pričevanja o mestu in je postal legendaren, čeprav so podobne polže imela tudi druga slovenska mesta in trgi. O polžu so pričele krožiti številne pripovedi; res je le, da so Višnjani ob slovesnih prilikah pili iz velike lupine tega morskega polža. Mestni očetje so se radi zbirali pri izviru Konjščku v samem mestu. Viru so pripisovali zdravilne in druge učinke.

V času, ko je Valvasor pisal „Slavo vojvodine Kranjske“, je višnja gora že kazala očitne znake počasnega umiranja: v mestu je bilo manj čisto, tu in tam so že stale zapuščene hiše.

Po vojni so se vsi uradi preselili v Ivančno gorico, pred kakimi 12 leti pa je bila ukinjena občina v Ivančni gorici in smo prišli pod grosupeljsko. Nekdaj smo imeli cementarno, a so jo preselili v Ivančno gorico. Imeli smo peskokop v Trsteniku, ki bi ga lahko s pridom uporabljala krajevna skupnost, pa je danes last ljubljanskih mlekarn. Samo Iskra je dobra z nami, saj ima obrat v nekdanjem kulturnem domu. V dvorani pri Fari je delal Black and Decker, potem pa so mu sezidali tovarno v Grosupljem. Načrtujejo, da bi učence višjih razredov osnovne šole vozili v šolo v Ivančno gorico, in po najnovejših podatkih naj bi z nove avtomobilske ceste ne bilo več odcepa v Višnjo goro!

Višnja gora ostaja le okleščeno drevo: vsi so doslej sekali žive veje, kakor se jim je zahotelo...

Mi se ne damo; čeprav ima občina do nas mačehovski odnos, smo s samoprispevki in zagnanostjo Višnjancev dosegli lepe uspehe. Prispevali smo denar, da je kraj asfaltiran, vodovod smo si sami naredili in javno razsvetljavo tudi, uvedli smo samoprispevek za nakup šolskega kombija in za gradnjo varstvene ustanove. V višnjegorski šoli smo napeljali centralno kurjavo, za kar smo naredili med meščani nabiralno akcijo, izdatno pa je pomagal tudi ljubljanski Contal, ki ima nad šolo patronat. Za kopalnice smo že kupili čistilne naprave, a nimamo dovolj denarja, da bi jih montirali. V načrtu imamo tudi gradnjo telovadnice, za kar naj bi dobili denar od republike, krajevne skupnosti in občine.

Doma se zaposlujejo pretežno ženske; v Iskri dela 90 Višnjancev. Sicer pa se večinoma vozijo na delo v Grosuplje ali v Ljubljano in vse več mladih tudi odhaja. Eden od vzrokov za izseljevanje je tudi ta, da v treh desetletjih po vojni še nismo dobili urbanističnega načrta in je gradnja zavrta.

mož iz preteklosti

Podoba današnjega časa torej nima prav svetlih barv, a na srečo so Višnjani optimisti in z upanjem zro v naslednja leta. Prenekateri starejši prebivalec Višnje gore pa se v dolgočasnem deževnem dnevu, kakršen je bil, ko sva bila tam na obisku, potopi v spomine, kot recimo upokojeni Jože Pajk, vsem Višnjanom znani Pepe z bobnom, ki je še pred kratkim zbobnal vaščane na trg in jim potem prebral sporočilo o obveznem cepljenju psov.

„Da je Višnja gora staro mesto, ve in tudi vidi vsak,“ pravi. „Tu so imeli cunftri svoje cehe in bandera in ob slavnostnih dneh so pobrali vsak svoje lerpobe in so šli ven. Ob posebnih priložnostih pa so vzeli svoje skrinjice, zaklenjene s tremi ključi, v katerih so imeli akte in denar. Na Štefanovo so prišli obrtniki in vajenci vkup in potem so mojstri lerpobe frejšprehal, ko so jim dali spričevala. A vsak učenec se je moral prej izkazati: čevljarški vajenec je moral narediti čevlje, krojaški obleko... Tako so živeli cehi.“

Tudi gostilničarji so imeli svoj ceh, pa saj so ga lahko imeli! Svoje dni je bilo v naši Višnji gori kar 12 oštarij. Ljudje so hodili po uradih in se ustavljali tudi v gostilnah.“

Tako govori Pajkov Jože, potomec Andreasa Pajka. Prednik je bil v rusko-francoski vojni, ko so Napoleonove soldate tistnili v klešče ruski vojaki in strupena vzhodna zima. Sedem dni je živel ob surovi mački, ko se je vračal nazaj v svoj del Evrope in s seboj je nosil vojaški boben. Odtlej so Pajki bobnarji v Višnji gori.

Jože Pajk še ve, kako je nastala legenda o višnjegorskem polžu: „V Italiji je neki Višnjjan rešil italijanskega bogatega oficirja in oficirjeva mati mu je poklonila polževo hišo.“ Pajkov Jože je videl tega polža: pozlačena lupina morskega polža, ki drži polič vina, je pripeta na kakšnega pol metra dolgi, kot od žepne ure tanki zlati verižici. Starejši Višnjani so ga tudi videli, in sicer ob 450-letnici mesta, ko so ga Višnjani dobili za nekaj ur. Odtlej ga ni videl nihče več...

črpati iz starega

Ni mogoče računati, da bi hitrejši življenjski utrip prinesla v starodavno mesto industrija. Višnja gora bo morala najti druge možnosti razvoja. Namesto da bi uničila svoj starodavni videz s postavitvijo tovarn ali drugih velikih zgradb, naj ga raje neguje. Iz tega, kar so stoletja nakopičila med Višnjane pripovedi in starodavnosti, lahko čez čas nastane čisto zlato.

Višnjani bodo spet morali prikleniti zlatega polža, priklicati turiste, čeprav samo na požirek zdravilne vode Konjščeka. Da bi Višnja gora zacvetela, ne sme po poti drugih mest, ki so jih uničile pridobitve modernih časov, ampak mora poiskati svoje starodavne čare iz tistih časov pred stoletji, ko je Višnja gora dobila mestne pravice.

Letos praznujejo v Višnji gori stoletnico gasilstva, čez dve leti bodo praznovali 500-letnico, kar so dobili mestne pravice. To so primerne obletnice, da bi iz zgodovine potegnili nekatere zanimivosti in znamenitosti in jih ponudili turistom; od tega bi mogli imeti največ koristi Višnjani sami.

MESTO ZLATEGA POLŽA

Razvoj, na katerega tako radi prisegamo, se je dotaknil in preoblikoval mnogo slovenskih mest. Iz starih mestnih jeder so se mesta širila, postajala so večja, prebivalstvo v njih se je množilo, hkrati pa je mesto izgubljalo obraz, kakršnega je nosilo skozi stoletja. Redki izjemi sta na našem koncu Kostanjevica in Višnja gora. Nekdaj naselji z mestnimi pravicami, upravnimi in sodnimi institucijami, z razvitim rokodelstvom in trgovino, sta zdaj samo še malo večja kraja, za katera bi težko

zapisali, da sta mesti. Mesto ima danes vse drugačno podobo in vse drugačen utrip življenja. Prav zato so ti ostanki mest, ki jih je čas potisnil na rob razvoja, vredni oglada in pozornosti. V današnjik sta prenesla oba kraja čar preteklega, čar, ki mu moderni človek rad podlega, saj ga spominja na umirjeno, počasno življenje prednikov, na čas, ko je bilo časa dovolj in ni bilo treba kar naprej hiteti, hiteti...

mesto okleščeno drevo

Drago Fabjan, ki je po osvobodilni borbi ostal v vojaški službi in vrsto let živel v drugih krajih, se je po upokojitvi vrnil v rojstno Višnjo goro; kadar nanese beseda o novejši zgodovini tega prijaznega kraja, se spomnijo Višnjani nanj in povedo: „O tem bi vedel največ povedati Fabjan.“

Pa sva šla k njemu. „Višnja gora je eden izmed tistih krajev, iz katerih so bili vsi ljudje vključeni v osvobodilni boj. Samo enega belogardista smo imeli in še ta ni bil pravi Višnjjan. Sicer pa lahko podkrepim svojo misel s tem, da je Jože Rus v našem kraju že 1941. leta ustanovil prvi odbor OF, da smo isto leto že imeli oboroženo vaško zaščito in da smo v Višnji gori, če odštejemo Ljubljano, dobili prvo mladinsko organizacijo v Sloveniji.“

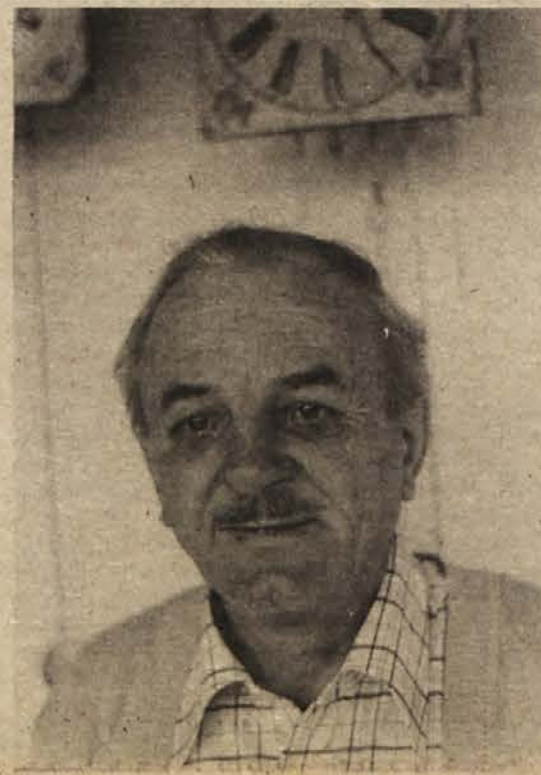
Enainštiridesetega leta smo že hodili v oborožene akcije po terenu, 18. maja 1942 pa je bil prvi odhod v partizane; 7 Višnjancev je sprejel Zahodnodolenjski odred.

Po podatkih, ki jih ima organizacija borcev v našem mestu, je okrog 240 prebivalcev aktivno sodelovalo v narodnoosvobodilni borbi. Mislim, da je to za kraj z okrog 500 ljudmi dovolj velika številka. Borčevska organizacija šteje danes 82 članov, zveza vojaških vojnih invalidov pa 36. Okrog 40 meščanov je bilo med vojno izseljenih, 16 jih je padlo v partizanih, od bombardiranja v 1943. letu in od izčrpanosti zaradi internacij pa smo imeli še 42 mrtvih. Imamo pet spomeničarjev, po končani osvobodilni vojni pa je v aktivni službi naše armade ostalo 7 Višnjancev. Mislim da ni človeka, ki bi ne potrdil, da je bila Višnja gora z dušo in telesom za našo stvar in da je za pravični boj tudi veliko žrtvovala.

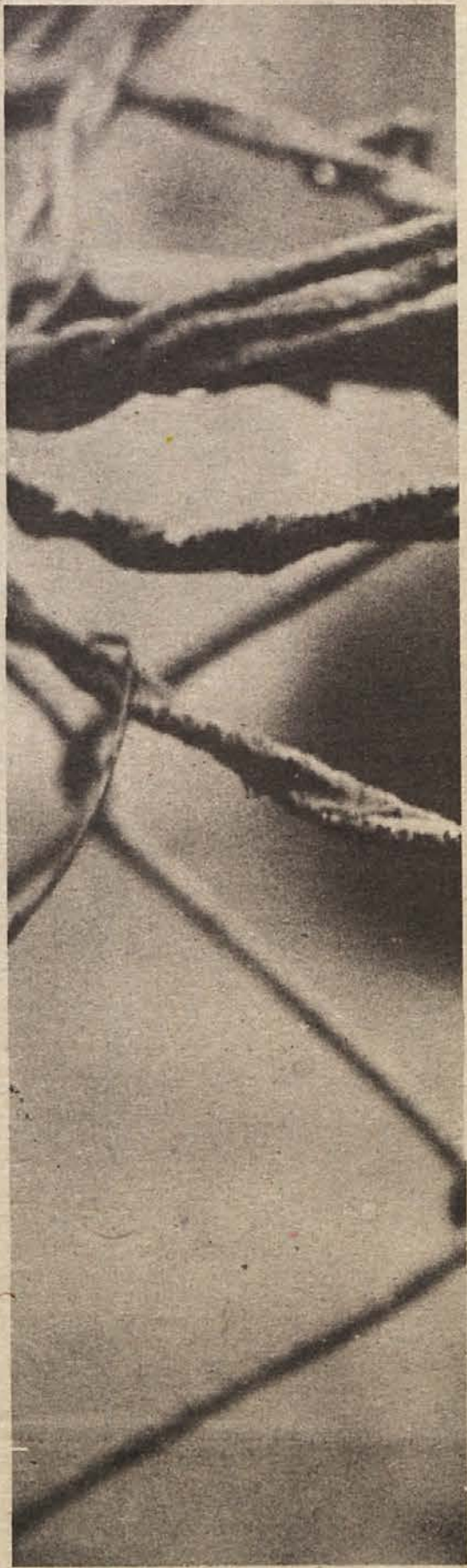
Pred vojno smo imeli v Višnji gori občino, sodnijo, žandarmerijo, davkarijo; razviti sta bili rokodelstvo in gostilništvo. Med vojno je bila Višnja gora delno bombardirana, požgana je bila šola, zgorel je Auerspergov grad, današnje deklško vzgajališče.

Po vojni smo se Višnjani odlikovali pri izgradnji porušene domovine; nismo bili le v akcijah za obnovo domačega kraja, ampak smo šli tudi v brigade. V različnih političnih akcijah in pri volitvah se vedno dobro odrežemo.

In čeprav smo veliko žrtvovali, nismo skoraj ničesar dobili. Višnjani smo ponosni na svojo preteklost, razočarani pa nad tem, kako pičlo pomoč nam daje družba danes!

do neusmiljenosti pravični zakoni

Ana Jaketič iz Novega mesta, Trubarjeva 3, je 20. novembra 1974 napisala republiškem sekretariatu za zdravstvo in socialno politiko naslednje pismo: „Sem vdova, samohranilka in mati 12-letnega sina mongoloide. Stara sem 53 let, zaposlena pri kmetijski zadrugi „Krka“ v Novem mestu kot snažilka. Otrok je kategoriziran za 100-odstotnega invalida. Že ob rojstvu so mu zdravniki napovedali najdaljšo življenjsko dobo – 2 leti. Toda otrok je bil moj, zato sem se zanj zavzela in vsa ta leta naredila zanj vse, kar je bilo v moji moči. Vsa leta mi ga je zdravil prof. dr. Marij Avčin na klinični bolnici v Ljubljani. Ker pri nas doslej ni bilo zdravil za takšne otroke, sem morala iskati zdravila po tujih državah in jih seveda tudi drago plačevati.

družba ni dolžna pomagati, da je le dobra volja zavoda, če mi hočejo kaj dati, in da so že na seji odločili, da mi ne dajo ničesar.

NI ZAKONA ZA OTROKE, KOT JE MOJ

Dejal je, da ni zakona, ki bi predvideval kakršnokoli materialno pomoč za otroke, kot je moj. Pripomnil je še, naj ga vzamem domov, če ga ne morem vzdrževati. Nisem vedela, kaj bi rekla. Vprašala sem ga, zakaj ne bi potem takim otrokom že ob rojstvu onemogočili življenja, ko vendar ne morejo dobiti nobene materialne podpore. Tu sva končala. Dodal je še, da se lahko obrnem kamorkoli, dosegla ne bom ničesar.

Kaj sem prosila Center za socialno delo v Novem mestu? Samo plačilo rejniške družine, ki znaša 1100 din na mesec. Moj osebni dohodek je 1650,00 dinarjev. Otrok dobiva po očetu pokojnino 710 dinarjev. Otroškega dodatka ne prejema že več kot leto dni, ker je moj osebni dohodek presegel 900 din. Tudi tu občutim veliko krivico. Torej znašajo moji in otrokovi dohodki 2360 din. Sama plačam hrano (kosilo) v šoli (160 din) in prevozne stroške. Ti znašajo 450 dinarjev na mesec. Otrok je v zavodu oziroma pri rejniški družini od ponedeljka zjutraj do petka popoldne. Tako je otrok 3 dni pri meni doma, kjer mora tudi živeti. Otroka vsak ponedeljek zjutraj peljem v Ljubljano, ob petkih pa ga grem iskat. Naj povem, da moram oba ta dneva opraviti tudi službo. Poleg teh izdatkov krijem stroške za šolske potrebščine, obleko, pranje. Mislim, da ni potrebno posebej razlagati, da plačujem tudi drago stanovanje, elektriko, vodo, smeti in da moram tudi sama vsaj enkrat na dan jesti.

POMAGAL JE LE SINDIKAT

Iz trenutnih težav mi je pomagala osnovna organizacija sindikata v podjetju, kjer sem zaposlena. Odobrila mi je enkratno denarno podporo, sicer bi morala otroka vzeti s šolanja domov.

Napisala sem vam veliko. Želim, da bi moje pismo prebrali v celoti. Preverite moje trditve pri prof. dr. Avčinu, v vzgojnovarstvenem zavodu v Jaršah ali pa na POŠ v Novem mestu. Čutim, da sem dala za svojega otroka veliko. Še vedno sem pripravljena zanj žrtvovati prav vse. Lahko pa mu dam samo vso materisko ljubezen, ne pa tudi polne finančne podpore, saj nimam sredstev. Zato se obračam na vaš naslov in vas prosim za kakršnokoli pravno in finančno pomoč ter za čimprejšnji odgovor.

Tako Ana Jaketič novembra 1974 republiškega sekretariatu za zdravstvo in socialno politiko.

9. februarja letos je izdala novomeška podružnica skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji odločbo, da Marjan Jaketič, rojen 2. julija 1962, sin zavarovanke Ane Jaketič iz Novega mesta, nima pravice do posebnega šolanja in poklicne rehabilitacije na stroške skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Odločba poleg tega ugotavlja, da je Marjan Jaketič popolnoma nesposoben za samostojno življenje in delo zaradi bolezni, ki je nastopila že ob rojstvu. V obrazložitvi odločba citira zvezni zakon, po katerem imajo pravico do posebnega šolanja in poklicne rehabilitacije na družbene stroške samo tisti invalidni otroci, za katere je glede na njihovo zdravstveno in duševno stanje verjetno, da bodo po šolanju sposobni za samostojno življenje in delo.

KOMISIJA: MARJAN NI ZA V ŠOLO

Odločba navaja, da je Marjana januarja letos pregledala invalidska komisija prve stopnje v Novem mestu. Mnenje komisije je bilo, da otrok zaradi težje duševne zaostalosti ni sposoben za šolanje pod posebnimi pogoji, poleg tega, pa da tudi ni možnosti, da bi se s poklicno rehabilitacijo usposobil za samostojno življenje.

Zoper to odločbo je Ana Jaketič v predpisanim roku vložila pritožbo pri ljubljanski centralni skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Jaketičeva meni, da odločba, ki njenemu sinu krati družbeno šolnino in oskrbo v internatu, temelji na mnenju novomeške invalidske komisije, ki so jo sestavljali zdravnik-internist, zdravnik-kirurg in dva strokovna sodelavca. O življenjski usodi duševno prizadetega otroka torej niso odločali specialisti-psihiatri, nevropsihologi in psihologi, ki da so edini pristojni presojsati in odločati o tako pomembnih stvareh. Jaketičeva je trdila tudi, da komisija ni upoštevala mnenja prof. dr. Marije Avčine, dolgoletnega Marjanovega zdravnika, ki trdi, da otrok napreduje ter da je sposoben za posebno šolanje. Prav tako naj bi šlo mimo zdravniške komisije tudi mnenje Vzgojnega zavoda Janeza Levca v Ljubljani, v katerem se usposablja Marjan na materine stroške. V zavodu namreč trdijo, da se bo Marjan kot večina zmerno umsko manj razvitih otrok usposobil za delo v delavnicah, vendar ne za samostojno delo.

ZAKAJ LE ŠTIRI LETA STAR IZVID?

Poleg tega Jaketičeva trdi, da je novomeška zdravniška komisija preveč upoštevala štiri leta

star izvid o otrokovih umskih sposobnostih. Zakaj se komisiji ni zdelo vredno pozanimati, kakšno je Marjanovo sedanje duševno stanje? se sprašuje Ana Jaketič v omenjeni pritožbi.

Centrala skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji je pritožbo Ane Jaketič zavrnila. V obrazložitvi je rečeno, da je mnenje novomeške invalidske komisije medtem potrdila tudi drugostopenjska ljubljanska komisija ter da je že novomeška komisija upoštevala tudi mnenje prof. dr. Marije Avčine ter Vzgojnega zavoda Janeza Levca v Ljubljani. Avčin da v mnenju opisuje le izvide pregledov do leta 1972. Skratka: Marjan Jaketič da glede na svoj duševni razvoj nima pravice do posebnega šolanja in poklicne rehabilitacije na stroške skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji.

Odločba še suho navaja, da je zoper to odločbo dopustno sprožiti upravni spor s tožbo na vrhovno sodišče v Ljubljani v roku 30 dni po prejemu te odločbe.

VSE JE ZAKONITO, VENDAR...

Zakaj vse to pisanje? Vse je namreč zakonito, potrjeno z mnenji itd. Zanimivo pa je vsekakor, da niti ena niti druga zdravniška komisija nista Marjana Jaketiča tudi pregledali. Letos. Mnenji temeljita na 4 leta starih izvidih.

Sicer pa smo zgodbo napisali predvsem zato, ker spoštujemo pogum, voljo in ljubezen Ane Jaketič, ki šola svojega Marjana na svoje stroške. In to ob plači snažilke. Narava stvari je taka, da bo Ana najbrž izgubila tudi na vrhovnem sodišču. Zakoni so do neusmiljenosti pravični. Ne poznajo izjem, soočajo se samo z dejstvi. Inteligenčni kvocient toliko in toliko, sicer so vrata posebne šole ali podobnih zavodov zaprta. Tedaj se odprejo vrata drugih zavodov. Toda Ana Jaketič svojega Marjana noče dati v druge zavode, hoče iz njega nekaj narediti. Za vsako ceno, tudi za ceno pomanjkanja svojega koščka kruha. Vsak teden štiri vožnje z Marjanom v Ljubljano in nazaj so ob vsem tem še najmanjši strošek.

Če Jaketičeva na vrhovnem sodišču ne bo uspela, bo Marjan ljub temu še hodil v šolo. Tako kot doslej – na njegove stroške. Morda je početje Ane Jaketičeve podoben nalivanju vode v sod brez dna – a valjenju kamenja na hrib, čeprav veš, da ti tvoj spet skotalilo v dolino. Kljub temu bo početje spoštujem. Zame njen boj bo izgubljen. Sicer pa malo sovraž...

DOLENJEC V LJUBLJANI

evgen JABOLKO NE PADE jurič DALEČ OD DREVESA

Vozil je hitro, vseh mu je bilo tako. „Naš ata so dirkač,“ so rekli otroci. In ata je dirkal in klel: „Lejte ga, norca, sto bogov njegovih, ki se mi ne umakne. Milijon hudičev naj ga pojaha...“ „O, prekleti pesjan! Kje je dobil izpit?“ „Mater mu, obiraču! Kako si upajo taki na cesto?“

Mili otročiči so sedeli zadaj in spraševali: „Ata, si ti najboljši voznik?“ „No ja, najboljši najbrž ne, a dober, to že lahko rečem, dober, boljši kot tle cepci, ki jih vsak dan srečujem za volanom...“ In mili otročiči so se učili. Ata pa so nergali tudi drugače. „Lejte ga, norca,“ so govorili, gledaje skozi okno, in pokazali soseda, ki je kosil, „saj še kositi ne zna, kot bi imel dve levi roki. Bik ostane bik.“ „Ste videli osla, ki ob tem času gnoj trosi? Za klobuk naj si ga natlači, norec...“

„Jej-jej-jej! Počil bi od smeha, ko vidim to kozo, sosedovo ženo, ki se hoče iti damo...“ – Mili otročiči so vedeli:

„Ata, a ne, da si ti najbolj pameten?“ „No ja,“ so rekli ata, „najbolj, to je težko reči, najbolj najbrž ne, bolj pa vseeno kot večina teh norčkov...“

In so se ata zadovoljno potrepjali po glavi. Potem so otročki šli po vasi in so pravili: „Naš ata najbolje vozijo...“ „Naš ata najbolj kolnejo...“ „Naš ata so najbolj pametni...“

Atu so se smejali, on je klel, mili otročiči so se učili. In naučili, izrezani atki so zrasli iz njih: kleli so, za hrbtom opravljali in neumnosti kvasili.

Ata pa se je čudil: „Le po kom so, svojati!“ Uganil pa tega ni nikoli.

MEŠČAN NA DOLENJSKEM

gosje pero

Pes pred staro kmečko hišo je pričel razdraženo lajati, ko se je po prašni cesti pripeljal poštar na kolesu. Marjana je odložila motiko in stekla k cesti. Pričakovala je pismo.

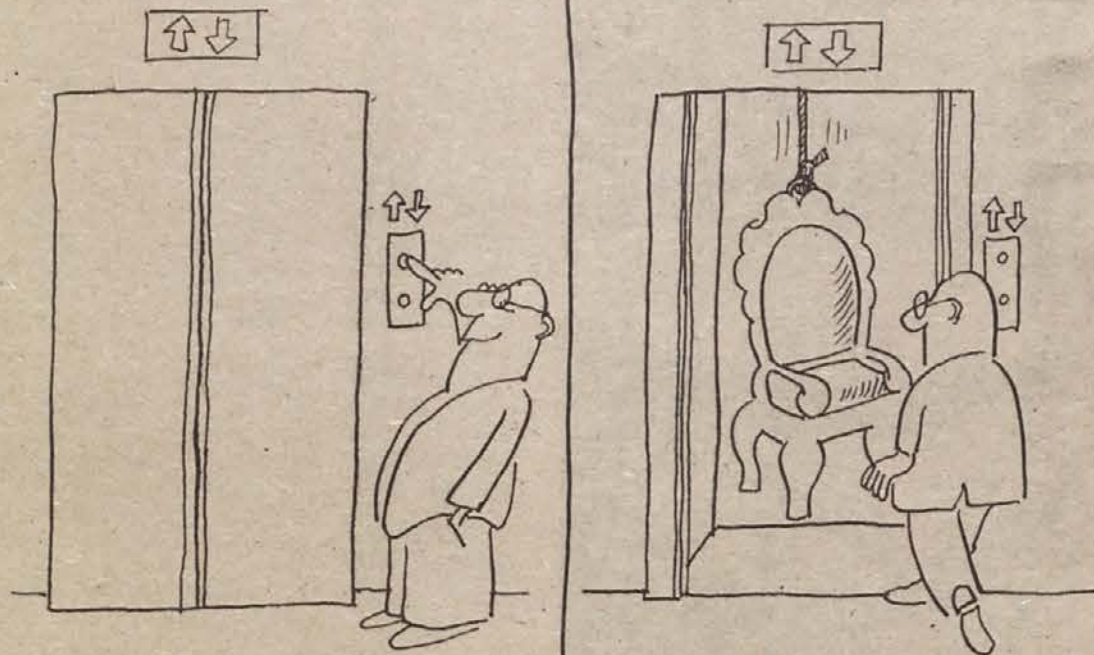
Poštarju se ni utegnila niti zahvaliti, tako zelo je bila vesela, da je pismo vendarle prišlo. Vzemi-mirjeno je odrezala ovojnico; takoj je prepoznala možovo pisavo.

„Ljuba Marjana,“ je brala, „toplo te pozdravljam in ti pošiljam koš poljubov. Ti ne veš, kako močno pogrešam oba vaju, tebe in Andrejčka. Upam, da se Andrejček pridno uči. Da bi se vsaj on v življenju lahko trdno postavil na noge. Da se mu ne bo treba potikati po svetu in opravljati najslabša dela, kot jih moram jaz. V soboto pridem domov. Veliko več se bomo pomenili, kot lahko napišem!“

Marjani so sijale oči. Stavek za stavkom je kar požirala, tudi ko je že v tretje brala pismo. Polna pričakovanja in tihega veselja se je lotila dela.

Šolski avtobus je pripeljal in k hiši je prišel Andrejček. Še preden je Marjana lahko odprla

andrej novak: s flomastrom

A. Novak

Avtomatizacija

usta, je prvošolček vprašal: „Ali je ati kaj pisal?“

Marjana je prikimala, Andrejček pa je razburjeno čeblljal dalje: „Bo kmalu prišel? Ko pride, ne bo smel nikamor več! Nič več ne bo šel v Nemčijo!“

„Jutri pride, jutri!“ je Marjana sijočih oči ponovila sebi in svojemu sinu, ki je začel vriskati od veselja.

Sobota je bila eno samo pričakovanje. Marjana je pekla potico, Andrejček pa je bil priden kot še nikoli; petkrat je nakrmil zajce, kokoši pa tudi niso mogle pozobati vsega, kar jim je velikodušno trosil po dvorišču. Življenje na samotni kmetiji je prekipevalo od srečnega pričakovanja.

Kazalca na uri sta nezno počasi krožila. A vendar, prirnila sta v večerne ure. Tema se je zažirala v stene samotne kmetije, nakje daleč je zaskovikala sova.

Marjano je skrbelo. Temne misli so se prebudile: „Le kje hodi tako dolgo? Da se ni ponesrečil? Koliko zdomcev je že doletela taka usoda... Le zakaj ne napiše, kdaj bo točno pri-

šel, da bi ga tako ne pričakovala... Ubogi otrok pa je tudi ves vznemirjen, ker ga ni...“

Bilo je že deset ponoči. Andrejčka je zmagal spanec; kar na stolu je zaspal. Tudi Marjani je od samega pričakovanja utrujenost vlekla veke na oči.

Okoli enajste ure je pred hišo zabrnal avtomobil.

„Ati je prišel!“ je zaklical Andrejček, ki je bil v hipu buden in pokonci. Stekel je ven. „Ati! Ati!“ je zaklical in planil v objem temne postave na pragu.

Marjana je obstala. Z otrokom v naročju je stopil mož k nji in jo objel. Dolgo so molčali in si samo zrl v oči.

„Daj, stopi vendar!“ je Marjana končno dahnila.

Pozno v noč je tekel pogovor v izbi samotne kmetije. Andrejčka je spanec spet premagal. Zaspal je v očetovem naročju sladke sen izpolnjenega pričakovanja.

JOŽE LAVRIČ

PRİČAKOVANJE

POLETNA MODA LJUBI EK SOTIKO

Ni ravno vse uporabno, kar kažejo pariški modni saloni, posebno ne za naše razmere, ko vselej skušamo novo združiti s praktičnim, pa vendar se nam ni treba odreči najnovejšim modnim muham. To, da so hlače spet trdno zasidrane v garderobi sodobne žene, bomo tudi me z veseljem sprejeli. Za praktične farmerice v raznih inačicah se je večina že tako in tako odločila, ponuja pa se še niz drugih možnosti.

Kaže, da sta Orient in Kitajska postala modnim kreatorjem posebno pri srcu, ker je v najnovejših modelih za poletje in počitnice največ oblačil v stilu ali vsaj nadihu teh dveh oddaljenih dežel. Govorili smo že o kitajskih hlačah, ukrojenih iz raznega blaga, ravnega kroja in dokaj ožjih kot doslej. Tudi krajše so, čez pa nosimo tuniko tudi v kitajskem slogu. Je tako eno-

stavnega kroja, da jo lahko vsaka, tudi manj spretna šivilja sama naredi. Taka tunika ima široke kimono rokave, ki so krajši ali daljši, sicer pa je ravna kot vreča in ne preširoka, ni pa tudi oprijeta. Včasih ima pri strani razporke.

Zelo pisane turške hlače, spodaj prevezane celo z vrvico, bomo pri nas najbrž redkeje videli. Morda v kakšnem boljšem večernem lokalu ali pa kje ob plaži tudi ta stvar ni tako „odvratna“, kot bi katera rekla v prvi sapi. K turškim hlačam se nosijo sandale z dolgimi vezalkami, ovitimi okrog nog, in pa bluzice z golimi hrbti, na glavi pa turban.

Ponovno novo pa je še to, da bomo v obmorskih krajih spet videli kratke hlačke. Se jih spomnite, kajne?

R. B.

DOMAČA LEKARNA: ARNIKA

Splošno znana rastlina, ki jo v naših krajih že od nekdaj uporabljajo v domačem zdravilstvu, ima najbrž toliko imen kot zdravilnih lastnosti. Rečejo ji kokovičnik, brdnja, zlatnica, moravka, sončna roža, hribovski primožek, materinski koren, pa še kakšno ime bi se našlo.

Vsi vemo, da gre za okrog pol metra visoko rastlino z močno poraslo koreniko plitvo v zemlji in rdečkasto rumenimi cvetovi, ki so zbrani v majhnem cvetnem košku. Plod je rožka. Arnika raste po gorskih travnikih, pašnikih in močvirjih.

Cvete nabiramo junija in avgusta, koreniko pa spomladi ali jeseni. Cvete moramo sušiti pri temperaturi 40 do 50 stopinj, potem jih lahko s pridom uporabimo. Ne v preveliki količini, kajti arnika povzroča tudi zastrupljenje, srbečico na koži, vnetje želodčnih sten, težko dihanje, krče in celo smrt. Arnika vsebuje več takih snovi, ki vplivajo na mišičje, živčevje, srce in krvni sistem.

Čaj (1 žličko cvetov na skodelico vode) priporočajo pri slabem želodcu, gripi, prehladih, živčni razdraženosti, pri

oslabelem srcu, revmi in protinu, pa tudi pri driski, gripi in poapnenju žil.

Še bolj čislajo tinkturo iz arnike kot zunanje zdravilo. Okrog 10 do 20 kapljic tinkture na kozarec vode je dobro za izpiranje ran, grgranje pri vnetih mandljih, hripavosti in za masažo pri revmi. Tinkturo pripravimo iz svežih cvetov, ki jih naglo posušimo in denemo v dober špirit. Tam naj se namakajo 3 ali 4 dni. Pred uporabo je potrebno tinkturo razredčiti z vodo.

NADEVANA PAPRIKA

Začenja se sezona priljubljenih jedi – polnjenih paprik, kar je pripravno posebno za zaposlene žene, zato smo v novomeškem hotelu Metropol povprašali za recept, kako to jed pripravljajo pri njih. Nadevane paprike imajo namreč z malce drugačno primesjo povsem nov okus.

Alojzija Mokricki, vodja kuhinje v hotelu Metropol, je povedala: „Za tri osebe potrebujemo 6 paprik, pol kilograma zmlatega mesa iz mešanice go-

vedine, teletine in svinine, 15 dkg riža, čebulo, česen, sol, poper, 1 jajce, peteršilj in začimbo Eva.“

Zmleto meso malce pregnetemo s surovim rižem in začimbami, nato papriko očistimo in na rahlo nadevamo. Posebej naredimo paradižnikovo omako. Malo olja, sladkorja in moke prepražimo, dodamo paradižnikovo mezo in zalijemo z mrzlo vodo. Kuhamo, dokler se omaka ne razpusti in

postane gladka. Po potrebi omako še malo solimo in ji dodamo Eve. Potem omako pretlačimo skozi cedilo in vlijemo v večjo skodelo. Vanjo polagamo tudi paprike in pazimo, da je omake toliko, da je paprika pokrita. To kuhamo na zmernem ognju najmanj pol-drugo uro. Vre naj počasi.“

To menda veste, da so nadevane paprike drugi dan še boljše.

R. B.

KAJ JE

KNJIGE

ZDRAVNIKOVA VEST po ugodni ceni

Založba Lipa iz Kopra se lahko pohvali, da ima izstanjšan posluh za okus širokih množic, točneje rečeno, za tisto zvrst literature, ki širokim krogom godi in je pisana zgolj iz želje po čim večjem in boljšem zaslužku.

Pred leti smo Slovenci „odkrili“ čar in lepoto zdravniških romanov, romanov „v belem“, kot jim tudi lahko rečemo. To je svojevrstno pisanje, v katerem se človekovo življenje kaže skozi luč znanstveno medicinskega gledanja kot skupek bioloških funkcij, ki pa podleajo potrebam duha (čeprav je res, da je le-ta dostikrat le besedna zamenjava za čutnost).

Taki romani so vlekli in vlečejo še danes. Zato izdaja prevoda knjige piscev Jacquesa in Françoisa Galla „Zdravnikova vest“ ne moremo šteti za drzno in tvegano izdajateljsko početje. Roman bo našel dovolj bralcev – kupcev.

V romanu lahko sledimo razkroju življenjskega smisla, kakor ga pojmuje meščansko misleči mladi zdravnik. Njegova življenjska pot teče od kariernističnih uspehov do „filozofskega spoznanja“, da je življenje samo borba za obstanek. Ker pa je borba za obstanek le preveč živalska zadeva, se zdravnik osvesti in poišče dopolnitev živalskega življenja v starem krščanskem nauku o usmiljenju in žrtvovanju; odide v brazilsko pragozdove pomagat nesrečnejem, sebi pa očistiti kosmato vest in spomine na čutne sladkosti.

Pripoved teče gladko, prijetno, je dovolj napeta in začimljena, da povprečen Slovenec ob tej knjigi ne bo obupal, čeprav mu branje ni največja navada, zapisana na sredi srca.

MIM

Že nekaj mladih rodov razveseljujejo in vznemirjajo dogo-

divščine Oliverja Twista, glavnega junaka romana Charlesa Dickensa, angleškega pisatelja, čigar obširni opus je že od prvih objav naprej priljubljeno čtivo mladih in starejših. V slovenskem prevodu smo „Oliverja Twista“ že večkrat dobili; zadnji je pred kratkim izšel pri Mladinski knjigi v zbirki „Biseri“, ki prinaša najboljša mladinska dela iz svetovne književnosti. Ker je posamezne knjige iz te zbirke moč kupiti posamično, se ni bati, da bo Oliver Twist ostal brez družbe, kakršne je vajen že dolga desetletja.

Socializem kot nov družbeni red, nova kvaliteta v družbenih odnosih, ima za svojo temeljno filozofsko misel marksizem – leninizem. Človek ustvarjalec in spreminjalec sveta ni pasivno bitje, ni determiniran z nečim zunaj objektivnega sveta, ampak se tvorno gradi v stalnem, aktivnem odnosu do objektivnosti. V takem sklopu dejavne filozofije moramo razumevati tudi socialistično etiko.

V knjigi „Etika in socializem“, katero je pred kratkim pri Mladinski knjigi izdal znani in plodoviti mislec Vojan Rus, prinaša avtor določnejšo in popolnejšo opredelitev teoretskih sestavin socialistične morale. V svojem delu Vojan Rus postavlja etiko kot tisto možno revolucijo v teoriji, po kateri filozofija kot zgolj kontemplativna metafizična disciplina postane dejavna filozofija. Moralne norme tako niso več samo jezikovno oblikovana pravila, ampak subjektivno – objektivni družbeni zakoni.

Gre torej za izdajo dela, po katerem bi moral poseči marsikateri bralec, še posebno vsak, kdor pomaga v ključnih točkah graditi socialistični družbeni red.

v drugi polovici prejšnjega stoletja. Slodnjak ni podal zgolj zgodovinsko, ampak tudi „pesniško“ resnico o književniku, ki ga je življenje teplo še bolj ko Prešerna. Roman prikazuje Levstika kot preroka slovenskega kulturnega in političnega razvoja.

„Tujec“ je roman o Cankarju. Gre za umetniško pripoved, ki je nastala po dolgotrajnem študiju in raziskovanju Cankarjeve osebnosti in dela; za pripoved „z valujočim dogajanjem, živahnimi dialogi, predvsem pa prodorno psihologijo“ – tako je o „Tujcu“ zapisal Joža Mahnič. Dokaj sodobna oblika romana, ki je sestavljen iz trinajstih poglavij, omogoča podrobno seznanitev s celo vrsto pisateljevih sodobnikov, iz njihovih mozaičnih pripovedi pa se izlušči temeljita podoba Cankarjevega življenja, dela in časa, v katerem se je bil zoper malomeščansko lahkomišelnost in kratkovidnost.

V „slovenski trilogiji“, kakor že poimenujejo omenjene življenjepise, Slodnjak ni le do potankosti orisal nemirnih življenjskih poti pesnikov in pisateljev, ki doce-

PREDSTAVUJAMO VAM

Založba Lipa iz Kopra se je pridružila številnim drugim založbam, ki z različnimi izdajami prispevajo svoj delež k vsebinsko res polnemu praznovanju stoletnice rojstva velikega umetnika slovenske besede Ivana Cankarja. Pred kratkim je poslala na tržišče dve knjigi: Dimitrija Rupla „Svobodne besede“ in Marije Mitrović „Cankar in kritika“. Mitrovićeva z natančno znanstveno prizadevnostjo in vestnostjo analizira umetnikovo zavedanje o lastni umetnosti in njegove nazore o tem, kaj je in kaj ni ali kaj naj bi bila literatura, tako da zgradi podobo Cankarjeve kritične misli. Rupel pa postavlja Cankarjevo delo v vrh in preseganje tiste značilnosti slovenske literarne tvornosti, ki jo lahko imenujemo narodnostno prebudniško. Obe knjigi sta tako zanimiv in tehten prispevek sodobne misli k Cankarjevemu delu, hkrati pa dokaz o živosti Cankarjevega umetniškega in kritičnega duha.

NOVEGA

Prijateljev zbornik

Lani smo skoraj neopazno praznovali stoletnico rojstva literarnega zgodovinarja in teoretika Ivana Prijatelja, katerega lahko z vel iko upravičenosti imenujemo očeta moderne slovenske literarne zgodovine. Ivan Prijatelj je bil namreč eden prvih, ki so pri nas poskušali iz literarne zgodovine narediti pravo znanost. Umetnika je postavil v zgodovinski okvir njegove dobe in potem iz spoznanja o značaju takratnega dogajanja črpal temeljna spoznanja o naravi posameznega literarnega dela. S svojim načinom dela je Prijatelj plodno vplival na razvoj slovenske literarne zgodovine. Stoletnico rojstva tega pomembnega moža je založba Slovenska Matica počastila z izdajo obsežnega „Prijateljevega zbor-

nika“, publikacijo, ki prinaša vrsto prispevkov današnjih slovenskih literarnih teoretikov o Prijateljevem delu. Čeprav bo izdaja zanimala le ozek krog bralcev, je njen pomen precejšen, saj zbornik predstavlja tisto delo, po katerem bo moral poseči vsakdo, kogar bo zanimala slovenska literarna zgodovina.

smrt v gradu

V romanu „Smrt v Gradu“ pokojne ameriške pisateljice Pearl S. Buckove srečujemo docela drugačen svet od tistega, ki ga je opisala v številnih drugih romanih. Tokrat v ospredju niso opisi Kitajske, pestrosti Daljnega vzhoda, napeta zgodba se odvija v labirintu hodnikov nekega angleškega gradu. Sir Richard in lady Mary se nikakor ne moreta vziveti v seda-

nost, bega ju preteklost, ujeta v mogočne grajske zidove. Kajpak prej ko slej pride do nujnega soočenja resničnega in sanjskega sveta, od tod pa ni več daleč do naravnost tragičnih dogodkov. Roman „Smrt v gradu“ je izdala Mladinska knjiga v zbirki „Krog“, prevedla pa ga je Nevena Vrbnjak.

FILM

SODOBNA TEMA

Kaže, da so slovenski filmski ustvarjalci le odkrili, da nudi sodobno življenje hvalne teme za filmsko obdelavo. Po izdelavi „Belih trav“ so v studijih Viba filma začeli snemati „Vdovstvo in pogreb Karoline Žašler“, prvega od letošnjih slovenskih celovečernih igranih filmov. Scenarij sta napisala pisatelj Tone Partljič in režiser Matjaž Klopčič, za osnovo pa jima je služila vrsta Partljičevih povesti in novel. Scenografija filma je v rokah Nika Matula, Alenka Bartlova je kostumografinja, direktor fotografije Tomislav Pinter, maskerka Berta Meglič in direktor filma Boško Klobučar. Ko bo snemalna ekipa zaključila studijska snemanja, se bo preselila na teren v okolico Sladkega vrha na Pohorju. Ta kraj z okolico ter njegovi prebivalci bodo zakulisje novega filma, katerega sporočilo o osamljenosti, razslojevanju in industrializaciji slovenskega podeželja prinaša v našo kinematografijo nov, a značilen element. V glavnih vlogah nastopajo: Milena Zupančič, Boris Cavazza, Polde Bibič, Anton Petje, Milanda Caharija, Milena Muhič, Boris Kočevar in Radko Polič.

SLOVENSKA TRILOGIJA

Dr. Anton Slodnjak

Menda ni treba dokazovati, da so življenjepisi žena in mož, ki so skozi pretekle čase z znanjem, umetniškim snovanjem ali kako drugače tlikovali pota v današnjik, dokaj priljubljeno branje. Kar se tiče življenjepisov književnikov morebiti celo bolj ko njihova izvirna dela, saj temeljiti življenjepisev v življenjsko podobo umetnika običajno spretno vtke tudi osnovne značilnosti njegovega dela, do katerih bi se

moral bralci dokopati z branjem. Za slednje pa danes, žal, pogosto ni časa – tako vsaj trdijo prenekateri. Bodi tako ali ne, pred nedavnim so se na slovenskem knjižnem trgu pojavili življenjepisi treh velikih mož slovenske književnosti – Mladinska knjiga je izdala romaneskne pripovedi literarnega zgodovinarja dr. Antona Slodnjaka o Prešernu, Levstiku in Cankarju.

„Neiztrohnjeno srce“ in „Pogine naj – pes“ sta ponatisa iz 1938. oz. 1946. leta. V prvem romanu Slodnjak v leposlovni obliki prikazuje Prešernovo osebnost skozi prizmo takratnih družbenih razmer, ki so bile pesniku vse prej ko naklonjene. Od tod življenje polno razočaranj, življenje pesnika, ki išče in najde izhod iz osebnih stisk v neprekosljivi pesniški besedi.

„Pogine naj – pes“ (v dveh knjigah) je portret enega najbolj odločnih kulturnih delavcev na Slovenskem

la upravičeno veljajo za temeljne kamne ne le slovenskega slovstva, ampak tudi naroda; skozi njihova življenja je razčlenil tudi kulturne in politične razmere, ki so slovenski življenjski vplevale v nevednost – Prešeren, Levstik in Cankar pa so z umet-

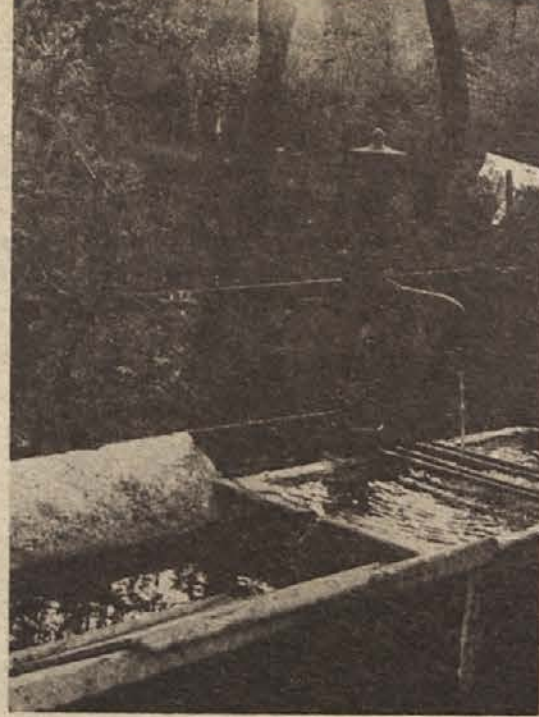
niško besedo trgali verige zaostalosti.

Zapišimo še, da je za tokratno izdajo Slodnjakovih romanov nove portrete Prešerna, Levstika in Cankarja izdelal akademski slikar in grafik Božidar Jakac.

D. R.

"Kjer bog roko ven molj!"
A. BARTELJ
J. SPLICAL

edina ostarija v loki

Odkar pomnijo, se je tej gostilni reklo „Pri Bariču“, čeprav se lastniki vseskozi pišejo Miller. Zanimivo je, da je to danes edina gostilna v Loki, čeprav je bilo še po vojni več birtov v tej nekdanji občini.

ljudje radi jedo tudi jagenjčke in odojke na žaru, pozimi, ko so kolone, pa je mogoče jesti krvavice, pečenice ob domačem zelju.

Janko Miller, ki vodi zdaj oštarijo, znano ne le domačinom, ampak prihajajo k njemu tudi od drugod, zlasti tisti, ki prihajajo na vikend v Belo krajino, pripoveduje: „Saj ni čudno, da mi je gostinstvo v krvi! V našem rodu imamo gostilno že vsaj sto let. Že moj stari oče, ki se je rodil tu v soseščini, je imel gostilno; po njem jo je podedoval moj oče, ki je 1912 kupil to hišo, v kateri je bila že prej gostilna, in nadaljeval oštirsko obrt. Po očetu sem prevzel gostilno jaz, to je bilo po vojni. Taka, kot je danes, je od 1960. leta, ko sem jo po dvanajstih letih premora spet odprl.“

In kakšno vino pijejo Baričevi gostje ob teh jedeh? Največ spijejo belokranjskega belega, po katerem segajo zlasti domači obiskovalci. Dosti gre v promet tudi belokranjsko črno, sprašujejo pa še po merlotu, teranu in briških vinih. „Vina so zajamčeno dobra, čeprav sem svoj vinograd pred leti posekal in posodobil in bo letos v njem šele prva letina. Kupujem pa vina že vrsto let pri istih vinogradnikih, ki jih dobro poznam.“

Janko, ki je bil rojen v gostilni, je ves čas doma: pri očetu se je med obema vojnama izučil obrti in mu potem ves čas pomagal. Ko je je prevzel, je obnavljal prostore in danes ima točilnico in dve sobi, kjer je 54 sedežev, nad Lahinjo pa ima še poletno teraso, na kateri je prostora za 80 gostov. . . . O tem, da bo gostilno po sedanjem lastniku prevzel sin Jože, ni nobenega dvoma. Jože se je namreč v novomeški gostinski šoli izučil za natakarja in zdaj pomaga očetu.

Po nakupih hodi Janko, njegova žena drži roko čez kuhinjo, sin Jože pa ima glavno besedo pri strežbi. Za delo poprime tudi hči, ki hodi v gimnazijo — pa vendar sami ne zmorejo vsega. Ko pride 88-letna mama v gostilno, se samo čudi: „Včasih smo imeli le po dve, tri jedi — golaž, vampe, pa vino in šnops, in so bili vsi zadovoljni. Kaj vse je treba danes nuditi. . . .“ Toda včasih so hodili v oštarijo le domačini, danes pa je vse več najavljenih gostov. Zgodi se, da se naenkrat prijavi kar po več avtobusov in Bariči jih morajo tudi odkloniti, čeprav s težkim srcem.

„Fant je bil zelo priden v osnovni šoli; zaželel sem mu, da bi šel v kakšno drugo šolo, in sem ga celo odvrčal od gostinstva, češ da je pretežak poklic, v katerem mora človek delati od zore do pozne noči; ampak fant je bil vztrajen in je šilil v gostinsko šolo. Če se je zares odločil, naj pa gre, sem si mislil,“ pravi oče.

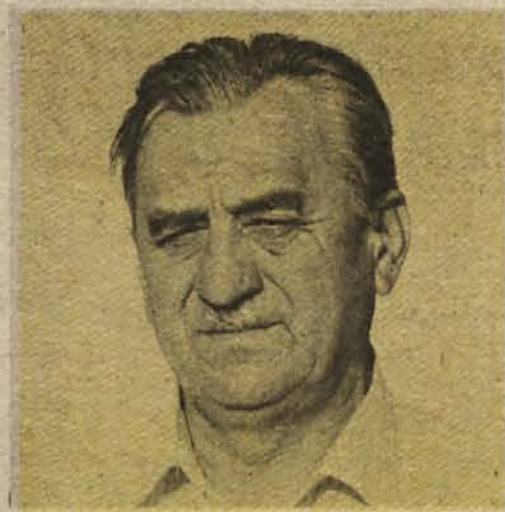
„Pri meni mora biti red!“ povzame Miller, „razgrajčev in pretepačev ne trpim in imajo me za strogega. Kar prav je tako: sitni in vsiljivi gostje odganjajo tudi mirne, pa še same sitnosti so z njimi. Zato raje vidim, da jih ni v mojo oštarijo!“ Zaradi tega, ker je bilo prehrupno, je tudi odločil, da na terasi poleti ne bo glasbe; prejšnje čase je vedno imel kakšen ansambel.

O tem, da je oštirski poklic težak, pa pove Janko Miller z enim samim stavkom: „Na dopustu še nisem bil, kar imam gostilno. Letos pa, na sinovo prigovarjanje, vse kaže, da si bomo vzeli čas za počitnice in za nekaj časa zaprli gostilno!“

Tistih dvanajst let v šestdesetih letih, ko pri Millerju niso imeli gostilne — Janko o vzrokih za to, da ni smel imeti oštarije, ne mara preveč govoriti — se je Miller ukvarjal s kmetijo, ki jo ima ob oštariji. Vendar pa ga iz tistih časov Črnomaljški zlasti pomnijo po tem, da je Miller kupil konje in imel pravo „špedicijo“: s parom konj je opravljal manjše prevozniške posle, pretežno po Črnomlju.

Pri Millerju se da dobiti dopoldne malico, kar ljudje vedo in radi prihajajo na dopoldanski obrok. Prav tako imajo vedno pripravljena kosila, seveda pa ob vsakem času skuhamo tudi po naročilu. Janko Miller, ki se je v mladosti nekaj časa učil celo za mesarja, poskrbi za domače specialitete: šunke, šineke, domače klobase in podobno. „Tisti, ki je pred desetimi leti k nam prišel na narezek, bo dobil danes prav takega; domače dobrote delam sam, prašiče pa redimo doma.“ Pri Bariču

Nekaj kmetije imajo še zdaj; zemlja je bolj slaba in kamnita, tako da s traktorjem ne pridejo zraven. Ljudi za delo je težko dobiti, v gostilni in na polju pa človek ne more biti naenkrat. „Vendar pa sem danes bolj srečen kot prej, ker imam spet gostilno. Veste, oštarija mi je zlezla pod kožo in brez nje enostavno ne bi mogel živeti,“ resno zatrdi Miller, edini oštir iz Loke.

ladislav lesar

VODNJAKI IN ZVIRI

BALONI ZA VODO IN VRSTE ČAKAJOČIH

Iz dna, kakor bi se trgala naveza podivjane demonske sile, je zahropla zemlja v nenavadnem pišu in vse na tej zemeljski lupini je razpadalo, poskakovalo, se lomilo in se trlo in na stotine ljudi naših človeških bratov in sester je pogoltnil prah, kamni in cementni kvadri.

liških vasi v Italiji so bila tragična. Zadnji podatki kažejo na prek tisoč mrtvih in veliko ranjenih. Stara, lepa furlanska arhitektura ter krajev je uničena. Močno pa so prizadeti tudi naši ljudje onstran meje, v Benečiji in julijski krajini.

In ko je zemlja še drhtela, so bili ljudje v svoji panični grozi prepuščeni edinemu upanju in edini milosti — begu. Beg pa jim je jemal ravnotežje, jih metal ob stene in drevesa. Zvezde tistega usodnega večera so se čudno premikale in zemlja je na tisočih kvadratih kilometrov votlo valovila.

Iz zapisa časopisnega poročevalca povzemamo tale žalostni podatek: „Šele teden dni po potresu so ‚odkrili‘, da vasi Plastiče in Brezje ni nihče obiskal, čeprav sta popolnoma porušeni. Dan po potresu je onod pristal helikopter in odpeljal tri ranjence, potlej pa so ostali ljudje ves teden brez hrane, zdravil, odej, oblačil“ . . .

Ljudje so trepetali in podivjane, razburkane vode so naraščale. Vode so potemnele v svojih zvirih, v globini zemeljskih neder, in pljuskale ob bregove. In še pozneje mnogo dni po potresu so bile vode motne, kar je kazalo na to, da je v drobnu zemljo še vse razbolelo in neurejeno.

V vasi Breginj, čudežni lepoti arhitekture krajev nad Kobaridom, v Podbeli in drugih vaseh, ki so revne in jih še ni dosegla modernizacija cest, pa so bili naši ljudje veseli človeške topline. Kjer so bili nekateri vodnjaki poškodovani, so vojaki iz bližnje karavle navezovali na drevesa ogromne balone s pitno vodo.

Tudi pri nas v Sloveniji, v Posočju, je mnogo vasi in krajev hudo prizadetih in potrebna je ogromna človeška solidarnost, da se odpravijo posledice. In naši ljudje to zmorejo. Panični strah, ki jih je pogal na njive in senožeti, se umirja. Pomoč prihaja z vseh koncev domovine in to je solidarnostna pomoč bratskih narodov, ki jih naravne katastrofe še bolj združujejo.

V Podbeli, v vasi na terasastih stopnicah na najbolj severozahodnem delu naše domovine, so bile pri vaškem koritu in pri stoletnem vodnjaku ženske z vrči kakor v starih davnih zgodbah. Stale so v vrsti in voda je curela s tankim curkom iz stoletnega vodnjaka.

Res je, da si ne želimo potresov ne vojn ne lakote ne povodnji, nobenih apokaliptičnih jezdecev, ki bi sejali grozo, in prav zato je trenutek človečnosti še toliko pomembnejši — kajti trenutki človeške stiske so radostno oznanilo, da smo prebujeni, da v nas še ni zatrt humanistična vizija sveta, da smo nosilci neumrljivega sporočila, ki se imenuje življenje.

Stara ženička, ki je bila še vsa prestrašena, saj se ji je podrla pol hiše, ko je bila na postelji in je vrglo steno proti sosednjemu hlevu, je ždela v senci in pila svojo najdragocenejšo pijačo podbelško vodo. In ta voda iz starega vodnjaka ji je vračala moči.

Svet na svoji valoviti skorji v galaksiji neznanih svetov, v izgubljenem prostoru nosi na sebi krhka in minljiva človeška bitja, ki pa se zoperstavljajo ogromni sili svetov in jih osvajajo. Novinarska poročila iz mestec Buja, Majano, Humin in oko-

Kó sem se vračal iz teh žalostnih krajev, je vsepovsod curljala voda. Na tankem lesenem žlebu ob vaški poti sem nastavil dlani in pil in si umival obraz. Življenje pa se je vračalo v te kraje in kolone šotorov in prikolic so naseljevale odnotne vrtove.

LADISLAV LESAR

